Jaarverantwoording Politie 2022

« waakzaam en dienstbaar »

Voorwoord

Onze eerste tien jaar als één politie zitten erop. Politiemensen staan niet vaak stil, maar eind 2022 namen we even de tijd om terug te blikken op de afgelopen tien jaar. Jaren waarin we leerden om samen sterk te staan en van 26 regionale korpsen één nationaal korps zijn geworden. Ik spreek nogmaals mijn dank uit aan alle collega's voor hun inzet en betrokkenheid.

We zijn in beweging en we zitten op de goede weg. Maar na twee roerige coronajaren, bood 2022 weinig gelegenheid om op adem te komen. Het jaar begon in lockdown, waarna versoepelingen elkaar snel opvolgden. In februari viel Rusland Oekraïne binnen, met een grote vluchtelingenstroom tot gevolg. Het verwoestende geweld maakte eens te meer duidelijk dat vrijheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn. Veel politiemensen zetten zich ook privé in voor Oekraïners door het organiseren van hulp, opvang en inzamelingsacties.

Aandacht voor grensoverschrijdend gedrag dwong de politie, net als veel andere organisaties, om eerlijk in de spiegel te kijken: doen we wel genoeg om ingesleten patronen te doorbreken? Het onderwerp had ook gevolgen voor ons werk. Het aantal aangiftes voor zedenmisdrijven nam fors toe.

Dat een spiegel soms nodig is, bleek uit de documentaire De Blauwe Familie. Racisme, discriminatie en uitsluiting raken allereerst hen die er slachtoffer van zijn. Maar het raakt ons allemaal, want het schaadt het vertrouwen dat mensen in ons hebben. Er is binnen de politie geen plek voor racisme. Maar dat alleen uitspreken is niet genoeg. We blijven er structureel aan werken en waar nodig tegen optreden. Het is een blijvende opdracht om ons te verdiepen in anderen, te verbinden en te verbeteren.

In de zomer arriveerden meer vluchtelingen in Nederland. Er ontstond een tekort aan noodopvangplekken en de politie moest extra bijspringen. Maar ook andere ontwikkelingen zetten druk op de politie. Boeren organiseerden blokkades en protestacties tegen het stikstofbeleid. Die gingen gepaard met ernstige overtredingen en misdrijven. Collega's moesten tientallen keren in actie komen. We moesten nieuwe strategieën bedenken om op te treden tegen het gebruik van tractors en landbouwvoertuigen. Klimaatactivisten kozen in 2022 steeds vaker voor een aanpak, waarbij aangehouden worden een middel is om aandacht te vragen voor hun boodschap.

Politiemensen zijn bij uitstek mensen met een grote maatschappelijke betrokkenheid en de wil om iets goeds te doen voor een ander. Veel politiecollega's voelen zich dan ook betrokken bij grote maatschappelijke thema's. Maar in ons werk gaat professionele neutraliteit voor persoonlijke betrokkenheid. Daar staan we voor.

In al die dynamiek ging het dagelijkse politiewerk gewoon door. Daar ben ik zeer trots op. We namen meer dan een miljoen 112-meldingen aan. Agenten waren zoveel mogelijk aanwezig in de wijken en in contact

met burgers, ondanks capaciteitsproblemen in de basisteams. Heel Nederland zag hoe een gijzeling in de Apple Store in Amsterdam kordaat werd beëindigd. We zijn steeds beter opgewassen tegen digitale bedreigingen en hielpen burgers en bedrijven om ook hun weerbaarheid te vergroten. Met een slimme truc gaven we slachtoffers van gijzelsoftware weer toegang tot hun persoonlijke bestanden. Minder zichtbaar, maar net zo onmisbaar, was al het werk dat achter de schermen gebeurde. Bij het Politie Diensten Centrum en in de eenheden.

Het bewaken en beveiligen van personen en objecten vraagt steeds meer capaciteit en wordt sinds 2022 in de praktijk beschouwd als een hoofdtaak van de politie. We maakten een start met het omvormen van de Landelijke Eenheid, naar twee beter bestuurbare eenheden met een heldere taak. We pakten ruim 1600 criminele samenwerkingsverbanden aan. Nederlandse topcriminelen werden aangehouden in Spanje en Dubai. In samenwerking met de Duitse politie spoorden we een recordhoeveelheid zwaar en verboden vuurwerk op. Het is te veel om allemaal op te noemen. Werk van onschatbare waarde voor de samenleving. Met enorme impact op elke burger die het aangaat. Maar het maakt ook indruk op de politiemedewerker.

Daarom wil ik ook stilstaan bij wat politiewerk van onze mensen vraagt. Het is niet goed om altijd ‘aan te staan’. Elk jaar raken collega’s fysiek of psychisch gewond. Als werkgever besteed ik aandacht aan de weerbaarheid van collega’s en de tijd die zij nodig hebben om te herstellen. Er zijn het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet in nog betere personeelszorg. Maar ik hoop dat ook maatschappelijke ontwikkelingen en de start van honderden nieuwe agenten op termijn de druk kunnen verlichten.

Tot slot wil ik het overlijden van onze collega Rob Oostrom graag gedenken. Hij werd in 2009 tijdens het werk neergestoken en raakte daarbij grotendeels verlamd. Afgelopen december overleed hij. Zijn verhaal dwingt ons om onze eigen kwetsbaarheid onder ogen te zien. Maar het inspireert ons ook door zijn doorzettingsvermogen.

Henk van Essen
Korpschef

Samenvatting

Voor de politie is de zorg voor de veiligheid en het bewaken van de rechtstaat het belangrijkste doel van het werk (§1.1). Daartoe voert de politie uiteenlopende werkzaamheden uit zoals het handhaven van de openbare orde (§ 2.2) en opsporen van verdachten (§2.3). De politie moet de ontwikkelingen in de samenleving bijhouden. Inspelen op de ontwikkelingen op het gebied van technologie, communicatie en informatie-uitwisseling en informatie-beheer vergt een adaptieve en innovatieve organisatie. Een organisatie die op basis van (langetermijn) strategieën voortdurend investeert in mensen, middelen, kennis en technieken. In deze jaarverantwoording beschrijft de politie de meest in het oog springende gebeurtenissen, de belangrijkste ontwikkelingen en de meest relevante activiteiten in 2022. Ook wordt inzicht geboden in de financiële stand van zaken per 31 december 2022.

Extra aandacht voor ondermijning en mensenhandel

De invloed van georganiseerde criminaliteit op de samenleving wordt steeds groter. In toenemende mate is sprake van bedreiging, afpersing en omkoping, vaak in samenhang met drugsgerelateerde criminaliteit. Gebruik van geweld met (vuur)wapens wordt daarbij niet geschuwd. Wapen- en mensenhandel vormen serieuze problemen. De politie had in 2022 samen met andere betrokken partners extra aandacht voor de aanpak van ondermijning. Dat heeft geleid het aanpakken van vele criminele samenwerkingsverbanden. Ook zijn aanhoudingen verricht voor drugsgerelateerde criminaliteit, seksuele uitbuiting, gedwongen prostitutie en verboden wapenbezit (§2.1.1). Daarnaast heeft de politie in het kader van de brede gezamenlijke aanpak van ondermijning voorlichting gegeven aan risicogroepen, bedrijven en overheden (§2.3.3). Een ander aansprekend voorbeeld van effectief politieoptreden in 2022 was de overval op de Apple Store in Amsterdam gevolgd door een gijzeling, waaraan de politie een einde maakte.

Internationale samenwerking

Om nog effectiever te zijn heeft de politie ook in 2022 de samenwerking gezocht met partners in nationale en internationale onderzoeken (§2.3.10). Een voorbeeld daarvan is de aanhouding van tientallen verdachten tijdens de internationale politieactie Trivium in Nederland, Duitsland, België, Spanje en Paraguay. De samenwerking met Duitsland heeft geleid tot de grootste vangst van voor consumenten verboden vuurwerk ooit: 350.000 kilo aan explosieven werd in beslag genomen. Ook op het gebied van online seksueel kindermisbruik en mobiel banditisme leidt samenwerking met politieorganisaties in andere landen tot resultaten (§2.3).
Verder is de politie betrokken bij andere opgaven met een internationale dimensie zoals de vluchtelingenstroom door de oorlog in Oekraïne. Tevens verzorgt de politie de identificatie en registratie van asielzoekers in de aanmeldcentra in Ter Apel en Budel. Doordat veel meer mensen asiel aanvragen, kost dit extra inspanningen van de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (§2.3.9).

Steeds meer politie-inzet bij onrust en beveiliging

De trend van de afgelopen jaren waarbij steeds meer inzet van de politie nodig is voor de bewaking en beveiliging van personen en objecten, zette door in 2022. Nooit eerder kwamen zoveel meldingen binnen over ernstige bedreigingen van politici en journalisten. Het bewaken en beveiligen van personen en objecten wordt sinds 2022 in de praktijk beschouwd als een hoofdtaak van de politie, dit mede door de inzet en capaciteit die hiermee gemoeid gaat. Er is geld beschikbaar gekomen om de basisteams die nu veel capaciteit leveren op dit punt gedeeltelijk te ontlasten (§2.2.4). De effecten daarvan zullen in de komende jaren zichtbaar worden. Daarbij blijft gebiedsgebonden politiewerk de basis om actief in verbinding te zijn en blijven met de samenleving. Een andere ontwikkeling die van invloed is op de aanwezigheid en zichtbaarheid in de wijken, is de politie-inzet in het kader van maatschappelijk ongenoegen en demonstraties. Ook het afgelopen jaar heeft de politie weer vaak moeten ingrijpen bij demonstraties, rellen en ongeregeldheden. Na twee jaar van forse politie-inzet bij protesten tegen en ongeregeldheden rond coronamaatregelen, werd de politie het afgelopen jaar veelvuldig ingezet bij protesten tegen aangekondigde maatregelen tegen de uitstoot van stikstof. Bij deze zogenaamde ‘boerenprotesten’, maar ook bij bijvoorbeeld protesten tegen de klimaatverandering, heeft de politie zoveel mogelijk de-escalerend opgetreden om gevaarlijke situaties te voorkomen en op te lossen. De politie stelt zich daarbij neutraal op. Demonstreren is immers een grondrecht. De politie staat bij voorkeur

tussen demonstranten en niet tegenover hen, ongeacht de inhoudelijke boodschap. Tegelijkertijd geldt: regels zijn regels en die gelden voor iedereen. Dus de politie faciliteert waar dat kan, maar begrenst als het moet.

Hoge werkdruk en personeelstekort

Ook in 2022 kostte het, vooral in de basisteams, moeite om de roosters gevuld te krijgen. De druk op de taakuitvoering en de mensen blijft een punt van aandacht. Door de combinatie met de heftige aard van het vak, is constante aandacht voor preventie en nazorg ook van belang. Het werven en opleiden van agenten kost tijd. De krapte op de arbeidsmarkt (waar ook andere werkgevers mee te maken hebben) vormt een extra complicatie. Hoewel er extra geld beschikbaar is gekomen om de basisteams te versterken en de opleidingscapaciteit maximaal wordt benut, zullen de effecten van het nieuwe politieonderwijs en de (grotere) instroom dus pas op termijn merkbaar zijn. Dit heeft tot gevolg dat bezetting en personele formatie nog niet in evenwicht zijn (§3.2.1). Om de periode totdat bezetting en formatie weer in balans zijn te overbruggen neemt de politie verschillende maatregelen (§2.2.2). De politie heeft in 2022 een nieuwe cao afgesloten met daarin afspraken over inkomen, leer- en ontwikkkelmogelijkheden, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid om een goede werkgever te zijn en blijven (§3.2.4). Ook is het Programma Specifieke Aandacht & Zorg opgestart waarmee onder andere teams Preventie en Vitaliteit beschikbaar komen voor de eenheden.

Maatschappelijke kwesties spelen ook bij de politie

Het jaar 2022 was maatschappelijk gezien een jaar waarin mensen opkwamen voor zichzelf, tegen onrecht en tegen onheuse bejegening. In uiteenlopende branches en situaties kwamen misstanden in relatie tot grensoverschrijdend gedrag aan het licht. Klachten en aangiftes rond machtsmisbruik, discriminatie en intimidatie bleken wijdverspreid en leidden tot ongenoegen en verontwaardiging. De politie is als grootste nationale werkgever onderdeel van de maatschappij en bleek niet immuun voor deze problematiek. Zo wordt in de documentaire De Blauwe Familie een beeld geschetst van problemen die spelen bij de politie op het gebied van racisme en discriminatie (§1.2.1). Dat vormde een extra aansporing voor de korpsleiding om met nog meer inzet en overtuiging te werken aan verbetering. De politie wil en moet immers een klimaat bieden waarin alle medewerkers veilig zijn en zich veilig voelen en gerespecteerd worden, ongeacht afkomst, huidskleur, religie, sociale klasse en geaardheid.

Transitie Landelijke Eenheid

Naar aanleiding van diverse incidenten en signalen bij de Landelijke Eenheid (LE) heeft commissie Schneiders een eindadvies uitgebracht. In dit eindadvies staat dat er een fundamenteel andere kijk op de LE nodig is om de Landelijke Eenheid toekomstbestendig te maken, te weten een transitie van de LE. De politie werkt nu conform de aanbevelingen van commissie Schneiders en de reactie van de minister hierop, aan aanpassingen aan de organisatie. Er worden twee landelijke eenheden ingericht die datagedreven werken en innovatie en vakontwikkeling stimuleren. Het onderzoek bracht ook aan het licht dat medewerkers zich onvoldoende gehoord of gesteund en soms zelfs ronduit onveilig voelden. Daarom zijn versterking van het leiderschap en bevordering van een inclusieve cultuur met ruimte voor medewerkersparticipatie, onderdeel van het transitieplan (§1.2.2).

Cybercriminaliteit en ICT

Ook in cybercriminaliteit gaan de maatschappelijke ontwikkelingen snel. Diefstal gebeurt steeds vaker digitaal en de daders zijn steeds vaker jong. Gespecialiseerde teams van de politie hebben in 2022 weer successen geboekt bij het opsporen van cybercriminaliteit en het beperken van de gevolgen ervan (§2.3.5). Zoals het tegengaan van misbruik van gestolen en uitgelekte inloggegevens.
Ook het beschermen en doorontwikkelen van de eigen ICT van de politie kreeg in 2022, mede door de oorlog in Oekraïne, volop aandacht (§1.2.3). Het kabinet heeft extra geld vrijgemaakt voor investeringen in ICT van de politie. In 2022 zijn plannen uitgewerkt voor de besteding daarvan. Het gaat bijvoorbeeld om het verbeteren van de aanwezige weerbaarheids-, detectie- en herstelmogelijkheden van de politiesystemen zodat deze de politie blijven beschermen tegen de huidige- en toekomstige digitale dreigingen. Ook voor de effectiviteit van de opsporing en de handhaving is het van groot belang om innovatief te zijn, op technologisch vlak bij te blijven en de systemen gereed te maken voor de toepassing van technologische vernieuwingen.

Verduurzaming werkwijze, wagenpark en gebouwen

Een duurzame samenleving draagt bij aan een veilige samenleving. Het is onder andere aan de politie, als onderdeel van de overheid, om daarin het goede voorbeeld te geven. De ecologische voetafdruk van de politie wordt kleiner dankzij maatregelen op het gebied van huisvesting, vervoer en anders werken (§1.2.4). Digitalisering en omschakelen naar duurzame elektriciteit zorgen voor CO2-reductie (§3.3).

Financiering

Het financieel resultaat over 2022 bedraagt € 21 miljoen positief.
Om de taakuitvoering en dienstverlening van de politie kwalitatief en kwantitatief voldoende te kunnen borgen, is een langdurige evenwichtige financiering nodig. De kerntaken van de politie worden gefinancierd via de begroting van het ministerie van JenV. In de afgelopen jaren, ook in 2022 zijn er taken bijgekomen. De financiering van deze extra opgaven is niet altijd structureel geregeld, dit bleek ook uit het onderzoek van Van Ginkel[1]. Een substantieel deel hiervan is met middelen uit het coalitieakkoord structureel gefinancierd. Het niet duurzaam financieren brengt financiële risico's met zich mee voor de lange termijn. De politie werkt aan interne beheersing van de financiering van de verschillende taken en blijft in overleg met het ministerie van JenV over financiering daarvan.

[1] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/11/19/tk-bijlage-j-v-pol-rapport-financiele-problematiek-politie-commissiedebat

Samenvatting in cijfers

Onderstaand een korte weergave van enkele cijfers over het jaar 2022, zowel op het gebied van de politieoperatie als van bedrijfsvoering. Deze cijfers worden toegelicht in de hoofdstukken die hierop volgen.

Veiligheidsagenda

1672

criminele samenwerkingsverbanden aangepakt.

323

slachtoffers van mensenhandel gemeld.

186

verdachten van mensenhandel ingezonden naar het OM.

49

cybercrime fenomeenonderzoeken afgerond.

96

inzetten gepleegd op online kindermisbruik.

100%

van het dossier onvindbare veroordeelden alsnog aangehouden.

Personeel

11.939 fte

niet-operationele bezetting

51.222 fte

operationele bezetting (inclusief aspiranten)

Financieel

Balans

Balans (bedragen x € 1 miljoen)	2022	2021	2020	2019	2018
Balanswaarde	3.627	3.298	3.418	3.093	3.074
Vaste activa	2.720	2.522	2.616	2.447	2.405
Vlottende activa	907	776	802	646	669
Eigen vermogen	168	147	172	178	173
Voorzieningen	533	549	643	528	632
Langlopende schulden	1.250	1.183	1.142	1.016	980
Kortlopende schulden	1.676	1.420	1.461	1.371	1.290

Kengetallen

Kengetallen (in %)	2022	2021	2020	2019	2018
Vlottende activa / kort vreemd vermogen	54,1%	54,7%	54,9%	47,1%	51,9%
Eigen vermogen / balanstotaal	4,6%	4,4%	5,0%	5,7%	5,6%
Afschrijvingen / exploitatielasten	4,9%	4,7%	4,3%	4,1%	4,4%
Opleidingslasten / personeelslasten	1,5%	1,5%	1,3%	1,5%	1,2%
Personeelslasten / totale lasten	77,3%	77,9%	78,2%	77,8%	78,2%
Lasten IV / totale lasten	12,9%	13,0%	12,2%	11,8%	11,8%
Huisvestingslasten / totale lasten	5,5%	6,1%	6,0%	5,9%	5,9%

Inhoudsopgave

Voorwoord **4**

Samenvatting **6**

Inhoudsopgave **11**

Jaarverslag **15**

1 Strategie en ontwikkeling **16**
1.1 Strategie 16
1.1.1 Midden in de samenleving 17
1.1.2 Met en voor mensen 17
1.1.3 Passend georganiseerd 17
1.2 Ontwikkeling 17
1.2.1 Politie voor iedereen 17
1.2.2 Transitie Landelijke Eenheid 19
1.2.3 Informatievoorziening en digitalisering 20
1.2.4 Duurzaamheid 22
1.2.5 Kwaliteitsstelsel 23
1.2.6 Doorontwikkelen Begroting en Budgettering 23
1.2.7 Wetboek van Strafvordering 24
1.2.8 Evaluatie Politiewet 2012 24
1.2.9 Begrotingsdoelstellingen politie 2022 24

2 Kerntaken politie **27**
2.1 Veiligheid voor iedereen in Nederland 27
2.1.1 Veiligheidsagenda 2019-2022 27
2.2 Hulp bij nood en handhaven van de openbare orde 29
2.2.1 Meldkamer Politie 29
2.2.2 Gebiedsgebonden politie 30
2.2.3 Zorg voor en veiligheid van kwetsbare personen 32
2.2.4 Bewaken en beveiligen 34
2.2.5 Ontwikkelagenda Dienstverlening 34
2.3 Criminaliteit aanpakken en voorkomen 35
2.3.1 Opsporing 35
2.3.2 High impact crime 37
2.3.3 Ondermijning 38
2.3.4 Bestrijden van mensenhandel 40
2.3.5 Cybercriminaliteit 41
2.3.6 Seksuele misdrijven 42
2.3.7 Bestrijding financieel economische criminaliteit 44
2.3.8 Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering 44
2.3.9 Identificatie vreemdelingen 44
2.3.10 Internationale politiesamenwerking 44
2.4 Overige taken, waaronder politietaken ten dienste van justitie 45
2.4.1 Executie uitstaande straffen 45
2.4.2 Korpscheftaken 46

2.4.3 Arrestantenzorg 46

3 Bedrijfsvoering 48
3.1 Ontwikkelprogramma Bedrijfsvoering 48
3.2 Personeel 48
3.2.1 Strategisch personeelsbeleid 49
3.2.2 Arbeidsbeperkten 52
3.2.3 Vrijwilligers 52
3.2.4 cao 53
3.2.5 Centrale Ondernemingsraad 53
3.2.6 Sociale paragraaf 53
3.2.7 Getraindheid 56
3.2.8 Integriteit 57
3.2.9 Geweld 59
3.3 Materieel 61
3.3.1 Huisvesting 61
3.3.2 Vervoer 64
3.3.3 Geweldsmiddelen en uitrusting 66
3.3.4 Inkoop 66
3.4 Financieel beheer 66
3.5 Financieel resultaat 67
3.6 Risicoparagraaf 70
3.6.1 Risk governance 70
3.6.2 Risicohouding 71
3.6.3 Belangrijkste gebeurtenissen en risico's 71
3.6.4 Frauderisicobeheersing 73
3.6.5 Financiële risicoverdeling politie en ministerie van JenV 74
3.7 Toekomstparagraaf 74

4 Bijzondere eenheden 76
4.1 Landelijke Eenheid 76
4.1.1 Aanpak criminele machtsstructuren 76
4.1.2 Taskforce Fortius pakt cocaïnesmokkel aan 76
4.1.3 Inzet landelijke expertise 76
4.1.4 Stelsel van speciale eenheden 77
4.2 Politieonderwijs 77
4.3 Landelijke Meldkamer Samenwerking 78

5 Control en toezicht 80
5.1 In Control Verklaring 80
5.2 Auditcommissie 82
5.3 Opvolging inspectierapporten 82

Jaarrekening 84

6 Jaarrekening 85
6.1 Exploitatierekening 2022 85
6.2 Balans per 31 december 2022 86
6.3 Kasstroomoverzicht 2022 87
6.4 Grondslagen 88
6.4.1 Algemene toelichting 88

6.4.2 Algemene grondslagen 89
6.4.3 Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieresultaat 90
6.4.4 Grondslagen voor waardering van activa en passiva 94
6.5 Toelichting op de exploitatierekening 100
6.5.1 Bijdragen 100
6.5.2 Personeel 101
6.5.3 Rente 105
6.5.4 Opleiding en vorming 105
6.5.5 Huisvesting 106
6.5.6 Vervoer 107
6.5.7 Verbindingen en automatisering 107
6.5.8 Geweldsmiddelen en uitrusting 108
6.5.9 Operationeel 109
6.5.10 Beheer 110
6.5.11 Specificatie accountantshonoraria 111
6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2022 112
6.6.1 Materiële vaste activa 112
6.6.2 Financiële vaste activa 114
6.6.3 Voorraden 114
6.6.4 Vorderingen en overlopende activa 115
6.6.5 Rekening-courant ministerie van Financiën 115
6.6.6 Liquide middelen 116
6.6.7 Algemene reserve 117
6.6.8 Voorzieningen 117
6.6.9 Langlopende schulden 119
6.6.10 Kortlopende schulden 120
6.6.11 Financiële instrumenten 122
6.6.12 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen 123
6.7 Toelichting op het kasstroomoverzicht 125
6.8 Bedrijfsvoeringsparagraaf 125
6.9 Gebeurtenissen na balansdatum 128
6.10 Ondertekening 129

Overige gegevens 130

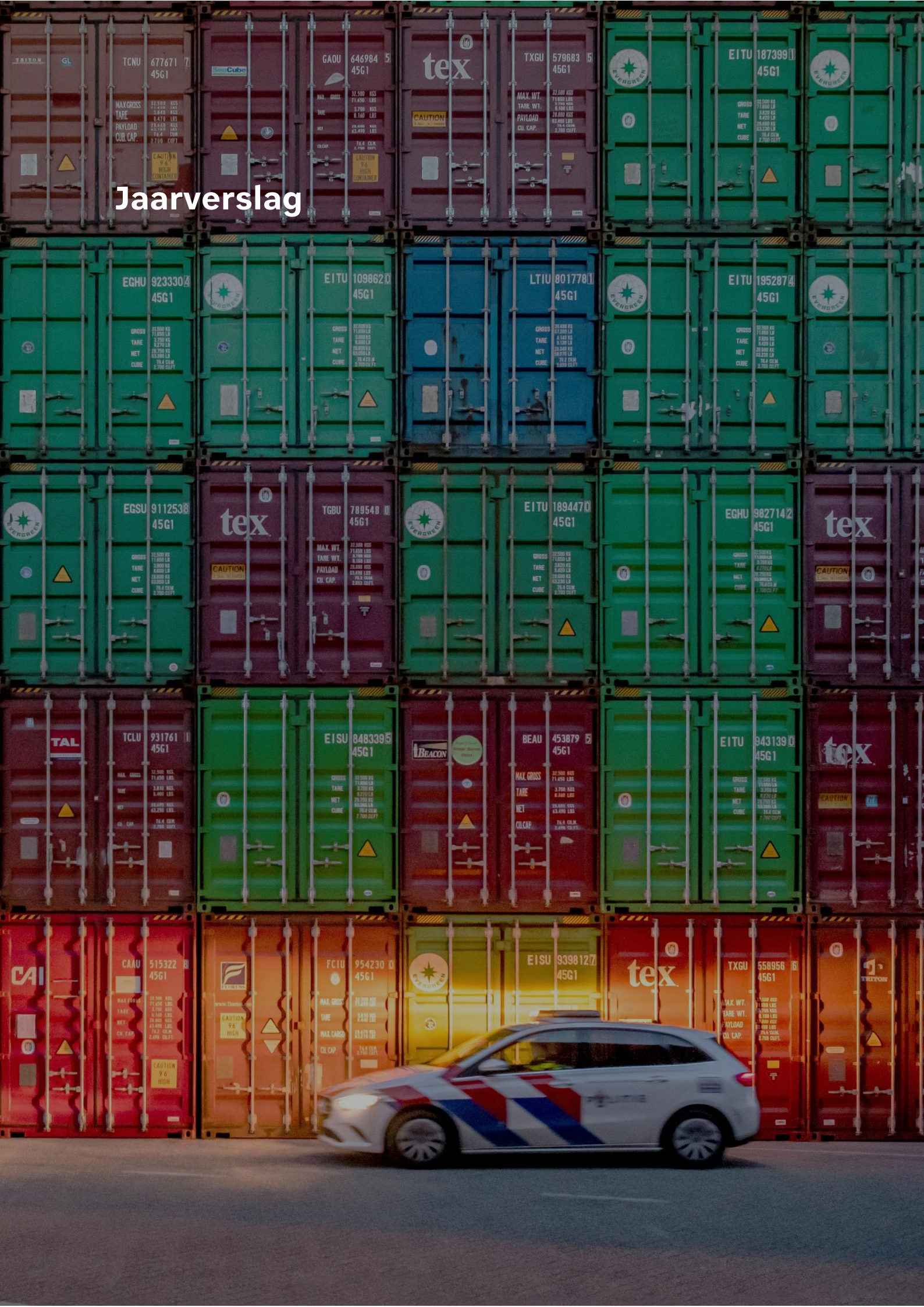
7 Overige gegevens 131
7.1 Bepaling inzake resultaatbestemming 131
7.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 131

8 Bijlagen bij het jaarverslag 137
8.1 Middelen per eenheid 137
8.2 Sterktecijfers 138
8.3 Diversiteit personeelsbestand politie 139
8.4 Getraindheid politiemedewerkers 140
8.5 Verzuim 142
8.6 Integriteit: Aantal ontvangen klachten en afgeronde disciplinaire en lijnonderzoeken 142
8.7 Geweld 144
8.8 Inkoop 148
8.9 Zeden 149

9 Bijlagen bij de jaarrekening 150

9.1 Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen 150
9.2 Recherchesamenwerkingsteam (RST) 154
9.3 Aan de Politieacademie ter beschikking gestelde middelen 155

Afkortingen 156

Jaarverslag

1 Strategie en ontwikkeling

1.1 Strategie

De missie van de politie is om waakzaam en dienstbaar te zijn aan de waarden van de rechtsstaat. Deze missie vervult de politie door gevraagd en ongevraagd te beschermen, te begrenzen of te bekrachtigen. Welke van deze drie de politie kiest is afhankelijk van de situatie.

Uitgangspunt is dat demonstraties worden gefaciliteerd, ongeacht doel of inhoud. Daar blijven we als politie buiten. Het recht om te demonstreren is immers een grondrecht. Dat laat onverlet, dat demonstraties plaats dienen te vinden binnen de grenzen van de wet en de door het gezag vastgestelde beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen. Met andere woorden: we begeleiden en faciliteren waar dat kan, maar begrenzen als het moet.

Om dit zo goed mogelijk te doen en ook te kunnen blijven doen, werkt de politie volgens een strategische agenda van ongeveer vijf jaar. Deze strategische agenda geeft de politie houvast in een steeds veranderende wereld met alle gevolgen daarvan voor de maatschappij en daarmee ook voor het handelen van de politie.

Afbeelding 1: Strategie Politie

1.1.1 Midden in de samenleving

De legitimiteit van de politie en haar optreden hangt samen met het vertrouwen van mensen in de politie. Daarom wil de politie midden in de samenleving en met iedereen in verbinding staan, zowel fysiek als digitaal. Wanneer de veiligheid in het geding is, komt de politie in actie. Met prioriteit als het gaat om criminaliteit die voor de samenleving veel impact heeft. Ook tegen de systemen achter de georganiseerde criminaliteit die een bedreiging vormt voor de samenleving en de rechtstaat. De politie werkt daarbij samen met andere veiligheidsdiensten, hier en in het buitenland. Maar ook met instanties in het sociale domein, bedrijven en burgers.

1.1.2 Met en voor mensen

Voor de politie is iedereen gelijkwaardig. Iedereen die hulp of bescherming nodig heeft, maar ook bij het begrenzen van mensen en hun gedragingen maakt de politie geen onderscheid. Ook binnen de organisatie doet iedereen ertoe. Om bij de politie te komen werken, dien je deze waarden te onderschrijven. Dat werk kan soms moeilijk en gevaarlijk zijn en af en toe gaat het mis. Dan moet je erop kunnen vertrouwen dat je steun en hulp krijgt. Als je bijzondere zorg nodig hebt vanwege een “incident” dat in je werk is voorgevallen. De politie investeert daarom in een nieuw stelsel voor beroepsziekte, genaamd beroepsgerelateerde gezondheidsklachten, en bijzondere zorg. Ideeën over hoe het politiewerk beter kan worden georganiseerd, moeten weerklank vinden.
Dit alles gaat niet vanzelf goed. Het heeft aandacht nodig en tegenspraak. Door verschillende opvattingen, levensbeschouwingen en tegenspraak te erkennen en mee te wegen, wil de politie zichzelf hierin verder verbeteren.

1.1.3 Passend georganiseerd

Voor dit alles moeten politiemensen kunnen terugvallen op een organisatie waarin alle randvoorwaarden goed geregeld zijn. Met een management dat zijn stem laat horen als dat nodig is. De organisatie moet zijn ingericht op flexibiliteit en wendbaarheid en voldoende digitaal fit en innovatief zijn om het politiewerk goed te kunnen blijven uitvoeren. De politie moet nieuwe technologie op de voet volgen en deze toepassen om slimmer, sneller en efficiënter te kunnen werken. Tegelijkertijd moet de organisatie stabiel en betrouwbaar blijven. In dit spanningsveld wordt hard gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe systemen en werkwijzen.

1.2 Ontwikkeling

1.2.1 Politie voor iedereen

De politie is van en voor iedereen. Iedereen moet zich kunnen herkennen in zijn politie en zich vrij voelen de politie te benaderen. Hoe gevarieerder de achtergronden, kwaliteiten en persoonlijke kenmerken van de medewerkers, hoe meer de politie ziet, hoort en begrijpt in de samenleving. Diversiteit draagt bij aan de kwaliteit van de taakuitvoering. Daarom werkt de politie vanuit een nieuw perspectief aan diversiteit, inclusie en vakmanschap. Het voorkomen en bestrijden van discriminatie en racisme en de zorg voor veiligheid in de teams en voor alle burgers, heeft daarbij expliciet de aandacht.

De documentaire De Blauwe Familie heeft binnen en buiten de politie veel impact gehad. In deze documentaire is te zien dat politiemensen die melding maken van racisme en discriminatie op de werkvloer, daarna vaak weinig verandering zien. Ook worden situaties geschetst waarin slachtoffers worden weggepest, weggepromoveerd of ontslagen. Dat druist in tegen de geldende normen en waarden en het principe dat iedereen gelijkwaardig is en elke collega ertoe doet.
Een breed pakket aan maatregelen is en wordt ingezet om veranderingen teweeg te brengen. Uitgangspunt is dat in gevallen van racisme en discriminatie altijd een sanctie volgt. De aard (zwaarte)

van de sanctie is afhankelijk van de concrete situatie. Ook moet er meer aandacht zijn voor slachtoffers.

Aanpak discriminatie en racisme

De politie heeft in 2022 een landelijk coördinator uitsluiting, racisme en discriminatie aangesteld. De externe Raad van Advies en Inspiratie is daarbij betrokken geweest. Het doel is gericht op meer eenduidigheid en helderheid brengen in wat de politie als norm stelt, om te zorgen voor kwalitatief beter en effectiever onderzoek, beoordelen en afhandelen van meldingen van normoverschrijdend gedrag en rekening te houden met de belangen van alle betrokkenen. De opdracht van de landelijk coördinator bestaat uit vier onderdelen:

- Expliciteren en uitdragen van de norm op het gebied van discriminatie en racisme.
- Vernieuwen en aanscherpen van de sanctioneringssystematiek.
- Functioneren als zwaarwegend adviseur bij herstel en verzoening.
- Functioneren als initiator en zwaarwegend adviseur bij intensivering leiderschaps-ontwikkeling.

"Buiten worden we geacht tegen dit soort zaken op te treden, maar hoe kun je dat geloofwaardig doen als je het binnenshuis niet op orde hebt? Dit raakt zó de essentie van het politiewerk en zó waar de politie voor staat. Daarom is het echt ongelooflijk belangrijk dat dit stopt."
(Landelijk coördinator voor de bestrijding van racisme, discriminatie en uitsluiting binnen de politie)

Om sociale veiligheid te vergroten werkt de politie onder andere aan kennisopbouw en leiderschapsonderwijs. Daarvoor worden webinars en trainingen georganiseerd. De eenheden Rotterdam, Midden-Nederland en Den Haag zijn een pilot met praktische leiderschapsbegeleiding gestart. In deze pilot krijgen teams on the job begeleiding bij het spreken over veiligheid en inclusie
Het Expertisecentrum Aanpak Discriminatie-Politie werkt aan het ontwikkelplan Aanpak discriminatie politie. In dit plan wordt verbinding gelegd tussen ontwikkelingen bij de eenheden en het landelijk beleid. Elke eenheid geeft ook zelf inhoud aan de aanpak van discriminatie, bijvoorbeeld door het aanbieden van training aan medewerkers Intake & Service / Regionale Service Centra (RSC) gericht op het herkennen en bestrijden van discriminatie.

Om (gevoelens van) etnisch profileren te voorkomen investeert de politie in het uitvoeren van goede professionele controles, onder andere door een Virtual Reality training. Er is in 2022 een uitbreidingsplan van de trainingsmethode met Virtual Reality (VR)-brillen en er is een vierde VR-oefenscenario ontwikkeld. De VR-simulaties worden ook wetenschappelijk onderzocht, onder andere of deze leiden tot gedragsverandering in de pilotteams. De Amsterdamse gemeenteraad heeft complimenten uitgesproken over de voortgang in de eenheid Amsterdam: 'Heel vaak zijn we kritisch geweest op dit onderwerp, maar wat afgelopen jaar is gebeurd is ongelooflijk goed'[1].

Het eerdere onderzoek naar bekendheid van het handelingskader professioneel controleren (proco) door de Politieacademie wordt herhaald. Verder is de politie in 2022 een onderzoek gestart naar de effecten van inspanningen. Via data uit politiesystemen en data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), wordt onderzoek gedaan naar verbetermogelijkheden in de uitvoering van controles. Deze actie geeft ook uitvoering aan de twee moties van Kamerlid Azarkan die de Kamer hierover heeft aangenomen.

Divers vakmanschap en verbinding

Binnen de politie bestaat het Netwerk Divers Vakmanschap (NDV). Politiemedewerkers die zijn aangesloten bij dit netwerk hebben kennis over verschillende gemeenschappen, leefstijlen en culturen.

[1] Vergadering raadscommissie algemene zaken van de gemeente Amsterdam d.d. 3 november 2022.

Zij verspreiden hun kennis en zetten het in bij hun werk. Ook adviseren zij de landelijk coördinator uitsluiting, racisme en discriminatie. De politie werkt met de inmiddels beproefde methodiek Bondgenoten aan het vergroten van de kwaliteit van haar netwerken en het relatieonderhoud, zodat zij vroegtijdig met sleutelfiguren in de wijk kunnen reageren in tijden van maatschappelijke onrust of crisis. In 2022 zijn ze gaan samenwerken met de Expertise-unit Sociale Stabiliteit, gericht op maatschappelijke spanningen, polarisatie en extremistisch of problematisch gedrag.

Instroom medewerkers met een migratieachtergrond

De politie wil graag een inhaalslag maken op het gebied van culturele diversiteit om voldoende herkenbaar en benaderbaar te zijn voor alle groepen in de samenleving. De eenheden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Midden-Nederland streven ernaar dat uiterlijk vanaf 2025 de instroom van aspiranten in het BPO (basispolitieonderwijs) met een migratieachtergrond in deze eenheden tenminste 35% bedraagt. Voor de overige eenheden is dit 25%, tenzij anders afgesproken.

Om te rapporteren over de culturele diversiteit van het personeelsbestand maakt de politie gebruik van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS hanteert in 2022 een nieuwe indeling in categorieën. Daarom volgt de politie deze nieuwe indeling. Van de indeling Nederlandse achtergrond, westerse migratieachtergrond en niet-westerse migratieachtergrond is overgegaan op de indeling herkomstland Nederland, herkomstland Europa (exclusief Nederland) en herkomstland Buiten-Europa. De cijfers over 2021 en 2022 zijn daarom niet meer helemaal met elkaar vergelijkbaar. De afwijking is echter minimaal.

De instroom in de initiële opleiding van aspiranten met een migratieachtergrond ligt in de gehele periode 2022 op 14,2 procent (volgens de oude indeling zou dit 12,8 procent zijn geweest). Het totaal aantal medewerkers met een migratieachtergrond bij de politie ligt op 31 december 2022 op 15,0 procent (volgens de oude indeling zou dit 14,1 procent zijn geweest). Dat is ongeveer gelijk aan 2020 en 2021 (14 procent). In de bijlage bij het jaarverslag §7.4 Diversiteit personeelsbestand politie staat een verdere uitsplitsing van deze cijfers.[2]

De doelstelling op diverse instroom is in 2022 niet gehaald. Om komende jaren kans op het realiseren van de doelstelling te vergroten is een arbeidsmarkt strategie ontwikkeld, gericht op een goede en juiste bezetting van het korps. Hier maakt een representatieve vertegenwoordiging van de maatschappij en dus ook instroom van collega's met een cultureel diverse achtergrond onderdeel van uit.

1.2.2Transitie Landelijke Eenheid

Naar aanleiding van verschillende incidenten en aanhoudende problemen bij de Landelijke Eenheid, heeft de Adviescommissie voor de Landelijke Eenheid (commissie Schneiders) in 2022 opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) advies uitgebracht over de vormgeving, organisatie en positionering van de Landelijke Eenheid.

> *"In alle gesprekken die wij gevoerd hebben werd duidelijk dat politiemensen bij de Landelijke Eenheid enorm gedreven zijn om hun werk goed te doen. Door de organisatiestructuur lukte dat alleen niet altijd. Met name het realiseren van een veilige werkomgeving moet snel opgepakt worden. Leidinggevenden moeten tijd en aandacht kunnen besteden aan alle collega's in hun team"[3].*
> (Commissievoorzitter Bernt Schneiders)

[2] Nieuwe indeling cijfers culturele diversiteit.
[3] Commissievoorzitter Bernt Schneiders, Landelijke Eenheid van de politie wordt hervormd | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl.

De hoofdconclusie was dat de huidige Landelijke Eenheid moet worden omgevormd tot twee separate, gelijkwaardige landelijke eenheden met ieder een eigen rol en een herkenbaar profiel: een eenheid voor landelijke opsporing en een eenheid voor landelijk operaties en expertise. Gelijktijdig zijn naar het oordeel van de commissie veranderingen in de werkcultuur en het leiderschap nodig. Verder moet worden onderkend dat de landelijke eenheden afwijkende behoeften hebben op het vlak van organisatie, sturing en bedrijfsmatige ondersteuning.
Transitieteams van de Landelijke Eenheid, de staf korpsleiding, het Politiedienstencentrum en de Politieacademie hebben gewerkt aan plannen om de splitsing van de huidige Landelijke Eenheid te realiseren. Ook zijn er plannen gemaakt ter verbetering van de werkcultuur, meerjarige financiële stabiliteit en meer datagedreven werken. Daarnaast wordt in de plannen ingegaan op een passend mandaat voor de leiding van de nieuwe eenheden en hoe vorm te geven aan de ontwikkeling van het vak en de organisatie.
De transitie van de Landelijke Eenheid wordt een stevige klus, die naast de reguliere taakuitvoering moet worden uitgevoerd en dus veel van medewerkers en leidinggevenden zal vragen. Tegelijk biedt de transitie een grote kans om twee toekomstbestendige eenheden te bouwen, die een prettige, veilige werkomgeving bieden voor hun medewerkers.

1.2.3Informatievoorziening en digitalisering

De politie heeft sinds 2022 een nieuwe strategie informatievoorziening (IV). Met deze strategie wil de politie simpeler, sneller en samen met andere partijen werken aan betere informatievoorziening. De ambitie van de politie is groot. Tegelijk zijn er uitdagingen door schaarste aan IV-capaciteit, de huidige inflatie en langere levertijden van leveranciers op hardware en infrastructuur. Het risico bestaat dat de politie onvoldoende in staat is om de benodigde IV capaciteit te werven om de komende jaren uitvoering te kunnen geven aan de voorliggende IV opgaven en IV-Strategie. Daarom heeft de politie een Taskforce werving ingesteld.

Science & Technology

De politie maakt een digitale transformatie door waarbinnen technologie en innovatie centraal staan. In 2022 is een manifest en leergang digitale transformatie opgezet. Ook is een nieuwe cyclus van het onderzoeksprogramma Kennisopbouw Politie (KOP) gestart. Er wordt steeds meer thema-overstijgend gewerkt om kennis op te bouwen, die nodig is om mee te bewegen met veranderingen in de maatschappij. In 2022 is onder andere een tool, methoden en technieken voor de opsporing ontwikkeld. Verder zijn onderzoeksprogramma's gestart en uitgevoerd. Tijdens het S&T Kennisevent in november 2022 zijn de lopende onderzoeksprogramma's breder bekend gemaakt in de organisatie en bij partners. En zijn onderwerpen (nog) meer met elkaar verbonden om zo bij te dragen aan de verandervaardigheid va de politie. Ook worden de resultaten, waar mogelijk en relevant, internationaal uitgewisseld.

Anticiperen op de toekomst

Om effectief en efficiënt te kunnen blijven werken, vernieuwt en vervangt de politie doorlopend de systemen. In 2022 heeft de politie veel resultaten geboekt, bijvoorbeeld met het Integraal Persoonsbeeld waar alle operationele collega's sinds april 2022 gebruik van kunnen maken. In dit informatiebeeld wordt politiedata gecombineerd met gegevens van ketenpartners.
In 2022 is ook gestart met de landelijke uitrol van het digitaal procesdossier (DPD) waarmee processen-verbaal digitaal naar de verschillende betrokken instanties worden gestuurd. De verwachting is dat de landelijke uitrol DPD in 2023 kan worden voltooid. Ook stapte de politie samen met ketenpartners over naar het nieuwe systeem 'DIAS'. In dit modernere systeem zijn er meer mogelijkheden om te werken met rechtshulpverzoeken. Rechtshulpverzoeken zijn verzoeken van of aan het buitenland over verschillende zaken. Bijvoorbeeld hulp bij het horen van een verdachte, hulp bij het

uitvoeren van een geldstraf of de uitlevering van een persoon. In principe kunnen alle Europese landen een verzoek doen aan elkaar. Ook het Openbaar Ministerie (OM), Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), en onderdelen van het ministerie van JenV doen bevragingen via het systeem.

De politie werkt sinds 2019 in het programma vernieuwend registreren aan een beter systeem om onder andere aangiften te registreren. Daarmee worden twaalf oude systemen vervangen. In 2021 is het onderdeel winkeldiefstal gerealiseerd. In 2022 is, als volgende stap in het vervangen van het oude systeem Basis Voorziening Handhaving (BVH), het onderdeel Meldingen (niet strafbaar gestelde zaken waarop wel politie-inzet nodig is) opgeleverd evenals de mogelijkheid om op straat de basisinformatie aangaande strafbare incidenten te registreren. Deze worden tezamen begin 2023 operationeel in gebruik genomen. De volgende stap in de vervanging van BVH betreft het kunnen afhandelen van aangiftes van vermogensdelicten met een onbekende dader en de afhandeling van de aangifte woninginbraak. Daarnaast is gewerkt aan systemen voor Forensische Opsporing, Executie en Signalering en het project Monitoring Personen en Groepen. De in 2022 gerealiseerde onderdelen van het programma vernieuwend registreren worden in 2023 operationeel in gebruik genomen.

Cybersecurity – Weerbaarheid verhogen

De politie heeft vaak en veel te maken met cyberdreigingen. Dit zijn bedreigingen aan de digitale kant van de organisatie. In 2022 had de oorlog in Oekraïne en de cyberoorlog die daarmee gepaard gaat hier invloed op. Het is van belang dat de politie snel en effectief kan reageren. Er is echter ook sprake van schaarste op de arbeidsmarkt en veroudering van de systemen. Dat maakt maatregelen op het gebied van preventie, detectie en reactie des te belangrijker. In 2022 heeft de politie belangrijke organisatiebrede maatregelen genomen om aanvallen te voorkomen, te detecteren en adequaat te reageren.

De vier belangrijkste preventieve maatregelen richten zich op het verkleinen van de impact van een aanval, het terugdringen van kwetsbaarheden, het verhogen van bewustwording van medewerkers en de start van de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Om aanvallen beter en sneller te detecteren werkt het Security Operations Center doorlopend aan de verbetering van de processen en technologie.

De politie is altijd waakzaam op potentiële bedreigingen van de taakuitvoering. Veel systemen en werkprocessen zijn afhankelijk van energievoorziening. In 2022 heeft de politie in beeld gebracht welke mogelijke uitvallocaties er zijn bij de eenheden in het geval van uitval van gas en/of elektra. Ook is gewerkt aan het in kaart brengen van de vitale processen voor de Landelijke Eenheid, het Politiedienstencentrum, de Landelijke Meldkamer en de Politieacademie. De potentiële uitval van internetkoppelingen en het effect daarvan op kritische applicaties voor de politie is daarbij meegenomen.

Privacy en ethiek

Voor de bescherming van persoonsgegevens van de politiemedewerkers moet de politie zich houden aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De AVG geldt voor organisaties binnen Europa die gegevens van personen verwerken of voor organisaties buiten Europa die gegevens van Europese burgers verwerken.
Voor het gebruiken en delen van politiegegevens geldt een andere wet dan de AVG namelijk de Wet politiegegevens (Wpg). Politiegegevens zijn (persoons)gegevens die de politie gebruikt in het kader van haar opsporingstaak. Dit zijn vaak persoonsgegevens van verdachten en slachtoffers en beschrijvingen van gevoelige gebeurtenissen. Daarom is het belangrijk dat deze gegevens met zorg worden behandeld. In 2022 is onder andere een e-learning over privacy uitgerold om de bewustwording van AVG en datalekken te vergroten In aanvulling op reguliere beheersmaatregelen

heeft de politie een intensiveringsprogramma gestart, omdat in 2021 in privacy-audits is geconstateerd dat nog niet aan alle AVG- en Wpg-vereisten werd voldaan. Ook in 2022 voldoet de politie nog niet aan alle AVG en Wpg vereisten. In het intensiveringsprogramma heeft de politie in 2022 het register waarin deze verwerkingen moeten zijn opgenomen, bijgewerkt. Ook is een risicobeoordeling uitgevoerd en zijn waar nodig de effectbeoordelingen van de gegevensbescherming ingepland. In het programma wordt ook gewerkt aan het verbeteren van de autorisaties van politiemedewerkers. In 2022 is tevens een functionaris financiële compliance aangesteld.
In 2022 is door een externe partij ook een probleemanalyse uitgevoerd gericht op een duurzame inrichting van de privacyfunctie binnen de politie. Daarnaast wordt de vierjaarlijkse externe audit op de Wpg-compliance van het korps uitgevoerd. De audit over 2022 wordt in 2023 afgerond.

Vanuit haar visie op ethiek werkt de politie aan verdere bewustwording binnen de organisatie op het gebied van ethisch verantwoord werken. Een voorbeeld daarvan is de “Waardenkaart voor goed politiewerk”. Zorgvuldig en ethisch verantwoord gebruik van algoritmes heeft specifieke aandacht, waarbij het gebruik aan interne en externe kaders wordt getoetst en een algoritmeregister wordt opgezet om hierover transparantie te kunnen bieden.
De politie heeft ook een Ethische Klankbordgroep met externe deskundigen, die de politie in 2022 over verschillende ethische vraagstukken geadviseerd heeft. Bijvoorbeeld over het gebruik van gezichtsherkenningstechnologie.

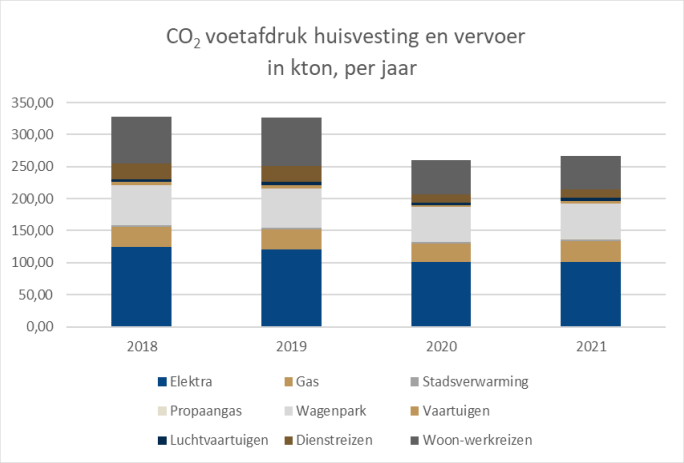
1.2.4 Duurzaamheid

Om als werkgever toekomstbestendig te blijven geeft de politie duurzaamheid een plaats in de gehele strategie van de organisatie. Afbeelding 2 op de volgende pagina laat verschillende initiatieven zien die in 2022 ter verduurzaming van de politie zijn uitgevoerd.

Afbeelding 2: Initiatieven 2022 ter verduurzaming politie

De politie laat daarnaast jaarlijks een ecologische voetafdruk opstellen om de voortgang op de vermindering van de milieu-impact te monitoren[4]. De totale uitstoot van de politie in 2021 is 266 kton CO_2-equivalent.

Figuur 1: Cijfers CO_2 voetafdruk huisvesting en vervoer

Vervoer en energieverbruik in huisvesting zijn samen goed voor meer dan 90 procent van de totale uitstoot. De rest van de uitstoot wordt veroorzaakt door onder andere ICT en afvalverwerking.
Om de voetafdruk te verkleinen neemt de politie maatregelen op het gebied van vervoer en huisvesting. Denk hierbij aan renovatie en nieuwbouw om minder gas en elektriciteit te gebruiken, meer elektrische voertuigen en laadpalen en het serveren van meer plantaardige voeding in kantines. In paragraaf 3.3 wordt dieper ingegaan op de te nemen maatregelen en de resultaten die we daarvan verwachten.

1.2.5Kwaliteitsstelsel

De politie heeft een kwaliteitsstelsel ingericht om toe te zien op de kwaliteit van de taakuitvoering. In dit stelsel worden professionals die zijn aangesteld voor hetzelfde taak/vakgebied over de regio- en afdelingsgrenzen heen verenigd. In deze vakgroepen delen zij hun praktijkkennis en -ervaring. Door het delen wordt landelijk van en met elkaar geleerd en neemt de kwaliteit van de taakuitvoering in de dagelijkse praktijk direct toe.
Het delen van ervaringen in de vakgroepen van de forensische opsporing heeft bijvoorbeeld geleid tot het optuigen van een laboratorium op wielen die met forensische middelen en specialisten naar de plaats van een delict rijdt. Daar worden onder andere bloedmonsters, vingerafdrukken en DNA afgenomen. Voorheen kon het gehele proces lang duren. Door een mobiel laboratorium in te zetten kunnen sporen ter plaatse meteen worden veiliggesteld en een aantal sporen direct uitgelezen. De verdachte is binnen zes uur te identificeren. Om landelijke inzetbaarheid mogelijk te maken is tijd nodig en investeringen in de techniek en certificering van professionals. Tot die tijd wordt nu geïnvesteerd in een slimme samenwerking van professionals met het inrichten van een Snelle DNA Straat. Dit brengt de doorlooptijd terug naar enkele dagen.
In 2022 is het kwaliteitsstelsel in de politiepraktijk getoetst. De resultaten zijn positief. Vandaaruit is een kwaliteitsagenda opgesteld voor de komende jaren op basis waarvan de uitvoering van het kwaliteitsstelsel kan plaatsvinden.

1.2.6Doorontwikkelen Begroting en Budgettering

De politie werkt aan een meer inzichtelijk budgetteringssysteem dat politiechefs en (operationele) lijnchefs meer inzicht geeft in de inzet van mensen en middelen. Daardoor kunnen zij het lokaal gezag beter informeren en adviseren en makkelijker keuzes maken. In het programma Doorontwikkelen Begroting en Budgettering (DoBB) gebeurt dit vooral door toe te werken naar een meer op grondslagen gebaseerde budgetsystematiek. Met grondslagen op basis van ervaringscijfers en prijs (p) x

[4] Cijfers tot en met 2021 weergegeven in figuur 1, cijfers voetafdruk over 2022 komt later beschikbaar dan nodig voor publicatie in dit jaarverslag.

hoeveelheid (q), waarbij de q een aantal fte's is[5], worden ontwikkelingen van budgetten begrijpelijker. In 2022 heeft de politie de financiële kaders volgens deze systematiek doorontwikkeld. In 2022 is ook gestart met het inzichtelijk maken van de kosten van de producten en de diensten die het Politiedienstencentrum levert aan andere onderdelen van de politie. Zodra deze kosten inzichtelijk zijn en duidelijk is welke eenheden, welke producten en diensten afnemen, is er tevens inzicht verschaft in de integrale kosten van eenheden.

1.2.7 Wetboek van Strafvordering

Er wordt al een aantal jaren gewerkt aan modernisering van het Wetboek van Strafvordering (1926). Doel van de modernisering is vereenvoudiging van de regels over de opsporingsbevoegdheden, stroomlijning van procedures en verkorting van doorlooptijden in strafzaken. Het nieuwe wetboek maakt een flexibele en wendbare opsporing mogelijk.
Om goed met het wetboek te kunnen werken, moeten ruim 50.000 medewerkers worden opgeleid en de informatievoorziening aangepast. Het programma Modernisering Wetboek van Strafvordering is erop gericht om de politieorganisatie tijdig in gereedheid te brengen voor het goed uitvoeren van de nieuwe regelgeving. In 2022 is het programmaplan voor de komende jaren opgesteld, de governance aangepast en de programmacapaciteit aanzienlijk uitgebreid. De kern van het programma voor de komende twee jaar vormt de veranderanalyse. De veranderanalyse moet inzichtelijk maken welke wijzigingen in artikelen van het nieuwe wetboek tot veranderingen leiden in de werkprocessen in de taakuitvoering en in de bedrijfsvoering. Op onderdelen die het strafproces raken, werkt de politie samen met de partners in de strafrechtketen.
De politie heeft in 2022 meegedacht over de verdere vormgeving van het nieuwe wetboek, onder andere op de onderdelen Internationale samenwerking en Executie. Ook heeft de politie een reactie gegeven op het advies van de Raad van State.

Per 1 oktober 2022 is de Innovatiewet Strafvordering in werking getreden. Op grond van deze wet zijn drie pilots gestart: gegevens na inbeslagname (digitale bevoegdheden), bevoegdheden van de hulpofficier van justitie en audiovisuele opnamen van beeld en geluid als zelfstandig bewijsmiddel. Binnen deze pilots mag de politie bijvoorbeeld berichten die later binnenkomen op in beslag genomen telefoons, ook als bewijs opvoeren. Ook mag de politie een eigenaar van een in beslag genomen gegevensdrager met biometrische beveiliging, dwingen deze te ontgrendelen.

1.2.8 Evaluatie Politiewet 2012

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de commissie Evaluatie Politiewet 2012, is gewerkt aan het wetsvoorstel tot aanpassing van de Politiewet 2012. In 2022 is de parlementaire behandeling afgerond. Met de wetswijziging wordt de positie van de korpschef verbeterd. De korpschef krijgt de taak een ontwerp van de jaarstukken op te stellen en aan te bieden aan de minister. Daarbij houdt de korpschef rekening met de landelijke kaders en de behoeften vanuit de regionale en lokale taakuitvoering.
Voor de ontwikkeling naar een meer slagvaardige, flexibele en professionele politie die beter kan inspelen op lokale veiligheidsproblemen, is het van belang dat de korpschef en via deze ook de politiechefs, meer ruimte krijgen. Zij kunnen dan het beheer zo goed mogelijk laten aansluiten op de taakuitvoering en de prioriteiten die het lokale gezag heeft gesteld.

1.2.9 Begrotingsdoelstellingen politie 2022

In 2022 heeft de politie zes van de veertien begrotingsdoelstellingen gerealiseerd. Eén doelstelling is niet gerealiseerd en zeven doelstellingen worden na dit rapportagejaar gerealiseerd. De doelstelling

[5] tenzij de aard van de kosten niet fte gedreven is

die niet gehaald is, is het vernieuwen van de informatiesystemen voor de bedrijfsvoering.

Vernieuwing bedrijfsvoering informatiesystemen

Mede door de aandacht rondom de governance van het programma, en doordat de eerste deeltrajecten binnen programma Modernisering Informatievoorziening Bedrijfsvoering (MIB) wat meer doorlooptijd kennen dan in eerste instantie voorzien was`, heeft de portefeuille in 2022 geen ex durante evaluatie op het programma uitgevoerd. Deze evaluatie zou zijn om vast te kunnen stellen in hoeverre de met deze deelprojecten te moderniseren ketenprocessen de administratieve lastenverlichting binnen de bedrijfsvoering kan verlagen. In paragraaf 3.1 staat meer informatie over de modernisering van de bedrijfsvoering en de bijbehorende systemen.

De begrotingsdoelstellingen die vertraging hebben opgelopen zijn de volgende:

Versterken van de taakuitvoering door basisteams en de relatie met burgers

Deze doelstelling is gerealiseerd voor wat betreft de BOTOC-gelden[6]. Het laatste onderdeel, het inrichten van teams Bewaken en Beveiligen in iedere regionale eenheid, is in 2022 afgerond. Ook de pilot automatische drones loopt volgens planning. De implementatie van webcare is bijna afgerond, de digitale handtekening eveneens maar aan de functiebeschrijving en plaatsing van sociale media regisseurs wordt nog gewerkt.

PDC Next Level

De portefeuille Bedrijfsvoering is structureel aangesloten bij de Dienstverleningstafel (DVT) van het Politiedienstencentrum (PDC), hierdoor is er sprake van continue monitoring. Deze tafel DVT richt zich op structurele doorontwikkeling van de dienstverlening van het PDC. Wetenschappelijk onderzoek dat in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) wordt uitgevoerd door de Universiteit Utrecht naar de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering is een lerend actieonderzoek geworden, waarmee het de bedoeling is gedurende het onderzoek (looptijd tot najaar 2023) all lessons learned eventueel toe te passen.

Verstevigen van de ICT door specifieke focus op cybersecurity

De politie heeft vaak en veel te maken met cyberdreigingen. Dit zijn bedreigingen aan de digitale kant van de organisatie. In 2022 had de oorlog in Oekraïne en de daarmee gepaard gaande cyberoorlog hier invloed op. Ook is er sprake van schaarste op de arbeidsmarkt. Daarom heeft in 2022 een herijking van het cybersecurityprogramma plaatsgevonden, waarbij prioriteiten zijn gesteld en uitgevoerd. Een deel van de ambities zijn doorgeschoven naar de komende periode.

In werking brengen van de innovatiefunctie

Het Innovatieportaal is inmiddels volledig operationeel en geeft inzicht in en overzicht over alle lopende innovatietrajecten binnen het korps. Het jaar 2023 staat in het teken van de verdere fine-tuning van het Innovatieportaal, maar ook de doorontwikkeling ervan als communicatiemiddel voor organisatieonderdelen. In 2022 is de basis gelegd voor de zogenaamde innovatielandplaats. Deze landplaats biedt expertise op verschillende onderdelen van de bedrijfsvoering, zodat innovaties uiteindelijk soepel kunnen ‘landen’ in de organisatie. In 2023 wordt deze landplaats operationeel getest.

Governance ethische en juridische deskundigheid in de eenheden

Om de verschillende verantwoordelijkheden in relatie tot een verantwoorde toepassing van nieuwe

[6] (BOTOC: Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit: structureel ca. € 33 mln.)

technieken en persoonsgegevens goed te kunnen beleggen, is een extern bureau gevraagd een analyse uit te voeren naar de inrichting van de privacy governance van het korps. De resultaten zijn eind 2022 opgeleverd en bevatten bruikbare aanbevelingen. Begin 2023 wordt bepaald op welke wijze hier opvolging aan wordt gegeven. Daarnaast is er geïnvesteerd in een interne netwerkorganisatie van ontwikkelaars van algoritmes en de ethische en juridische deskundigheid die voor dit ontwikkelwerk wordt vereist. In 2023 worden vacatures opgesteld voor ethici.

Realisatie van de ontwikkelagenda opsporing en de houtskoolschets opsporing

De beweging van de houtskoolschets opsporing en de ontwikkelagenda opsporing is in volle gang. Er wordt invulling gegeven aan het werksysteem waarbinnen het dynamisch sturen binnen gelijkwaardige driehoeken wordt vormgegeven. Dit betekent in de praktijk het samenbrengen van verschillende disciplines in de opsporing zoals tactiek, specialisme en intelligence. De opzet is dat alle expertises op het juiste moment op de juiste plaats aanwezig zijn om en het actievermogen zo groot mogelijk te maken en het rendement per uur ingezette opsporing te optimaliseren. De politie werkt samen met het OM naar een eenduidige visie op werkwijzen incl. voorwaarden om in te voeren.
Op het gebied van IV-voorzieningen digitaliseren is in 2022 veel gebeurd en gerealiseerd.

2 Kerntaken politie

2.1 Veiligheid voor iedereen in Nederland

In de politiewet 2012 staat dat de politie tot taak heeft om, in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag, te zorgen voor handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan wie dat nodig heeft. De politie staat bij het handhaven van de openbare orde en het verlenen van hulp onder het gezag van de burgermeester. Bij de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en de taken ten dienste van de justitie staat de politie onder het gezag van de officier van justitie.
De landelijke beleidsdoelstellingen van de politie worden bepaald door de minister van JenV, die daarvoor advies vraagt aan de politie, het Openbaar Ministerie en de regioburgemeesters. Deze landelijke beleidsdoelstellingen worden elke vier jaar vastgelegd in de Veiligheidsagenda. De politie werkt, gehoord het College van procureurs generaal en de regioburgemeesters, de landelijke beleidsdoelstellingen van de Veiligheidsagenda uit in eigen beleid en past de taakuitvoering daarop aan. In dit hoofdstuk beschrijven we per onderwerp de taakuitvoering van de politie. De onderwerpen van de Veiligheidsagenda komen daar dus ook in terug.

2.1.1Veiligheidsagenda 2019-2022

Voor de periode 2019-2022 zijn doelen gesteld op het gebied van ondermijning, mensenhandel, cybercriminaliteit waaronder online seksueel kindermisbruik en executie, dat wil zeggen het ten uitvoering brengen van opgelegde straffen. Voor deze doelen wordt vooraf bepaald welke resultaten moeten worden gehaald. Dit is te zien in onderstaande tabel met de cijfers uit de monitor van de Veiligheidsagenda 2019-2022 van politie en OM.

Tabel 1: Monitoring Veiligheidsagenda, afkomstig van OM.

Beleidsafspraken	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Norm 2022	Realisatie 2022	Realisatie '22 t.o.v. (plafond) norm '22
Ondermijning							
Aantal aangepakte CSV's	1.406	1.522	1.529	1.662	1.370	1.672	122%
Afpakken							
Waarde beslag (in euro's)*	163.406.529	155.950.412	170.214.272	178.867.883	180.000.000	148.329.202	82%
Mensenhandel							
Aantal gemelde slachtoffers bij Comensha	551	975	490	310	-	323	
Aantal OM-verdachten mensenhandel	169	145	187	236	220	186	85%
Aantal complexe onderzoeken	nb	39	7	28	-	22	
Cybercrime							
Aantal cybercrime regulier **	299	381	468	564	310	356	115%
wrv alternatieve of aanvullende interventies	nb	36	38	38	77	17	
Aantal fenomeenonderzoeken	nb	21	39	40	41	49	120%
wrv alternatieve of aanvullende interventies	nb	0	0	6	20	9	
Aantal high tech crime onderzoeken	21	19	12	9	20	10	50%
Totaal aantal onderzoeken	nb	421	519	613	371	415	112%
Online seksueel kindermisbruik							
Inzet gericht op misbruiker / vervaardiger	nb	193	113	113	100	96	96%
Inzet gericht op keyplayers (/netwerken)	nb	15	14	9	15	5	33%
Inzet gericht op bezitters / verspreiders	nb	632	351	383	400	425	106%
Totale inzet	nb	840	478	505	515	526	102%
Executie							
Positief afgedane dossiers	nb	51%	26%	77%	40%	100%	

** I.v.m. de uitfasering van Compas is de meetwijze voor waarde beslag tijdelijk aangepast. Er wordt alleen rekening gehouden met de datum inbeslagname die in 2022 moet vallen. Zaken die uit Tijdelijk Register komen en waarin in een voorgaande rapportageperiode (2021 of eerder) beslag is gelegd, zijn niet in de resultaten verwerkt. Het weergegeven resultaat betreft daarom een ondergrens en moet als indicatief worden beschouwd.*
*** Tot medio juli 2021 hebben sommige eenheden zogenaamde moneymules -gelet op een vonnis van de rechtbank Overijssel -als cyberfeit geregistreerd (139d SR). Medio juli 2021 is landelijk geconcludeerd dat deze kwalificatie een onjuiste was en is besloten toekomstige zaken -met de kennis van nu -niet langer als cyberfeit te registreren.*

Ondermijning

In 2022 heeft de politie 1672 onderzoeken naar georganiseerde ondermijnende criminaliteit uitgevoerd. Daarvan waren er 693 drugsgerelateerd, zoals grootschalige hennepteelt, handel en smokkel van cocaïne of heroïne en productie van synthetische drugs. 84 onderzoeken hadden te maken met wapens en explosieven. Het totaal aantal onderzoeken ligt ruim boven de norm van 1370. Daarnaast is door de Dienst Landelijke Recherche gewerkt aan landelijk overzicht en coördinatie van de aanpak van het duurzaam afbreken van criminele machtsstructuren. Dit staat beschreven in paragraaf 4.1.1. In paragraaf 2.3.3 staat beschreven wat de politie in samenwerking met partners heeft gedaan aan de aanpak van ondermijning.

Afpakken

De politie en het OM hebben zich gecommitteerd aan een gezamenlijk resultaat op het gebied van het leggen van strafrechtelijk beslag. Dit geeft ook focus op goede financieel rechercheren aan de voorkant. Misdaad mag niet lonen, dat blijft het uitgangspunt. De ambitie voor 2022 was om 180 miljoen euro via de strafrechtelijke weg in beslag te nemen. Dit is voor 82 procent gerealiseerd. Dat dit resultaat lager is dan vorig jaar komt vooral doordat in 2022, vanwege de overstap naar een ander registratiesysteem, op een smallere basis wordt gerapporteerd. Hierdoor kan in het afgesloten jaar nog niet alle beslag informatie zijn ingevoerd, terwijl in dat jaar het beslag wel al in de onderzoeken is gelegd. Het beeld is echter wel dat, indien er in 2022 op dezelfde wijze als voorgaande jaren zou zijn geregistreerd, de prestaties vergelijkbaar zouden zijn met die in 2021.

Bestrijden van mensenhandel

Om mensenhandel tegen te gaan is in de Veiligheidsagenda afgesproken dat de politie 220 verdachten van mensenhandel in 2022 aanlevert bij het OM. Dit zijn er 186 geworden. Het aantal schommelt flink door de jaren heen. In de afgelopen drie jaar was een stijgende lijn zichtbaar, in 2022 blijft het resultaat wat achter bij de ambitie. De resultaten van de aanpak mensenhandel kunnen echter niet teruggebracht worden naar enkel het aantal OM-verdachten. Zo leiden niet alle onderzochte signalen van mensenhandel tot een OM-verdachte mensenhandel. Dit vanwege de bewijsbaarheid en/of grotere effectiviteit van andere, gerichte interventies zoals het opwerpen van barrières en het stopzetten van de uitbuiting. In sommige onderzoeken is tot aanhouding overgegaan voor een ander feit (bijvoorbeeld mensensmokkel), ten einde de verdachte(n) wel te verstoren en het mogelijk te maken slachtoffers uit de uitbuitingssituatie te halen.
Er zijn 323 slachtoffers mensenhandel gemeld bij CoMensha, het landelijke, onafhankelijk expertise- en coördinatiecentrum tegen mensenhandel. Dit zijn er minder dan in het ijkjaar 2018, maar wel weer een stijging van enkele tientallen ten opzichte van 2021. In 2022 zijn er 22 complexe onderzoeken naar mensenhandel afgerond. Een daling ten opzichte van 2021, toen het aantal sterk gestegen was (28), maar een stijging ten opzichte van 2020 (7).
In paragraaf 2.3.4 staat beschreven op welke wijze de politie de aanpak van mensenhandel verder versterkt.

Cybercriminaliteit

In de Veiligheidsagenda is afgesproken dat de politie 310 reguliere cybercriminaliteit onderzoeken doet, dat zijn er 356 geworden. Wel liggen de resultaten in 2022 op een lager niveau dan voorgaande jaren. Ook de doelstelling voor de fenomeenaanpak en het aandeel toegepaste alternatieve interventies wordt in 2022 ruim gehaald. Het aantal high tech crime onderzoeken ligt daarentegen in 2022 onder de norm. Het beoogde aantal higtechcrime-onderzoeken past niet meer bij de huidige praktijk. Deze onderzoeken nemen toe in (technische) complexiteit. Enerzijds vanwege een alsmaar toenemende professionalisering van zware, georganiseerde cybercriminaliteit en anderzijds door een strengere selectie van hightechcrime-onderzoeken. Deze complexe onderzoeken vereisen meer tijd en capaciteit. In het licht van steeds complexere digitale beveiligingsmaatregelen binnen de zware,

ondermijnende misdaad wordt vaak een beroep gedaan op de beschikbare expertise waar diepgaand en innovatief hightech-onderzoek noodzakelijk is, bijvoorbeeld om deze beveiliging te doorbreken. Dit gaat ten koste van de capaciteit om zware cybercriminaliteit als ransomware te bestrijden.
De politie maakt steeds de afweging welk (soort) onderzoek het meeste effect zal hebben. Dit is niet altijd een hight tech crime onderzoek. Ook is er sprake van schaarste op het gebied van high tech onderzoeken. In paragraaf 2.3.5 staat uitgebreider beschreven wat de politie in 2022 heeft gedaan aan de bestrijding van cybercriminaliteit.
In de veiligheidsagenda zijn ook afspraken gemaakt over de verbetering van de intake en service voor cybercriminaliteit. De politie heeft het mogelijk gemaakt om digitaal aangifte te doen van betaalverzoekfraude. Meer informatie over verbeteringen in de dienstverlening staat in paragraaf 2.2.5 en over digitalisering van de basisteams in paragraaf 2.2.2.

Bestrijden online seksueel kindermisbruik

Voor het bestrijden van online seksueel kindermisbruik is in de Veiligheidsagenda afgesproken dat de politie inzet op 515 zaken met een zo groot mogelijk maatschappelijk effect. De focus ligt op het identificeren van slachtoffers, misbruikers, vervaardigers en keyplayers binnen (online) netwerken. Tegelijkertijd wordt het van belang geacht dat er voor downloaders en verspreiders geen vrijplaats ontstaat.
In 2022 heeft de politie zich op 526 zaken ingezet, meer zaken dus dan de gestelde norm. Hiervan waren er 96 gericht op vervaardigers en misbruikers, 5 op keyplayers binnen (online) netwerken en 425 op bezitters en verspreiders. De inzet gericht op met name keyplayers is fors achter de gewenste ambitie is gebleven. Toch liggen de resultaten op die onderzoeken nog onder de norm, dit wordt veroorzaakt door onderbezetting vanwege uitstroom (vaak pensionering) van medewerkers en een hoog aantal moeilijk te vervullen vacatures. De prioriteit ligt nu bij de meest ernstige zaken waarbij sprake is van actueel misbruik. In paragraaf 2.3.6 wordt meer uitgebreid ingegaan op de bestrijding van online seksueel kindermisbruik.

Executie vrijheidsstraffen

Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk onvindbare veroordeelden met een opsporingsindicatie binnen Nederland, hun straf alsnog kunnen uitzitten, is in de Veiligheidsagenda afgesproken dat de politie 40procent van de aangeboden kansrijke dossiers met een netto restantstraf van minder dan 300 dagen, afdoet. In de afgelopen periode zijn er bij de justitiële inrichtingen weer meer plaatsen beschikbaar gekomen om de executietaken van de politie te laten uitvoeren. In 2022 zijn in totaal 26 kansrijke dossiers van onvindbare veroordeelde personen aangeboden. Van de aangeboden dossiers moet de politie 40procent positief afdoen. In 2022 zijn alle aangeboden dossiers positief afgedaan. Daarmee is de doelstelling ruimschoots behaald. In paragraaf 2.4.1 wordt uitgebreider ingegaan op dit onderwerp.

2.2 Hulp bij nood en handhaven van de openbare orde

2.2.1 Meldkamer Politie

Wie in geval van nood met de politie belt krijgt contact met één van de politiemeldkamers. De politie noemt dat Operationele Centra (OC). Deze gesprekken vinden plaats in noodsituaties, daarom heet dit ook wel de *lifeline* functie van de meldkamers. Voor burgers maar ook voor de hulpverleners op straat.

"Emotie is echt voelbaar, zelfs door de telefoonlijn heen." (medewerker meldkamer politie)

In Nederland zijn er tien OC's, deze werken onderling veel samen. In Driebergen staat de landelijke centrale. Naar aanleiding van meldingen worden keuzes gemaakt op het OC, 112 meldingen krijgen altijd voorrang. Meestal wordt direct gehandeld en krijgen collega's in de noodhulp (op straat) de melding af te handelen. Andere berichten gaan door naar de wijkagenten of een basisteam.
Grote acties worden door het OC gestart en doorlopend ondersteund. Tijd is daarin kostbaar, vooral in een noodsituatie. Dit heet ook wel het 'gouden uur'. In dit uur moet zo veel mogelijk en zo snel mogelijk geregeld worden.

"Het meisje loopt al langs het spoor. Er moet tijd worden gewonnen voor de hulpdiensten die onderweg zijn. Ik houd haar vanaf de meldkamer zo lang mogelijk aan de praat en krijg haar zo ver niet te doen wat ze van plan is."
(Medewerker meldkamer politie)

In 2022 zijn er 3.470.879 112-gesprekken gevoerd waarvan 1.146.616 door politiemedewerkers.

Het versterken van de personele capaciteit op de operationele centra heeft continu de aandacht. Om een robuuste bezetting te creëren is uitbreiding met 180 fte aan centralisten nodig, dit is operationele capaciteit. De werving en selectie wordt landelijk gecoördineerd. Vervolgens verzorgt de Politieacademie de opleiding tot 'generalist'. Daarna mogen de nieuwe medewerkers op een OC aan de slag. Daarnaast werkt de politie aan het technisch en organisatorisch aan elkaar verbinden van de locaties. Daarmee wordt een technische bereikbaarheid gebouwd waarin elke centralist het werk van zijn of haar collega kan overnemen.

2.2.2 Gebiedsgebonden politie

Basisteams politie voeren 24/7 alle basispolitieprocessen uit. Het gaat om het eerste contact met de politie (Intake & Service aan de balie van een politiebureau), incidentafhandeling (opvolging van meldingen vanuit de meldkamer) maar ook de opsporing en handhaving. Hiermee wordt vormgegeven aan gebiedsgebonden politiewerk (GGP). Door de basisteams wordt ook aandacht besteed aan de veiligheid van en rondom dieren en in het verkeer.

Wijkzorg

Een basisteam bestaat uit medewerkers Intake & Service, (hoofd)agenten, wijkagenten, rechercheurs, operationeel specialisten en een teamleiding. Zij zorgen voor een veilige wijk, buurt of dorp. De wijkagent is een vast aanspreekpunt voor bewoners, bedrijven, scholen en andere instanties in de wijk of buurt. Ook hebben zij een signalerende functie en schakelen andere instanties in waar nodig om zo goed mogelijk hulp te kunnen verlenen. Er zijn ook wijkagenten die digitaal werken en pop-up politiebureaus. Dit zijn locaties in een buurt of wijk waar burgers op een laagdrempelige manier contact kunnen leggen met de politie. Allemaal vormen van hulpverlening en preventieve politiezorg, zo dicht mogelijk bij de mensen die dat nodig hebben.

"Ik voel mij bevoorrecht en zie het als mijn missie om in de klei, elke dag weer, samen met bewoners, ondernemers, externe partners en de collega's, keihard te werken aan veiligheid van en voor iedereen."
(Wijkagent)

Capaciteitsproblemen bij de basisteams

In een toenemend aantal basisteams is de werkdruk erg hoog en zijn er problemen met het rond krijgen van de roosters. Er is sprake van onderbezetting. Daar zijn verschillende oorzaken voor, zoals leeftijdsgebonden uitstroom en grotere doorstroom naar andere functies binnen de politie. Ook de constante toename van de werkvraag speelt een rol in de capaciteitsdruk. Het gaat dan bijvoorbeeld

om de vele demonstraties, toename van te beveiligen personen en het groeiend aantal meldingen over personen met verward gedrag.

"Er zijn basisteams waar de papierenbezetting klopt, maar waar ze de roosters niet rond krijgen. Dat komt door het vele extra werk waar geen rekening mee is gehouden. De agenten die bijvoorbeeld mensen beveiligen komen uit het blauwe team (de politie op straat). Praktijkbegeleiders leiden studenten op, maar deze zelfde begeleiders kunnen dan niet op straat aanwezig te zijn.[7]"

Om de periode tot de bezetting weer op orde is te overbruggen en de werk- en roosterdruk in de basisteams te verlichten, neemt de politie verschillende maatregelen. Er worden bijvoorbeeld gecertificeerde medewerkers uit andere politieonderdelen ingezet bij de gebiedsgebonden politiezorg. Ook worden er meer vrijwilligers ingezet en het Regionaal Servicecentrum voert werkzaamheden van de basisteams uit. Toch is en blijft het nodig om in samenspraak met het gezag keuzes te maken en prioriteiten te stellen en het welzijn van de medewerker hierbij in acht te nemen (recupereertijd).

Dieren

De politie heeft in 2022 aandacht besteed aan de positie van dieren binnen de georganiseerde, ondermijnende criminaliteit, binnen zorg en welzijn en bij rampen en crisisbestrijding. Bij ondermijnende criminaliteit gaat het bijvoorbeeld om situaties waarin dieren worden ingezet bij witwassen van crimineel geld.

Verkeer

Het aantal ongevallen en slachtoffers in het verkeer is in 2022 niet gedaald. De politie heeft in 2022 de handhavingsdruk op peil gehouden maar dit thema vraagt om aandacht. Innovatieve handhavingsmiddelen, zoals de MONOcam helpen daarbij. Met de MONOcam wordt rijden met een telefoon in de hand, grotendeels geautomatiseerd bekeurd. Daarmee verkleint de politie afleiding in het verkeer. Daarnaast heeft de politie in 2022 deelgenomen aan bestuurlijke gesprekken over verkeersveiligheidsthema's, zoals de landelijk invoering van 30km/u-wegen, de toelating van vele nieuwe varianten elektrische voertuigen en geluidsoverlast van voertuigen.

Digitalisering bij de basisteams

Er zijn allerlei soorten criminaliteit en er komen ook nieuwe vormen bij. Steeds vaker heeft criminaliteit een digitaal aspect, zoals sexting, grooming, marktplaatsoplichting en digitaal pesten en stalken. Vooral bij jongeren bestaat grote samenhang en wisselwerking tussen de virtuele en fysieke wereld. Het is van belang dat de politie zich ook begeeft in deze beide werelden en zicht heeft op slachtoffers en daders van strafbare feiten. Om te kunnen blijven aansluiten bij de digitale ontwikkelingen heeft de politie een ontwikkelprogramma opgezet waarmee eind 2024 alle collega's in de GGP digitaal vaardig kunnen zijn binnen hun eigen functie.
Ook zijn er weer wijkagenten digitaal bij gekomen die, naast hun werk op straat, bijvoorbeeld digitaal onderzoek doen, meewerken aan onderzoeken naar gedigitaliseerde criminaliteit en de digitale vakontwikkeling binnen het basisteam aanjagen.
Verder is in de basisteams de expertise verder uitgebreid, met digi-coaches en digi-kamers. In alle regionale eenheden zijn daarnaast cybervrijwilligers actief, die waar mogelijk helpen om de individuele aangifte-ervaring verder te verbeteren.

"In paniek komt een vrouw ons politiebureau in rennen: haar zoon is vermist en ze wil aangifte doen. We komen te weten dat haar zoon vaak op zijn kamer zit en actief is op Snapchat en Tiktok. Ook is hij

[7] Veerkracht politiemensen is eruit: "Balans tussen werk en privé is volledig zoek" - RTV Oost.

onafscheidelijk met zijn Apple EarPods. Er worden direct allerlei acties op touw gezet om de jongen terug te vinden. Zijn telefoon wordt uitgepeild om de locatie te achterhalen en allerlei gegevens worden onderzocht. Maar niets wijst erop waar hij zou kunnen zijn.
Dan duiken we in zijn digitale sporen, zoals zijn ov-kaart en sociale media. Ook de EarPods laten we uitpeilen. Dat lukt wel: de EarPods bevinden zich in Duitsland. We vinden dit geen goed teken en waarschuwen de politie in Duitsland.
Ondertussen is een wijkagent aanwezig in het huis van de vijftienjarige jongen. Samen met zijn moeder kijkt hij in zijn computer. De wijkagent ziet het programma Discord. Een chatprogramma. Hij leest de chats: 'Moet ik een mes meenemen? Ik kan alleen geen groot mes meenemen. Of we springen van de Eiffeltoren. Nee, dat vind ik zielig voor die mensen. We voelen er toch niets meer van.' En zo chatten ze nog even verder. Zijn moeder is in shock. De zaak wordt met de minuut meer urgent. Inmiddels hebben we dankzij de EarPods een beter beeld van hun locatie, daar treft de Duitse politie ze aan en neemt ze mee naar een lokaal politiebureau. Dankzij het digitaal onderzoek hebben we ze kunnen vinden en zijn ze nog in leven."
(Rechercheur)

In 2022 is de politie ook gestart met een pilot voor de inzet van drones. Zodra er een melding binnenkomt op het Operationeel Centrum kan de drone worden ingezet, bijvoorbeeld bij aanrijdingen, woninginbraken, schietpartijen, overvallen en overlastgevende jeugdgroepen. De politie heeft hiermee sneller beeld van een incident waarmee heterdaadkracht wordt vergroot en beter kan worden op- en afgeschaald. Dit concept wordt momenteel binnen een proefopstelling in een afgesloten omgeving getest. In de eenheid Zeeland-West-Brabant kon door snelle inzet van het droneteam effectief worden opgetreden in het beëindigen van een ontvoering van een 6-jarige jongen.

2.2.3Zorg voor en veiligheid van kwetsbare personen

De politie werkt aan het vergroten van de veiligheid van kwetsbare personen. Deze kwetsbare personen kunnen slachtoffers, verdachten of daders zijn. De politie werkt daarbij samen met partners zoals Veilig Thuis, de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), gemeenten, het OM, de reclassering, zorg en veiligheidshuizen en de Raad voor de Kinderbescherming. Het uitgangspunt hierbij is: Veiligheid Voorop. In 2022 is één aanpak Zorg & Veiligheid uitgewerkt en zijn landelijk afspraken met partners gemaakt, waarbij de politie primair verantwoordelijk is voor interventies die de fysieke veiligheid en de opsporing van strafbare feiten betreffen. Vanuit deze visie is gewerkt aan sneller herstel van veiligheid en momenten van samenwerking met partners op het gebied van zorg en straf.

Veiligheid van de jeugd en voorkomen van recidive

De veiligheid van de persoon en het duurzaam voorkomen van onveilige situaties staan centraal, ook bij de aanpak van criminaliteit rondom jeugd. De aanpak kan bestaan uit interventies en veiligheidsmaatregelen op het gebied van zorg en/of straf. In 2022 is de pilot Reprimande afgerond, waarbij een minderjarige, die voor het eerst een strafbaar feit pleegt met een licht en eenvoudig karakter, buiten het strafrecht wordt gehouden. De pilot is positief geëvalueerd en er is in afstemming met betrokken partners een start gemaakt met een landelijke aanpak.

Daarnaast is in 2022 gestart met een pilot Mediation als mogelijkheid om een jeugdstrafzaak af te doen. Het gaat hierbij vooral om het proces tussen het OM en rechtspraak (ZM). De politie levert actuele contactgegevens van verdachte en/of slachtoffer aan en toetst of partijen openstaan voor mediation. Mediation is vaak minder ingrijpend dan de stap naar de rechter.

Hoewel de jeugdcriminaliteit in algemene zin daalt, raken meer kwetsbare jongeren betrokken bij zware vormen van criminaliteit. Er is sprake van een toename van ernstige delicten, een toename in het dragen van (vuur)wapens en in het verhandelen van drugs. In het kader van een brede preventieaanpak van

jeugdcriminaliteit heeft het ministerie van JenV extra middelen beschikbaar gesteld.

Optreden bij huiselijk geweld en kindermishandeling

Goede hulpverlening is soms ingewikkeld door versnippering van de hulp bij verschillende instanties. Wanneer in een gezin al lange tijd geweld plaatsvindt, kan een situatie waarin sprake is van acute onveiligheid worden benut om een doorbraak te forceren. Onder de noemer 'Samen op in acuut', trekt de politie met partners vanuit zorg en straf vanaf het eerste uur samen op bij meldingen en incidenten die gaan over kwetsbare en onveilige gezinnen en huishoudens, (risico)jongeren en (problematische) jeugdgroepen.

"Ik heb nachtdienst als ik word gebeld door de meldkamer. Er is een bericht binnengekomen van een jong meisje. Ze heeft zich verstopt in een kast voor haar agressieve vader. De centralist hoort de man door de telefoon vloeken en tieren. Het meisje is doodsbenauwd dat haar vader ontdekt dat zij de politie aan het bellen is. We besluiten om snel en stil naar binnen te gaan en de agressieve man te overrompelen. Dit alles om een eventuele gijzeling of erger te voorkomen. Stap voor stap lopen wij de trap op. Ik hoop dat de trap door ons gewicht niet zal gaan kraken.
Ik zie een klein kamertje met een bed waarop een huilende, bloedende vrouw zit die haar kleine kinderen vasthoudt in haar armen. De vrouw wordt op haar beurt weer beschermd door een ongeveer twaalf jaar oud meisje. Heel even zie ik angst in haar grote donkere ogen als ze naar mij kijkt. Direct brengen wij de man onder controle. Hij schrikt en slaat wild om zich heen. Uiteindelijk doet de vrouw aangifte en krijgt de man een huisverbod opgelegd."
(Inspecteur eenheid Amsterdam)

In 2022 is gewerkt aan de deskundigheidsbevordering van politiemedewerkers. Hiertoe zijn e-learnings ontwikkeld op de onderwerpen Huiselijk geweld en Stalking, zodat medewerkers op een toegankelijke wijze hun kennis vergroten. Ook is de zogenoemde toolkit Veiligheid Voorop vernieuwd, Daarnaast zijn er drie films gemaakt met praktijkverhalen over de samenwerking met Veilig Thuis. In 2022 is ook een landelijke routekaart uithuisplaatsing (UHP) gemaakt voor politie, OM en de gecertificeerde instellingen (GI, oftewel de jeugdbeschermers). Dit is vertaald in een werkinstructie voor de politie. Met het vaststellen van de routekaart en instructie wordt beoogd meer duidelijkheid te geven over ieders rol en verantwoordelijkheid.

Vroege signalering van personen met verward gedrag

De politie ziet dat de stijgende lijn van het aantal incidenten rond mensen met verward gedrag zich doorzette. Vorig jaar kreeg zij te maken met 138.819 voorvallen; dat is een toename van 6,6 (of 7) procent ten opzichte van 2021 en 18 procent meer dan in 2020. De cijfers gaan echter over het aantal geregistreerde incidenten. Dit zegt niets over het aantal personen, want één persoon kan meerdere incidenten veroorzaken. In 2022 heeft het Informatie- en Analyseteam van Justitie & Veiligheid en politie een nadere analyse gemaakt op personen met verward gedrag. Hieruit is een genuanceerder beeld ontstaan, waarbij ruim 60 procent van de personen slechts 1x in beeld is geweest bij de politie. Met partijen wordt gekeken of, als er geen sprake is van (mogelijke) onveiligheid of (een vermoeden van) strafbare feiten, de melding al meteen naar de hulpverlening kan worden geleid in plaats van dat er politie naar toe gaat. En hoe als er echt veel aan de hand is, straf-zorg eerder gezamenlijk en actiegerichter aan de slag gaan. De resultaten van de analyse passen binnen één aanpak Zorg&Veiligheid, waarin direct met betrokken (hulpverlenings)instanties wordt gekeken naar de situatie en welke interventies passend zijn.

2.2.4Bewaken en beveiligen

Het bewaken en beveiligen van personen en objecten wordt sinds 2022 in de praktijk beschouwd als een hoofdtaak van de politie, dit mede door de inzet en capaciteit die hiermee gemoeid gaat. Het onderwerp wordt dan ook in dit hoofdstuk als afzonderlijk onderwerp beschreven. In 2022 is het aantal te beveiligen personen en objecten opnieuw gestegen. Een nieuw dieptepunt was de dreiging tegen een lid van het Koninklijk Huis in oktober. De belangrijkste reden voor de toegenomen dreigingen zijn ondermijning en zware, georganiseerde criminaliteit waarbij veel extreem geweld gebruikt wordt. Daarnaast zorgt de toegenomen polarisatie in de maatschappij voor bedreigingen van bestuurders en journalisten. Door de toename van het aantal te beveiligen personen neemt de werkdruk bij de politie toe. Er worden veel medewerkers uit de operatie ingezet bij bewaken en beveiligen en dit zorgt voor extra werkdruk in de basisteams. Ook zijn de zaken complexer, extremer en langduriger van aard geworden.

De Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) is onderdeel van de Landelijke Eenheid (zie ook paragraaf 4.1) en voerde in opdracht van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) namens de minister van JenV in 2022 90 beveiligingsopdrachten uit in het Rijksdomein. Ook werden samen met de Koninklijke Marechaussee, het OM en de NCTV de huidige inzetconcepten in kaart gebracht en werden alternatieven ontwikkeld. Aanleiding hiervoor waren de aanbevelingen van de adviescommissie Bos[8] die het stelsel van Bewaken en Beveiligen heeft beoordeeld. Op basis van de nieuwe inzetconcepten worden (concept)beveiligingspakketten samengesteld.

De operationele sterkte van de DKDB is in 2022 verder toegenomen. De dienst investeerde in opleiding, werving en selectie om structureel te komen tot meer de capaciteit.

> “Bij het Team Bedreigde Politici (TBP) kwamen in de eerste negen maanden van dit jaar ruim 1000 meldingen over opruiing en bedreiging binnen. In heel 2021 waren dat er 588. Sinds het coronajaar 2020 neemt het aantal bedreigingen sterk toe. Niet alleen online, maar ook fysiek. Ook de ernst en intensiteit van de incidenten zijn veranderd. Steeds vaker worden politici en bewindspersonen belaagd en uitgejouwd. Dat leidt niet altijd tot een aangifte, maar het is wel tekenend voor deze tijd.[9]”

Eind 2022 is het meerjarige BOTOC-programma afgerond (Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit). De politie is daarmee versterkt met maatregelenadviseurs, intelligence-medewerkers, extra cameratoezicht en teams Bewaken en Beveiligen in de regionale eenheden. Deze teams worden ingezet voor toezicht op (de omgeving van) het te beveiligen object of de te beveiligen persoon, voor onderzoek naar meldingen van bedreigingen, voor voorverkenningen van locaties en voor het uitvoeren van cameratoezicht. De politie is inmiddels versterkt met circa 270 fte’s. Om de gestegen werkdruk op de lange termijn aan te kunnen is echter meer nodig.
In december 2022 heeft de minister van JenV een structurele extra bijdrage aan de politie toegezegd. Binnen de Landelijke Eenheid zal een nieuw organisatieonderdeel worden ingericht om persoonsgerichte maatregelen uit te voeren in het geval van een hoog risico.

2.2.5Ontwikkelagenda Dienstverlening

Voor het vertrouwen dat mensen hebben in de politie is het belangrijk dat zij tevreden kunnen zijn over hun contact met de politie. Daarom hanteert de politie het principe *er is geen verkeerde deur.* Om de

[8] Adviescommissie toekomstbestendig stelsel bewaken en beveiligen | Rapport | Rijksoverheid.nl.
[9] https://www.nu.nl/binnenland/6227207/politici-worden-steeds-vaker-ernstig-bedreigd-dit-jaar-al-ruim-1000-meldingen.html.

tevredenheid over de dienstverlening nog beter te kunnen meten ontwikkelt de politie de Politiemonitor. Deze monitor gaat de kwaliteit van het contact tussen burger en politie meten en de invloed daarvan op het vertrouwen in de politie. Daarnaast worden tools ontwikkeld om met deze resultaten aan de slag te gaan.

Contact met de politie kan fysiek zijn, met een agent of op een politiebureau, maar is steeds vaker (ook) digitaal. De politie is bereikbaar via verschillende routes en kanalen, sinds begin 2022 bijvoorbeeld ook via Virtueel Assistent (chatbot) WOUT. Deze live chatfunctie wordt tot nu toe door veel mensen gebruikt om contact te zoeken met de politie over zware onderwerpen zoals bedreiging en mishandeling. Meldingen die niet door de chatbot kunnen worden afgehandeld wordt doorgezet naar een live chat met een medewerker van het Regionaal Servicecentrum. Ondertussen werkt de politie aan het verder uitbouwen van de chatbot met FAQ's, aangiftes, meldingen en overige onderwerpen.

In 2022 is ook gewerkt aan het verbeteren van het informeren, beoordelen en beschermen van slachtoffers. Bijvoorbeeld door het verbeteren van de nieuwe werkwijze waarbij slachtoffers getoetst worden op mogelijke kwetsbaarheid op herhaald slachtofferschap, secundaire victimisatie of vergelding.

"De man pakt een stoel op en smijt hem vervolgens met alle kracht die hij in zijn lichaam heeft, tegen de grond. Helemaal kapot. Wat moet ik doen, vraag ik me af. Moet ik hem tegenhouden, moet ik hem laten gaan? Ik weet het even niet. De onmacht en het verdriet zijn voelbaar. Het komt binnen. Het raakt ons allemaal. Zijn vrouw staat te huilen en schreeuwt of hij alsjeblieft wil stoppen. Dan gaat de man op een stoel zitten. Zijn ellenbogen rusten op zijn knieën, zijn handen zijn gevouwen in een kommetje en langzaam legt hij zijn gezicht in zijn handen. Hij huilt. Harder en harder. Na een ruzie die de man met zijn zoon Hugo had, hebben ze elkaar niet meer gezien of gesproken en ik, de brenger van het slechte nieuws, heb zojuist verteld dat Hugo bij een eenzijdige aanrijding is overleden."
(Wijkagent)

2.3 Criminaliteit aanpakken en voorkomen

2.3.1 Opsporing

Opsporing van veelvoorkomende criminaliteit is een taak van de basisteams. Voor de probleemgerichte aanpak van veelvoorkomende criminaliteit worden zij bijgestaan door de districtsrecherche. De districtsrecherche verzorgt daarnaast de opsporing van criminaliteit met een hoge impact (high impact crimes) zoals jeugdcriminaliteit en ondersteunt ook de aanpak van jeugdgroepen door de basisteams. Meer complexe zaken of zaken die een bijzondere expertise vereisen worden opgepakt door de regionale recherche of landelijke recherche.

Ook in de opsporing heeft de politie te maken met capaciteitsproblemen. Mede door een relatief gezien hoge uitstroom (vooral pensioengerelateerd) nam de bezetting in 2022 af. Het aandeel hbo-functies is in 2022 toegenomen van 33 procent naar 34procent. Binnen de opsporing zijn veel gespecialiseerde werkgebieden zoals zeden, milieu, mensenhandel en contraterrorisme. Voor de aanpak daarvan worden medewerkers ingezet met een expertise op bijvoorbeeld financieel-economisch onderzoek, digitaal en fysiek forensisch onderzoek en werken onder dekmantel. Ook werkt de politie samen met andere opsporingsdiensten, onderzoeksinstituten en private organisaties.

Om zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen opsporen, brengt de politie verschillende disciplines in de opsporing samen. Bijvoorbeeld tactiek, specialistische opsporing en intelligence. Een voorbeeld is een onderzoek naar een levensdelict waar op het plaats incident niet alleen de tactische recherche

onderzoek verricht maar ook specialisten uit het digitaal en forensisch werkgebied worden ingezet. De informatie die vanuit tactiek en specialisme komt, maar soms ook van bijvoorbeeld de wijkagent of van partners in de aanpak, wordt samengebracht en vormt de basis van een bredere informatiepositie van politie. Een ander voorbeeld is de aanpak van de internationale handel in cocaïne waarin de politie samenwerkt met externe partners die het importeren van drugs in de havens kunnen bemoeilijken. Denk daarbij aan de Douane en Koninklijke Marechaussee, maar ook private partners, zoals rederijen worden hierbij betrokken. De opzet is dat alle expertises en partners op het juiste moment op de juiste plaats aanwezig zijn. Daarbij ligt de focus nu meer op betekenisvolle interventies en een vergroot effect, in plaats van uitsluitend toe te werken naar strafrechtelijke vervolging.

Forensische opsporing

De forensische recherche zoekt naar digitale en fysieke sporen op de plek van een misdrijf, een brand of een verkeersongeval. Denk aan vingerafdrukken, haren, bloedsporen, schoenafdrukken in de modder, bandensporen. Die sporen stelt de politie snel en zorgvuldig veilig, om ze in het laboratorium verder te onderzoeken.

"Samen met mijn collega onderzoek ik nauwkeurig de plek waar de vrouw is overleden en daarna gaan we naar het mortuarium, voor de identificatie van het slachtoffer. We weten vrij snel wie de vrouw is. Het is een combinatie van de locatie en een korte vermissing. De uiterlijke kenmerken zijn voldoende om haar te identificeren. Het afnemen van vingerafdrukken, tandstatus of DNA is niet nodig. In overleg met de officier van justitie stellen we vast dat de vrouw niet is omgekomen door een misdrijf. Ik ben blij dat we de overleden vrouw weer 'terug kunnen geven' aan de nabestaanden."
(Forensisch onderzoeker)

Met de verzwaring en verharding van de criminaliteit is het extra belangrijk om de ontwikkelingen in de criminele sector voor te zijn. Door resultaten van forensisch onderzoek sneller beschikbaar te hebben, kan gerichter (tactisch) onderzoek worden gedaan en worden zaken eerder opgelost. In dit kader werkte de politie in 2022 met publieke en private partners samen aan een proef waarin meer sporen worden ingestuurd en ook private laboratoria worden ingezet voor het doen van forensisch onderzoek. Een eerste evaluatie laat zien dat dit heeft geleid tot de identificatie van meer verdachten en het onderzoek sneller verloopt. Op basis van de bevindingen kijkt de politie nu ook naar een mogelijke bundeling van de nu elf politielaboratoria. Ook is de laatste jaren stevig geïnvesteerd in de vervanging van forensische informatiesystemen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de continuïteit, versnelling en digitalisering van het forensisch werkproces. Het vermindert voor de politie ook de administratieve taken.

Intelligence

Het proces van intelligence omvat het verzamelen, verwerken en interpreteren van informatie voor het nemen van beslissingen. Of het nu gaat om wijkagenten, rechercheurs of beleidsmakers, met behulp van goede intelligence kunnen de juiste keuzes worden gemaakt. Met realtime intelligence kan de politie daders op heterdaad betrappen en slachtoffers voorkomen. Ook draagt het bij aan onze eigen veiligheid en het bepalen van de benodigde inzet.
Door inzicht in ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke ongenoegen of georganiseerde criminaliteit, kan eerder worden ingegrepen. Hiervoor bekijkt de politie in een vroeg stadium de samenhang tussen alle beschikbare informatie en combineert dan bijvoorbeeld forensische en financiële informatie. Het belang van het heimelijk inwinnen van informatie en informatie uit open bronnen wordt hierbij steeds groter. Daarbij is de politie zich bewust van het belang van juridische, maatschappelijke en ethische waarborgen voor een verantwoord gebruik van algoritmen en big data. Daarvoor heeft de politie samen met het OM een Kwaliteitskader Big Data gemaakt dat is gebaseerd op wettelijke vereisten en richtlijnen van toezichthouders.

Aan het intelligencewerk worden steeds hogere eisen gesteld. Bijvoorbeeld bij onderzoek naar criminele samenwerkingsverbanden. De behoefte aan het aantrekken van medewerkers met nieuwe vaardigheden en een hoger opleidingsniveau valt samen met de aanstaande uitstroom van politiemedewerkers. Hoewel deze uitstroom een flinke opgave voor de politie vormt, ook waar het gaat om het verlies aan kennis van ervaren politiemensen, biedt deze tegelijkertijd kansen voor de transitie die nodig is voor het realiseren van de ontwikkelagenda. Het aandeel hbo-geschoolden in de bezetting van intelligence is in 2022 toegenomen van 39 procent naar 42procent.

2.3.2High impact crime

Misdrijven met een grote impact op slachtoffers krijgen in de Veiligheidsagenda aparte aandacht onder de naam high impact crime. Het gaat om misdrijven als overvallen, ram- en plofkraken, straatroof en woninginbraken. In 2022 zijn er meer van dit soort misdrijven dan in 2021 en 2020 maar wel minder dan in 2019 en daarvoor.

Overvallen

Het aantal overvallen blijft met 670 net onder het niveau van 2021. Begin 2022 vond er een serie overvallen plaats op supermarkten. In samenwerking met de branche werden maatregelen genomen en verschillende verdachten aangehouden. De politie heeft in 2022 net als in 2021 in 63 procent van de zaken een verdachte in beeld weten te krijgen. Dit draagt bij aan de concrete aanpak van nieuwe overvallen. Overvallers plegen vaak meerdere delicten en een tijdige aanhouding voorkomt dit.

Plofkraken

Het aantal (plof)kraken op geldautomaten daalde in 2022 verder naar 15 aanvallen waarvan 13 met zware explosieven. Het nieuwe veiligheidssysteem dat geld waardeloos maakt bij een plofkraak lijkt zijn vruchten af te werpen. Het lage slagingspercentage draagt bij aan het lage aantal. Desalniettemin is de gevaarzetting van plofkraken groot. De minister van JenV onderzoekt de mogelijkheden om burgemeesters meer bevoegdheden te geven in het reguleren van de locaties van geldautomaten.
Er is al langere tijd sprake van een grote groep Nederlandse criminelen die zich persistent inzet op nieuwe modi operandi en zich ook niet liet afhouden door de coronamaatregelen. Deze groep is nog steeds erg actief, maar breidde het doelgebied verder uit naar andere landen – vooral Duitsland. Er zijn in Duitsland in 2022 421 plofkraken gepleegd met vermoedelijke betrokkenheid van Nederlandse daders. De politie en het OM hanteren een landelijk gecoördineerde aanpak voor opsporing en vervolging. Dit leidde tot aanhouding van 69 Nederlandse verdachten voor het plegen van plofkraken. Op het gebied van preventie zijn beveiligingsmethoden gedeeld met de Duitse politie en banken.

Straatroof

Straatroof is een vorm van diefstal met geweld met grote psychische, lichamelijke en materiële schade bij slachtoffers. Het aantal straatroven was tijdens de coronaperiode flink gedaald. In 2022 is er ten opzichte van 2021 een stijging van 7 procent naar 2.481 straatroven. In 36,2 procent van de zaken werd een verdachte bekend.

Woninginbraken en babbeltrucs

In 2022 hebben 24.346 woninginbraken plaatsgevonden. Dat is 4 procent meer dan in 2021. In 2021 waren er relatief weinig woninginbraken. Waarschijnlijk doordat er meer werd thuisgewerkt door de coronamaatregelen. Er was toen een daling van 30.531 woninginbraken in 2020 naar 23.452 in 2021. In 10,4 procent van de zaken werd een verdachte bekend. Doordat er minder vaak een confrontatie is met een dader, is het veel lastiger om tot een verdachte te komen dan bij bijvoorbeeld een overval. Daardoor is er vaak geen signalement, kenteken of looprichting als opsporingsindicatie. Het bewijs

voor woninginbraken komt uit forensisch bewijs of camerabeelden. Ook attent gedrag van buurtbewoners draagt bij aan het op heterdaad aanhouden van verdachten.
60 procent van de aanhoudingen van verdachten voor een woninginbraak vindt op heterdaad plaats. 80 procent daarvan op grond van een melding van een burger. Er wordt daarom in de campagnes naast preventie aandacht besteed aan de heterdaadkracht met de slogan: verdachte situatie? Bel 112, daar vang je boeven mee!

Heling

Voor de aanpak van vermogenscriminaliteit is een goede bestrijding van heling essentieel omdat daarmee de afzetmarkt voor gestolen goederen wordt verstoord. Er zijn veel verschillende instrumenten binnen de aanpak van heling. De belangrijkste daarvan is het digitaal opkopersregister (DOR) waarin opkopers van tweedehandsgoederen hun aankopen en degene van wie ze het kopen moeten registreren. Het DOR is verbonden met de database Stopheling. Daarin bevinden zich alle gestolen goederen uit aangiften die zijn gedaan bij de Politie. Als een gestolen goed wordt ingekocht en ingevoerd in het DOR levert dat een hit op. Met de gegevens uit het DOR kan de politie de verdachte van de heling of het achterliggende vermogensdelict opsporen. In de database Stopheling kunnen burgers controleren of een tweedehands goed dat zij willen kopen niet als gestolen staat geregistreerd. Inmiddels zijn 7000 opkopers op het DOR aangesloten, worden 155.000 zoekvragen per maand gedaan en levert het DOR gemiddeld 700 hits per maand op.

Mobiel banditisme

Mobiel banditisme is een vorm van criminaliteit waarbij buitenlandse daders zich naar Nederland begeven om meerdere misdrijven te plegen. Het mobiel banditisme neemt al jaren toe. Hierbij gaat het om verdachten die niet in Nederland zijn geboren, geen Nederlandse verblijfplaats hebben, geen Nederlandse nationaliteit bezitten én zich schuldig hebben gemaakt aan diefstallen of fraudedelicten zoals onder andere inbraken, zakkenrollerij, winkeldiefstallen of voertuigcriminaliteit. In 2022 voldeed gemiddeld 25 procent van de verdachten van deze delicten aan de genoemde criteria voor potentiële mobiele bandiet.

In 2022 waren er twee door de Nederlandse politie georganiseerde Triviumacties: grootschalige controles op actieve mobiele bandieten. Aan deze internationale acties onder de vlag van het European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats-Organized Property Crime (EMPACT-OPC) namen achttien landen en Europol deel. Hierbij is realtime informatie uitgewisseld en zijn verspreid over Europa honderden verdachten aangehouden. Daarnaast vormt deze actie een basis voor de (inter)nationale gezamenlijke aanpak van mobiel banditisme. EMPACT samenwerking op organised property crimes vond plaats op georganiseerde overvallen op juweliers, inbraken, heling, kunst en antiek en op de bestuurlijke aanpak van het voorkomen van criminaliteit.

2.3.3Ondermijning

Ondermijning is het gevolg van veel verschillende vormen van criminaliteit, waarbij de grenzen tussen de bovenwereld (de 'gewone' maatschappij) en de onderwereld (criminelen) vervagen.
Ondermijning van de rechtstaat is zichtbaar en voelbaar. De invloed van georganiseerde criminaliteit op de veiligheid en rechtmatigheid van de samenleving uit zich in geweld tegen personen maar ook in het ontwrichten van economische en logistieke systemen. Criminelen richten bedrijven op, vragen vergunningen aan en maken gebruik van transport en vastgoed. Hiervoor hebben ze in de ‘bovenwereld’ medewerking nodig van bijvoorbeeld makelaars, autoverhuurbedrijven, administratiekantoren en notarissen.

Het centrum van Amsterdam staat er vol mee: toeristenwinkels gevuld met sleutelhangers, gebreide mutsen en wietlolly's. De gemeente maakt zich grote zorgen over wat zich achter de schermen afspeelt bij dit soort winkels. "We zien heel veel winkels waar nauwelijks iemand binnenkomt", zegt burgemeester Femke Halsema. "Van één klant per dag die een aansteker koopt, kun je geen duizenden euro's aan huur betalen. Dan weet je eigenlijk wel dat het een bedrijfsmodel is dat legaal niet kan bestaan.[10]"

De politie bestrijdt ondermijning in samenwerking met andere instanties. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar het terugdringen van geweld tegen personen en de handel, productie en doorvoer van drugs en illegale wapens (zie ook paragraaf 4.1.1). Daarnaast is de bestrijding van het witwassen van crimineel vermogen een speerpunt. De hierover in de Veiligheidsagenda gemaakte afspraken zijn en worden uitgevoerd.

Meervoudige aanpak

Met een meervoudige aanpak worden alle stappen die nodig zijn om criminele activiteiten uit te voeren ontrafeld. Per onderdeel kunnen zo barrières worden opgeworpen door de politie. De aanpak bestaat daarom niet alleen uit opsporing en strafrechtelijke vervolging maar ook uit het weerbaar maken van kwetsbare personen, wijken, bedrijven(terreinen) en overheden. Een voorbeeld hiervan is de aandacht die in 2022 is uitgegaan naar transportcriminaliteit. Zonder transport geen criminele handelingen. In 2022 zijn diverse succesvolle handhavingsacties georganiseerd. Zo hebben de actieweken in Limburg, Noord-Holland en Brabant geleid tot diverse aanhoudingen en vondsten van wapens, drugs en illegale ladingen. Gelijktijdig worden deze acties aangegrepen om vervoerders voor te lichten, bewust te maken en meldingsbereidheid te vergroten.

Steeds meer gemeenten organiseren activiteiten om te voorkomen dat jeugd en kwetsbare individuen in de criminaliteit terecht komen. De politie is daarbij betrokken en draagt ook bij aan kennisuitwisseling van werkwijzen en methoden. Met behulp van doelgerichte acties van Meld Misdaad Anoniem, die in samenwerking met de politie worden georganiseerd, wordt de meldingsbereidheid van burgers en bedrijven vergroot. De campagnes bij invoerhavens, wegtransport en de bloemenveiling zijn daar voorbeelden van.

Effecten

Er is ook kritiek op de effectiviteit van de aanpak. Er wordt veel overheidsgeld geïnvesteerd en vele partijen zijn betrokken bij het organiseren van een integrale aanpak. De bestuurlijke en operationele samenwerking bij een dergelijke complexe maatschappelijke problematiek vraagt veel tijd en aandacht. De politie zet zich voortdurend in om vanuit haar taakstelling hieraan bij te dragen. De afgelopen jaren heeft dat geresulteerd in bijvoorbeeld het terugdringen van de invloed van motorbendes en zijn door het ontmantelen van criminele berichtenservices grote successen geboekt in de opsporing van zware criminelen. Ook in 2022 zijn diverse lokale en grote successen geboekt. Bijna wekelijks worden witwaspraktijken aangepakt, waarbij veelal druggerelateerde winsten worden afgepakt, arrestaties worden verricht en gegevensdragers in beslag worden genomen voor nader onderzoek.

In internationaal verband is de samenwerking verbeterd. Informatie-uitwisseling en het ontmantelen van crimineel berichtenverkeer leggen netwerken bloot en leiden tot internationaal geregisseerde acties, arrestaties, inbeslagnames en uitleveringen. De samenwerking met de autoriteiten in Dubai is daar een voorbeeld van. In november 2022 was Nederland betrokken bij een door Europol gesteunde actie waarbij 44 kopstukken uit het internationaal crimineel circuit zijn opgepakt. Het aandeel van deze

[10] https://www.rtlnieuws.nl/onderzoek/artikel/5350578/onderzoek-witwassen-amsterdam-souvenirshops-dekmantel-onderwereldkaart

criminelen in het drugsnetwerk is enorm.

Meerjarige aanpak

De financiering die het kabinet heeft vrijgemaakt voor de aanpak wordt meerjarig ingezet voor preventieve maatregelen en om snel te kunnen reageren. De politie is op alle onderdelen betrokken. Het samenwerkingsverband tussen de Belastingdienst, de Douane, de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD), de Koninklijke Marechaussee, het Openbaar Ministerie en de politie is in 2022 opnieuw gestart onder de naam Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC). Een nieuw actieplan richt zich op het ontvlechten van de financiële verwevenheid van onder- en bovenwereld en op het tegengaan van misbruik van de maatschappelijke infrastructuur voor criminele doeleinden. Daarbinnen richt het actieplan zich op het bestrijden van misbruik van de voorzieningen die Nederland biedt als handelsland voor criminele waarde-verplaatsingen en het verstoren van criminele bedrijfsprocessen. Hierbij wordt gefocust op vier onderwerpen: Trade Based Money Laundering (TBML), financiële dienstverleners, logistieke dienstverleners rondom de Nederlandse knooppunten en de aanpak van corruptie en geweld.
In april en september 2022 heeft de rechter aanslagplegers veroordeeld in de zaak van een bedreigde fruitteler uit Hedel. De directie en medewerkers van de fruithandel werden sinds 2019 bedreigd en afgeperst door criminelen, nadat medewerkers 400 kilo cocaïne hadden ontdekt in een partij fruit. De opsporingsinspanningen van de politie zijn succesvol geweest. Tegelijkertijd is deze zaak voor medewerkers en familieleden langdurig en ingrijpend.
Het belang om de samenwerking met partners op te zoeken en met steun van middelen en wetgeving de effecten daarvan te maximaliseren wordt door dergelijke zaken onderstreept. Zo werkt de politie mee aan het project Preventie met Gezag waarmee in 2022 is gewerkt aan een aanpak met wijkagenten en gerichte opsporing in een aantal geselecteerde wijken. Ook in 2022 heeft de politie bijgedragen aan steun voor en ontwikkeling van wetgeving die de bestrijding van ondermijning verbetert. Betrokkenheid bij de wetgeving lachgas, strafbaarstelling verborgen ruimtes en de bredere Ondermijningswetgeving zijn daar voorbeelden van.

2.3.4Bestrijden van mensenhandel

Ook in Nederland worden mensen uitgebuit. Bij uitbuiting moeten mensen onder dwang bepaalde dingen doen waarvoor zij niet kiezen en waar anderen van profiteren. Bijvoorbeeld zakkenrollen, winkeldiefstallen plegen, of drugs verhandelen. Ook kan het gaan om regulier werk dat samengaat met dwang, geweld, chantage en misleiding. Ook komt het voor dat jongeren worden gedwongen om een lening af te sluiten (geldezel) of drugs te koerieren. We hebben de afgelopen tijd vooral een verschuiving gezien van offline naar online en steeds vaker met een internationaal component.
Seksuele uitbuiting is de meest ingrijpende vorm van mensenhandel. Zowel mannen/jongens als vrouwen/meisjes kunnen slachtoffer worden en worden gedwongen om tegen betaling seksuele handelingen te verrichten. De slachtoffers zelf zien vaak weinig van het verdiende geld terug.

Mensenhandel vormt een grove inbreuk op de menselijke waardigheid en is een schending van fundamentele mensenrechten. De politie bestrijdt mensenhandel samen met andere instanties zoals het OM, de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en gemeenten. De kwantitatieve resultaten over 2022 staan beschreven in paragraaf 2.1.1.
Om de aanpak verder te versterken is er in 2022 gestart met een doorontwikkeling op de digitale aanpak van mensenhandel. Uit diverse rapportages (zoals de Dadermonitor van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel) blijkt dat mensenhandel steeds meer verschuift naar de digitale wereld. Daarom is het inzetten op diverse digitale instrumenten van groot belang, bijvoorbeeld waarmee intensief gezocht kan worden naar mogelijke uitbuitingssituaties via bijvoorbeeld seksadvertenties. Met deze digitale ontwikkelingen krijgt de politie een beter informatiebeeld, wat leidt tot meer signalen mensenhandel die verder kunnen worden onderzocht. Daarnaast is er een begin gemaakt met meer

focus op eenheid overstijgende onderzoeken. Dit moet leiden tot het stoppen van uitbuiting van slachtoffers en tot het strafbaar kunnen stellen van daders. Daarmee is ook de internationale aanpak van mensenhandel versterkt.

2.3.5Cybercriminaliteit

Cybercriminaliteit kent vele vormen. Het gaat om misdrijven die gepleegd worden met behulp van ICT-middelen en gericht zijn tegen ICT-middelen zoals een computer, smartphone of tablet, bankpassen of bedrijfssystemen.

Om de werkwijzen van cybercriminelen aan te pakken en schade bij slachtoffers te voorkomen of te beperken, richt de politie zich op opsporing, preventie en verstoring. Vaak wordt daarbij samengewerkt met andere organisaties zoals het OM en banken of securitybedrijven. Een voorbeeld van deze publiek-private samenwerking is het project No More Leaks. Hiermee wil de politie misbruik van uitgelekte inloggegevens tegengaan, door deze inloggegevens versleuteld te verstrekken aan bedrijven met veel online accounthouders, zoals webwinkels. Deelnemende partijen, die een convenant hebben ondertekend, kunnen de lijst van de politie gebruiken als extra beveiligingsmaatregel in hun inlogproces.
Als de gegevens herkend worden, krijgt de desbetreffende klant een wachtwoordwijzingsverzoek vanuit het bedrijf om zo mogelijke schade te voorkomen.

Interventies richten zich ook op de digitale infrastructuur, criminele communicatie en criminele geldstromen. De politie heeft bijvoorbeeld opnieuw een waarschuwingslijst met malafide hostingbedrijven naar diverse bracheorganisaties verzonden. Ook heeft de politie een bestuurlijk advies geschreven voor betrokken ministeries met ideeën om de bad hosting problematiek aan te pakken.

Op het gebied van preventie probeert de politie niet alleen om burgers en bedrijven weerbaarder te maken tegen een digitale aanval, maar ook om te voorkomen dat mensen dader worden. Met een daderpreventie toolbox voorkomt de politie dat starters hun cybercriminele carrières verder ontwikkelen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van technieken als afschrikking en verstoring, bijvoorbeeld met online campagnes. Ook zijn er samen met partners games ontwikkeld specifiek gericht op kinderen, zoals het platform HackShield dat kinderen van 8 tot 12 jaar opleidt tot junior cyber agents. Een ander voorbeeld is de eveneens populaire game Framed, die spelers laat ervaren dat cybercriminaliteit strafbaar is en wat de gevolgen kunnen zijn voor slachtoffers. Nieuw is het project Hack_Light, speciaal bedoeld voor whizzkids die nog niet met het strafrecht in aanraking zijn gekomen, maar mede door hun nieuwsgierigheid wel risico lopen. In 2022 is tevens de vanuit de politie ontwikkelde maatregel Hack_Right overgedragen aan de reclasseringspartners. First offenders van cybercriminaliteit hoeven, indien zij aan verschillende voorwaarden voldoen, zo geen strafblad op te lopen.

Digitale afpersing en diefstal

Digitale afpersing en diefstal kan verschillende vormen aannemen. Ransomware is schadelijke software die de databestanden van gebruikers versleutelt met als doel om deze later te ontsleutelen in ruil voor losgeld. Vaak wordt de data ook weggesluisd om er aanvullende misdrijven mee te plegen. Ransomware is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een risico voor de nationale veiligheid[11]. Het is een aantrekkelijk cybercrimineel verdienmodel. Dit heeft onder andere te maken met een vaak beperkte cyberweerbaarheid onder slachtoffers, een hoge betalingsbereidheid en een lage meldings- en

[11] CSBN 2021: https://open.overheid.nl/repository/ronl-7af57c4c-4637-41f3-9fa0-5615da4dad2/1/pdf/TK%20Bijlage%20CSBN2021.pdf.

aangiftebereidheid. Zowel burgers als bedrijven en overheidsorganisaties worden slachtoffer. De gevolgen hebben vaak niet alleen impact op organisaties zelf, maar ook op de maatschappij. Wanneer een ziekenhuis doelwit is van een aanval, kunnen bijvoorbeeld de patiënten of hun gegevens in gevaar komen.
Andere vormen van digitale afpersing zijn bijvoorbeeld het (dreigen met) het publiceren van gestolen data of het uitvoeren van DDoS-aanvallen.

In 2022 heeft de politie de aanpak van ransomware geïntensiveerd. Dit heeft in 2022 tot acht nieuwe opsporingsonderzoeken geleid. Een voorbeeld is de actie tegen de Deadbolt-groepering, waarbij de politie met een slimme truc 150 slachtoffers van ransomware die aangifte hadden gedaan, heeft geholpen om hun systemen te kunnen ontsleutelen.

Op internationaal vlak bestrijdt de politie ransomware in nauwe samenwerking met onder andere de Europollidstaten en -partners. Ook neemt de politie deel aan het Counter Ransomware Initiative. Hierin werken 35 landen op initiatief van de Verenigde Staten samen aan de aanpak van ransomware. De politie is ook een van de oprichters van NoMoreRansom. Dit publiek-private samenwerkingsverband stelt kosteloos en waar mogelijk decryptiesleutels en -tooling ter beschikking aan slachtoffers van ransomware. Het platform had halverwege 2022 al 188 partners en 136 gratis tools voor 165 ransomware varianten. In zes jaar tijd zijn 1,5 miljoen mensen geholpen om hun versleutelde bestanden te ontsleutelen. Ook wordt vanuit dit platform aangifte aangemoedigd, wat de intelligencepositie op ransomware versterkt.

De politie adviseert om in het geval van digitale afpersing direct melding te maken of aangifte te doen en niet te betalen. Criminelen investeren losgeldbetalingen namelijk vaak direct weer in aanvallen op nieuwe slachtoffers.

2.3.6Seksuele misdrijven

Online seksueel kindermisbruik

Bij een digitaal zedenmisdrijf is er vaak sprake van meerdere strafbare feiten tegelijk. Zoals bij misdrijven als wraakporno en heimelijk filmen waar vaak beeldmateriaal aanwezig is waarvan de verspreiding en het bezit strafbaar is.
Bij het bestrijden van kinderporno richt de politie zich op het identificeren van slachtoffers, misbruikers, vervaardigers en keyplayers binnen (online)netwerken. Daarbij is er in samenwerking met het Expertisecentrum Online Kindermisbruik sinds 2021 aandacht voor het verwijderen van het materiaal van het internet.

Het aantal meldingen van kinderporno bij de politie stijgt al jaren, vooral door betere detectie van strafbaar materiaal door in de Verenigde Staten gevestigde internetbedrijven. De politie krijgt vanuit bedrijven zoals Facebook, Google en Instagram meldingen wanneer op hun platform kinderporno wordt verspreid. Deze bedrijven zijn daar in de Verenigde Staten wettelijk toe verplicht. Ook kan de politie via eigen onderzoek steeds beter kinderpornografische afbeeldingen vinden op het internet of in het in beslag genomen materiaal van verdachten. Daar is eveneens een stijging te zien in het materiaal dat wordt gevonden of doorgestuurd.

Bij het Meldpunt Kinderporno komen sinds 2021 minder meldingen binnen. Dit komt grotendeels doordat er op het openbare deel van het internet steeds minder materiaal te vinden is, onder andere door de toegenomen druk op hostingpartijen. Die doen tegenwoordig veel meer om het internet vrij te houden van seksueel beeldmateriaal van minderjarigen. Daardoor komen mensen de beelden minder vaak tegen, wat leidt tot minder meldingen van burgers.

De politie neemt sinds oktober 2021 vooralsnog voor een periode van twee jaar deel aan het internationale samenwerkingsverband Philippine Internet Crimes Against Children Center (PICACC). Dit is een politiesamenwerking die zich specifiek richt op de aanpak van seksueel misbruik via livestreaming in de Filipijnen. Deze onderzoeken zijn complex en kennen een lange doorlooptijd. In 2022 is een groot onderzoek uitgevoerd waar ook Nederlanders bij betrokken zijn.

Zeden

De maatschappelijke urgentie rond zedenzaken werd begin 2022 vergroot nadat het online-programma BOOS misstanden bij televisieprogramma The Voice bekend maakte. Mede naar aanleiding daarvan is Mariette Hamer aangesteld als onafhankelijk regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld met als opdracht gevraagd en ongevraagd te adviseren over maatregelen die nodig zijn om seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld tegen te gaan. Onder regie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wordt het Nationale actieplan Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld opgesteld.

Met de motie Klaver is met ingang van 2020 15 miljoen euro structureel geïnvesteerd in de aanpak van zedenzaken. Met dit geoormerkte geld werkt de politie aan een structurele en gefaseerde uitbreiding van de capaciteit met in totaal ca. 113 fte bij de zedenteams, intelligence, digitale recherche, forensische opsporing en zedendocenten bij de Politieacademie. De verwachting is dat de beoogde uitbreiding eind 2023 is gerealiseerd. Het opplussen van de bezetting is gegeven de arbeidsmobiliteit (m.n. uitstroom, doorstroom en krappe arbeidsmarkt) geen gemakkelijke opgave.
In de cao 2022-2024 zijn vanwege de sterke behoefte aan instroom van bepaalde deskundigheid op het werkterrein zeden afspraken gemaakt over de mogelijkheid tot een aanstelling voor de politietaak met specifieke inzet.

De politie registreerde in 2022, vooral direct na de BOOS uitzending begin van het jaar, een forse toename van incidenten. In totaal waren het 15.523 incidenten, een stijging van 20 procent ten opzichte van 2021. De meeste registraties betroffen meldingen van burgers van zedenmisdrijven of van grensoverschrijdend (maar niet strafbaar) gedrag. Een deel van de registraties betrof adviesvragen. Sommige melders waren zelf slachtoffer, sommigen meldden namens het slachtoffer, maar ook professionals of zelfs verdachten meldden zich. Sommige registraties bevatten geen melder maar betroffen bevindingen van politieambtenaren. Een deel van de melders deed aangifte, anderen zochten hulp, een luisterend oor, of informatie. Een ander deel wilde de incidenten of zorgen alleen onder de aandacht van politie brengen of verzocht om iets vast te leggen in het politiesysteem. De druk op de frontoffices (intake) van de zedenteams nam hierdoor toe. Een verdere toename van de instroom van meldingen van seksuele misdrijven is zeker niet uit te sluiten ook mede gelet op de verwachte invoering van de Wet seksuele misdrijven in 2024. In bijlage 7.10 Zeden bij het jaarverslag staan de cijfers in meer detail vermeld.

Ook het aantal aangiften nam toe ten opzichte van 2020 en 2021 (respectievelijk 20 procent en 10 procent).

Procentueel nam het werkaanbod gemeten in geregistreerde incidenten, aangifte en dossiers sterker toe dan de groei van de formatie. Meer werk met minder handen. Desondanks nam de totale werkvoorraad (ten opzichte van 2020) slechts met 3 procent toe. Dat de voorraad niet evenredig toenam is mede te danken en te verklaren aan de hand van de tijdelijke bijstand(steams) en effecten van het verbeterplan (meer maatwerk, triage en passend opvolgen, doortastend sturen).

De koers die is ingezet met het verbeterplan naar aanleiding van het rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid over de bejegening van slachtoffers en de taakuitvoering van de zedenrecherche lijkt een positief effect hebben. Er zijn meer zedenzaken afgerond en met een dossier ingezonden naar het OM dan voorgaande jaren. Ten opzichte van 2021 is dit een stijging van 4 procent en ten opzichte van 2020 zelfs 19 procent.

2.3.7 Bestrijding financieel economische criminaliteit

Oplichting, vastgoedfraude en witwassen zijn voorbeelden van financieel economische criminaliteit. De politie bestrijdt dit soort criminaliteit door geldstromen te volgen en verdienmodellen te onderzoeken. Bijvoorbeeld bij nieuwe vormen van digitale valuta en de handel daarin. In ondermijningszaken wordt altijd beoordeeld or er ook een financieel onderzoek moet worden verricht. De politie werkt daarbij nationaal en internationaal samen met toezichthouders, het OM, de FIOD en banken. Financieel opsporen is ook gericht op het verstoren van criminele geldstromen en criminele bedrijfsprocessen en het aanpakken van bedrijven en personen die dit mogelijk maken.

2.3.8 Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering

In samenwerking met partners in het veiligheidsdomein bereidt de politie zich steeds voor op een eventueel terroristisch incident. De dreiging uit jihadistische hoek blijft bestaan en er is een toenemende dreiging vanuit andere vormen van extremisme zoals rechts-extremisme. Dit vraagt van de politie dat zij, naast borging van de huidige aanpak, moet kunnen blijven inspelen op nieuwe ontwikkelingen.
In 2022 heeft de politie daartoe gewerkt aan het inspelen op andere vormen van extremisme. Er is een verkenning uitgevoerd om de aanpak in het digitale domein te borgen en waar nodig verder te versterken. Daarnaast zijn investeringen in de deskundigheid van politiemedewerkers gedaan zoals een vakdag en trainingen voor politiemedewerkers met een taak in de opsporing in het ‘gouden uur’.

2.3.9 Identificatie vreemdelingen

Onderdeel van het asielproces is het Identificatie- en Registratieproces in Ter Apel en Budel. Deze taak stond in 2022 erg onder druk door de combinatie van een hoge instroom van asielzoekers en tekort aan huisvesting. Dit verstoorde het proces in de keten waardoor een opvangcrisis ontstond. De politie is betrokken bij de taakuitvoering daarvan. De Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) houdt zich bezig met identiteitsonderzoeken en toezicht op en handhaving van de Vreemdelingenwet. In totaal zijn er ruim 33.000 asielzoekers en bijna 4.000 alleenstaande minderjarigen door de politie in het Identificatie- en Registratie (I&R-)proces geïdentificeerd en geregistreerd.
In 2022 zijn met het ministerie van JenV nieuwe resultaatafspraken met de politie gemaakt binnen het migratiedomein.
Samen met de partners in de vreemdelingenketen zijn afspraken gemaakt over welke asielzoekers wel en welke niet het politiedeel van het I&R-proces moeten doorlopen. Asielzoekers die al eerder zijn geïdentificeerd en een V-nummer hebben hoeven niet opnieuw het hele I&R-proces te doorlopen.

2.3.10 Internationale politiesamenwerking

De politie werkt internationaal samen met andere politieorganisaties. Uitgangspunten in deze samenwerkingsverbanden zijn het aanpakken van de problematiek bij de bron, dus in het land van herkomst en samen met zoveel mogelijk andere overheidsinstanties in dat land: de whole-of-government approach waarbij de verschillende instanties optreden als één overheid.
Doelstelling is het bestrijden van criminaliteitsfenomenen en beïnvloeding van de EU besluitvorming.
In 2022 heeft een aantal van deze acties plaatsgevonden. Zo zijn er Nederlandse topcriminelen

aangehouden in Dubai en Spanje. Ook speelt de politie een rol in de ondersteuning van de Oekraïense politie in EU-verband sinds het uitbreken van de oorlog tussen de Russische Federatie en Oekraïne, het delen van (opsporings)ervaringen op het gebied van internationale (oorlogs)misdrijven en het geven van trainingen.
Met betrekking tot beïnvloeding van EU-beleid en -regelgeving investeerde de politie in de bestrijding van kinderporno en de aanpak van drugshandel. Daarnaast is het Nederlandse politiebelang ingebracht tijdens gesprekken over onder andere kunstmatige intelligentie, de Europolverordening, de EU-code voor politiële samenwerking en de Schengengrenscode. Dit leidde tot aanpassingen in conceptteksten van regelgeving.
In 2022 is met vijf opsporingsdiensten en in afstemming met het OM, de Nederlandse bijdrage aan het European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT)[12] vastgesteld. Nederland blijft leidend bij het EMPACT onderdeel mensenhandel en is co-leider bij de onderdelen synthetische drugs, cocaïne/heroïne/cannabis en vuurwapens. Ook leidt Nederland dertig deelprojecten en activiteiten.

De politie draagt ook bij aan de opbouw van de internationale rechtsorde door inzet bij vredesmissies. Vanwege veranderende omstandigheden ten aanzien van de veiligheid van collega's ter plaatse zijn (tijdelijke) aanvullende maatregelen getroffen in Malí, Oekraïne en USSC (Palestina).

Grenzen en veiligheid

Alle lidstaten van de Europese Unie moeten de bewaking, het vreemdelingentoezicht en de bestrijding van criminaliteit aan de buitengrenzen van het Schengengebied, verbeteren. Dit naar aanleiding van de migratiecrisis en terroristische aanslagen in verschillende EU-landen. Deze opdracht heeft de Europese Unie in zeven verordeningen vastgelegd. Het doel is niet alleen om terrorisme, zware criminaliteit, illegale immigratie en gezondheidsrisico's te bestrijden, maar ook om reizigers en immigranten eenvoudig en snel de grens over te begeleiden. Voor de politie betekenen de verordeningen dat we toewerken naar het uitbreiden en beter op elkaar afstemmen van informatievoorziening, ICT, werkprocessen, wetgeving en beleid. Daarbij wordt samengewerkt met onder andere de Koninklijke Marechaussee, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), het OM en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V).
In 2022 heeft de politie de werkprocessen en werkinstructies van de Zeehavenpolitie en bureau Sirene, dat alle aanvragen verwerkt, voorbereid. Ook zorgen de verordeningen voor meer uitwisseling van informatie binnen de politieorganisatie, tussen de ketenpartners in Nederland en in Europa. De politie werkt ten behoeve van deze informatie uitwisseling aan het standaardiseren en aansluiten van systemen van de verschillende organisaties.

2.4 Overige taken, waaronder politietaken ten dienste van justitie

2.4.1 Executie uitstaande straffen

Het komt voor dat personen die veroordeeld zijn en hun straf nog niet (volledig) hebben uitgezeten, van de radar verdwijnen. De executietaak van de politie houdt in dat deze personen (weer) moeten worden aangehouden. Door samen te werken met het Centraal Justitieel Incassobureau en de Justitiële Informatiedienst verkrijgt de politie inzicht in de groep van onvindbaren, die meestal in het buitenland verblijven. Dit heeft in de afgelopen jaren een flink aantal aanhoudingen opgeleverd.
In de Veiligheidsagenda is afgesproken dat de politie zich hierbij richt op kansrijke dossiers van onvindbare veroordeelde personen waarbij een daadwerkelijke aanhouding heeft plaatsgevonden. Van

[12] EU Policy Cycle - EMPACT | Europol (europa.eu).

de aangeleverde dossiers moet de politie 40 procent positief afdoen. Hierdoor wordt de door de rechter opgelegde vrijheidsstraf alsnog ten uitvoer gelegd. In 2022 heeft de politie alle beschikbare dossiers positief afgedaan.

2.4.2Korpscheftaken

De korpscheftaken betreft de uitvoering van de taken in de volgende wet- en regelgeving:

- Wet wapens en munitie (WWM)
- Wet natuurbescherming (WNB)
- Wet explosieven voor civiel gebruik (WECG)
- Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (WPBR)
- Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit BOA).

De korpschef heeft de taak om op deze wetten te adviseren, om vergunningen te verlenen. Daarnaast houdt de politie toezicht op de naleving van deze wetten. Het toezicht bestaat uit specialistisch toezicht (wapenhandelaren, musea en schietvereniging) en algemeen toezicht (huiscontroles wapenvergunningen).

Voor de wetten WWM, WNB en WECG zijn de fysieke dossiers in 2022 gedigitaliseerd. Tevens is het proces van het uitvoeren van een huiscontrole bij een vergunninghouder geoptimaliseerd. In 2022 zijn ook de voorbereidingen gedaan voor de implementatie van gegevensuitwisseling met de applicatie Interne Markt Informatiesysteem voor de EU-Vuurwapenrichtlijn. Het betreft raadplegen, toevoegen van geweigerde en ingetrokken wapenvergunningen en verwijderen. Implementatie van een wetswijziging in de WWM heeft plaatsgevonden, waardoor gegevens van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) betrokken worden in de processen van korpscheftaken.

De korpschef is belast met het direct toezicht op ruim 20.000 boa's die in zes verschillende domeinen bij ruim 900 verschillende werkgevers werkzaam zijn. Het direct toezicht op de boa's vloeit voort uit het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar, onderliggende besluiten en de Beleidsregels Buitengewoon Opsporingsambtenaar. De korpschef werkt bij de uitvoering van zijn directe toezichtstaak nauw samen met de hoofdofficieren van justitie van de arrondissementsparketten, het Functioneel Parket (FP), Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (CVOM) en het Landelijk Parket (LP) die als toezichthouder op de boa's zijn aangewezen.
Op dit moment zijn aan ongeveer 7400 externe boa's politiebevoegdheden en/of geweldsmiddelen toegekend. Een klein deel van deze boa's beschikt over zwaardere geweldsmiddelen zoals een wapenstok, pepperspray en een vuurwapen. Het direct toezicht ziet daarnaast toe op de samenwerking met de politie waaronder het verbeteren van de informatie-uitwisseling. Korpscheftaken zijn taken die bijdragen aan het niveau van veiligheid in de samenleving.

2.4.3Arrestantenzorg

Het verzorgen, begeleiden en vervoeren van arrestanten ondersteunt de taakuitvoering van de basisteams in de wijk, waaronder de opsporing. Arrestanten zijn personen die als verdachte zijn aangehouden, maar dat kunnen ook veroordeelde personen zijn die opgespoord zijn en die wachten op hun (resterende) detentie. Personen die niet verdacht worden van een strafbaar feit worden in beginsel niet ingesloten in een politiecel of ophoudruimten.

De standaarden van de Nederlandse politie liggen vast in wet- en regelgeving, aangevuld met een Landelijk Reglement Arrestantenzorg. Eind 2022 heeft de politie dit reglement geactualiseerd. Naast het moderniseren van definities en verwijzingen, heeft de politie in het reglement ook enkele passages over de positie van minderjarigen in de cellencomplexen opgenomen.

Voor minderjarige verdachten geldt dat het uitgangspunt is dat zij niet overnachten in een politiecel. Mocht dit in specifieke situaties toch noodzakelijk zijn na de beslissing daarover door de officier van justitie, blijft de minderjarige per dienst gekoppeld aan een vaste arrestantenverzorger. Voor de arrestantenverzorger staat een professionele bejegening en verzorging voorop. Het insluiten van personen is en blijft immers een ingrijpende gebeurtenis waar de politie verantwoordelijkheid voor draagt. Daar hoort bij dat er voldoende structuur en orde aanwezig is in een cellencomplex of politiebureau en dat de arrestant toegang heeft tot medische zorg. De politie krijgt in de cellencomplexen regelmatig te maken met personen die niet gezond zijn of onder invloed zijn na middelengebruik. Daarnaast zijn er in cellencomplexen medische handelingen nodig die ten dienste staan van justitietaken, zoals bloedafname of letselbeoordeling. Dit wordt uitgevoerd door forensische artsen. De arrestantenverzorgers begeleiden deze taak, onder verantwoordelijkheid van de Afdeling Forensische Opsporing van de politie. In 2022 zijn er met het ministerie van JenV en de GGD-GHOR gesprekken gevoerd over de toekomst van de forensische zorg. Behalve de artsen en de politie in verband met het verhoor, komen ook andere bezoekers naar de cellencomplexen en politiebureaus, zoals advocaten en soms de reclassering. Ook zij moeten worden begeleid.

In 2022 heeft het Comité tegen Foltering van de Raad van Europa (CPT) een inspectiebezoek gebracht aan penitentiaire instellingen als enkele politiecellencomplexen. De conclusies van deze inspectie bevestigen het beeld van de andere toezichthouders[13], namelijk dat de bejegening van ingeslotenen in Nederlandse politiecellen professioneel is, dus als positief wordt beoordeeld. De CPT is over het algemeen tevreden over hetgeen zij hebben geconstateerd gedurende hun bezoek aan de politie. Er zijn geen aanzienlijke verbeterpunten geconstateerd. De verbeterpunten voor de politie die wel door het CPT zijn geconstateerd zagen bijvoorbeeld toe op het gebruik van de handboeien, informatievoorziening aan verdachten en defecten in een politiecel. De politie neemt de opmerkingen van de CPT ter harte en voert waar nodig en waar het kan verbeteringen door.

In elke eenheid bestaat een Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg (CTA), die elk complex één tot vier keer per jaar bezoekt. In 2022 heeft het Landelijk overleg CTA (LCTA) aandacht gevraagd voor het insluiten van verwarde personen, wat zonder strafbaar feit niet aan de orde zou moeten zijn. In principe zal er via de methodiek van triage een zorgtraject gevonden moeten worden, maar dat lukt vaak niet door een tekort aan geschikte opvangplekken. Dit leidt soms tot de ongewenste situatie dat iemand noodgedwongen tijdelijk wordt ingesloten, omdat van de politie tegelijkertijd ook wordt verwacht dat zij een overlastsituatie op straat oplost.
Ook het LCTA stelt dat de bejegening van ingeslotenen op een professionele wijze gebeurt. Verder hebben zij aangegeven meer inzicht te willen verkrijgen over de vraag wat goede zorg is in een cellencomplex. Daartoe is door het Nivel een onderzoek gestart in december 2022, in opdracht van de GGD. Voor de politie is de expertise van de arts bij alle medische zorg doorslaggevend.
De politie heeft in elke eenheid een centrale BHV-functionaris. Het LCTA blijft de werking van en het oefenen met de ontruimingsplannen en de Bedrijfshulpverlening (BHV) volgen.

[13] De commissies van toezicht op de arrestantenzorg (CTA's) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en Justitie en Veiligheid.

3 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is een verzamelnaam voor alle processen die ervoor zorgen dat de taken van een organisatie kunnen worden uitgevoerd. De financiële administratie, informatievoorziening en personeelszorg zijn allemaal voorbeelden van onderdelen van de bedrijfsvoering. Met een goede bedrijfsvoering kan worden (bij)gestuurd wanneer dat nodig is. Ook kan verantwoording worden afgelegd over de besteding van geld en andere middelen. De bedrijfsvoering van de politie zorgt ervoor dat de politiemedewerkers optimaal worden ondersteund bij de uitvoering van hun werkzaamheden.

3.1 Ontwikkelprogramma Bedrijfsvoering

Veel van de interne dienstverlening vindt plaats binnen het Politiedienstencentrum (PDC). Zo worden onder andere de servicedesks Human Resources, Facility Management en ICT, de financiële administratie, facilitaire en personele voorzieningen vanuit het PDC geregeld voor de medewerkers.
De politie heeft in 2022 de strategische agenda voor de bedrijfsvoering met het oog op 2030 opgesteld. In deze strategische agenda zijn koersen uitgezet op de thema's maatschappelijk verantwoord, digitale transformatie, leiderschap en intern vertrouwen, continuïteit, wendbaar en snel en verbonden vanuit vakmanschap.

Het programma Modernisering Informatievoorziening Bedrijfsvoering (MIB) werkt aan de vervanging en/of modernisering van de bedrijfsvoeringsystemen en de verbindingen tussen deze systemen. Dit doet het programma door het realiseren van gebruikersvriendelijke, veilige, toekomstbestendige en betaalbare oplossingen. Het doel is een efficiënte, integrale en wendbare dienstverlening. Het zijn complexe vraagstukken waar de organisatie voor staat, waarbij één oplossing niet toereikend of vindbaar is. Er zijn meerdere stakeholders en verschillende eigenaren betrokken. De modernisering van de informatievoorzieningen vindt de komende jaren dan ook gefaseerd plaats. In 2022 zijn verschillende processen in nieuwe applicaties ingericht. Een voorbeeld daarvan zijn de processen in de nieuwe applicatie voor Werving & Selectie. Daarna zijn de gebruikers opgeleid en sinds november werken verschillende recruitmentclusters met het nieuwe systeem.

In de periode 2018-2022 heeft het PDC de beweging Next level gemaakt. In 2022 is deze afgerond. Activiteiten zijn structureel geborgd in de lijn. Daarnaast wordt het gedachtegoed van Next level voortgezet via de PDC-dienstverleningstafel. Hiermee krijgt het integraal samenwerken aan de ontwikkeling van de dienstverlening een plek. Via de dienstverleningstafel wordt ook de dienstverlening verbeterd aan specialistische onderdelen binnen de politie, zoals de LE, LMS en de PA.

3.2 Personeel

Politiewerk is mensenwerk. Personeel is dus het belangrijkste 'kapitaal' van de politie. Het grootste deel van de politiebegroting bestaat uit personele lasten. In de bijlage bij het jaarverslag §7.2 staat per eenheid weergegeven hoeveel middelen er beschikbaar waren en zijn besteed in 2022.

Om toekomstbestendig te blijven werkt de politie door middel van het strategisch organisatie- en personeelsbeleid en daarbinnen meer concrete jaarlijkse doelstellingen, aan de juiste capaciteit en samenstelling van het personeelsbestand binnen het korps te realiseren en daarmee de inzetbaarheid steeds zo groot mogelijk te houden. Dit vraagt steeds om een passende mix van: organiseren, bezetten en formatie samenstellen, als antwoord op de opgave. Vast waar dat kan, bewegelijk waar dat moet. Belangrijke thema's in 2022 waren de grote opgaven rondom de arbeidsmarktstrategie (Politie goed

en juist bezet), de opgave veilig en gezond inzetbaar, leiderschap, diversiteit en sociale veiligheid (Politie duurzaam inzetbaar) en het realisatieplan Leren & Ontwikkelen (Bekwame politie).

3.2.1 Strategisch personeelsbeleid

Om te zorgen voor genoeg goed en beschikbaar personeel heeft de politie een strategische personeelsplanning opgesteld. In deze planning staan twee begrippen centraal. De eerste is formatie. Formatie is het aantal fulltime banen waarvoor de politie middelen beschikbaar heeft en die nodig zijn om de taken te kunnen uitvoeren. De tweede is bezetting. Bezetting is het aantal mensen dat daadwerkelijk bij de politie werkt in een vaste baan, oftewel het aantal fte's dat werkelijk in vaste dienst is.
Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in operationeel en niet operationeel. Operationele fte's zijn alle functies waarbij medewerkers direct contact hebben met de burger en/of een directe inhoudelijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de politietaken. Het gaat bijvoorbeeld om wijkagenten, rechercheurs, hondengeleiders, aspiranten (agenten in opleiding) en receptionisten. Tot de niet-operationele fte's behoren alle ondersteunende bedrijfsvoeringsfuncties en docentenfuncties bij de Politieacademie.

De formatie van de politie is de afgelopen jaren gegroeid maar de gerealiseerde bezetting blijft daarbij achter. Mede door dit verschil is er sprake van rooster- en werkdruk[14].

> "Een agent die voor de ME in actie moet komen, is niet beschikbaar voor de noodhulp. Een collega moet dan die noodhulpdienst opvangen en kan daardoor niet aanwezig zijn in de wijk. Dat bedoelen we met gaten vullen.[15]"

Operationele sterkteontwikkeling

De operationele formatie nam in 2022 met 157 fte's verder toe naar een formatie van 52.138 fte's. Dit is meer dan de begroting (52.060 fte's). De gerealiseerde toename bevat groei bij onder meer Zeden, Slachtofferzorg en Bewaken en Beveiligen. De operationele sterkte (OS) is met 252 fte's toegenomen tot 51.222 fte's (van wie 4.965 fte's aspiranten). Het verschil tussen operationele formatie en bezetting is in 2022 dus kleiner geworden maar is nog niet in balans. Tegelijkertijd is er in 2022 krapte op de arbeidsmarkt ontstaan die ook voor de politie flinke gevolgen heeft. Daardoor staat de doelstelling om in 2024/2025 in balans te zijn onder druk. In 2023 wordt de meerjarige Arbeidsmarktstrategie opgeleverd, die conform toezegging met de Tweede Kamer wordt gedeeld.

In 2022 heeft de politie operationeel personeel geworven op de externe arbeidsmarkt, dit noemen we zij-instroom. De begrote zij-instroom bedroeg 960 fte's. De realisatie is 242 fte's hoger uitgekomen. De uitstroom van operationele medewerkers bedroeg in 2022 2.732 fte's. Hiervan was 57procent pensioengerelateerd. De niet-voorzienbare uitstroom was 346 fte's hoger dan begroot. Van alle aspiranten die in opleiding waren in 2022 (gemiddeld over het jaar bijna 4.900 fte's) zijn er in 2022 in totaal 343 fte's uitgevallen tijdens de opleiding. De politie heeft deze personen gevraagd naar de redenen voor hun vertrek[16]. Als belangrijkste redenen worden gegeven 1. verkeerde beroepskeuze, 2. geen goede balans tussen werk/opleiding en privé, 3. organisatie van het onderwijs (inrichting PO21) en 4. de politiecultuur/sfeer. De politie werkt op verschillende punten aan verbetering ter voorkoming van uitval, bijvoorbeeld met het programma Politie voor Iedereen (zie paragraaf 1.2.1).

[15] https://www.rtvoost.nl/nieuws/2051323/veerkracht-politiemensen-is-eruit-balans-tussen-werk-en-prive-is-volledig-zoek.
[16] Ongeveer een derde van de bevraagde personen heeft daarop ook geantwoord.

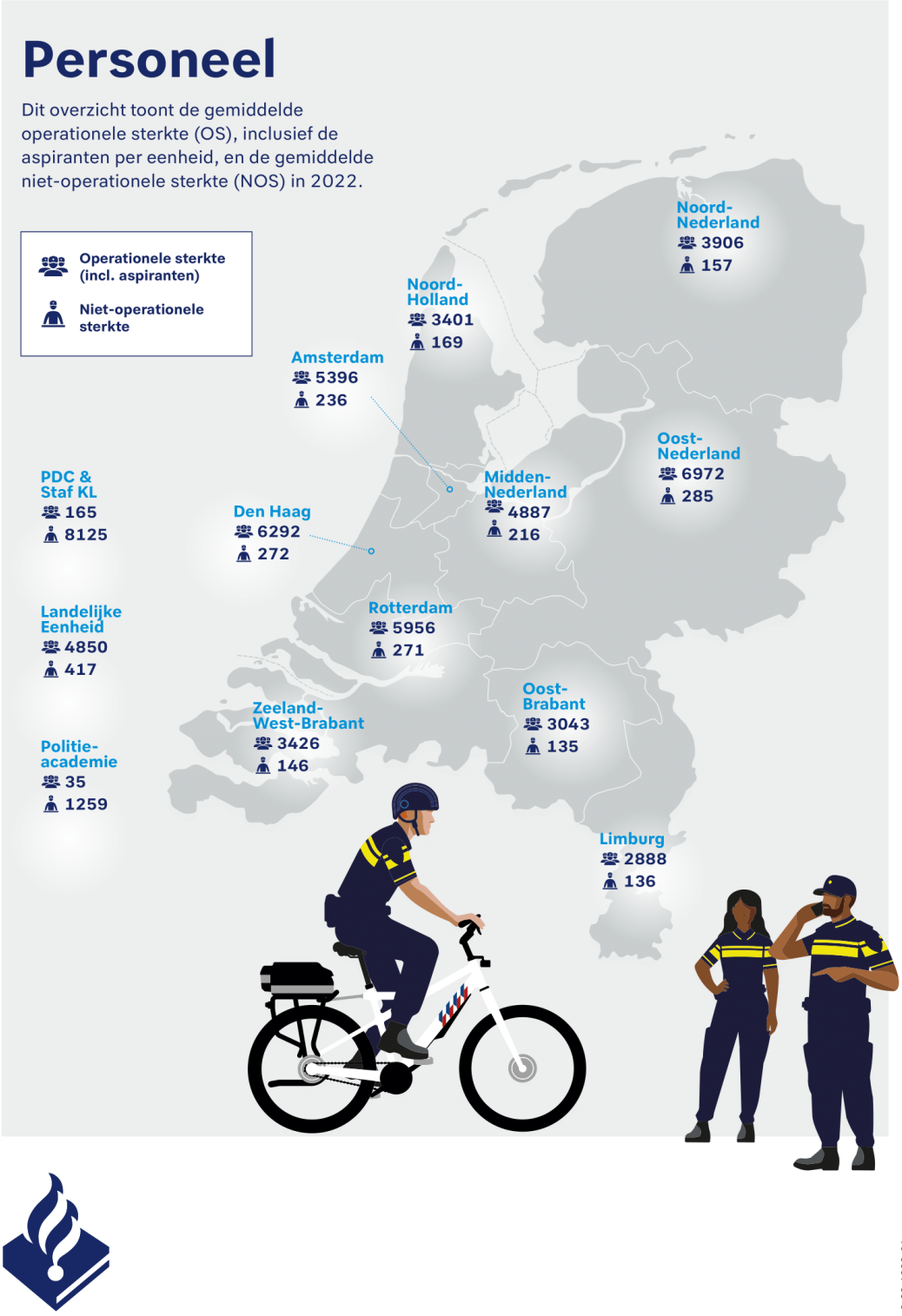
Na het behalen van hun diploma aan de Politieacademie kregen 1949 fte's een operationele functie. In de bijlage bij het jaarverslag §7.3 staat de in- en uitstroom operationele sterkte en aspiranten in meer detail weergegeven.

Ontwikkeling van de niet-operationele sterkte

In de niet-operationele sterkte (NOS) is sprake van een overbezetting. Al sinds de vorming van de nationale politie zijn er meer fte's NOS in dienst dan dat er formatie is. De operationele sterkte heeft een onderbezetting, met name in de basisteams. Medewerkers uit de NOS voeren in de (regionale) eenheden taken uit die de operationele sterkte direct ondersteunen, zodat de medewerkers uit de OS zoveel mogelijk tijd kunnen besteden aan de operatie. Het gaat daarbij om taken in datagericht opsporen, zoals het verzamelen, opslaan en analyseren van data en om taken waarover afspraken zijn gemaakt met de Tweede Kamer of het departement die niet zijn voorzien van financiering.
Om de overbezetting te verminderen is in de strategische personeelsplanning een daalpad afgesproken. Om dat daalpad te kunnen realiseren geldt sinds de tweede helft van 2021 een terughoudend beleid om vacatures open te stellen voor niet-operationele functies. Daarnaast bestaat er ook een toegestane overbezetting, die maandelijks wordt gemonitord. De afgestemde overbezetting voor 2022 bedraagt 633 fte's. In 2022 is de overbezetting NOS gedaald met 475 fte's. De begroting 2022 ging uit van een reductie van 428 fte's. Het grootste deel van deze overbezetting valt binnen het PDC en de Staf Korpsleiding.
In de bijlage bij het jaarverslag §7.3 staat de in- en uitstroom niet-operationele sterkte in meer detail weergegeven.

In 2022 is een start gemaakt met de doorontwikkeling van het Landelijk Functiegebouw Nationale Politie (LFNP), domein Leiding en vakgebied, Politieondersteuner. Op dit moment bevindt deze zich in de ontwerpfase, in afstemming met de vakbonden en de Centrale Ondernemingsraad (COR).

Afbeelding 3: Overzicht OS/NOS, exclusief cijfers LMS

** Het aantal van 165 operationele sterkte van het PDC bevat geen aspiranten.*

Professionaliseren capaciteitsmanagement

Om de organisatie goed voor te bereiden op de komst van een nieuw capaciteitsmanagementsysteem is begin 2021 gestart met een programma genaamd CM 3.0. Dit programma richt zich op het gezamenlijk ontwikkelen van een werkwijze die ervoor gaat zorgen dat werkvraag en beschikbare capaciteit optimaal op elkaar zijn afgestemd. Het doen van experimenten, om te leren wat werkt, was in 2022 een belangrijk onderdeel van dit programma. Doel is te komen tot een politie die slimmer met elkaar het werk verdeelt. De politie zet in op meer inzetbaarheid, het voorkomen van dubbel werk, het slimmer inzetten van kennis en kunde van experts, minder roosterdruk en een hogere tevredenheid. De hoeveelheid werk stijgt, terwijl de beschikbare uren en deskundigheid steeds meer onder druk staan. Dat levert spanning op. Capaciteitsmanagement is het voortdurend omgaan met die spanning en daarin weloverwogen keuzes maken.

3.2.2Arbeidsbeperkten

De politie heeft ook mensen met een arbeidsbeperking in dienst. Een politie voor iedereen betekent ook dat iedereen naar vermogen volwaardig kan meedoen. Vanuit deze maatschappelijke verantwoordelijkheid en conform het Sociaal Akkoord, zet de politie zich in om andersvaliden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen en te houden. Hun inzet komt ten goede aan verschillende politietaken. Voorbeelden van functies zijn:

- audiospecialist (uitwerken verhoor, taps en opname vertrouwelijke communicatie)
- camerabeeldspecialist
- data-analist
- software-tester
- barista (afkomstig van de Sign-language coffeebar. Deze medewerkers zijn doof. De klanten worden uitgedaagd om in gebarentaal hun koffie te bestellen)
- facilitair medewerker
- Intake & Servicemedewerker
- ondersteuning Forensische Opsporing
- administratief medewerker

De politie wil in 2024 graag minimaal 713 banen voor arbeidsbeperkten hebben gerealiseerd. Dit zijn banen van 25,5 uur per week. In 2022 zijn 438 banen gerealiseerd, waarvan 276 via externe inhuur.
Via het project ‘De Blauwe Baan’, wordt ingezet op het meer gericht opleiden van arbeidsbeperkte medewerkers in de komende jaren. Het streven is deze nieuwe medewerkers zoveel als mogelijk op een formatieve plek te laten landen. Dat zal veelal in de ondersteuning (NOS) zijn, maar soms ook, waar mogelijk, in de uitvoering (OS). Aan het meetellen voor de banenafspraak zijn voorwaarden verbonden, zo moeten medewerkers ingeschreven staan in het doelgroepregister van het UWV.

3.2.3Vrijwilligers

De politie maakt dankbaar gebruik van vele vrijwilligers die in de uitvoering van de verschillende politietaken ondersteunen. Begin 2022 waren er 2537 politievrijwilligers in dienst. Door instroom, doorstroom en uitstroom, waren dit er 2624 aan het einde van 2022. Vrijwilligers ondersteunen het politiewerk met uiteenlopende bijdragen, variërend van executieve inzet op straat, cybersecurity, financiële opsporing, forensische opsporing tot aan taken en werkzaamheden die behoren tot een functie in het domein Ondersteuning, zoals host op de bureaus of bijvoorbeeld als preventiemedewerker, paardenverzorger of muzikant.

Politievrijwilligers hebben dezelfde bevoegdheden als de beroepsmedewerkers. Dat is voor de politievrijwilligers vanaf 1 januari 2021 geregeld in het BARP. Zij worden daarom ook, indien van toepassing, exact hetzelfde opgeleid en getraind, maar dan in deeltijd. In 2022 waren in totaal 130 politievrijwilligers in opleiding.

Vrijwilligers die de PSI (Politie Specifieke Inzet) hebben gevolgd krijgen de ESI-aanstelling (Executief Specifieke Inzet). De politie zet hen in op verschillende terreinen, zoals Intelligence, Forensische Opsporing en Operationeel Specialismen. Bij Operationeel Specialismen gaat het om inzet op de vakgebieden Intelligence en Forensische Opsporing en om inzet op de werkterreinen Financieel-Economisch, Digitale Expertise, Recherchepsychologie en Milieu.

3.2.4cao

In 2022 heeft de politie een nieuwe cao afgesloten die loopt tot 30 juni 2024. Hierin zijn afspraken gemaakt over een loonontwikkeling die aansluit bij de huidige complexe en financieel onzekere tijd en die recht doet aan het werk en de werkdruk bij de uitvoering van de politietaak. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over veilig en gezond werken, leren en ontwikkelen, voorzieningen voor thuiswerken, duurzame mobiliteit, roostervorming, doorontwikkeling van het functiegebouw en aanstellingsvormen voor specialisten. Ook is afgesproken om de vergoeding voor aspiranten te verhogen en krijgen medewerkers een aanbrengbonus als via hen nieuwe collega's de organisatie in komen.

3.2.5Centrale Ondernemingsraad

De korpschef voerde in 2022 twaalf keer formeel overleg met de Centrale Ondernemingsraad (COR) in de KC-COR Overlegvergadering. In de overlegvergaderingen zijn onderwerpen als Politie in Beweging, het programma Speciale Aandacht en Zorg (SpAZ), de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS), het Handelingskader Organisatieontwikkeling en de aanbevelingen uit het Rapport Schneiders over de Landelijke Eenheid besproken.

Tweemaal per jaar vindt een zogenaamd artikel 24-overleg plaats, waarin korpsleiding, directeuren en COR-leden de algemene gang van zaken binnen de organisatie bespreken. Tijdens het artikel 24-overleg in 2022 is gesproken over de sociale staat van de politie, de documentaire De Blauwe Familie, Politie voor Iedereen en het rapport Schneiders.

In 2022 heeft eenmaal een rondetafelgesprek plaatsgevonden tussen de minister van Justitie en Veiligheid en de medezeggenschap van de politie. De COR sprak met de minister onder andere over de visie op de politiefunctie, capaciteit versus takenpakket en (voortgezet) politieonderwijs.

3.2.6Sociale paragraaf

Het politievak is dynamisch, complex en boeiend. Tegelijkertijd is het een hoog risico beroep dat veel vraagt van medewerkers. Het werk stelt voortdurend hoge eisen aan de verschillende functionarissen binnen de organisatie. Het is dan ook van groot belang dat er voldoende voorzieningen beschikbaar zijn ter ondersteuning als er iets mis gaat of als iemand ziek wordt. Het afgelopen jaar zijn in samenwerking met de Centrale Ondernemingsraad, de politievakorganisaties en het ministerie van JenV veel verbeteringen en ontwikkelingen ingezet op het gebied van Veilig en Gezond Werken. Daarover wordt in deze sociale paragraaf bericht.

Preventie en zorg

De politie investeert steeds in nieuwe mogelijkheden om psychosociale klachten ten gevolge van werkervaringen te voorkomen. Niet alleen om daarmee uitval te voorkomen, maar vooral om het welzijn van werknemers te bevorderen.

"'Een aanrijding met letsel. Gaan jullie even kijken?' Met zwaailicht en sirene rijden we naar de opgegeven locatie. Als we aan komen zien we drie jongemannen in paniek bij de auto staan en

schreeuwen: 'Sander zit vast. Hij kan er niet uit.'
Ik duik de Lancia in. Sander zit vast op de stoel en kreunt. 'Sander', roep ik, 'Sander!' Ik kijk hem aan. Zijn ogen gaan langzaam open en weer dicht. Hij zit vastgeklemd tussen het dashboard, het middenconsole en de deur. Geen beweging in te krijgen. Hij moet er uit maar de jongen zit muurvast. Ik zie zijn ogen wegdraaien. 'Sander blijf mij me!' Ik tik Sander met mijn vlakke hand tegen zijn gezicht. Langzaam wordt zijn adem rustiger en zachter. 'Sander. Kom op man. Ik wil je niet verliezen.' "SANDER!" Sander reageert niet meer. Langzaam voel en hoor ik hoe zijn ademhaling steeds trager wordt en hij korte tijd later zijn laatste adem uitblaast. Ik kan hem niet reanimeren. Te veel onderdelen van de auto zitten in de weg. Ik kan er gewoon niet bij. Dan tikt een ambulancebroeder me op de schouder. Ik maak plaats en zie hoe hij met zijn stethoscoop naar een hartslag zoekt. Zijn woorden komen niet bij mij binnen. De ambulancebroeder doet zijn arm om mijn schouder en haalt me bij de plek des onheils vandaan. Samen lopen we stilzwijgend weg. Sander is niet meer bij ons."
(Wijkagent)

Politiemedewerkers worden vaak meer dan één keer in hun loopbaan geconfronteerd met nare situaties die veel impact hebben. Stapeling van die ervaringen heeft een negatieve impact op hun welzijn. Het kan leiden tot psychosociale klachten en posttraumatische stress stoornis (PTSS). Om zowel preventief als reactief ondersteuning te kunnen bieden aan deze medewerkers heeft de politie veel verschillende instrumenten, regelingen en loketten. Wat de politieorganisatie doet op het gebied van preventie, ondersteuning, waardering en erkenning en de ontwikkelingen hierin is in 2022 inzichtelijk gemaakt in de nota bijzondere zorg. Dit overzicht zal jaarlijks geactualiseerd worden.

Beroepsgerelateerde gezondheidsklachten

Met betrekking tot het stelsel beroepsgerelateerde gezondheidsklachten is in 2022 gewerkt aan de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Het doel van het nieuwe stelsel is dat medewerkers met beroepsgerelateerde gezondheidsklachten optimaal kunnen herstellen en re-integreren. De implementatie zal in 2023 plaatsvinden.

Programma Specifieke Aandacht & Zorg

Het Programma Specifieke Aandacht & Zorg (SpAZ) heeft als doel de zorgketen te verbeteren. In 2022 is gewerkt aan een herontwerp van de zorgketen. Eind 2022 is een akkoord gegeven op het zogenaamd grofontwerp van de organisatierapportage. Onderdeel van deze organisatierapportage is het inrichten van teams Preventie en Vitaliteit, inclusief prikkelarme werkplekken ten behoeve van re-integratie. Deze teams zijn voorzien op tien geografisch goed verspreide locaties, zodat alle medewerkers in het hele land kunnen worden bediend. Ook heeft een inventarisatie op de begeleidingsinstrumenten (curatief en preventief) voor medewerkers plaatsgevonden en is een voorstel ingediend voor coördinatie op deze begeleidingsinstrumenten.

Preventief Medisch Onderzoek (PMO)

Het doel van 'een PMO is het voorkomen dan wel zoveel als mogelijk beperken van werkgerelateerde gezondheidsschade en beroepsziekten. Daarnaast geeft het PMO inzicht in risicofactoren die van invloed kunnen zijn op de individuele gezondheid van de politiemedewerker, denk hierbij aan vragen die ingaan op bewegen, roken etc.
Voor een aantal specifieke doelgroepen: Observatieteams (OT), Operationele Begeleiding en Training (OBT), hondengeleiders en schietbaanbeheerders worden externe PMO's ingekocht. In 2022 is proefgedraaid (in zogenaamde proeftuinen) onder motorrijders in Amsterdam. Begin 2023 start een nieuwe proeftuin. De ervaringen in de proeftuinen vormen de basis voor een businesscase met scenario's voor de toekomst, die eind 2023 moet worden opgeleverd.

MDIEU / Samen inzetbaar

Eind 2021 heeft het Samenwerkingsverband bestaande uit de politie, Politieacademie, Rijksrecherche, vakorganisaties, Centrale Ondernemingsraad en ministerie van JenV de subsidie voor Tijdelijke Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden, oftewel MDIEU, ontvangen. Hiermee is het programma Samen Inzetbaar opgezet om politiemedewerkers meer regie te geven over hun inzetbaarheid zodat zij hun hele loopbaan vitaal, vakbekwaam en met plezier doorlopen. Daartoe wordt onder andere gewerkt aan een zelfscan duurzame inzetbaarheid (gericht op gezondheid/vitaliteit, leren en ontwikkeling, loopbaan mobiliteit), workshops en webinars en een bewustwordings- en communicatiecampagne.

Gezond Werken app

De Gezond Werken app is een nieuwe app, ontwikkeld voor en door de politie, die in het eerste kwartaal 2023 voor alle politiemedewerkers beschikbaar komt. De app biedt onder andere 24/7 voorlichting en tips over diverse thema's, zoals ingrijpende gebeurtenissen, voeding, slaap, beweging (s)programma's, beeldschermwerk, werkstress, ongewenste omgangsvormen. Tevens biedt de app zelftesten en oefeningen om de mentale en fysieke veerkracht te verbeteren, ervaringsverhalen en toewijzing naar zorg.

Decision making under stress (DUST)

Samen met de Radboud Universiteit Nijmegen voert de politie een studie uit, waarbij gekeken wordt naar de effectiviteit van Virtual Reality bij stressblootstelling bij executieve medewerkers. DUST leert hen snel controle over fysiologische processen toe te passen in een stressvolle VR-context. Dit helpt medewerkers om beslissingen onder druk te nemen. Het is een VR-game die kan worden ingezet als trainingstool op de Politieacademie en als bijscholing voor politieagenten. In de komende vier jaar (2023-2026) worden de nodige stappen gezet om de huidige oplossing bruikbaar te maken voor de gehele doelgroep. Er worden meerdere ‘scenes’ ontwikkeld, zodat de tool meermaals kan worden ingezet.

Medewerkersmonitor (MeMo 2.0)

De Weerbaarheidsmonitor en het Weerbaarheidsdashboard (als prototype ontwikkeld door TNO) bieden concrete handvatten en praktische tools om de weerbaarheid te ondersteunen. De Weerbaarheidsmonitor richt zich op de mentale dimensie van weerbaarheid en kan fungeren als een Risico-Inventarisatie en Evaluatie psychosociale arbeidsbelasting (RI&E-PSA). Tot op heden werd eenmaal per drie jaar een vragenlijst uitgezet (de Medewerkersmonitor). Het voordeel van de Weerbaarheidsmonitor is dat er tussentijds een meting kan worden gedaan. Het Weerbaarheidsdashboard (in ontwikkeling) is een interactief dashboard, dat de scores van teams of eenheden terugkoppelt. Op basis van deze teamscores wordt een plan van aAanpak opgesteld. In dit plan van aanpak staat beschreven welke maatregelen genomen zullen worden om de geïnventariseerde risico’s aan te pakken.

“Je weet hoe laat je begint, maar nooit hoe laat je stopt met werken. Wij wijkagenten houden te veel van ons werk, dus dan neem je thuis toch je werktelefoon op, ga je toch thuis nog achter je laptop aan het werk. Ze hebben je blijkbaar nodig, denk je dan. Door de werkdruk word je chagrijniger, ook tegenover de burger. Sommige collega’s vallen weg met een burn-out of ptss. Dat verhoogt de werkdruk weer. Een sociaal leven blijft er nauwelijks over. Ik ben gescheiden, dat had onder andere met mijn werk te maken.[17]”

[17] Politie voert actie tegen enorme werkdruk: ‘Je weet nooit hoe laat je dag erop zit’ (volkskrant.nl).

Financiële zorgen

Ook financiële zorgen van politiemedewerkers kunnen grote impact hebben op het werk en de gezondheid. De energieprijzen zijn gestegen; de inflatie is hoog. Ondanks de maatregelen van het kabinet zullen de gevolgen ervan ook veel politiemensen treffen. In 2022 heeft de politie een handreiking opgesteld met financiële hulpvoorzieningen en mogelijkheden waar politiemedewerkers gebruik van kunnen maken. Naast bestaande voorzieningen zoals bedrijfsmaatschappelijk werker (die kunnen verwijzen naar het externe bureau GRIP voor budgetbeheer en schuldsanering) en de sociaal fondsen is ook een onafhankelijk adviespunt Geldfit beschikbaar gesteld. Hier kunnen medewerkers vertrouwelijk en anoniem contact mee opnemen bij financiële zorgen.

Verzuim

In 2022 bedroeg het verzuim bij de politie gemiddeld 6,7 procent. Dit is 1,1 procent hoger dan in 2021. In de bijlage bij het jaarverslag §7.6 Verzuim staat een verdere uitsplitsing van deze cijfers.
Vanwege deze stijging heeft zowel intern als extern een analyse op het verzuim plaatsgevonden. De resultaten geven onder andere zicht op de kenmerken van teams met hoog verzuim: vaker wisseling van teamchef, te veel werkstressoren en te weinig energiebronnen, meer grensoverschrijdende omgangsvormen, lager opleidingsniveau en lagere salarisschaal, hogere leeftijd en kleinere dienstverbanden. Gezien het feit dat specifieke verzuimoorzaken binnen de politieorganisatie niet worden geregistreerd, kan er niet gerapporteerd worden over de relatie tussen het huidige verzuim en de (langer termijn) effecten van COVID-19 op het verzuim binnen de politie. In het plan van aanpak Verzuim Politie ligt de nadruk op goed contact tussen de leidinggevende en de medewerker. Zo bevat het plan van aanpak een training om leidinggevenden beter uit te rusten voor hun taak - het voorkomen van en begeleiden bij verzuim en vroegsignalering van psychosociale problemen bij medewerkers.

Het plan van aanpak Verzuim Politie loopt tot en met 2023. Momenteel vindt oriëntatie plaats op de toekomst van het verzuimvraagstuk politie. De Auditdienst Rijk is in dit kader gestart met het onderzoeken van de effectieve interventies van het huidige plan van aanpak. De resultaten zullen worden meegenomen in een vervolg op het plan van aanpak verzuim voor na 2023. Ook de resultaten van de interne analyse zullen worden meegenomen in dit vervolg.

3.2.7 Getraindheid

Politiemedewerkers hebben ruime en exclusieve bevoegdheden die zij kunnen inzetten bij het bestrijden van criminaliteit en het handhaven van de openbare orde. Daarom is het van groot belang dat zij goed getraind zijn. 90 procent van de medewerkers is gecertificeerd. Daarmee zijn zij bevoegd en bekwaam om het betreffende geweldsmiddel te dragen. Nadat politiemedewerkers volledig zijn opgeleid, dienen zij jaarlijks 32 uur te trainen. In 2022 heeft, conform de afspraken met de inspectie, 50 procent van de medewerkers minimaal 32 getraind.

Wanneer een medewerker de certificering op basis van de Regeling toetsing geweldsbeheersing politie (RTGP) niet haalt, is deze persoon niet bekwaam om een geweldsmiddel te dragen. Het geweldsmiddel moet dan ook worden ingeleverd. Medewerkers die geweldsmiddelen moeten inleveren, doen in de praktijk geen dienst op straat.

“Mijn buurman staat bij me voor de deur met een mes en zegt dat hij mij wil vermoorden.” Bij het horen van die melding gaan we er meteen naartoe. Al snel zie ik in het trappenhuis een man wat onhandig
naar beneden komen, en ik weet meteen: Dat is ‘m. Meerdere keren roep ik naar de man dat hij zijn handen moet laten zien, maar tevergeefs. Omdat ik niet weet of hij het mes nog heeft, besluit ik het stroomstootwapen op hem te richten. Twee rode lichtjes zijn zichtbaar op zijn borst. “Laat nú je handen
zien!” roep ik. Weer gebeurt er niks. *Dan laat ik een stroomboog ontstaan, zonder de man daadwerkelijk een stroomschok te geven.*

Knetterend stroom is hoorbaar. Ik kan je vertellen, zijn handen kunnen op dat moment niet hoger de lucht in. De man wordt geboeid en door ons meegenomen. Gelukkig heb ik uiteindelijk geen stroomschok toe hoeven dienen, want het liefst doe je natuurlijk niemand pijn."
(Inspecteur)

Alle RTGP-plichtige medewerkers zijn verplicht om jaarlijks ook een Fysieke Vaardigheidstoets (FVT) af te leggen. De FVT is vastgelegd in een ministeriële regeling die de politie moet uitvoeren. Vanwege corona is het eerste half jaar van 2022 geen FVT afgenomen. In de tweede helft van 2022 hebben een aantal eenheden voorrang gegeven aan het certificeren en trainen van medewerkers op de RTGP. In 2022 heeft 44 procent van de medewerkers deze toets afgelegd. Het slagingspercentage bleef stabiel en bedroeg 93 procent.

Naast bovenstaande toetsen moeten alle operationele medewerkers elk jaar een profcheck parate kennis uitvoeren. Een profcheck is een online-instrument om vaardigheden te toetsen. Profchecks worden ingezet op diverse thema's en voor verschillende functies. In 2022 is de profcheck parate kennis door 93 procent van de medewerkers die daartoe verplicht zijn, met goed gevolg afgelegd. Alle eenheden voldoen aan de norm van minimaal 90 procent.

De uitrol van het stroomstootwapen (SSW) is in 2022 verlopen zoals gepland. Begin 2023 worden veegklassen georganiseerd.

In de bijlage bij het jaarverslag §7.5 Getraindheid politiemedewerkers staat een uitsplitsing van deze cijfers.

3.2.8Integriteit

Politiemedewerkers hebben, afhankelijk van hun taken, soms verregaande bevoegdheden. Het gebruik van deze bevoegdheden moet zeer zorgvuldig gebeuren. De vier kernwaarden van de politie zijn integer, betrouwbaar, moedig en verbindend. In het integriteitsbeleid is dit uitgewerkt in het beschermen, bekrachtigen en begrenzen van medewerker en organisatie. Integriteit is de karaktereigenschap van een individu die inhoudt dat hij of zij eerlijk en oprecht is en niet omkoopbaar. Om de integriteit van de politie te bewaken en fraude tegen te gaan heeft elke eenheid een afdeling Veiligheid, Integriteit en Klachten. Bovendien hanteert de politie een beroepscode die geldt voor alle medewerkers. In de beroepscode staan de kernwaarden van de politie beschreven en welke betekenis deze hebben voor het politiewerk. De beroepscode geeft weer aan welke regels politiemedewerkers zich moeten houden, zowel tijdens het werk als in privé-tijd. In 2022 is de beroepscode opnieuw bekeken en waar nodig aangepast.

Integriteit van de politie was ook in 2022 een veelbesproken onderwerp. Zo stelde de speciale rapporteur van de Verenigde Naties een aantal kritische vragen over geweld door de politie tijdens demonstraties. Op 1 juli 2022 is de wetgeving voor het toepassen van geweld door de politie veranderd. Nieuw hierin is het feitenonderzoek, gericht op de beoordeling of het geweld volgens de geweldsinstructie is toegepast.
Ook is de politie weer bevraagd door de Group of States against Corruption (GRECO). Dit is het overleg binnen de Raad van Europa dat toeziet op de naleving van anti-corruptienormen. In samenwerking met het ministerie van JenV is gewerkt aan het rapport over de naleving van de aanbevelingen van GRECO. Ook heeft de politie meegewerkt aan het een interview voor het rapport over de Rule of Law van de Europese Commissie. Grensoverschrijdend gedrag is een maatschappelijk thema waar de politie speciale aandacht aan besteed. Er zijn in 2022 wetenschappelijke onderzoeken gestart waarvan de uitkomsten gebruikt gaan worden om er beter van te worden.

Interne onderzoeken en klachten

Integriteit heeft voortdurend reflectie nodig. Om dit te bereiken, is ook dit jaar de uitvoering van interne onderzoeken gemonitord om daar waar nodig verbeteringen door te voeren. Dit gebeurt zowel op thema's als op procedurele zaken als doorlooptijden. Verder wordt om de risico's rondom de verwerking van persoonsgegevens inzichtelijk te maken, een Gegevens Effect Beoordelingsrapportage (GEB) uitgevoerd op de processen van interne onderzoeken, screenen en klachten.
Net als vorig jaar, is in 2022 verder gewerkt aan het realiseren van de aanbevelingen uit de review naar de kwaliteit van de interne onderzoeken:

- Het nieuwe proces van triage is geïmplementeerd in de eenheden. Dit werkproces zorgt onder andere voor eenduidigheid, wat de rechtszekerheid bevordert voor de medewerker.
- Ook zijn de afspraken voor de registratie van het proces interne onderzoeken aangescherpt, om zo relevante sturingsinformatie op te halen en te monitoren.
- In 2022 is ook gestart met de ontwikkeling van een team voor de afhandeling van complexe interne onderzoeken. In 2023 vindt naar verwachting de formele inrichting hiervoor plaats.

De politie kent vijf soorten interne onderzoeken:

- Het oriënterende onderzoek naar mogelijk laakbaar, verwijtbaar of strafbaar handelen.
- Het disciplinaire onderzoek, wanneer sprake is van een vermoeden van gepleegd plichtsverzuim.
- Het lijnonderzoek dat wordt uitgevoerd naar een gedraging waarbij er een vermoeden bestaat van plichtsverzuim.
- Het feitenonderzoek dat gericht is op de beoordeling of het geweld dat door de politiemedewerker is gebruikt overeenkomstig de geweldsinstructie is. Dit onderzoek wordt in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie verricht.
- Het stafrechtelijk onderzoek, wanneer er sprake is van een redelijk vermoeden van gepleegde strafbare feiten door medewerkers of als een burger aangifte heeft gedaan.

In dit jaarverslag worden alleen de afgeronde disciplinaire en lijnonderzoeken gepresenteerd, omdat hiervan een afloop reeds bekend is. In 2022 daalde het aantal ontslagbesluiten van 85 ten opzichte van 2021 (119) met 34. Dit hangt samen met het lagere aantal afgeronde onderzoeken (332) ten opzichte van 2021 (401). De uitkomst van een onderzoek kan zijn dat er plichtsverzuim wordt vastgesteld. Wanneer er geen plichtsverzuim is vastgesteld kan de uitkomst soms resulteren in een functioneringsgesprek of - traject.

Burgers die een klacht indienen, nemen de moeite om ongenoegen over het optreden van de politie te delen. De politie neemt deze klachten serieus. In 2022 ontving de politie in totaal 12.590 klachten. Dit is minder dan het aantal ontvangen klachten (14.270) in 2021. Net als in 2021 gingen de meeste klachten over 'bejegening/houding/gedrag' (31 procent), gevolgd door 'onjuiste actie' (17 procent) en 'geen/onvoldoende actie' (16 procent). In de bijlage bij het jaarverslag §7.7 Integriteit staat het aantal ontvangen klachten in meer detail weergegeven.

Politiemedewerkers kunnen zelf ook een klacht indienen of een misstand melden. Voor het indienen van een klacht kunnen zij terecht bij vertrouwenspersonen en bij de Afdeling Veiligheid, Integriteit en Klachten. Voor het melden van een vermoeden van een misstand kunnen medewerkers terecht bij vertrouwenspersonen integriteit en bij het Klokkenluiders Meldpunt Politie. In 2022 hebben 42 collega's zich gemeld bij het meldpunt. Het ging hierbij om adviesvragen, verhaal kwijt willen en integriteitsissues. Dit leidde uiteindelijk tot 31 meldingen (per melding zijn soms meerdere collega's melder) Het ging hierbij om:

- Een ervaren verkeerde of onveilige cultuur binnen het team of afdeling.
- Ervaren van onvoldoende personeelszorg.
- De manier van bejegen door de leidinggevende.
- Niet integere of ongewenste omgangsvormen binnen een team of afdeling.

- Misbruik van middelen van de dienst.

26 meldingen werden in overleg met de melder teruggeleid naar de leidinggevenden of doorgeleid naar een ander vertrouwensloket binnen de Nationale Politie. Ook waren sommige meldingen vooral een adviesvraag vanuit de melder. Drie meldingen kregen het label 'vermoeden van een misstand' conform de Wet bescherming klokkenluiders, hier loopt nog een plan van aanpak op. Deze aanpak wordt vanuit het meldpunt gemonitord. Twee meldingen moeten nog gewogen worden.

Overlijden binnen context politieoptreden

In 2022 zijn 21 burgers overleden binnen de context van een politieoptreden. Elf van hen zijn overleden bij incidenten waarbij de politie geweld heeft aangewend. De overige tien betrokkenen zijn overleden bij (politie-gerelateerde) incidenten waar bijvoorbeeld drank-/drugsgebruik in het spel is, na een achtervolging of bij een aanrijding met een dienstvoertuig. Opgemerkt dient te worden dat uit onderzoek moet blijken in hoeverre er een causaal verband bestaat tussen het overlijden van de burger en het handelen of geweld van de politie. De proportionaliteit en de subsidiariteit van het geweldgebruik door politie wordt in die gevallen in de regel onderzocht door de Rijksrecherche, onder verantwoordelijkheid van het OM. De overige incidenten, voor zover die onder de aanwijzing Taken en inzet van de Rijksrecherche vallen, worden eveneens onderzocht door de Rijksrecherche. Voor deze informatie verwijst de politie dan ook naar het OM.

3.2.9Geweld

De politie is één van de uitvoerders van het zogeheten geweldsmonopolie. Dat houdt in dat de politie als dat nodig is voor de taakuitvoering geweld mag of zelfs moet toepassen. Het toepassen van geweld is gebonden aan regels en voorwaarden en wordt toegepast als 'ultimum remedium'. De voorwaarden staan beschreven in de Politiewet en in de Ambtsinstructie. Vaak innen een 'split second' moet de politieambtenaar besluiten of hij of zij geweld toepast en daarbij alle van belang zijnde voorwaarden in de (af)weging betrekken.

"Er is een overval geweest waarbij ook geschoten is. De locatie van de overval is vlakbij. Een vrouw schreeuwt tegen ons 'Daar loopt 'ie. Hij heeft geschoten!'. De paniek in haar ogen laat zien dat het echt serieus is. De man voldoet aan het signalement van de schutter. Zijn strakke ogen zijn volledig op ons gefixeerd. Wat mij nog meer verontrust is de jas die hij in zijn linkerhand vast heeft. Die jas houdt hij als een scherm voor zich uit. Zijn rechterhand verbergt hij achter deze jas.
Terwijl we allebei ons vuurwapen op de man richten geef ik hem een waarschuwing dat hij zich moet overgeven, omdat ik anders schiet. Mijn bloed bonst in mijn oren. Tergend langzaam komt zijn rechterhand achter zijn jas tevoorschijn. Ik ben overal klaar voor. Mijn vinger gaat naar de trekker van mijn dienstwapen. Ik probeer mijn ademhaling onder controle te krijgen. Tot mijn grote opluchting zie ik dat zijn hand leeg is. Dan gaat zijn andere hand ook omhoog."
(Inspecteur eenheid Amsterdam)

Geweld door de politieambtenaren

De afgelopen jaren is gewerkt aan de herziening van het Stelsel geweldsaanwending. Dit heeft geresulteerd in een wijziging van de Ambtsinstructie, die op 1 juli 2022 in werking is getreden. Ook werd op die datum de Wet geweldsaanwending opsporingsambtenaar ingevoerd: een nieuwe strafbepaling en strafuitsluitingsgrond voor opsporingsambtenaren (resp. artikel 372 en artikel 42 lid 2 Wetboek van Strafrecht). Het interne proces van melden, registreren, beoordelen en leren van geweld is extern geëvalueerd in 2022[18]. De onderzoekers hebben een herkenbaar beeld geschetst van een

[18] Het evaluatierapport 'Verantwoorden en leren. Evaluatieonderzoek melden, registreren, beoordelen en leren van geweldsaanwending'.

politieorganisatie die moet anticiperen op een snel veranderende wereld, waarbij politieoptreden voortdurend onder het vergrootglas wordt gelegd. Het evaluatierapport bevat concrete en waardevolle aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het verantwoorden en leren van geweld. De politie gaat hiermee verder in het programma Beter verantwoorden en leren van geweld.

Er was in 2022 sprake van in totaal 20.667 incidenten en 33.584 geweldsaanwendingen. Deze geweldsaanwendingen hebben geleid tot 31.169 geweldsmutaties en 2452 geweldsregistraties. Het toepassen van geweld leidt in drie situaties tot een geweldsregistratie: wanneer er een vuurwapen is gebruikt, wanneer het geweld lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis of de dood heeft veroorzaakt en wanneer de hulpofficier van justitie daartoe aanleiding ziet. Nadrukkelijk wordt vermeld dat wanneer een geweldsregistratie is opgemaakt, er geen sprake hoeft te zijn van een vermoeden van een onrechtmatige of onprofessionele geweldsaanwending.

Omdat de beoordeling van een geweldsregistratie niet altijd kan plaatsvinden in het jaar waarin deze heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld in het geval van geweldsaanwending rond de jaarwisseling), is het aantal te beoordelen geweldsregistraties in een bepaald jaar niet gelijk aan het aantal geweldregistraties dat betrekking heeft op datzelfde jaar. Van het totaal aantal in 2022 te beoordelen geweldsregistraties 2815 zijn er 2008 beoordeeld. Hiervan zijn er 266 beoordeeld als niet-professioneel. In 86,75 procent van de beoordelingen bleek dat het paste binnen het wettelijke kader en het vakmanschap ten aanzien van het optreden. Daarmee is het geweld in 1742 zaken als professioneel beoordeeld. In 10 van de 15 disciplinaire trajecten was er aanleiding om disciplinaire maatregelen tegen een politieambtenaar te nemen. Dit gaat over zaken waarvan het besluit in 2022 is uitgereikt, met andere woorden het kan zijn dat de gedraging voor 2022 heeft plaatsgevonden of dat het disciplinair rapport voor 2022 is afgerond. De strafrechtelijke onderzoeken naar aanleiding van een geweldsaanwending worden door het OM verantwoord.

Van de 3 ongewilde schoten bleek uit analyse dat er 1 tijdens een trainingssituatie is gevallen. Het andere ongewild schot is tijdens de laadprocedure gevallen. Dit zijn geen geweldsaanwendingen en derhalve onnodig opgenomen in bovenstaand totaal. Er zijn in 2022 geen ongewilde schoten geweest tijdens het ter hand nemen van het wapen. Bij de dienst speciale interventies is 1 ongewenst schot gevallen in verband met de afwijkende registratie wordt deze ook afzonderlijk verantwoord.

In de bijlage bij het jaarverslag §7.8 Geweld staat een verdere uitsplitsing van de cijfers.

Geweld tegen politieambtenaren

In 2022 zijn er evenals in 2021 rond de 13.000 geregistreerde meldingen geweest van politiemedewerkers die met agressie en geweld werden geconfronteerd. Er is een post ‘corona effect’ te zien .Het aantal delicten dat samenhangt met voetbal en uitgaan is gestegen, huiselijk geweld is gedaald. Woordelijke bedreiging en mishandeling daalde, wederspannigheid met letsel tot gevolg blijft hoog. Het gooien met vuurwerk naar politieambtenaren is weer terug op het (hoge) niveau van voor corona. In de bijlage bij het jaarverslag §7.8 Geweld staat een verdere uitsplitsing van de cijfers

> “Geweld tegen de politie is er altijd geweest. Maar waar je bij Ajax-Feyenoord als neutrale partij tussen groepen staat, zien sommige demonstranten de politie juist als onderdeel van het probleem. Je doet dit werk omdat je anderen wilt helpen. Maar begeleid je een demonstratie en keert de burger zich opeens tegen jou, heeft dat psychologische en morele impact. Zeker als je daar weekend aan weekend staat.[19]”

Elke dag maken gemiddeld 35 collega’s melding van scheldpartijen, bedreigingen en soms zelfs van

[19] Korpspsycholoog in personeelsblad politie 24/7 editie april 2022.

mishandeling of doodslag. Dat raakt politiemedewerkers, niet alleen letterlijk. Er wordt weleens beweerd dat dat geweld 'erbij hoort' maar geweld tegen de politie is onacceptabel.

"Met Oud op Nieuw gaan agenten zwaar bewapend, met oordoppen en beschermers, de straat op. Blijkbaar vinden we dit normaal. Het zou zoveel schelen als hulpverleners steun krijgen in plaats van dat ze het mikpunt zijn van agressie en frustratie. Soms worden agenten met hun naam en adres op sociale media gezet. Dat heeft een enorme impact.[20]"

Steeds vaker hebben politiemedewerkers ook te maken met digitale intimidatie. Doxing is hier een voorbeeld van, het op sociale media publiek maken van persoonsgegevens met het doel te intimideren. Niet alleen het ambt maar ook de persoonlijke levenssfeer zijn daarbij het doelwit. Dit heeft grote impact op het welzijn van politiemensen en hun naasten. Naar verwachting is het wetgevingstraject doxing halverwege 2023 afgerond en is doxing vanaf dat moment strafbaar en heeft de politie meer bevoegdheden om dit op te sporen en te vervolgen.

Steeds meer sectoren, waaronder de gezondheidszorg en diverse departementen hebben te maken met geweld tegen medewerkers en zoeken of staan in contact met de politie. De organisaties zijn vanuit hun werkgeversverantwoordelijkheid aan de slag met het tegengaan van geweld tegen medewerkers en willen samenwerkingsafspraken maken rond het meldings-/aangifteproces. De taskforce Onze hulpverleners Veilig richt zich binnen het domein van De Veilige Publieke Taak op de werkgeversverantwoordelijkheid t.b.v. de beroepsgroepen brandweer, buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en politie. Het doel is om geweld tegen professionals binnen die beroepsgroepen te voorkomen en tegen te gaan. De Taskforce werkte in 2022 onder andere aan het op stellen en uitdragen van de norm en op aangifte-/meldingsbereidheid.

3.3 Materieel

De politie heeft naast voldoende personeel ook materieel nodig. Denk aan politiebureaus, trainingslocaties, vervoersmiddelen, helikopters en kogelwerende vesten. Voor de aanschaf en het beheer van dit materieel heeft de politie beleid opgesteld.

3.3.1 Huisvesting

Eind 2022 had de politie 824 panden in beheer met een totaal bruto vloeroppervlak van ruim 1,9 miljoen m^2. In 2022 is het programma Toekomstbestendige Huisvesting gestart. De behoefte van de politie aan huisvesting neemt toe door de groei van de formatie en de studentenaantallen. Deze gebouwen moeten van de politie voldoen aan hoge kwaliteitsnormen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid. Tegelijkertijd stijgen de prijzen van de bouw en het onderhoud, staat de beschikbaarheid van mensen en materiaal in de bouwsector onder druk en zijn er internationaal problemen met de levering van bouwmaterialen. Ook de energiekosten gaan omhoog. Daardoor staan betaalbaarheid, haalbaarheid en maakbaarheid van de in 2017 vastgestelde huisvestingsplannen per eenheid onder druk. Met het programma toekomstbestendige huisvesting werkt de politie aan oplossingen.

Duurzame huisvesting

De politie streeft volgens de Europese regelgeving en het Nederlandse coalitieakkoord naar een CO2-reductie van 60 procent in 2030 en 100 procent (energieneutraal) in 2050 ten opzichte van 1990. Hiervoor past de politie panden aan en vervangt deze waar nodig. Daarnaast is er in projecten aandacht besteed aan andere duurzaamheidsthema's zoals circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Een

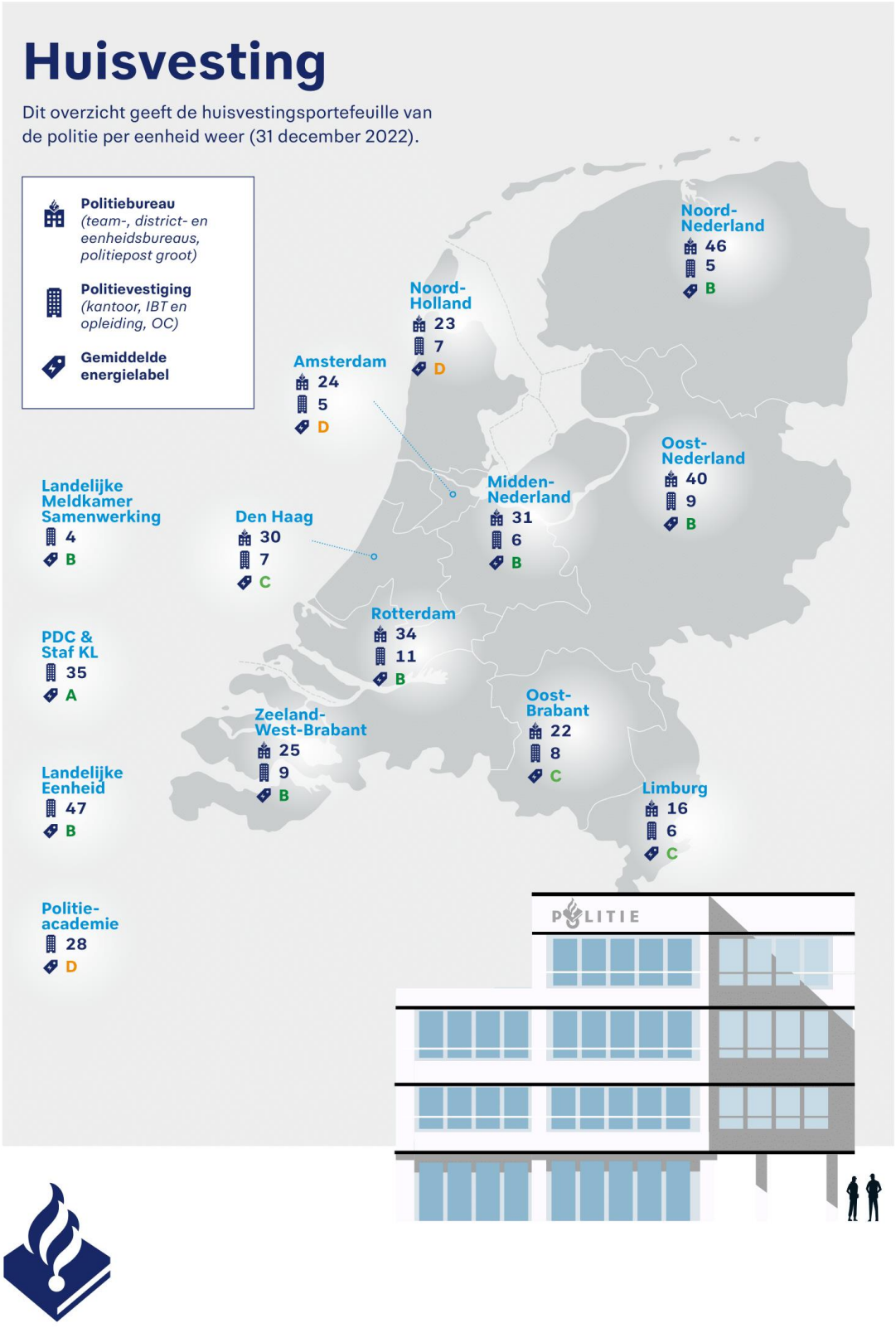
[20] https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4017669/agressie-en-hoge-werkdruk-breken-agenten-op-geen-tijd-voor-een-praatje.

mooi voorbeeld is het nieuwbouwproject Oost-Zeeburg in Amsterdam. Dit pand is energieneutraal, natuur inclusief en met aandacht voor klimaatadaptatie gebouwd.
Het huidige gewogen energielabel (op basis van m² per energielabel) betreft per eind 2021 energielabel C. Daarnaast wordt gewerkt aan vermindering van het gebruik van gas. Op 31 december 2022 was bij ongeveer 320 panden de thermostaat naar 19 graden gezet. Hiermee werd ongeveer 659.480 m3 gas bespaard. De politie heeft hiermee een CO2-reductie van 26 procent gerealiseerd.

Om de verduurzaming van het vastgoed te versnellen en daarmee de CO_2-reductie te verhogen zijn er in 2022 een aantal extra maatregelen getroffen. Er is een programma opgezet voor de aanleg van zonnepanelen op toekomstbestendige locaties. Concreet betekent dit 40.000 m^2 paneel in de periode van 2022-2024. Conform verwachting is in 2022 de uitvoering van 3.200 m^2 zonnepaneel gestart.
Met behulp van de in 2022 beschikbaar gestelde 'Urgendagelden' van € 1,2 miljoen. zijn voor een groot renovatieproject in Etten-Leur en een onderhoudsproject in Apeldoorn grote labelsprongen gemaakt, waarmee een maximale CO_2-reductie is bereikt.

In het Klimaatakkoord van 2019 is afgesproken om tot een portefeuilleaanpak voor grote vastgoedeigenaren te komen. Deze aanpak is een alternatief voor de label-C-wetgeving voor kantoorfuncties die per 1 januari 2023 is ingegaan en geldt ook voor de politie. Het doel van de portefeuilleaanpak is het verminderen van de administratieve lasten, het meer sturen op doelen in plaats van op losse maatregelen, meer ruimte voor een planmatige uitvoering en een landelijk uniforme beoordeling door bevoegde gezagen. In ruil daarvoor committeert de politie zich aan bovenwettelijke verplichtingen (grotere energiebesparing) voor 31 december 2026.
De politie werkt al meerdere jaren aan de verduurzaming van de vastgoedportefeuille. Daar bovenop is een versnellingsprogramma opgestart om aan de bovenwettelijke eisen te voldoen. Voor het overgrote deel voldoet de portefeuille al, of zijn de duurzaamheidsmaatregelen volgens de portefeuilleaanpak bekend en gepland. Voor enkele gebouwen is de haalbaarheid nog niet bekend, bijvoorbeeld vanwege operationele of gemeentelijke ontwikkelingen.

Afbeelding 4: Overzicht huisvestingsportefeuille politie 2022

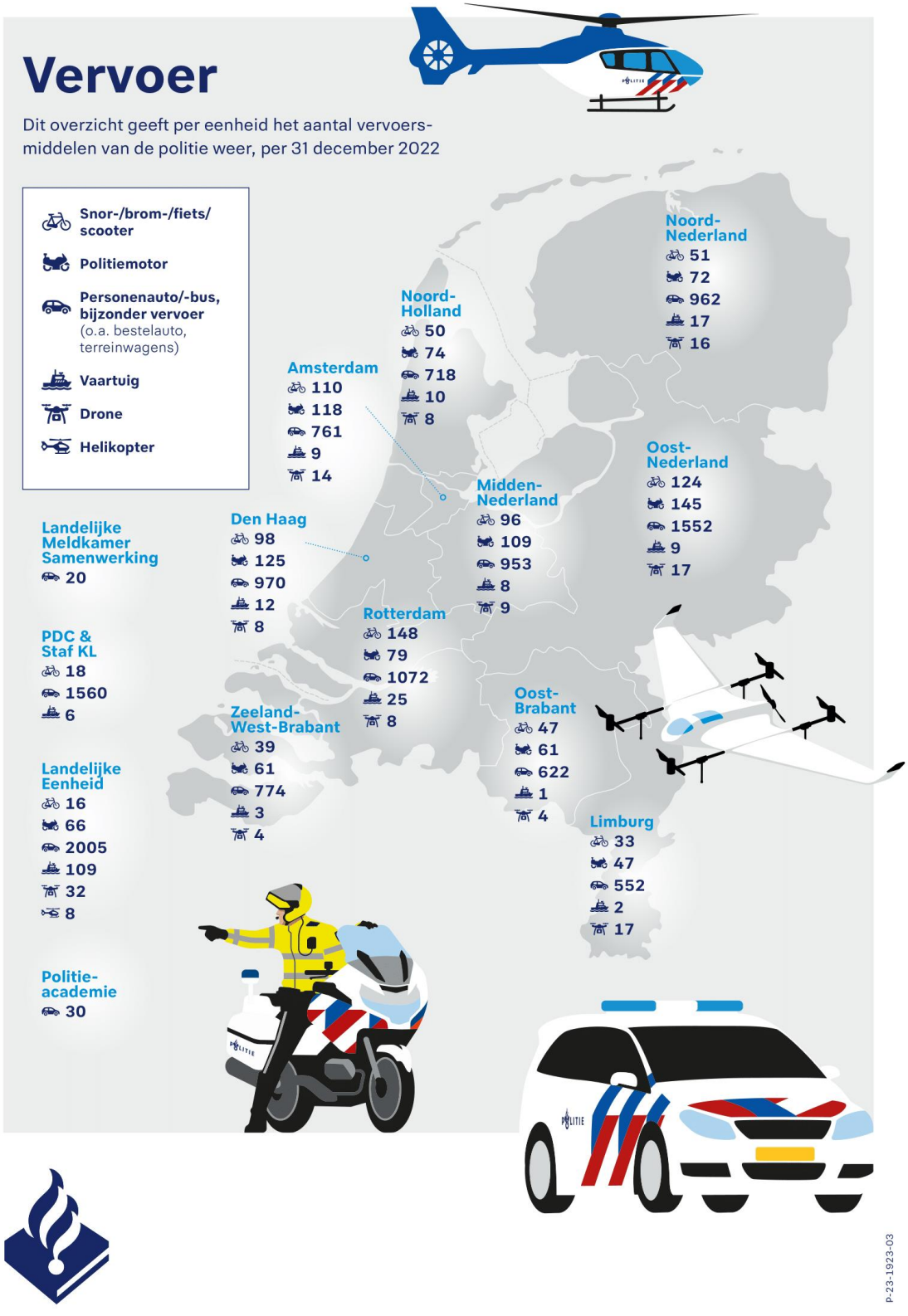
3.3.2Vervoer

De aantallen vervoersmiddelen van de politie zijn te vinden in de infographic op de volgende pagina.

Duurzame mobiliteit

Mobiliteit gaat over meer dan alleen de voertuigen, het gaat over hoe de politie invulling geeft aan de vervoersbehoefte. De politie streeft naar halvering van milieubelastende reiskilometers in 2030 ten opzichte van 1990. Daarvoor wordt een deel van de auto's vervangen met elektrische auto's. Eind 2022 waren er 108 emissieloze voertuigen en 2 emissieloze motoren in gebruik bij de politie. Een deel daarvan wordt herkenbaar ingezet op de basisteams om ervaring op te doen voor de toekomstige elektrische politievoertuigen. In 2022 zijn er 95 laadpalen gerealiseerd goed voor in totaal 154 laadpunten over het hele land. Dit zorgt ervoor dat er op dit moment in totaal 156 laadpalen met totaal 271 laadpunten operationeel zijn.
Ook stimuleert de politie medewerkers om minder te reizen en meer op afstand samen te werken. In 2022 zijn daarvoor in de cao faciliteiten afgesproken voor de medewerkers. Ook worden medewerkers gestimuleerd om het openbaar vervoer te gebruiken door dit aantrekkelijker te maken.

Afbeelding 5: Overzicht vervoersmiddelen politie 2022

3.3.3Geweldsmiddelen en uitrusting

Voor de veiligheid van politiemedewerkers is een goede uitrusting belangrijk. Om het werk zo goed en veilig mogelijk te kunnen doen, moeten medewerkers beschikken over moderne hulpmiddelen op het gebied van kleding, bewapening, informatievoorziening en communicatie. Dit vraagt om aandacht voor aanpassingen, vernieuwing en innovatie. De politie zorgt voortdurend voor doorontwikkeling van de politie-uitrusting.

De politie heeft in 2022 onderzoek gedaan om het draagcomfort van de uitrusting te verbeteren. De uitkomsten van deze onderzoeken worden gebruikt om in de komende jaren de uitrusting van agenten verbeteren.
In 2022 is na uitgebreid onderzoek het stroomstootwapen ingevoerd in de basisteams. Eind 2022 zijn daarvoor ruim 15.000 agenten opgeleid. Het stroomstootwapen is een wapen wat bij de start van de dienst uitgereikt wordt, eind 2022 zijn daarvoor ongeveer 3200 wapens beschikbaar op zo'n 300 opkomstlocaties.

3.3.4Inkoop

Met een inkoopbedrag van circa 2,25 miljard euro is de politie een van de grootste inkopers van de overheid. Deze inkoop omvat allerlei soorten producten en diensten, zoals motorhandschoenen, kantoorartikelen, voer- en vaartuigen, helikopters, drones, geweldsmiddelen, consultancydiensten en bouwwerken. Deze koopt de politie van meer dan zestienduizend leveranciers. Vaak gaat het om grote contracten die Europees moeten worden aanbesteed. Waar dat mogelijk en relevant is werkt de politie samen met partners binnen de rijksoverheid zoals Defensie om efficiënt en effectief in te kopen. De politie heeft ook een aanbestedingscommissie samengesteld met experts van binnen en buiten de politie die onafhankelijk advies uitbrengen over aanbestedingen.

Steeds vaker zijn ingekochte producten technologische of slimme producten. Deze verzamelen, analyseren en verzenden data en worden soms gekoppeld aan het netwerk van de politie. In 2022 zijn daarmee ook de risico's op ongewenste toegang tot politie-informatie en software flink gestegen. Dit leidt tot risico's zoals diefstal of aanpassing van data of uitval van systemen. In opdracht van de politie voert de Universiteit van Utrecht onderzoek uit naar de aanbestedingsrechtelijke mogelijkheden die bijdragen aan het contracteren van betrouwbare opdrachtnemers.

De politie heeft in 2022 17 vragen en/of klachten ontvangen over inkooptrajecten. In de bijlage bij het jaarverslag §7.9 Inkoop staat de aard van de deze klachten. Klachten worden door een niet bij dat specifieke inkooptraject betrokken klachtenbehandelteam onderzocht en van conclusies voorzien. De Chief Procurement Officer neemt het uiteindelijke besluit en informeert de klager.
Mede door geopolitieke ontwikkelingen zijn bepaalde grondstoffen en daardoor materialen zoals chips en zelfs auto's minder leverbaar of hebben lange levertijden tot soms meer dan een jaar. Ook de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt worden merkbaar. Het aantal inschrijvingen op aanbestedingen loopt terug of blijven uit, offertes hebben een kortere geldigheidtermijn en leveranciers zien af van verlengingsopties in contracten omdat zij mogelijk niet aan hun leveringsplicht kunnen voldoen. Dit levert hogere prijzen (10 à 15 procent, oplopend tot wel 40 procent) maar ook continuïteitsrisico's op voor de taakuitvoering en de bedrijfsvoering.

3.4 Financieel beheer

De politie wordt voor de uitvoering van de politietaken gefinancierd door het ministerie van JenV. Deze financiering is gebaseerd op de begroting die de politie daartoe opstelt en bestaat uit algemene middelen en bijzondere middelen. Aan de bijzondere middelen zijn specifieke bestedings- en

verantwoordingseisen verbonden. De politie mag alleen leningen afsluiten bij het ministerie van Financiën met garantstelling van ministerie van JenV.
Voor het financieel beheer van de politie geldt net als voor andere organisaties dat dit op orde moet zijn. De politie moet een ordelijk begrotingsproces hebben, werken aan het behouden van een gezonde financiële positie en controle hebben over de kasstromen. Het treasurybeleid van de politie is er onder andere op gericht om voldoende liquide middelen te hebben op het juiste moment en op de juiste plaats. Hiertoe wordt gebruikt gemaakt van financiering, kasbeheer en risicobeheer.

De begroting van de politie staat al een aantal jaren onder druk. Met het coalitieakkoord 2021-2025 heeft de politie met het ministerie van JenV een flinke slag kunnen maken richting een evenwichtige begroting. Ook heeft de politie de afgelopen jaren bezuinigd, bijvoorbeeld op reiskosten.

De politie gaat alleen leningen aan voor de financiering van investeringen in vaste activa onder garantstelling van het ministerie van JenV. Conform aanvraag zijn per 15 maart 2022 acht leningen van in totaal € 131 miljoen aangegaan. Deze leningen zijn aangegaan ten behoeve van de in januari tot en met augustus 2021 gerealiseerde investeringen exclusief onderhanden werk. Daarnaast zijn op basis van de Jaarrekening 2021 conform aanvraag per 15 september 2022 acht leningen van in totaal € 232 miljoen aangegaan voor de gerealiseerde investeringen van september tot met december 2021, exclusief het onderhanden werk. Deze financieringen hebben uiteindelijk geleid tot een hogere rentelast in 2022 als ook meerjarig. Bij deze financieringsaanvragen zijn hogere rentes verkregen dan begroot.

In 2022 is gezien het liquiditeitsverloop aan het ministerie van JenV een garantstelling gevraagd voor het aangaan van leningen voor de gerealiseerde investeringen in januari tot en met augustus 2022 exclusief het onderhanden werk (€ 188 miljoen). Deze leningen zullen aangegaan worden in maart 2023. Na de Jaarrekening 2022 zal de invulling van de financiering met betrekking tot het restant van de investeringen 2022 nader bezien en bepaald worden. Daarmee zijn de liquiditeiten van de politie op korte termijn afdoende gewaarborgd.

Kasbeheer
Tijdelijke, overtollige financiële middelen zijn in 2022 conform de voorschriften van het Geïntegreerd Middelenbeheer in rekening-courant en deposito aangehouden bij het ministerie van Financiën.

Risicobeheer
Het beleid van de politie is gericht op het inperken van renterisico's op langlopende financieringen. De omvang van de aflossingen en renteherzieningen bleven in 2022 binnen de in het Treasurystatuut gestelde renterisiconorm van twintig procent van het begrotingstotaal.

3.5 Financieel resultaat

Voor de Begroting (begroting en beheerplan) en Meerjarenraming 2022-2026 is uitgegaan van het financieel kader dat is opgenomen in de Jaaraanschrijving Politie 2022 van de minister van JenV en de daarbij behorende politieke besluitvorming. Het budgettaire kader in de begroting bestond uit algemene en verschillende bijzondere rijksbijdragen.

Voor de Begroting 2022-2026 is, evenals bij de vorige drie begrotingen, als uitgangspunt gehanteerd dat afwegingen van nieuwe voornemens binnen genoemd kader moeten plaatsvinden – het principe nieuw voor oud – dan wel dat nieuwe voornemens moeten leiden tot aanvullende dekking. Daarmee is in de begroting de financiële vertaling opgenomen van de activiteiten en middelen die samenhangen met vastgesteld beleid en vastgestelde voornemens.

In 2022 begon de politie met de uitvoering van een nieuw Coalitieakkoord. (publicatie 15 december 2021), waarmee gestart is met investeringen in veiligheid en in het tegen gaan van ondermijning.
Ook zag de politie zich, net als 2021, gesteld voor uitdagingen op het gebied van inzetbaarheid en voldoende operationele capaciteit. De politie leverde in 2022 een flinke inspanning om uitstroom, transitie van het politieonderwijs en versterkte inzet in digitalisering tot een goede balans te brengen. Het kabinet droeg daaraan bij door investeringen in de politie voor extra fte's op een aantal belangrijke thema's, zoals ondermijning, zeden en mensenhandel.

Bij het opstellen van de begroting 2022 kon niet worden voorzien dat 2022, net als 2021 een heel ander jaar zou worden dan gedacht. Een jaar van grote maatschappelijke onrust en veel demonstraties, waaronder de boerenprotesten en protesten tegen onder andere het klimaatbeleid. Dit vergde veel extra inzet van de politie en ging soms gepaard met geweld. Het financieel resultaat over 2022 bedraagt € 21 miljoen positief.

Financieel resultaat (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Totaal Bijdragen	6.952	6.431	6.424
Exploitatiekosten			
Personeel en opleidingen	5.359	4.923	5.023
Materieel	1.571	1.508	1.427
Totaal Exploitatiekosten	6.930	6.431	6.450
Exploitatieresultaat	21	-	-26
Inzet reserves	-	-	10
Financieel resultaat	21	-	-16

In 2022 zijn weer stappen gezet in het krijgen van meer grip op de (financiële) sturing en beheersing van de politieorganisatie.
In de jaarverantwoording zet de politie, net als in 2021, het financiële resultaat 2022 af tegen de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- Sturen op de uitvoering binnen de gestelde financiële kaders: gedurende het uitvoeringsjaar wordt de voortgang zichtbaar gemaakt door middel van periodieke (management)rapportages.
- Op peil houden van het vermogen: het vermogen binnen de geldende kaders brengen, dan wel houden, om zo het weerstandsvermogen van de politie te waarborgen.
- Sturen op het realiseren van een betaalbare operationele sterkte en een niet-operationele sterkte van passende omvang.

Op de resultaten in relatie tot de uitgangspunten wordt hieronder nader ingegaan.

Tabel 2: Ontwikkeling financieel resultaat 2022

Ontwikkeling financieel resultaat (Bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2022
Belangrijkste Ontwikkelingen	
Hogere algemene bijdrage (w.o. loon-, prijsbijstelling, herbestemming, PTSS, taakontwikkeling NOS)	406
Arbeidsvoorwaardenakkoord	-264
Toevoegingen aan personeelsvoorzieningen	-154
Hogere gemiddelde salarissen en waardering verlof	-33
Meer inzet personeel derden (incl. politievrijwilligers) (algemeen gefinancierd)	-32
Hogere lasten opleiding en vorming (algemeen gefinancierd)	-9
Hogere lasten huisvesting (w.o. indexatie contracten, kosten voorbereiding) (algemeen gefinancierd)	-27
Niet gerealiseerde baat huisvesting	-10
Hogere lasten vervoer (w.o. brandstof)	-31
Per saldo hogere lasten IV (w.o. onderhoud, data- en spraakverkeer, vernieuwing, AI en inflatie en baten) (algemeen gefinancierd)	-18
Lagere bijkomende personeelslasten (vnl. doorbelasting personeel) (algemeen gefinancierd)	139
Autonome ontwikkeling sociale lasten	19
Hogere baten UWV	11
Per saldo lagere rentelasten	3
Lagere lasten geweldmiddelen en uitrusting (excl. SSW)	4
Lagere operationele lasten (algemeen gefinancierd)	9
Lagere beheerlasten (vnl. inzet externe deskundigheid) (algemeen gefinancierd)	5
Overige posten	3
Financieel resultaat 2022	**21**

Uitvoering binnen de kaders
De politie gaat in de begroting uit van de gestelde kaders. Daarmee is de politie niet automatisch voldoende toegerust om de gestelde taken uit te voeren binnen de gestelde kaders. In 2022 bleek bijvoorbeeld dat voor een aantal aan de politietaak inherente risico's, zoals het oplopen van PTSS, niet afdoende middelen begroot waren.

Naast meer beleidsmatige wijzigingen doen zich ook altijd mee- en tegenvallers in de uitvoering voor. Op het personele vlak zorgde een aantal onderwerpen voor hogere bestedingen dan in de begroting was voorzien. In 2022 stegen de personele lasten als gevolg van het arbeidsvoorwaardenakkoord en de dotaties aan de personele voorzieningen. Tevens is in 2022 een voorziening getroffen voor het uitbetalingsdeel van de Regeling Levensfase-Uren (LFU). Deze regeling houdt in dat deelnemers aan de regeling extra verlofuren krijgen die zij kunnen inzetten als verlof op het moment dat dit het beste past bij hun levensfase. De opgespaarde levensfase-uren kunnen niet worden uitbetaald, anders dan bij overlijden of volledige arbeidsongeschiktheid. Als een medewerker de politiedienst verlaat (anders dan

voor zijn of haar pensioen) kan vijftig procent van de openstaande uren te gelde worden gemaakt.

Effecten inflatie en o.a. de oorlog in Oekraïne
Door onder andere inflatie en de oorlog in Oekraïne zijn door vertraging in leveringen en een tekort aan materialen, de kosten bij vervoer en huisvesting enorm gestegen ten opzichte van de begroting.

Eigen vermogen binnen bandbreedte
Het exploitatieresultaat van € 21 miljoen positief wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Onderstaande tabel geeft de stand van het eigen vermogen weer.

Eigen vermogen (bedragen x € 1 miljoen)	2022	2021
Algemene Reserve	168	147
Stand 31 december	**168**	**147**
Bufferfunctie	2,7%	2,4%

De bufferfunctie is gekoppeld aan de algemene reserve. Deze bedroeg in 2022 € 168 miljoen, wat neerkomt op 2,7% van de gemiddelde bijdragen over de afgelopen drie jaar. Daarmee valt deze binnen de wettelijke bandbreedte van 1,5 procent tot 5 procent. Het eigen vermogen is als gevolg van het positief financieel resultaat € 21 miljoen toegenomen ten opzichte van 2021.

3.6 Risicoparagraaf

Zoals in dit jaarverslag te lezen is, bevindt de politie zich in een continu veranderende omgeving. Kunnen anticiperen op veranderingen is één van de kritische succesfactoren voor de politieorganisatie. Risicomanagement is hierbij een belangrijk beheersinstrument.

3.6.1 Risk governance

De korpschef is eindverantwoordelijk voor de opzet, het bestaan en de werking van het interne risicobeheersingssysteem van de politie. Dit systeem moet integraal zijn ingericht, dus op strategisch, tactisch en operationeel niveau, zodat dit bijdraagt aan de organisatiebesturing. Dat zorgt voor een risicobewuste cultuur waarin aandacht is voor het omgaan met onzekerheden. Hiervoor maakt de politie gebruik van een planning- en control cyclus (P&C cyclus). Daarin worden ambities en doelstellingen vertaald naar control op de realisatie ervan. Gemaakte afspraken worden bewaakt om tijdig bij te sturen op inhoud en gedrag waar nodig. Risicomanagement helpt daarbij om in te spelen op onzekerheden en externe veranderingen en om maatregelen toe te passen om risico's te voorkomen en op te lossen.
De politie richt de besturing en beheersing in volgens het 'three lines model' met drie niveaus van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van risicomanagement.

De eerste lijn is verantwoordelijk voor het proces: de toepassing van risico gestuurd werken. Risicogestuurd werken is ERG: Expliciet, Realistisch en Gestructureerd omgaan met onzekerheden, risico's én kansen in dat wat je al doet. De tweede lijn staat voor het bepalen van het beleid: wat zijn de kaders voor risicomanagement, welke formats worden gebruikt en hoe maakt risicomanagement integraal onderdeel uit van de P&C cyclus? De derde lijn toetst de kwaliteit van het risicomanagementstelsel als systeem.

3.6.2 Risicohouding

De risicohouding geeft de hoeveelheid en het soort risico aan dat een organisatie kan en bereid is te accepteren voor het behalen van haar doelstellingen. De politie hanteert een risico neutrale houding. Dit houdt in dat er naar wordt gestreefd een optimale afweging te maken tussen het effect, de kans hier op, de mogelijke opbrengst van het risico nemen en de wat nodig is om doeltreffende maatregelen te nemen om dit risico voldoende te beheersen.

3.6.3 Belangrijkste gebeurtenissen en risico's

In 2022 is de politie geconfronteerd met onzekerheden, bijvoorbeeld rondom het coronavirus. Onzekerheid over mogelijk nieuwe varianten, ziekteverzuim en eventuele extra inzet van blauw op straat. Ook de gevolgen van de oorlog in Oekraïne zoals de hoge inflatie, armoedestijging, asielinstroom en dreiging van een cyberaanval hebben invloed op het werk van de politie.

De follow-up van het onderzoek Van Ginkel, uitgevoerd op verzoek van de minister van JenV, heeft in 2022 invloed gehad op de financiering van de politie. De daardoor noodzakelijke interne herprioritering met bijbehorende ombuigingen en die vereist werden, zijn gemaakt met inachtneming van de taakuitvoering en de belasting van de operatie. Dit heeft geleid tot keuzes die interne taakstellingen en beperkingen in investeringen en vernieuwing tot gevolg hadden en raken het werk van alle medewerkers.
Ook het advies van de Commissie Schneiders over de structurele problemen bij de Landelijke Eenheid heeft veel impact gehad op de politie. Het adviesrapport houdt de organisatie een spiegel voor op het gebied van bestuurbaarheid, werkcultuur en leiderschap en vereist veel inzet.

De politie heeft veel doelstellingen, intern bepaald en extern opgelegd. De resultaten voor het jaar 2022 zijn in de hoofdstukken 2 t/m 6 van dit jaarverantwoording benoemd en beschreven. Mooie resultaten na een ongewoon gecompliceerd uitvoeringsjaar en mede gerealiseerd door de grote inzet van alle medewerkers. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de belangrijkste risico's die op het behalen van de resultaten van invloed zijn geweest.

Afbeelding 6: Invloed van risico's op doelstellingen politie

Risico	Toelichting	Beheersmaatregelen/effect
Capaciteit/belastbaarheid: Toename verzuim/uitval door langdurige onderbezetting, Capaciteitstekort t.b.v. politie-onderwijs en training, Gedwongen keuzes t.a.v. inzet.	Door de toenemende maatschappelijke onrust (boerenprotesten, asielstroom) en de stijgende gasprijzen, inflatie, stijgt de kans op onwenselijk/ strafbaar gedrag vanuit de maatschappij en ook eigen medewerkers. Hierdoor wordt extra druk gelegd op de inzet, waardoor noodgedwongen keuzes worden gemaakt voor ad hoc inzet van politiecapaciteit ten koste van de inzet op de kerntaken, het verzorgen van politieonderwijs en het volgen en afnemen van training.	In werking brengen van het plan Capaciteit Regelen, waarbij wordt ingezet op het vergroten van capaciteit en inzetbaarheid. Daarnaast wordt hiermee de belastbaarheid en het welzijn van de medewerkers vergroot.
Stabiele financiering:	De kerntaken van de politie worden gefinancierd via de begroting JenV. De	Om de taakuitvoering en dienstverlening van de politie

Nieuwe taken en opgaven zonder (volledige) financiering, Onzekerheid over het kunnen voortzetten van bestaande opgaven en doorontwikkelingen/innovaties.	afgelopen jaren, in 2022 niet minder, zijn er taken bijgekomen. Deze zijn zowel structureel als incidenteel van aard. De financiering van deze extra opgaven is vaak niet volledig duidelijk. Dit geeft onzekerheid in besluitvorming over waar financiële middelen wel of niet aan toe te kennen. Bij 'gelabeld' geld is deze keuze zelfs helemaal niet mogelijk.	kwalitatief en kwantitatief voldoende te kunnen borgen, is een langdurige stabiele financiering nodig. Het risico van onvoldoende stabiele duurzame financiering is ongewijzigd. Er is een toenemende externe druk op snelle resultaten voor financiering. Het risico is hoog. Er blijft stelselmatig overleg plaatsvinden met het ministerie om afwijkingen van duurzame financiering en de mogelijke gevolgen daarvan tijdig inzichtelijk te maken. De beheersing van dit risico ligt voornamelijk in handen van het ministerie van JenV. Zij stellen de budgettaire kaders vast. In aanvulling daarop heeft de politie in 2022 naar aanleiding van het rapport van 'Van Ginkel' een tijdelijke taskforce ingesteld, waarvan de uitkomsten ook hebben bijgedragen aan de interne stabiele financiering.
Cybersecurity: Vergroot dreigingsbeeld t.a.v. cyberaanvallen op kritieke informatiesystemen, Verstoring continuïteit dienstverlening door inbraak op vitale infrastructuur, Grotere verweving van ICT binnen de operationele processen.	Door de oorlog in de Oekraïne en de steun van Nederland is het dreigingsbeeld t.a.v. cyberaanvallen door Rusland in 2022 continue verhoogd geweest. Extra waakzaamheid heeft geleid tot extra inzet op het monitoren en voorkomen van cyberaanvallen. Daarnaast wordt door nieuwe ontwikkelingen, innovaties en verbeteringen in de processen, de verwevenheid van ICT in de operatie steeds groter. Uitval van de ICT ondersteuning in de taakuitvoering vanwege cyberaanvallen, zijn een directe inbreuk op de veiligheid van de samenleving.	Intensivering van de maatregelen t.b.v. cybersecurity en het voorkomen van uitval van kritieke systemen. Denk hierbij aan de monitoring vanuit het SOC, herziening van het stekkermandaat en de update van software en hardware. Daarnaast is de CISO-functie verstevigd, wordt ingezet op de implementatie van het BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en is nieuw beleid gemaakt t.a.v. Privacy en Security by Design.
Innovatie: Financiering nieuwe ontwikkelingen en technieken, Absorptievermogen in de bedrijfsvoering voor inbedding en gebruik van nieuwe technieken en werkwijzen.	Criminele organisaties zijn vermogend en kunnen zicht voorzien van de nieuwste technologische middelen. De politie heeft als doel met deze ontwikkelingen mee te lopen om zo effectief deze misdaad te kunnen bestrijden. Daarnaast vragen nieuwe vormen van criminaliteit om nieuwe manieren van opsporing, informatieverzameling en data-analyses. Innovaties op dit gebied moeten de politie van morgen mede vorm gaan geven.	De afspraken met het ministerie van JenV over een duurzame financiering raken direct de bekostiging van innovaties en nieuwe technieken. Verder is het absorptievermogen in de bedrijfsvoering afhankelijk van het succes van het vergroten van de capaciteit binnen de politie. Resultaten op deze gebieden bepalen dan ook mede, de mogelijkheden op het gebied van innovatie.

Compliance: Imagoschade door lekken gegevens en/of niet integer handelen medewerkers, Onjuiste toepassing van de Wpg inzake onderzoeken en strafzaken, Verminderde slagkracht door ongewenste wettelijke eisen vanuit de AVG en Wpg.	In- en uitvoering van wet- en regelgeving rond privacy vraagt om afwegingen in relatie tot de naleving in de geest van de wet. AVG en Wpg compliance is een blijvend punt van aandacht, waarbij in de toepassing en naleving de effecten op de taakuitvoering moeten worden beoordeeld en afgewogen. Wetgeving in het kader van de WNT, Nevenwerkzaamheden, Financiële Belangen en Verbonden Partijen dienen vanuit rechtmatigheids- en integriteitsaspecten te worden getoetst.	Er is continue overleg tussen politie en wetgever over de mate waarin veiligheid in de samenleving kan worden geborgd met een zo min mogelijke impact op de privacy van burgers. Een privacy kader en privacy beleid zijn hierbij ondersteunend, waarbij ook het maatschappelijk beeld bij veiligheid en privacy worden meegewogen. In 2022 is de continuïteit van de invulling voor de functionaris financiële compliance gerealiseerd met de aanstelling van een nieuwe collega in deze functie.
LFU (levensfase-uren): Capaciteitsrisico met betrekking tot het spaardeel van de Regeling Levensfase uren die per 1 juli 2019 van kracht is.	Per 1 juli 2019 is de Regeling Levensfase-uren van kracht. Op grond van artikel 11 lid 3 van het Besluit financieel beheer politie wordt in afwijking van artikel 375 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. De gespaarde levensfase-uren van medewerkers worden, voor zover die niet tot uitbetaling zullen komen, gepresenteerd als niet in de balans opgenomen verplichting.	LFU is opgenomen in het capaciteitsmanagementsysteem.
Macro economische ontwikkelingen	De macro economische ontwikkelingen o.a. de oorlog in Oekraine kan effect hebben op beschikbaarheid van grondstoffen, oplopende leveringstermijnen bij leveranciers, inflatie etc.).	Het nauwlettend volgen van de ontwikkelingen op de markt, als ook het toedelen van de loon-en prijsstelling vanuit JenV.

* Vervallen risico's : Per 1 juli 2019 is de Regeling Levensfase-uren van kracht. In 2022 is een voorziening getroffen voor het deel van de levensfase-uren die naar verwachting tot uitbetaling aan de medewerker met zich meebrengt, zoals het geval is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek. Het risico ten aanzien van de gerechtelijke procedure fiscale afhandeling beroepsziekte PTSS is vervallen. Hoge raad heeft de politie in zijn gelijk gesteld.

3.6.4Frauderisicobeheersing

De beheersing van fraude is een integraal onderdeel van het risicomanagement binnen de politie. Daarvoor is in 2022 een frauderisicoanalyse uitgevoerd voor het identificeren van frauderisicofactoren en mogelijke frauderisico's aan de hand van een aantal risicosessies met medewerkers en lid korpsleiding bedrijfsvoering. Daarbij is onder andere bij de volgende thema's stilgestaan: inkoop waaronder aanbesteden, verslaggeving en informatie vatbaar voor diefstal. In 2023 zal dit nader worden verdiept en afgestemd met korpsleiding en auditcommissie. Aanbevelingen uit de jaarlijkse analyse moeten de interne beheersing rondom frauderisico's verder versterken. De politie heeft veel

aandacht voor het tegengaan van fraude. Er zijn in 2022 geen materiële fraudes gemeld c.q. geconstateerd.

3.6.5 Financiële risicoverdeling politie en ministerie van JenV

Op basis van de risicoverdeling en de analyse van het Besluit financieel beheer politie heeft EY (Ernst & Young) in 2021 enkele aanbevelingen gegeven. De belangrijkste hiervan zijn: zorg voor een eenduidige manier van financieren, een consequente en consistente toepassing van regelgeving, een goede verdeling van de verschillende types risico's en voor een concretisering van het doelmatigheidsbegrip. In 2022 zijn de eerste stappen gezet voor de uitwerking van de risico-verdeling in beleid, door middel van expertmeetings zal dit verder worden vormgegeven.
Tevens heeft het ministerie van JenV in 2022 naar het besluit gekeken rekening houdend met de huidige financiering, hiertoe is geen ander inzicht verworven die op dit moment tot aanpassing zal leiden.

3.7 Toekomstparagraaf

De kerntaken van de politie worden via bijdragen gefinancierd en komen ten laste van de begroting van het ministerie van JenV conform de Politiewet 2012. De financiering bevat incidentele en structurele gelden. De toename van taken kan leiden tot budgettaire spanning. Daarnaast staat een fors arbeidsmarktvraagstuk, met name in de ICT, maar ook in toenemende mate in de taakuitvoering.
Tevens is er een onderbezetting bij de operationele sterkte, die veroorzaakt is door verschillende factoren zoals leeftijdsgebonden uitstroom en grotere doorstroom naar andere functies binnen de politie. Dit drukt momenteel op de politie en zal in toenemende mate zijn weerslag hebben op de voortgang van programma's, ontwikkelingen en de reguliere taakuitvoering. Het zal ook een doorwerking hebben in de uitnutting van de incidentele middelen zoals bijzondere bijdragen.

De formatie en bezetting zijn nog niet evenwicht. Om dit te bereiken neemt de politie verschillende maatregelen om de werk- en roosterdruk in de basisteams te verlichten. Daarnaast blijft het nodig om in samenspraak met het gezag keuzes te maken en prioriteiten te stellen en het welzijn van de medewerker hierbij in acht te nemen. Als gevolg van de hoge werk- en roosterdruk zal het in 2023 wederom een uitdaging zijn om te kunnen voldoen aan de getraindheid.

Tegelijkertijd is er steeds meer inzet van de politie nodig voor de bewaking en beveiliging van personen en objecten. Nooit eerder kwamen zoveel meldingen binnen over ernstige bedreigingen van politici en journalisten. Er is geld beschikbaar gekomen om de basisteams die nu veel capaciteit leveren op dit punt gedeeltelijk te ontlasten. De effecten daarvan zullen in de komende jaren zichtbaar worden. Daarnaast was de inzet van de politie benodigd bij de grote asielinstroom. Ook moet de politie vaak ingrijpen bij protesten (boerenprotesten, klimaatveranderingen) De politie stelt zich daarbij neutraal op. Door ongenoegen over onder andere de gestegen gasprijzen en inflatie, stijgt de kans op confrontaties met de overheid of de politie. Hierdoor moeten vaker noodgedwongen keuzes worden gemaakt voor ad-hoc inzet van politiecapaciteit ten koste van de inzet op de kerntaken.

Om als werkgever toekomstbestendig te blijven geeft de politie duurzaamheid een plaats in de gehele strategie van de organisatie. De politie laat jaarlijks een ecologische voetafdruk opstellen om de voortgang op de vermindering van de milieu-impact te monitoren. Om de voetafdruk te verkleinen neemt de politie maatregelen op het gebied van bijvoorbeeld vervoer en huisvesting. Denk hierbij aan renovatie en nieuwbouw om minder gas en elektriciteit te gebruiken, meer elektrische voertuigen.
Op het gebied van huisvesting ligt er een grote opgave om aan de wettelijke vereisten te voldoen. Het kabinet heeft hier bovenwettelijke ambities aan toegevoegd. De recent mogelijk gemaakte portefeuilleaanpak en beschikbare middelen zijn onvoldoende om alle ambities tijdig binnen de

beschikbare middelen in te vullen. Samen met de gestegen bouwprijzen en stikstofproblematiek zet dit druk op de uitvoering en zullen scherpe keuzes gemaakt moeten worden, waarbij recht moet worden gedaan aan bestaande bestuurlijke afspraken en de operatiën door moeten kunnen gaan. Zelfs na scherpe keuzes blijft er spanning om de opgave van de verduurzaming tijdig en binnen financiële kaders te realiseren vanwege schaarste aan materialen en arbeidskrachten. In 2023 worden de nieuwe huisvestingsplannen vastgesteld, waarna de consequenties duidelijk zullen worden. De investeringen worden opgepakt conform de begroting en beheerplan 2023 – 2027.

4 Bijzondere eenheden

4.1 Landelijke Eenheid

De politie heeft één operationele Landelijke Eenheid (LE) voor regio-overschrijdend en specialistisch politiewerk. Voorbeelden van zelfstandige taken zijn de aanpak van zware, georganiseerde criminaliteit en terrorisme, het bewaken en beveiligen van leden van het Koninklijk Huis of andere hoogwaardigheidsbeklederes (zie ook paragraaf 2.2.4). De Landelijke Eenheid ondersteunt de regionale eenheden onder meer met specialisten op het gebied van recherche en forensische opsporing, maar ook met politiespeurhonden, politiepaarden en helikopters. Hieronder worden een aantal resultaten in meer detail toegelicht.

4.1.1 Aanpak criminele machtsstructuren

De Dienst Landelijke Recherche werkte in 2022 aan landelijk overzicht en coördinatie van de aanpak van het duurzaam afbreken van criminele machtsstructuren. Dit leidde tot stevige interventies zoals (inter)nationale aanhoudingen van kopstukken van de belangrijkste criminele machtsstructuren, het blootleggen van een grote illegale wapenvoorraad in Alphen aan de Rijn en meerdere aanhoudingen in de onderzoeken rond de moord op Peter R. de Vries. Ook deed de dienst onderzoek naar de dreiging tegen gezagsdragers en gaf advies over maatregelen op landelijk niveau tegen het voortgezet handelen vanuit detentie. Ook is een groot overkoepelend strafrechtelijk onderzoek gestart met als doel het identificeren en duiden van de belangrijkste machtsstructuur die verantwoordelijk is voor excessief geweld tegen de rechtsstaat en de samenleving en het opsporen en vervolgen van de kopstukken en sleutelfiguren binnen deze machtsstructuur.

4.1.2 Taskforce Fortius pakt cocaïnesmokkel aan

In de Taskforce Fortius werken de Belgische en Nederlandse opsporingsdiensten met verschillende expertises aan de bestrijding van cocaïnestromen uit de haven van Antwerpen naar Nederland. De taskforce richt zich op een brede groep criminelen die via de Antwerpse haven cocaïne vervoeren naar Nederland. Dit om de rol van Nederland als logistieke draaischijf in de internationale drugshandel aan te pakken. Hierbij zijn informatie-uitwisseling en afstemming tussen Nederland en België en het snel opvolgen van signalen en meldingen essentieel. Fortius richt zich niet alleen op het kopstuk van een crimineel samenwerkingsverband, maar juist op de personen en bedrijven die dat netwerk draaiende houden. Hierdoor wordt zo'n crimineel samenwerkingsverband ontwricht. In 2022 nam Fortius meer dan 20.000 kilo cocaïne in beslag. Ook zijn tientallen verdachten aangehouden en meerdere kortlopende interventies en opsporingsonderzoeken afgerond. Meerdere aangehouden verdachten zijn door België overgeleverd aan Nederland voor verdere strafvervolging.

4.1.3 Inzet landelijke expertise

De Landelijke Eenheid levert hoogwaardige expertise om het politiewerk landelijk te ondersteunen. Voorbeelden zijn:

- De bereden politie kwam in totaal 1200 keer in actie om de orde te handhaven.
- De helikopters boden 5044 vlieguren aan luchtsteun.

Ook minder direct zichtbare expertises als sensing leveren een belangrijke bijdrage aan de veiligheid en bestrijding van criminaliteit. Sensing is het digitaal waarnemen of verzamelen van informatie met behulp van een technisch hulpmiddel (de sensor), met als doel aan de hand van die informatie actie te ondernemen. Een voorbeeld daarvan zijn hits vanuit het ANPR-systeem (Automatic Number Plate

Registration). In 2022 werden circa 1730 hits opgevolgd, wat kan resulteren in het opsporen en aanhouden van verdachten, gestolen voertuigen en bijdragen aan de bestrijding van mobiel banditisme en ladingdiefstallen.

4.1.4 Stelsel van speciale eenheden

De Dienst Speciale Interventies (DSI) is in navolging van de Politiewet 2012 verantwoordelijk voor het strafrechtelijk handhaven van de rechtsorde door het geven van een adequaat antwoord op levensbedreigende situaties, alle vormen van ernstig geweld dan wel terrorisme over het gehele geweldsspectrum. Dit doet ze met verschillende onderdelen en aanvullend op de basispolitiezorg. De verschillende onderdelen die de DSI hiervoor inzet zijn de Aanhoudings- en Ondersteuningsteams (AOT) en de Bijzondere Bijstandseenheid (BBE). Binnen de DSI werkt personeel van defensie en politie nauw samen.

Omdat elke seconde telt bij een (mogelijke) terroristische aanslag is het reactieconcept van de DSI de afgelopen jaren versterkt. Dit gebeurde op het gebied van sterkte, kwaliteit, flexibiliteit en snelle inzetbaarheid. De DSI heeft zich steeds fijnmaziger georganiseerd om ernstige vormen van geweld aan te kunnen en hierop snel te reageren en ter plaatse te zijn. Een aanslag is nooit 100procent te voorkomen, maar de inzet is om er maximaal op voorbereid te zijn, mede door voortdurend te trainen.
In 2022 werd de DSI 1726 keer ingezet, waarbij 10procent gerelateerd was aan personen met verward gedrag.

4.2 Politieonderwijs

De Politieacademie (PA) heeft als opleidingsinstituut ván en vóór de politie vier hoofdtaken:

1. Het opleiden van beginnende Politiemedewerkers (aspiranten) tot startbekwaamheid op mbo-4-niveau. De PA biedt een tweejarige basispolitieopleiding (PO 21) aan op zeven locaties in het land. In het eerste jaar van de opleiding leren de aspiranten overwegend op school, bij de PA, in het tweede jaar van de opleiding leren ze in de praktijk van één van de elf politie-eenheden waar ze zijn aangesteld. De opleiding kent twee uitstroomprofielen: Gebiedsgebonden Politie en Opsporing.
2. Het verzorgen van vakspecialistische opleidingen en trainingen voor zittende politiemensen. De vakspecialistische opleidingen variëren van korte trainingen van één of meer dagen tot meerjarige leergangen. Aan een deel van de opleidingen is een certificaat (van bekwaamheid) verbonden dat vereist is voor het uitoefenen van bepaalde politietaken. Jaarlijks volgen rond de 30.000 politiemedewerkers een vakspecialistische opleiding of training op de verschillende Politievakgebieden, zoals Bewaken, Beveiligen en Interventies, Crisis- en Conflictbeheersing, algemene of thematische opsporing en Intelligence.
3. Het verzorgen van bachelor en master politieopleidingen. De Politieacademie is een erkende instelling voor hoger onderwijs met Bachelor en Master politieopleidingen waarvan de kwaliteit door de NVAO wordt geaccrediteerd.
4. Het verrichten van praktijkgericht onderzoek, uitgevoerd door lectoren en onderzoekers. Een aantal PA-lectoren zijn tevens lector bij een hogeschool dan wel bijzonder hoogleraar bij een universiteit. Het jaarlijks onderzoeksprogramma van de PA is afgeleid van de door de minister vastgestelde Strategische Onderzoeksagenda Politie en de korpsbehoefte aan onderzoek.

De PA voert ook onderwijs uit voor andere organisaties in het publieke veiligheidsdomein, zoals de Koninklijke Marechaussee en de bijzondere opsporingsdiensten.

De politie stelt vast welke opleidingsbehoefte er is aan bestaande politieopleidingen en nieuwe opleidingen. De afspraken zijn gemaakt over de behoefte aan instroom voor de periode 2022-2024. Ook voor 2022 heeft de politie bepaald hoeveel aspiranten en zij-instromers opgeleid moesten worden.

De PA heeft de afgesproken aantallen studenten in opleiding genomen.
De instroom in 2022 is verviervoudigd ten opzichte van 2014, naar 2.148 fte's aspiranten in 2022. Het merendeel hiervan is ingestroomd in de nieuwe basispolitieopleiding niveau 4.
Met PO21 droegen de politie en de PA ook in 2022 zorg voor de invoering van de nieuwe opleiding. Dit programma volgde de invoering van de nieuwe opleiding op de voet om knelpunten op tijd te signaleren en waar mogelijk direct op te lossen. Een van de aandachtspunten is de aanwezigheid van voldoende en gekwalificeerde begeleiders van aspiranten, gegeven de druk in de eenheden op de operationele inzet. Ook is er een monitor voor de langere termijn die de uitval tijdens de opleiding, de studievoortgang, de tevredenheid van afgestudeerden en hun leidinggevenden volgt.
Het is van groot belang om politiemedewerkers de mogelijkheid te bieden door te groeien binnen de politieorganisatie. Er zijn daarom twee doorstroomtrajecten: het Doorstroomtraject N2 waarbij assistenten met een politiediploma niveau 2 zich kunnen kwalificeren voor de functie van medewerker Gebiedsgebonden Politie en het Overgangstraject N3-Generalist.

Elk jaar is de vraag van de politie naar de verschillende soorten vakspecialistische opleidingen en trainingen hoger dan opleidingscapaciteit. Zo ook in 2022. De korpsleiding maakt jaarlijks keuzes over welke specialistische opleidingsbehoeften prioriteit hebben en heeft dat ook voor 2022 gedaan.

Meer inhoud en toelichting op de resultaten en ontwikkelingen van de PA in 2022 is terug te vinden in de Jaarverantwoording PA 2022[21].

4.3 Landelijke Meldkamer Samenwerking

De Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) is een samenwerkingsverband van de meldkamers van de politie, brandweer en ambulance. Deze samenwerking is in 2018 gestart. Daartoe moesten alle meldkamers worden aangesloten op één landelijke ICT-infrastructuur. Uiteraard moest de continuïteit van de meldkamers ondertussen gewaarborgd blijven.
Het jaar 2022 was het laatste bouwjaar en na een positief advies van de Centrale Ondernemingsraad heeft de korpsleiding het besluit genomen dat de LMS per 1 januari 2023 een ingerichte beheersorganisatie binnen de politie is, als veertiende onderdeel. Voor deze taak ontvangt de politie een bijzondere bijdrage en geldt er een separate governance die vastgelegd is in de Regeling beleid en beheer meldkamers. Deze governance regelt dat de meer dan 52 gebruikers van meldkamervoorzieningen invloed hebben op de prioriteiten en de besteding van de middelen. In 2022 zijn de uitkomsten van de evaluatie van de governance, die werd uitgevoerd in opdracht van het ministerie van JenV, besproken met de leden van het Bestuurlijk Meldkamer Beraad (BMB) en het Strategisch Meldkamer Beraad (SMB). De bestuurlijke partijen zijn met elkaar inhoudelijk in gesprek over het effectiever en eenvoudiger inrichten van de beleids- en beheerscyclus. De afspraak is gemaakt om het gesprek in 2023 te vervolgen.
In de tweede helft van 2022 heeft de korpsleiding, op basis van een positief advies van de COR, het besluit genomen over de inrichting en inbedding van de LMS binnen de politie, inclusief instemming met een drie jaar durende ervaar- en bewijsperiode (volgens de principes van Politie In Beweging).

In 2022 zijn veel technische resultaten behaald op het gebied van informatievoorziening en ICT voor wat betreft de bedrijfsvoering en werking van de meldkamers. Ook de livegang en doorontwikkeling van de 112 app is een belangrijk resultaat. Met deze app kunnen de meldkamers gebeld worden, een chat starten en iemands locatie vaststellen.
Naast geplande activiteiten en werkzaamheden moest de LMS in 2022 ook adequaat inspelen op de actualiteit en ontwikkelingen. Zo moest binnen 24 uur een Landelijk Coördinatiecentrum Vluchtelingenspreiding worden ingericht waarmee de vluchtelingenstroom vanuit de Oekraïne in goede

[21] Publicatie te vinden op: https://www.politieacademie.nl/home.

banen wordt geleid. Tijdens de drie voorjaarsstormen moest snel worden gereageerd op operationele en (daardoor) technische overbelasting van de meldkamers en meldkamervoorzieningen.
Daarnaast zijn maatregelen getroffen voor cyberdreigingen, mede in het verlengde van de Russische inval in Oekraïne.
Meer inhoud en toelichting op de resultaten en ontwikkelingen van de LMS in 2022 is terug te vinden in de Jaarverantwoording LMS 2022[22].

[22] Publicatie te vinden op: https://www.landelijkemeldkamer.org/.

5 Control en toezicht

5.1 In Control Verklaring

De In Control Verklaring (ICV) dient als verantwoording van de korpsleiding om aan te geven wat de status is van de kwaliteit van het Management Control Systeem (MCS) politie. Dit MCS ligt ten grondslag aan de interne beheersing binnen het korps en in het verlengde hiervan aan de realisatie van haar doelstellingen. Het MCS richt zich op zes pijlers; strategie, processen, risk & compliance, kennis, intern bestuur en lerend vermogen. Met een door de politie zelf ontwikkelde ICV methodiek wordt de mogelijkheid geboden tot een vorm van verantwoording die een beeld geeft bij de status van de interne beheersing. Daarnaast biedt diezelfde methodiek de mogelijkheid om het lerend vermogen van de organisatie te versterken.

Het beeld over de ontwikkeling van de interne beheersing komt tot stand vanuit drie verschillende perspectieven: “Eigen bevindingen” (Wat vindt de organisatie zelf?), “Interne bevindingen” (Waar blijkt dit uit?) en “Externe bevindingen” (kan dit extern worden bevestigd?). Deze drie perspectieven vormen een intersubjectief beeld van de mate van in control zijn. De meerwaarde van het ICV is dat de verklaring de bestuurders, managers en toezichthouders dwingt om na te denken over de inrichting en kwaliteit van de interne beheersing. Daarmee draagt de verklaring bij aan 'goed bestuur' binnen de organisatie.

In Control Verklaring 2022
Dit jaar zijn voor de eigen bevindingen aan de hand van een control self assessment de volgende organisatieonderdelen geraadpleegd via een open gesprek over de kwaliteit van het MCS: de tien regionale eenheden, de zes diensten van het Politiedienstencentrum (PDC), de Politieacademie, de Staf Korpsleiding, de Staf PDC en de Korpsleiding. Als invulling van de interne bevindingen is onder meer op basis van managementrapportages, een feitencheck uitgevoerd op de belangrijkste eigen bevindingen. Het perspectief van externe bevindingen is dit jaar ingevuld door gebruik te maken van de expertise van de Auditcommissie Politie. De focus van het ICV 2022 heeft zich gericht op de besturing van de politieorganisatie en kijkt hiermee breder dan de bedrijfsvoering alleen.

De drie perspectieven hebben geleid tot onderstaand, intersubjectief beeld over de interne beheersing:

Strategie
Vanuit de korpsbrede strategie zijn organisatieonderdelen in staat een eigen meerjarige strategie op te stellen en uit te dragen. De organisatieonderdelen zijn zich bewust van het feit dat ze onderdeel zijn van het grotere geheel en proberen de verschillende strategieën op elkaar af te stemmen. De totstandkoming van de landelijke Veiligheidsagenda heeft haar eigen dynamiek en governance, waardoor interne doorvertaling lastig blijkt.

Processen
De omvang van de organisatie en de complexiteit van de governance maakt het besluitvormingsproces van de politie weerbarstig. De interne governance heeft de aandacht; er loopt een initiatief om deze rond de portefeuilles te optimaliseren. Er is verder sprake van een toenemende aandacht voor de bedrijfshygiëne.

Het besluitvormingsproces wordt bemoeilijkt omdat verschillende P&C-cycli binnen de bestuurlijke keten qua timing nog niet optimaal op elkaar aansluiten. De regionale P&C cyclus

van bijvoorbeeld de Politieacademie en de Landelijke Meldkamer Samenwerking sluit niet altijd goed aan op de landelijke P&C cyclus, die op haar beurt weer niet altijd even goed aansluit op de Rijksbegrotingscyclus.

Risicomanagement & Compliance
Risicomanagement & compliance zijn binnen de verschillende organisatieonderdelen onderdeel van het vakmanschap. Binnen de bedrijfsvoering is extra aandacht nodig voor risicomanagement om doelgericht met onzekerheden om te kunnen gaan.
Compliance verantwoordelijkheden zijn versnipperd belegd binnen de organisatie. Er wordt gewerkt aan centraal inzicht en overzicht. Juiste sturingsinformatie is nodig om compliance verder te brengen.

Kennis
Er is binnen de organisatie een enorme hoeveelheid aan informatie beschikbaar, zij het van wisselde kwaliteit. Er is soms onvoldoende tijd om hierop in samenhang te reflecteren. Er is aandacht voor het goede gesprek over de mate waarin informatie bijdraagt aan het benodigde inzicht ten behoeve van de integrale sturing. Er is een behoefte zichtbaar voor een meer integrale, beknopte informatievoorziening zonder procesinformatie. Het verbeteren van de kwaliteit van informatie en de bedrijfsvoeringsystemen, waarop al initiatieven lopen, kan hier mede aan bijdragen.

Intern bestuur
De organisatieonderdelen onderschrijven het belang van een integrale aanpak van opgaven en ontwikkelingen. Er wordt onderzocht op welke wijze het grotere geheel bestuurd moet worden met oog voor de effecten van besluiten en de uitvoerbaarheid daarvan. Het absorptievermogen van de politie als geheel en van de eenheden staat al langere tijd onder druk.

Het vanuit bestuursverantwoordelijkheid realiseren van een veilige en gezonde werkcultuur alsmede het tonen en faciliteren van (persoonlijk) leiderschap, wordt als een belangrijk onderdeel van goed bestuur gezien.

Lerend vermogen
De Plan-Do-Check-Act cyclus wordt zichtbaar doorlopen, waarbij de Check-Act nog wel aandacht vereist. Het geven van feedback heeft aandacht, net als het organiseren van tegenspraak en het leren van fouten. Ook een veilig werkklimaat heeft de aandacht; er worden diverse dialoogsessies georganiseerd om dit te stimuleren. Dubbelslag leren blijft nog achter. Het ICV-proces heeft ertoe bijgedragen dat de organisatieonderdelen actief hebben gereflecteerd op hun eigen rol binnen het management control systeem. Hiermee stimuleert dit proces het lerend vermogen binnen het korps.

Alle organisatieonderdelen zijn zich ervan bewust onderdeel te zijn van een groot en complex collectief. Er is behoefte aan een verbetering op de besturing welke verder reikt dan financiële kaders en capaciteit. De organisatie is zoekende om hier op passende wijze vorm aan te geven en ontplooit inmiddels de nodige initiatieven om dit te bewerkstelligen. Het effect van deze activiteiten en inspanningen zal zich de komende jaren gaan uitwijzen.

Dit vastgesteld hebbend, kan worden geconcludeerd dat vanuit het perspectief van de volwassenheidsniveaus voor interne beheersing (initieel, handelingsbewust, gedefinieerd, beheerd en geoptimaliseerd) een groei vanuit ‘handelingsbewust’ naar ‘gedefinieerd’ kan worden gerealiseerd door ook de besturing van het korps extra aandacht te geven. De focus vanuit het ICV 2022 heeft hiertoe een eerste aanzet gedaan.

Om verdere invulling te geven aan de verkregen inzichten inzake de kwaliteit van de besturing van de politieorganisatie, zal in de doorontwikkeling van de ICV-methodiek worden toegewerkt naar een meer gedifferentieerde aanpak. Hiermee wordt vanaf 2023 meer recht gedaan aan de ontwikkeling van de interne beheersing vanuit de verschillende besturingsmodellen die binnen het korps van toepassing zijn.

5.2 Auditcommissie

De Auditcommissie Politie is een door de politie geïnitieerde commissie van externe deskundigen, aangevuld met enkele interne leden. De Auditcommissie is er om de korpschef te adviseren op in ieder geval de volgende vier terreinen:

- de inrichting en werking van het stelsel van intern toezicht in het korps;
- het borgen van de kwaliteit van de bedrijfsvoering (waaronder de beheersing van de primaire processen en de werking van de planning-en-controlcyclus), inclusief de jaarverantwoording en de financiële verslaggeving;
- de regie op het auditbeleid; en
- het risicomanagementbeleid en de uitkomsten daarvan.

In 2022 bood de politie een veelheid van onderwerpen aan de Auditcommissie aan met het verzoek om te adviseren of te reflecteren. Zo werd onder andere gesproken over de arbeidsmarktstrategie, toekomstbestendige huisvesting en duurzaamheid. Een eerste rode draad in de reflecties van de commissie was de observatie dat veranderingen en nieuwe strategieën nagenoeg altijd een grote cultuur- en gedragcomponent in zich hebben. Voor de commissie was niet altijd zichtbaar op welke manier het korps hier aandacht aan geeft en of die aandacht toereikend is. Een tweede rode draad is dat de Auditcommissie regelmatig het belang van SMART geformuleerde resultaten, helder belegde verantwoordelijkheden en rollen, elkaar aanspreken en leiderschap onder de aandacht van de korpsleiding heeft gebracht. Naast deze kritische reflecties sprak de Auditcommissie regelmatig haar waardering uit voor de voortgang en ontwikkelingen op de verschillende dossiers.

Net als in voorgaande jaren zijn ook in 2022 de verschillende producten uit de reguliere planning- en controlcyclus van het korps met de Auditcommissie besproken. Aan bod kwamen onder andere het auditplan en de managementrapportages van Concernaudit, de begroting en het beheerplan 2023-2027, de managementletter en het controleplan voor 2022.

Enkele thema's stonden meerdere keren op de agenda. Dat waren de IV-strategie, de aanpak Cybersecurity, het portefeuillemodel, de besturing van het korps en de transitie van de Landelijke Eenheid.

Rondom enkele onderwerpen heeft de politie in 2022 de Auditcommissie gericht gevraagd een bijdrage te leveren. De commissie werd om instemming gevraagd voor het indienen van een BIT-toets, werd verzocht de externe monitoringrol voor de implementatie van het nieuwe interceptiesysteem op zich te nemen en leverde in een workshop de externe input op het proces van het verkrijgen van het In Control Statement.

5.3 Opvolging inspectierapporten

Naast het toezicht op het beheer door de korpschef, dat de minister van Justitie en Veiligheid vervult als eigenaar van de politie, houdt de Inspectie Justitie en Veiligheid toezicht op de kwaliteit van de taakuitvoering. In 2022 heeft de politie samen met de inspectie en het ministerie van Justitie en Veiligheid een lijst opgesteld met alle relevante inspectierapporten vanaf 2017, met bijbehorende

aanbevelingen die de politie raken. Deze aanbevelingen worden structureel gemonitord, waarbij de opvolging ervan periodiek wordt bijgehouden en besproken. Naast het toezicht van de inspectie vervullen diverse externe toezichthouders onveranderd hun rol binnen het stelsel van toezicht op de politie. Dat zijn de Algemene Rekenkamer, de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Autoriteit Persoonsgegevens, de Nationale ombudsman en de Onderzoeksraad voor Veiligheid. In januari 2023 heeft het jaarlijkse overleg plaatsgevonden tussen de korpschef, de voorzitter van de auditcommissie en de vertegenwoordigers van de Inspectie Justitie en Veiligheid, de Algemene Rekenkamer en DFEZ van Justitie en Veiligheid over de rode draden in het interne en externe toezicht. Om agenda technische redenen kon in 2022 geen overleg met de externe toezichthouders plaatsvinden, conform artikel 5 uit het instellingsbesluit. Dit overleg vond daarom plaats in januari 2023.

Jaarrekening

6 Jaarrekening

6.1 Exploitatierekening 2022

Exploitatierekening (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Bijdragen (6.5.1)			
Algemene bijdrage JenV	6.277.391	5.871.752	5.925.576
Bijzondere bijdragen JenV	442.366	334.186	324.639
Overige bijdragen JenV	222.330	217.848	162.037
Totaal bijdragen JenV	**6.942.087**	**6.423.786**	**6.412.253**
Overige bijdragen	9.437	7.443	11.820
Totaal bijdragen	**6.951.524**	**6.431.229**	**6.424.073**
Exploitatiekosten			
Personeel (6.5.2)	5.280.262	4.842.194	4.948.654
Rente (6.5.3)	3.608	7.074	7.378
Opleiding en vorming (6.5.4)	78.559	80.997	74.626
Huisvesting (6.5.5)	379.449	347.592	394.356
Vervoer (6.5.6)	226.761	210.330	181.949
Verbindingen en automatisering (6.5.7)	572.939	518.233	516.820
Geweldsmiddelen en uitrusting (6.5.8)	65.151	71.189	35.400
Operationeel (6.5.9)	181.862	192.198	155.212
Beheer (6.5.10)	141.627	161.421	135.535
Totaal exploitatiekosten	**6.930.218**	**6.431.229**	**6.449.930**
Exploitatieresultaat	**21.306**	**-**	**-25.857**

Resultaatbestemming	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Exploitatieresultaat	**21.306**	**-**	**-25.857**
Resultaatbestemming			
Inzet van de algemene reserve (6.6.7)			
Toevoeging	21.306	-	-
Onttrekking (het in begroting 2021 voorziene tekort)	-	-	-9.623
Onttrekking Financieel resultaat	-	-	-16.234

6.2 Balans per 31 december 2022

Balans (na resultaatbestemming) (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa (6.6.1)	2.639.438	2.418.267
Financiële vaste activa (6.6.2)	80.584	104.059
Totaal vaste activa	**2.720.022**	**2.522.326**
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden (6.6.3)	53.541	65.417
Vorderingen en overlopende activa (6.6.4)	186.520	340.049
Rekening-courant Ministerie van Financiën (6.6.5)	621.660	341.924
Liquide middelen (6.6.6)	45.401	28.775
Totaal vlottende activa	**907.122**	**776.165**
TOTAAL ACTIVA	**3.627.144**	**3.298.491**

	31 december 2022	31 december 2021
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve (6.6.7)	167.890	146.584
Totaal eigen vermogen	**167.890**	**146.584**
VOORZIENINGEN (6.6.8)	**533.298**	**549.077**
LANGLOPENDE SCHULDEN (6.6.9)	**1.250.299**	**1.183.129**
KORTLOPENDE SCHULDEN (6.6.10)		
Kortlopend deel langlopende schulden (6.6.10)	289.515	263.815
Openstaande (rijks)bijdragen (6.6.10a)	393.253	269.791
Schulden personeel (6.6.10b)	682.907	596.130
Crediteuren en overlopende posten (6.6.10c)	309.983	289.964
Totaal kortlopende schulden	**1.675.657**	**1.419.701**
TOTAAL PASSIVA	**3.627.144**	**3.298.491**

6.3 Kasstroomoverzicht 2022

Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Exploitatieresultaat	21.306		-25.857
Aanpassingen voor			
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa (6.6.1)	339.134	333.256	308.322
Mutatie voorzieningen (6.6.8)	-15.779	-151.836	-94.211
Mutatie werkkapitaal	435.309	-408.807	23.867
Overige mutaties eigen vermogen (6.6.7)	-	-	-
Operationele activiteiten			
Overige mutaties financiële vaste activa (6.6.2)	-	17.342	1.243
Ontvangen rente (6.5.3)	4.575	222	198
Betaalde rente (6.5.3)	-8.183	-7.296	-7.576
Kasstroom bedrijfsactiviteiten	**776.362**	**-217.120**	**205.986**
Investeringsactiviteiten			
Investeringen materiële vaste activa (6.6.1)	-583.663	-413.843	-457.048
Desinvesteringen materiële vaste activa (6.6.1)	23.359	-	28.890
Aflossingen financiële vaste activa (6.6.2)	65	60	9
Kasstroom investeringsactiviteiten	**-560.239**	**-413.783**	**-428.150**
Financieringsactiviteiten			
Ontvangsten langlopende schulden (6.6.9)	363.664	559.290	318.190
Aflossingen langlopende schulden (6.6.9)	-283.425	-283.693	-269.843
Kasstroom financieringsactiviteiten	**80.239**	**275.597**	**48.347**
Totaal kasstroom	**296.362**	**-355.306**	**-173.816**
Beginstand geldmiddelen (6.6.5+6.6.6)	**370.699**	**605.815**	**544.515**
Mutatie geldmiddelen	**296.362**	**-355.306**	**-173.816**
Eindstand geldmiddelen (6.6.5+6.6.6)	**667.061**	**250.509**	**370.699**

6.4 Grondslagen

6.4.1 Algemene toelichting

Activiteiten
De *missie* van de politie is waakzaam en dienstbaar zijn aan de waarden van de rechtsstaat. Deze missie vervult de politie door, afhankelijk van de situatie, gevraagd en ongevraagd te beschermen, te begrenzen of te bekrachtigen.

Rechtspersoon
De politie is een publiekrechtelijke rechtspersoon. De inschrijving bij de Kamer van Koophandel is onder nummer "57096317", subdossiernummer "0000".

Vestigingsadres
Het landelijke hoofdbureau van de politie is gevestigd op Nieuwe Uitleg 1, 2514 BP te Den Haag.

Verslaggevingsperiode
Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Continuïteit
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De financiering/bekostiging van de politie is in de basis geregeld in de Politiewet en een aantal daarmee samenhangende besluiten . In de begroting en beheerplan is voor de periode 2022-2026 de meerjarige (sluitende) ontwikkeling van de financiering/bekostiging vastgelegd en afgestemd met het ministerie van JenV. Bij een eventueel tekort aan financiële middelen maakt de politie gebruik van de kredietfaciliteit uit hoofde van het schatkistbankieren van het ministerie van Financiën. De liquiditeit van de politie, en daarmee de continuïteit van de activiteiten, is op deze wijze gewaarborgd.

Functionele en rapporteringsvaluta
De euro fungeert als functionele en rapporteringsvaluta van de politie. Alle financiële informatie gepresenteerd in euro's is afgerond naar het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders aangegeven.

Verbonden partijen
Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de politie en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de politie. Dit betreft onder meer de relaties tussen de politie en de leden van de korpsleiding. Ook rechtspersonen waarop vanuit de politie overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend, worden aangemerkt als verbonden partij.
Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht. In 2022 zijn er geen transacties van betekenis geweest met verbonden partijen. De politie heeft een aantal verbonden partijen waarover zij overheersende zeggenschap heeft. Deze partijen worden op grond van artikel 2:407 van het Burgerlijk Wetboek niet geconsolideerd, omdat deze van een te verwaarlozen betekenis zijn.

Toelichting op het kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en het debetsaldo van de rekening-courant met het ministerie van Financiën. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op dat moment. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.
De uitgaven inzake investeringen en de ontvangsten inzake de desinvesteringen in de materiële vaste activa zijn opgenomen onder de investeringsactiviteiten. De uitgaven en ontvangsten in het kader van verstrekte leningen en aflossingen op verstrekte leningen zijn eveneens opgenomen onder de investeringsactiviteiten. Ontvangsten en aflossingen uit hoofde van opgenomen langlopende schulden zijn opgenomen onder de financieringsactiviteiten.

6.4.2 Algemene grondslagen

Algemeen
De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Politiewet 2012 en het Besluit financieel beheer politie van 1 juli 2015 (gewijzigd per 13 december 2019 door een algemene maatregel van bestuur). Voor zover in het besluit niet anders is bepaald, wordt hierin aangesloten bij de grondslagen voor de verslaggeving, neergelegd in titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en uitgewerkt in de door de Raad voor de Jaarverslaggeving uitgegeven Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (inclusief richtlijn RJ 640 Organisaties zonder winststreven). Om redenen van doelmatigheid kan conform artikel 11 lid 2 van het Besluit financieel beheer politie worden afgeweken van artikel 374 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek waardoor enkele voorzieningen niet worden opgenomen in de jaarrekening. Op grond van dit artikel heeft de politie een voorzieningenbeleid opgesteld waar invulling gegeven is aan het doelmatigheidscriterium. Dit beleid is overeengekomen met het ministerie van JenV en bevestigd in de Meerjarige aanschrijving politie 2024-2028 van JenV (d.d. 20 december 2022) en heeft als gevolg dat de volgende voorzieningen niet zijn opgenomen in de jaarrekening:

- Voorziening dienstjubilea. Aangezien de omvang van toevoegingen en onttrekkingen met elkaar in lijn liggen is de financiële impact in enig jaar beperkt.
- Voorziening langdurig zieken (tot twee jaar). Aangezien de omvang van toevoegingen en onttrekkingen met elkaar in lijn liggen is de financiële impact in enig jaar beperkt.
- Voorziening leegstand huisvesting. Vanwege de administratieve lasten in verhouding tot het financieel belang is hier geen voorziening voor gevormd.
- Voorziening RVU blijfbonus. Alle medewerkers, ook de niet-RVU-gerechtigden, die in de rechtsperiode van de tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding bij de politie (2021-2025) 65 jaar zijn of worden, ontvangen als zij doorwerken tot de voor hen geldende AOW-leeftijd een gratificatie. Het betreft een eenmalige gratificatie. Vanwege de administratieve lasten in verhouding tot het financieel belang is hier geen voorziening voor gevormd. Dit is een tijdelijke regeling die loopt van december 2020 tot en met december 2027.

Het Besluit financieel beheer politie is per 13 december 2019 gewijzigd (Besluit van houdende wijziging van het Besluit financieel beheer politie in verband met de invoering van een stelsel van levensfase-uren). Een belangrijk kenmerk van de levensfase-uren is dat deze alleen te gebruiken zijn voor verlof. Uitbetaling in geld van opgebouwde levensfase-uren gedurende de aanstelling is niet mogelijk. Uitsluitend in uitzonderingssituaties (bij overlijden, ontslag vanwege arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek) is er sprake van een financiële afwikkeling. Met deze aanpassing wordt een afwijkende invulling aan artikel 374, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek gegeven waarbij voor het deel dat niet tot uitbetaling leidt geen verplichting (in de zin van voorziening) in de balans wordt opgenomen. Er wordt hiermee zowel recht gedaan aan de specificiteit van de Regeling Levensfase-Uren als het stelsel van financiering dat binnen de overheid wordt gehanteerd.

Overeenkomstig de meerjarige aanschrijving 2024-2028 van JenV worden uitgaven die samenhangen met immateriële vaste activa direct in de exploitatie verantwoord en niet geactiveerd.

De in deze jaarrekening gebruikte modellen voor de exploitatierekening, de balans en het kasstroomoverzicht zijn conform het Besluit financieel beheer politie voorgeschreven door het ministerie van JenV.

In het jaarverslag is niet beoogd aan alle vereisten van titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving te voldoen. Het jaarverslag bevat ten minste de informatie die vanuit de meerjarige aanschrijving 2024-2028 van JenV is voorgeschreven.

Oordelen en schattingen
Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de organisatie zich diverse oordelen en doet schattingen. Indien noodzakelijk voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De materiële vaste activa, de voorzieningen en de daaraan gerelateerde niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn de elementen in de jaarrekening die het meest worden beïnvloed door inschattingen van het management. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden jaarlijks beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Gemiddeld aantal medewerkers
Het aantal werkzame medewerkers (exclusief vrijwilligers) wordt uitgedrukt in fte's. Het aantal medewerkers wordt berekend door het gemiddelde te nemen tussen de beginstand en eindstand van het boekjaar.

6.4.3 Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieresultaat

Algemeen
Het verschil tussen de bijdragen en de exploitatiekosten bepaalt het exploitatieresultaat. Baten en lasten worden in de exploitatierekening toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid.
Een toelichting op de exploitatie wordt gegeven bij een afwijking per post van € 5 miljoen of 5 procent tenzij het belang van het onderwerp een toelichting vereist.

Algemene bijdragen JenV
De algemene bijdrage betreft bijdragen voor het geheel van werkzaamheden dat wettelijk tot de taak van de politie behoort, niet zijnde bijzondere bijdragen. Algemene bijdragen worden als baten verwerkt in het resultaat conform toekenning ministerie van JenV.

Bijzondere bijdragen JenV, overige bijdragen JenV en andere instanties en subsidies
Voor specifieke taken en activiteiten verstrekken zowel het ministerie van JenV als andere departementen of overheidsinstanties bijdragen. Bijzondere en overige bijdragen worden in de exploitatie verantwoord op het moment dat de politie hiervoor ook daadwerkelijk kosten maakt. Daarover dient in het algemeen een operationele en financiële verantwoording te worden afgelegd en moet een eventueel overschot of tekort worden verrekend. Bijzondere en overige bijdragen waarop in

enig jaar geen kosten zijn gerealiseerd, blijven beschikbaar voor het volgende jaar en worden onder de kortlopende schulden op de balans opgenomen.

Aan de hand van de bestedingen in het lopende boekjaar, die verband houden met deze bijdragen, verantwoordt de politie deze bijdragen in de exploitatie. In voorkomende gevallen worden materiële vaste activa gefinancierd met bijzondere bijdragen. Deze bijdragen worden verantwoord onder de kortlopende en langlopende schulden, afhankelijk van de resterende looptijd van de activa. De afloop van de schulden is gelijk aan de afschrijvingen van de desbetreffende activa.

De politie kan subsidies (overige bijdragen) aanvragen voor bepaalde kosten of projecten. Wanneer de activiteit of het project is afgerond, wordt een operationele en financiële verantwoording afgelegd aan de subsidieverstrekker. Gezien de duur van subsidietrajecten en de onzekerheid over de uiteindelijk te ontvangen subsidie, worden deze subsidiebaten pas in de exploitatie verantwoord als de beschikking is ontvangen. Ook worden deze baten niet in de begroting van enig jaar opgenomen. Ontvangen voorschotten worden op de balans opgenomen en vallen vrij als baat als de beschikking is ontvangen.

Exploitatiekosten
De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Periodiek betaalbare beloningen
Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers, respectievelijk de belastingautoriteit. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen en er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief.

Pensioenen
Als uitgangspunt geldt dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijkstaat aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde premies. Indien de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt een verplichting opgenomen. De hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon, berekend over de jaren dat de werknemer pensioen opbouwde bij de politie. De werknemers kunnen ervoor kiezen om het pensioen in te laten gaan vanaf zestig jaar en tot uiterlijk vijf jaar na het bereiken van de AOW-leeftijd. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van het personeel zijn ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het ABP hanteert het middelloonstelsel. De premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen bedroeg in 2022 25,9 procent van het brutoloon exclusief sociale lasten (2021: 25,9 procent). Zowel in 2022 als in 2021 betaalde de werkgever 70 procent van de verschuldigde premie en de werknemer 30procent. De politie heeft geen additionele verplichtingen anders dan de reguliere verschuldigde premies.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtingen) dit toelaat. De pensioenen zijn per 1 juli 2022 met 2,39 procent geïndexeerd. Over 2022 is een gemiddelde dekkingsgraad behaald van 118,6 procent. De dekkingsgraad van 31 december 2022 is 110,9 procent.

Naast deze reguliere verplichting van de verschuldigde pensioenpremies voor actieve medewerkers bestaan er een aantal bijzondere regelingen voor medewerkers.

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)
Het pensioenakkoord van juni 2019 biedt sectoren onder meer de mogelijkheid om aan specifieke groepen werknemers tijdelijk meer handelingsperspectief te bieden om vervroegd uit te treden. Werkgevers hebben de mogelijkheid om in de periode 2021-2025 uittredingsregelingen af te spreken die werknemers de mogelijkheid bieden om maximaal drie jaar voor hun AOW-leeftijd te stoppen met werken. De voorziening zal doorlopen tot en met uiterlijk 31 december 2027, zijnde het moment waarop de laatste uitkeringen in het kader van deze regeling zullen hebben plaatsgevonden. De mogelijkheid die het pensioenakkoord biedt voor een tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding wordt gezien als aanvulling op het beleid voor veilig en gezond werken en duurzame inzetbaarheid bij de politie. Op 17 april 2020 zijn de afspraken inzake vervroegde uittreding (RVU) definitief geworden in het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. De regeling bestaat uit twee elementen, die hieronder nader zijn toegelicht.

Regeling vervroegde uittreding RVU
De tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding is opengesteld voor medewerkers die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De medewerker is per 1 januari 2021 in vaste dienst bij de politie.
- De medewerker is op dat moment ten minste 65 jaar of bereikt deze leeftijd in de periode van 2021 tot en met 2025.
- De medewerker heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.
- De medewerker heeft bij ontslag ten minste 35 politiedienstjaren.
- Van deze 35 politiedienstjaren kwalificeren ten minste 25 dienstjaren als zogenaamde zware jaren.

Bij gebruik van de regeling geldt een minimale duur van 1 maand. Ook zijn enkele uitsluitende voorwaarden van toepassing.

Een medewerker kan ervoor kiezen om eerder dan bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar te stoppen met werken. Dit kan tot maximaal drie jaar voor het bereiken van de AOW-leeftijd. Op ingangsdatum van de RVU gaat een medewerker uit dienst bij de politie. Vervolgens verricht de politie de uitvoering van de betalingen.

Per balansdatum is een voorziening opgenomen voor medewerkers die:

- reeds hebben geopteerd voor gebruikmaking van de regeling;
- onder de bestaande regeling kunnen opteren voor vervroegde uittreding, maar die dat nog niet hebben gedaan;
- nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regeling in de toekomst kunnen doen.

De voornaamste componenten in bepaling van de voorziening zijn:

- het verwachte aantal deelnemers dat op balansdatum aan de van toepassing zijnde criteria voldoet of in de toekomst kan voldoen;
- de geschatte kans dat uiteindelijk van de RVU-regeling gebruikt zal worden gemaakt;
- de hoogte van de wettelijke uitkeringen, prijspeil 1 januari 2023. Er wordt geen toekomstige indexatie toegepast, gezien deze niet bekend en niet betrouwbaar te schatten is;
- de sterfteprognose, gebaseerd op prognosetabel AG (Actuarieel Genootschap) 2022;
- de startdatum en duur RVU, gebaseerd op 2 jaar voorafgaand aan AOW-datum tenzij reeds eerder is overeengekomen.

RVU blijfbonus
Alle medewerkers, ook de niet-RVU-gerechtigden, die in de rechtsperiode van de tijdelijke Regeling voor vervroegde uittreding bij de politie 65 jaar zijn of worden ontvangen als zij doorwerken tot de voor hen geldende AOW-leeftijd bij het bereiken van deze leeftijd een gratificatie. Het betreft een eenmalige gratificatie. De regeling is ingegaan per 31 december 2020. Een nadere omschrijving van de verwerkingswijze in de jaarrekening is opgenomen in paragraaf 6.6.8 en in de “niet in de balans opgenomen voorzieningen” paragraaf 6.6.12.

Inkoop Max
Inkoop Max betreft een regeling waarbij een bepaalde groep medewerkers recht heeft op een verhoging van het ouderdomspensioen. Deze verhoging vindt plaats door het inkopen van aanspraken van het ouderdomspensioen door de politie bij het ABP. Pas na inkoop van aanspraken op ouderdomspensioen vormt de inkoopwaarde een onderdeel van de reguliere ABP-verplichtingen. Voor de regeling Inkoop Max is afgesproken dat de rechthebbende medewerkers vanaf 60 jaar tot en met 70 jaar met pensioen kunnen gaan. Op basis van in het verleden ontstane aanspraken hebben medewerkers recht op deze aflopende regeling.

Door het aflopen van de regeling in 2022 hebben de laatste onttrekkingen uit de Inkoop Max-voorziening in 2022 plaatsgevonden. Het eindsaldo van de voorziening per 31 december 2022 is nihil.

FLO-regeling
Voor een aantal vliegers bij de Afdeling Luchtvaart van de Landelijke Eenheid geldt een bijzondere ontslagvoorziening. Deze vliegers komen in aanmerking voor een uitkering die geregeld is in de regeling Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). Deze regeling garandeert vliegers vanaf 55-jarige leeftijd een uitkering van tien jaar. De hoogte van de uitkering is gedurende de eerste vijf jaar 80 procent van de berekeningsgrondslag (salaris) en vervolgens 70 procent van de berekeningsgrondslag. In de berekening van de verplichting per medewerker wordt geen rekening gehouden met voortijdige uitstroom of overlijden van de medewerker. Om aanspraak te kunnen maken op deze regeling moeten vliegers voldoen aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- de vlieger had op 31 december 2006 de functie van vlieger bij de Landelijke Eenheid;
- de vlieger heeft vanaf 1 januari 2007 de functie van vlieger bij de Landelijke Eenheid;
- de vlieger vervulde voorafgaand aan zijn ontslag tenminste tien jaar onafgebroken de functie van vlieger bij de Landelijke Eenheid;
- de vlieger was deelnemer aan de Aanvullende Flexibele Uittredingsregeling Politie (AFUP).

Bij de berekening van de verplichting wordt rekening gehouden met salarisverhogingen en pensioenwijzigingen die zijn opgenomen in het arbeidsvoorwaardenakkoord. De berekening van de verplichting houdt geen rekening met toekomstige salarisverhogingen door groei in de schaal.

Afschrijvingen op materiële vaste activa
Afschrijvingen vormen geen aparte regel in de exploitatierekening. Deze lasten zijn opgenomen in de verschillende categorieën van de exploitatierekening. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met de eventuele restwaarde van de individuele activa. Op grond, terreinen en materiële vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. De politie past de componentenbenadering toe voor materiële vaste activa indien belangrijke afzonderlijke bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn. Rekening houdend met verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden de verschillende bestanddelen afzonderlijk

afgeschreven.

De volgende afschrijvingstermijnen worden hierbij gehanteerd:

Materieel vast actief	Termijn
Grond en terreinen	-
Gebouwen en inrichting	2-60 jaar
Vervoer	3-20 jaar
ICT	2-10 jaar
Overige materiële vaste activa	5-10 jaar

Leasing
Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject niet geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een operationele lease. De politie treedt op als lessee in operationele leaseovereenkomsten. De politie activeert het leaseobject bij operationele lease niet. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de exploitatierekening over de looptijd van het contract. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. De politie hanteert geen financiële leaseovereenkomsten.

Financiële baten en lasten
Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen
Publiekrechtelijke rechtspersonen zijn belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting voor zover zij een onderneming drijven. De politie is gelet op haar activiteiten vrijgesteld van de vennootschapsbelasting volgens de Wet op de vennootschapsbelasting artikel 2 lid 1e.

6.4.4Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemene grondslagen voor activa en passiva
Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen naar de politie zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen

worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de exploitatierekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Financiële instrumenten
In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen en overige financiële verplichtingen. Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten worden in de jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de juridische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. De politie maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Transacties in vreemde valuta
Transacties in vreemde valuta's worden bij de eerste verwerking gewaardeerd in de functionele valuta door omrekening tegen de contante wisselkoers die geldt op de datum van de transactie tussen de functionele valuta en de vreemde valuta's. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de exploitatierekening in de periode dat zij zich voordoen.

Toelichtingen
In de balans zijn tekstuele toelichtingen opgenomen voor onderwerpen als materiële vaste activa en voorzieningen. Toelichtingen op mutaties ten opzichte van het voorgaande jaar zijn niet opgenomen tenzij die noodzakelijk worden geacht.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de politie en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. Activa waarvoor een verplichting is aangegaan en gedeeltelijke levering heeft plaatsgevonden worden opgenomen onder de materiële

vaste activa in uitvoering. Op het moment dat het actief volledig is geleverd, worden de uitgaven opgenomen in de desbetreffende activacategorie.

Buiten gebruik gestelde materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde dan wel tegen de lagere opbrengstwaarde. Voor verkoop beschikbare materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is het bedrag waartegen een actief maximaal kan worden verkocht, onder aftrek van de nog te maken kosten.

Componentenbenadering
Onderhoudsuitgaven en na-investeringen worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. De kosten worden als onderdeel van de boekwaarde verwerkt en aangemerkt als een belangrijk bestanddeel (component) van een materieel vast actief. Indien deze componenten van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze componenten afzonderlijk afgeschreven.

Grondslagen activering
Bij de activering van materiële vaste activa worden op dit ogenblik verschillende uitgangspunten (orderwaarde/stuksprijs) gehanteerd. In 2021 is gestart met de uniformering van de uitgangspunten en de verwerking daarvan in de administratie. Gezien de complexiteit hiervan en het belang van een zorgvuldig invoeringstraject is gekozen voor een gefaseerde invoering die loopt over de boekjaren 2021 t/m 2023. De nog in te voeren categorieën in 2023 betreffen huisvesting-meubilair en operationele middelen.

Financiële vaste activa
De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Vervolgens waardeert de politie deze vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De vorderingen onder de financiële vaste activa worden verantwoord op de transactiedatum.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa
Bijzondere waardeverminderingen materiële vaste activa
Op elke balansdatum beoordeelt de politie of er aanwijzingen bestaan dat een vast actief onderhevig kan zijn aan een bijzondere waardevermindering. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Verder wordt op elke balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa
Een financieel vast actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waarde wijzigingen in de exploitatierekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op elke verslagdatum door de politie beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel vast actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. De hoogte van een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies van een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel vast actief wordt bepaald als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen verschilt. Dit verschil wordt verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in de exploitatierekening.

Voorraden
De politie verantwoordt kleding, dienstwapens, munitie en onderdelen voor het onderhoud van de in eigen beheer zijnde voertuigen en de luchtvloot initieel onder de voorraden. Bij uitgifte van deze voorraden worden de lasten in de exploitatiekosten verantwoord. De waardering van de voorraden geschiedt op basis van de verkrijgingsprijs, zijnde inkoopprijs plus de bijkomende kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde betreft de meest betrouwbare schatting van de verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. De waardebepaling houdt rekening met de incourantheid van de voorraden. Indien er sprake is van bijzondere financiering dan is deze al in mindering gebracht op de aanschafwaarde.

Vorderingen en overlopende activa
Bij eerste verwerking waardeert de politie de vorderingen en overlopende activa tegen de reële waarde van de tegenprestatie, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Vervolgens worden de vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. De (effectieve) rente en eventuele bijzondere waardeverminderingen worden direct in de exploitatierekening verwerkt.

Liquide middelen en rekening-courant ministerie van Financiën
Liquide middelen bestaan uit kas en banksaldi. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen (kortlopende schulden). Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. Liquide middelen die naar verwachting langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de organisatie, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

De liquide middelen worden conform Besluit financieel beheer politie en het Treasurystatuut politie grotendeels aangehouden bij het Ministerie van Financiën.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve. Toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats vanuit de resultaatbestemming.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze valt te schatten. De voorzieningen zijn contant gemaakt waarbij het percentage van schatkistbankieren is gehanteerd. Om te komen tot een rekenrente voor de contante waarde berekening is rekening gehouden met een correctie voor de opslag van inflatie. Conform het besluit financieel beheer is een aantal voorzieningen niet in de balans opgenomen en zijn in plaats daarvan als een niet in de balans opgenomen verplichting opgenomen, zoals beschreven in 6.4.2 Algemene grondslagen.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen. De voorzieningen hebben over het algemeen een langlopend karakter. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen (RVU en Inkoop Max).

Voorzieningen RVU, FLO en Inkoop MAX
Zie voor de grondslagen het onderdeel Pensioenen.

Voorziening wachtgeld/WW/WAO
Deze voorziening heeft betrekking op werknemers die door middel van een wachtgeldregeling c.q. uitkeringsregeling de dienst hebben verlaten. De hoogte van de uitkeringen wordt op individuele basis bepaald op basis van informatie die door verschillende uitkeringsinstanties wordt aangeleverd. De voorziening Wachtgeld, WW en WAO bestaat uit de volgende componenten:

- Eigenrisicodrager WW, dit betreft de reguliere wettelijke WW en de bovenwettelijke WW-uitkeringen.
- De reguliere WAO-regeling voor medewerkers die arbeidsongeschikt zijn geworden voor 1-1-2016.
- Bovenwettelijke uitkeringen in het kader van aanvullende arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Voorziening WIA
Deze voorziening heeft betrekking op (deels) arbeidsongeschikte medewerkers die in aanmerking kunnen komen voor een uitkeringsregeling in het kader van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). De politie is met ingang van 1 januari 2018 eigenrisicodrager en heeft voor de betreffende medewerkers in het kader van deze regeling een voorziening getroffen op basis van de verwachte uitgaven, waarbij ook rekening wordt gehouden met de pensioenleeftijd.

Voorziening vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken
Deze voorziening heeft betrekking op medewerkers die in aanmerking kunnen komen voor een uitkering in het kader van vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken (VGW). De hoogte van de uitkeringen wordt op basis van individuele beoordelingen (duur en ernst) bepaald. In de voorziening is een gemiddeld bedrag per medewerker opgenomen voor de verwachte uitgaven. Wanneer het gaat om restschade, geldt dat dossiers enkel in de voorziening zijn opgenomen indien de politie hiervoor aansprakelijk is gesteld.

Voorziening LFU
Een voorziening voor de Regeling Levensfase-uren (LFU) wordt opgenomen voor zover het deel van de levensfase-uren naar verwachting uitbetaling aan de medewerker met zich meebrengt zoals het geval

is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek.

De voornaamste componenten in bepaling van de voorziening zijn:
- aantal openstaande levensfase uren per medewerker per 31 december;
- opname-patroon naar leeftijdscategorieën en OS/NOS;
- de geschatte uitstroomkansen en soorten uitstroom;
- uurloon schaal/trede rekening houdend met bekende cao stijgingen.

Langlopende en kortlopende schulden
Langlopende en kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Langlopende en kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de exploitatierekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden. Onder de kortlopende schulden wordt ook het niet uitbetaalde deel van de eindejaarsuitkering 2022 opgenomen, zie ook hoofdstuk 6.4.3 Periodiek betaalbare beloningen.

Bepaling reële waarde
De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Gebeurtenissen na balansdatum
Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening, worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen worden onderscheiden naar:
- Voorwaardelijke rechten en verplichtingen zijn rechten en verplichtingen die niet worden opgenomen in de balans, omdat het bestaan afhankelijk is van het zich in de toekomst al dan niet voordoen van een of meer onzekere gebeurtenissen zonder dat de politie daarop doorslaggevende invloed kan uitoefenen.
- Niet verwerkte rechten en verplichtingen worden niet opgenomen in de balans, omdat het bedrag niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden vastgesteld.
- Meerjarige financiële rechten en verplichtingen zijn bestaande rechten en verplichtingen waartoe de politie voor een aantal toekomstige jaren is verbonden, waarvan de tegenprestaties eveneens in de toekomstige jaren plaatsvinden.
- Op grond van artikel 11 lid 3 van het Besluit financieel beheer politie wordt in afwijking van artikel 375 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. De gespaarde levensfase-uren van medewerkers worden gepresenteerd als niet in de balans opgenomen verplichting. Op het gespaarde deel wordt de voorziening voor het uitbetalingsdeel, die in de balans is opgenomen, in mindering gebracht.

6.5 Toelichting op de exploitatierekening

6.5.1 Bijdragen

Bijdragen (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Algemene bijdrage JenV	6.277.391	5.871.752	5.925.576
Bijzondere bijdragen JenV	442.366	334.186	324.639
Overige bijdragen JenV	222.330	217.848	162.037
Totaal bijdragen JenV	**6.942.087**	**6.423.786**	**6.412.253**
Overige bijdragen	9.437	7.443	11.820
Totaal	**6.951.524**	**6.431.229**	**6.424.073**

De bijdragen bestaan uit algemene, bijzondere en overige bijdragen van JenV. Daarnaast ontvangt de politie bijdragen van andere departementen, gemeenten en subsidieverstrekkers. In onderstaande toelichting worden de posten genoemd die de grootste verschillen veroorzaken met de begroting en de realisatie van 2022. De realisatie van de bijdragen viel per saldo € 520 miljoen hoger uit dan begroot.

In bijlage 1 van hoofdstuk 8 is de staat van overdrachten en bestedingen (rijks-)bijdragen opgenomen.

Algemene bijdrage JenV

De toekenning van de algemene bijdrage vanuit JenV was in 2022 per saldo € 406 miljoen hoger dan begroot. Dit kwam grotendeels door de niet begrote loon- en prijsbijstelling (+ € 296 miljoen). Daarnaast waren er niet begrote bijdragen voor onder andere de taakontwikkeling NOS (+ € 27 miljoen), PTSS en bijzondere zorg (+ € 24 miljoen), Brachium (+ € 14 miljoen), herbestemming van niet bestede bijzondere bijdragen (+ € 9 miljoen), tolkenadministratie (+ € 9 miljoen), personele voorzieningen (+ € 8 miljoen) en het opruimen van drugs- en XTC afvalkosten (+ € 5 miljoen).

Bijzondere bijdragen JenV

De bestedingen ten laste van de bijzondere bijdragen vanuit JenV waren per saldo € 108 miljoen hoger dan begroot. Dit werd grotendeels veroorzaakt door nieuw toegekende middelen, die niet waren begroot, voor onder andere Basisvoorziening IV (+ € 64 miljoen), politieonderwijs (+ € 19 miljoen), BUMA (+ € 10 miljoen), digitalisering strafrechtketen (+ € 7 miljoen). Daarnaast waren er hogere bestedingen dan begroot voor onder andere cameratoezicht Bewaken en Beveiligen (+ € 6 miljoen), Financial Intelligence Unit (FIU) (+ € 5 miljoen) en lagere bestedingen voor BOTOC NSOC (-/- € 6 miljoen). Verder waren er voor RST lagere bestedingen (-/- € 12 miljoen) dan begroot. Doordat gedurende het jaar de bijdragen voor RST door JenV zijn overgeheveld naar de categorie Overige bijdragen JenV waren daar hogere bestedingen gerealiseerd. Zie de toelichting bij Overige bijdragen JenV. Anderzijds waren niet alle begrote bijzondere bijdragen (volledig) benut.
Voor een nadere toelichting zie bijlage 8.1 Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen. Toegekende bijzondere bijdragen die in enig jaar niet (volledig) zijn benut, blijven beschikbaar voor het volgende jaar en worden onder de kortlopende schulden op de balans opgenomen (zie hoofdstuk 6.6.10) of worden teruggevorderd door JenV.
Aangezien dit bijzondere bijdragen betreft, heeft dit geen effect op het exploitatieresultaat.

Overige bijdragen JenV

De bestedingen ten laste van de overige bijdragen vanuit het ministerie van JenV waren € 4 miljoen hoger dan begroot. Dit was het gevolg van bestedingen onder deze categorie als gevolg van de

overheveling van de bijdrage RST (+ € 14 miljoen), die niet onder de overige bijdragen JenV was begroot, zoals hierboven vermeld, en het niet begrote TBO-deel (+ € 11 miljoen), met daartegenover vooral de lagere bestedingen binnen het meldkamerdomein (-/- € 23 miljoen). Voor een nadere toelichting op de lagere bestedingen, zie onder andere de toelichting bij verbindingen en automatisering. Aangezien dit bijzondere bijdragen betreft, heeft dit geen effect op het exploitatieresultaat.

Overige bijdragen

De bestedingen ten laste van de overige bijdragen en subsidies waren per saldo € 2 miljoen hoger dan begroot. Dit betrof voornamelijk niet begrote baten uit subsidietrajecten (zie voor details de staat in bijlage 8.1).

6.5.2 Personeel

Personeel (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Salarissen huidig personeel	3.386.447	3.243.262	3.264.632
Toelagen huidig personeel	311.265	227.643	237.161
Sociale lasten huidig personeel	483.621	468.334	466.973
Pensioenpremies huidig personeel	602.997	578.491	578.529
	4.784.331	**4.517.730**	**4.547.295**
Bijkomende personeelslasten huidig personeel	154.089	178.874	139.051
Politievrijwilligers	3.602	6.500	3.388
Personeel van derden	162.880	118.050	160.717
Dotatie / vrijval voorzieningen	175.360	21.040	98.204
	495.932	**324.464**	**401.359**
Totaal	**5.280.262**	**4.842.194**	**4.948.654**

De totale personeelskosten waren € 438 miljoen hoger dan begroot. Ter dekking van een deel van deze overschrijding waren in 2022 hoger dan begrote bijdragen verkregen. Hieronder worden de belangrijkste oorzaken van de overschrijding per onderdeel toegelicht.

Salarissen, toelagen, pensioenpremies en sociale lasten

De lasten van salarissen, toelagen, pensioenpremies en sociale lasten waren in totaal € 267 miljoen hoger dan begroot, voornamelijk als gevolg van het afgesloten arbeidsvoorwaardenakkoord 2022 - 2024 (+ € 264 miljoen). Dit betrof een nominale verhoging van de schaalbedragen met € 100 vanaf 1 januari 2022, een 2 procent loonsverhoging per 1 juli 2022, een tijdelijke tegemoetkoming vanwege werkdruk voor de medewerkers in de uitvoering en een verhoging van de tegemoetkoming in het 1e jaar van de aspiranten. Vanuit de loonbijstelling via de algemene rijksbijdrage werden deze extra lasten gedekt.
Verder zorgden hogere gemiddelde salarissen (+ € 15 miljoen) voor hogere lasten evenals de overige salarissen en toelagen (+ € 1 miljoen), als gevolg van hogere piketvergoedingen, hogere uitbetaling verlof- en levensfase-uren, betaling van de doorwerkbonus en minder inkoop van uren door personeel. Een groot deel van deze hogere lasten werden gecompenseerd door de daling van het aantal openstaande verlofuren. De waardering van de bovenwettelijke verlofuren tegen het integrale uurtarief veroorzaakte een extra last (+ € 17 miljoen, excl. cao-effect).
De autonome ontwikkeling van de pensioen- en sociale verzekeringspremies in combinatie met de lagere grondslagen dan voorzien, zorgde voor lagere lasten (-/- € 19 miljoen) dan begroot.

De baten vanuit het UWV waren hoger dan begroot (-/- € 11 miljoen), vooral door de aanvullende uitkering geboorteverlof.

De gemiddelde totale operationele sterkte (OS) was lager dan begroot en de niet-operationele sterkte (NOS) juist hoger. Per saldo was het financiële effect van deze verschillen neutraal.
Zie voor een nadere toelichting op de sterkte ontwikkeling hoofdstuk 3.2.1 Strategisch personeelsbeleid in het jaarverslag.

In de tabel hieronder wordt een overzicht van de personele bezetting weergegeven.

Personele bezetting (Aantallen in fte)	Bezetting 31 december 2022	Gewogen gerealiseerde gemiddelde bezetting	Begrote gemiddelde bezetting	Bezetting 31 december 2021	Verschil gemiddelde bezetting realisatie t.o.v. begroting
Operationeel (exclusief aspiranten)	46.257	46.148	46.255	46.189	-107
Aspiranten	4.965	4.930	5.137	4.781	-207
Totaal operationeel politie	**51.222**	**51.078**	**51.392**	**50.970**	**-314**
Niet-operationeel	11.939	11.972	11.485	12.141	487
Totaal	**63.161**	**63.050**	**62.877**	**63.111**	**173**

De totale sterkte van de politie nam gedurende 2022 met 50 fte's toe. De OS nam met 252 fte's toe. Dit was toe te schrijven aan de toename van het aantal aspiranten met 184 fte's. De reguliere OS nam toe met 68 fte's. De NOS liet een daling zien van 202 fte's.

De gewogen gemiddelde bezetting was in 2022 hoger dan begroot (+ 173 fte's). De gemiddelde OS-sterkte was lager dan voorzien (-/- 314 fte's), terwijl de NOS juist hoger was (+ 487 fte's). Bij de NOS was de hogere beginsterkte 2022 (579 fte's) de voornaamste oorzaak van het verschil. Voor een nadere toelichting van de bezettingscijfers zie hoofdstuk 3.2.1 Strategisch personeelsbeleid in het jaarverslag.

Bijkomende personeelslasten

De bijkomende personeelslasten waren € 25 miljoen lager dan de begroting. Dit effect werd voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting lasten waren opgenomen, die na interne budgettaire toekenning grotendeels werden gerealiseerd bij andere kostencategorieën (voor een deel bij personeel van derden). Hierdoor was er bij de bijkomende personeelslasten een lagere realisatie dan begroot (-/- € 22 miljoen).
Deze lagere lasten waren inclusief hogere lasten als gevolg van de overschrijding van de werkkostenregeling voor een bedrag van circa € 10 miljoen.
Als gevolg van het Anders Werken, waardoor vaker thuis werd gewerkt dan waarmee in de begroting rekening was gehouden, waren de reiskosten woon-/werkverkeer lager (-/- € 8 miljoen).
De bedrijfsgeneeskundige kosten vielen € 5 miljoen hoger uit, vanwege de inzet van externe expertise, reguliere prijsstijgingen en hogere kosten van Fysio- en Psychopol.

Politievrijwilligers

De vergoedingen voor de inzet van de politievrijwilligers waren lager dan begroot (-/- € 3 miljoen). De instroom van politievrijwilligers bleef achter bij de planning. De inzet was mede daardoor ook lager dan gepland. Zie voor een verdere toelichting hoofdstuk 3.2.3 Vrijwilligers.

Personeel van derden

De lasten voor personeel van derden waren € 45 miljoen hoger dan begroot. Een deel van deze overschrijding werd veroorzaakt doordat na interne budgettaire toekenning de bij de bijkomende personeelslasten begrote lasten (zie hierboven) hier werden gerealiseerd. Het grootste deel van de hogere lasten dan begroot kwam voort uit de inhuur van ICT-personeel, voornamelijk om de dienstverlening op peil te houden (+ € 12 miljoen). Deze overschrijding dient ook in samenhang te worden gezien met de inhuur onder de categorie verbinding en automatisering. Vooral voor de operatie en het beheer van de meldkamers werd bij de bijzonder gefinancierde Landelijke Meldkamer Samenwerking meer personeel ingehuurd (+ € 10 miljoen).
Met de inhuur van medewerkers vanuit de Wet sociale werkvoorziening (WSW'ers) is er extra inspanning geleverd voor de banenafspraken vanuit de participatiewet en waren er hogere lasten (+ € 16 miljoen).
De baten voor uitbesteed personeel aan ketenpartners waren in de begroting onder personeel van derden opgenomen. De vergoedingen voor de inzet van ICT-personeel werden echter gerealiseerd bij de kostencategorie verbinding en automatisering. Hierdoor zijn de baten onder personeel van derden lager dan begroot (+ € 7 miljoen).

Dotatie/vrijval personele voorzieningen

De dotaties aan de personele voorzieningen waren (inclusief vrijval) € 154 miljoen hoger dan begroot. De in de begroting opgenomen dotaties bleken te laag mede op basis van de ontwikkelingen over de afgelopen jaren. Een belangrijke oorzaak was dat de instroom bij de verschillende voorzieningen hoger was dan was meegenomen in de begroting. Bij alle voorzieningen was de waardering conform de contante waarde systematiek.
Voor de afzonderlijke voorzieningen waren dit onder andere de benodigde extra dotaties:

- WIA en ERD/WGA (+ € 16 miljoen)
  In de voorzieningen WIA en ERD/WGA werd in de begroting maar beperkt rekening gehouden met nieuwe instroom.
- Wachtgeld, WW en WAO (+ € 26 miljoen)
  De bovenwettelijke AO en de reguliere WW zorgen voor een hogere noodzakelijke storting in de voorziening dan begroot. De totale dotatie in 2022 was gebaseerd op € 23,9 miljoen voor de bovenwettelijke AO en € 2,1 miljoen voor de reguliere WW.
- Regeling vervroegde uittreding (RVU) (+ € 12 miljoen)
  Door de instroom van nieuwe, bij het opstellen van de begroting niet voorziene deelnemers aan deze regeling en indexatie van de uitkering was een aanvullende dotatie nodig. Als gevolg van de herziening van het deelnamepercentage is € 4 miljoen vrijgevallen.
- Vangnetregeling Veilig en Gezond Werken (+ € 59 miljoen)
  Op basis van het actuele beeld van de uitkeringen PTSS was in 2022 een hogere dotatie noodzakelijk dan het in de begroting opgenomen bedrag van € 3 miljoen. Deze extra dotatie was opgebouwd uit een smartengelddeel (€ 32 miljoen) en een restschadedeel (€ 27 miljoen).
- Levensfase-uren (LFU) en FLO (Functioneel Leeftijdsontslag) (+ € 41 miljoen)
  In 2022 is voor het eerst een voorziening gevormd voor toekomstige verplichtingen in het kader van uit te betalen levensfase-uren (start regeling 1 juli 2019). De voorziening is vanaf 2019 in één keer volgestort voor alle medewerkers tot aan pensioendatum wat heeft geleid tot een (inhaal)dotatie van € 41 miljoen. Het arbeidsvoorwaardenakkoord 2022 – 2024 had tot gevolg dat er een aanvullende dotatie in deze voorziening noodzakelijk was. Voor de voorziening FLO was een aanvullende dotatie van circa € 1 miljoen noodzakelijk.

Gegevens betreffende WNT

De Wet normering topinkomens (WNT) is sinds 2013 van kracht en heeft als doel om bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector tegen te gaan. Daarom is in de wet een maximum opgenomen voor de bezoldiging en ontslagvergoeding van topfunctionarissen en moeten instellingen daarover rapporteren in het jaarverslag of de jaarrekening. Voor het jaar 2022 is de algemene maximum bezoldigingsnorm vastgesteld op € 216.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdragen door de werkgever.
In onderstaande tabel staan de gegevens WNT van 2022 inclusief de vergelijkende gegevens van 2021.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling					
Gegevens 2022					
Bedragen x € 1	**Essen van HP**	**Kok LH**	**Huyzer EGM**	**Ekelmans JCJ**	**Geveke HG**
Functiegegevens	**korpschef**	**lid korpsleiding**	**lid korpsleiding**	**lid korpsleiding**	**lid korpsleiding**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.797	199.248	191.600	180.162	185.503
Beloningen betaalbaar op termijn	56.398	24.350	24.400	24.014	24.182
waarvan storting Inkoop Max	*32.195*				
Subtotaal	**248.195**	**223.598**	**216.000**	**204.176**	**209.685**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	**216.000**	**216.000**	**216.000**	**216.000**	**216.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag					
Bezoldiging	**248.195**	**223.598**	**216.000**	**204.176**	**209.685**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overschrijding € 32.195. Oorzaak is Inkoop Max (opbouw voor 01-01-2006).	Overschrijding is € 7.598. Op basis van terugrekening voorgaande jaren 2014-2021 geen overschrijding in 2022)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling					

Gegevens 2021					
Bedragen x € 1	**Essen van HP**	**Kok LH**	**Huyzer EGM**	**Ekelmans JCJ**	**Geveke HG**
Functiegegevens	**lid korpsleiding / korpschef (vanaf 1/5)**	**lid korpsleiding**	**lid korpsleiding**	**lid korpsleiding**	**lid korpsleiding**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	185.402	183.136	184.247	170.647	178.725
Beloningen betaalbaar op termijn	53.444	23.676	23.649	23.223	23.386
waarvan storting Inkoop Max	*29.846*				
Subtotaal	**238.846**	**206.812**	**207.896**	**193.870**	**202.111**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	**209.000**	**209.000**	**209.000**	**209.000**	**209.000**
Bezoldiging	**238.846**	**206.812**	**207.896**	**193.870**	**202.111**

**Indien bij de aangegeven bezoldiging rekening wordt gehouden met Inkoop Max vindt bij de niet - topfunctionarissen een overschrijding van het drempelbedrag van in totaal € 208.601 plaats.*

6.5.3 Rente

Rente (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Rente lening Ministerie van Financiën	8.127	7.250	7.529
Rente betaald aan derden	56	46	47
	8.183	**7.296**	**7.576**
Af:			
Ontvangen rente van Ministerie van Financiën	-4.410	-	-
Ontvangen rente van derden	-165	-222	-198
	-4.575	**-222**	**-198**
Totaal	**3.608**	**7.074**	**7.378**

De hogere rentelasten (+ € 1 miljoen) waren het gevolg van de bij de begroting niet voorziene rentestijging op de aangegane leningen.
Eveneens als gevolg van de rentestijging waren er hogere rentebaten (-/- € 4 miljoen) op de rekening courant bij het ministerie van Financiën en op het in oktober uitgezette deposito.

6.5.4 Opleiding en vorming

Opleiding en vorming (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	225	434	272
Huren en lease	647	1.295	825
Duurzame goederen	101	214	117
Cursussen en opleidingen	69.274	70.739	66.233
Munitie en pepperspray	7.808	8.196	6.969
Overige zaken en diensten	504	119	210
Totaal	**78.559**	**80.997**	**74.626**

De kosten voor opleiding en vorming waren ruim € 2 miljoen lager dan begroot.
Dit werd veroorzaakt doordat opleidingen ten behoeve van de operatie minder werden gevolgd, deels als gevolg van capaciteitsdruk bij de eenheden. Ook benutten de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) en andere organisatorische onderdelen niet het volledige aanbod.
Hiertegenover stonden hogere opleidingskosten voor het politieonderwijs met externe partijen. Er waren vooral meer opleidingskosten om aan het instroomarrangement voor het Basis Politie Onderwijs te voldoen, voor Politie Specifieke Inzet (PSI), buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) en de Eigen Beheer Omgeving (EBO).

6.5.5 Huisvesting

Huisvesting (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	107.301	98.854	99.998
Boekwinst/verlies	1.982	10.221	20.530
Energie	43.544	39.238	39.629
Huren, pachten en lease	58.260	56.936	57.992
Duurzame goederen	5.391	5.571	5.730
Onderhoud	51.841	52.773	58.507
Schoonmaak	39.333	37.327	40.126
Beveiliging	32.935	27.744	32.109
Voorbereiding huisvestingsprogramma	23.208	15.898	22.163
Overige zaken en diensten*	15.654	3.030	17.572
Totaal	**379.449**	**347.592**	**394.356**

** In de begroting zijn onder de post Overige zaken en diensten (totaal € 3 miljoen) diverse kosten en baten opgenomen als één bedrag. Het betreft de kosten voor belastingen en heffingen, verzekeringen, overige zaken en diensten en baten huisvesting. De realisatie van de kosten voor belastingen en heffingen (€ 10 miljoen), verzekeringen (€ 2 miljoen), overige zaken en diensten (€ 8 miljoen) en baten huisvesting (-/- € 4 miljoen) wordt echter niet afzonderlijk weergegeven, maar als één totaalbedrag in de kolom Jaarrekening 2022.*

De huisvestingslasten waren € 32 miljoen hoger dan begroot. Als gevolg van de herijking van de activeringsuitgangspunten, waarmee ten tijde van het opstellen van de begroting nog geen rekening was gehouden, waren de afschrijvingen hoger (+ € 4 miljoen). Ook de aankoop van het voorheen voor een deel gehuurde pand aan de Ringwade in Nieuwegein en van de Rijksvastgoedbedrijf panden leidde tot hogere afschrijvingen (+ € 4 miljoen).
Het boekverlies was lager dan begroot (-/- € 8 miljoen), voornamelijk doordat in de begroting met een hoger percentage desinvesteren bij de vervanging van activa was gerekend.

Als gevolg van de ontwikkelingen op de energiemarkt waren de tarieven voor energie hoger dan begroot (+ ruim € 4 miljoen). Door de verlenging van de beveiliging van panden in het kader van Bewaken & Beveiligen waren de lasten hoger dan begroot (+ € 4 miljoen). Indexatie van beveiligingscontracten en hogere tarieven voor schoonmaak zorgden eveneens voor hogere lasten (respectievelijk + € 1 miljoen en + € 2 miljoen).

De voorbereidingskosten voor huisvestingsprojecten waren hoger dan begroot (+ € 7 miljoen). Onder andere als gevolg van een groter volume projecten, de grootte van de projecten en hierdoor meer benodigde inhuur. Verder waren er niet begrote frictiekosten voor de meldkamer Midden-Nederland (+ € 2 miljoen) en hogere kosten als gevolg van modernisering van het basispolitieonderwijs PO21 (+ € 3 miljoen).

Onder de overige zaken en diensten was in de begroting onder andere een baat opgenomen voor het (gunstige) effect op de exploitatie wanneer panden eerder dan aan het einde van het jaar werden afgestoten. Deze baat werd echter niet gerealiseerd (+ € 10 miljoen).

6.5.6 Vervoer

Vervoer (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	84.800	90.525	77.168
Boekwinst/verlies	-9.453	-4.382	-5.075
Brandstof	43.177	32.628	32.514
Huren en lease	12.362	10.112	11.519
Duurzame goederen	3.256	4.374	4.054
Onderhoud	45.614	44.275	43.875
Schade	7.345	6.023	6.558
Verzekeringen	10.113	12.038	8.536
Overige zaken en diensten*	29.547	14.737	2.800
Totaal	**226.761**	**210.330**	**181.949**

** De post Overige zaken en diensten betreft voornamelijk de vervoerskosten van speciale onderdelen en heimelijke voertuigen.*

De realisatie voor vervoer was € 16 miljoen hoger dan begroot.
De afschrijvingslasten waren lager dan begroot (-/- € 6 miljoen), door vertraging in de levering van voertuigen, onder meer als gevolg van het wereldwijde tekort aan chips. De afloop van het oude contract afstoot voertuigen en de gunstige situatie op de occasionmarkt zorgde verder voor hogere opbrengsten en boekwinsten dan begroot (-/- € 5 miljoen). Door de ontwikkeling van de brandstofprijzen waren de kosten voor brandstof hoger dan begroot (+ € 11 miljoen). De huurkosten voor voertuigen in het kader van Bewaken & Beveiligen waren hoger dan begroot (+€ 4 miljoen) met daartegenover lagere huurkosten voor overige voertuigen (-/- € 2 miljoen). De kosten voor schade waren hoger dan begroot (+ € 1 miljoen), de kosten voor verzekeringen waren echter lager (-/- € 2 miljoen). Verder werden er hogere kosten gemaakt voor heimelijke voertuigen (+ € 3 miljoen) en werd er minder bespaard op poolvoertuigen (+ € 4 miljoen), doordat de implementatie van de ombuigingsmaatregelen meer tijd in beslag nam.

6.5.7 Verbindingen en automatisering

Verbindingen en automatisering (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	121.909	115.054	107.136
Boekwinst/verlies	284	-	-2.515
Huren en lease	374	250	372
Duurzame goederen	18.856	15.718	13.386
Onderhoud verbindingen en automatisering	169.462	126.154	155.673
Data- en spraakverkeer	88.965	67.864	66.660
Capaciteit vernieuwing informatievoorziening	129.384	102.848	125.622
Overige zaken en diensten*	43.705	90.345	50.486
Totaal	**572.939**	**518.233**	**516.820**

** In de begroting zijn onder de post Overige zaken en diensten de lasten (+ € 114 miljoen) en baten (-/- € 24 miljoen) voor verbindingen en automatisering opgenomen als één bedrag.*

De totale lasten en baten voor verbindingen en automatisering waren in 2022 per saldo € 55 miljoen

hoger dan begroot. Hierin is begrepen de per saldo lagere lasten voor het meldkamerdomein (-/- € 21 miljoen), die voornamelijk verwerkt zijn onder de posten onderhoud verbindingen en overige zaken en diensten. De lagere lasten worden veroorzaakt bijvoorbeeld doordat nog niet alle locaties zijn aangesloten en doordat er vertraging is bij de bouw van nieuwe masten en bij de aanschaf van het Nationaal Meldkamer Systeem (NMS). Deze lagere lasten hadden geen gevolgen voor het exploitatieresultaat als gevolg van financiering vanuit de bijzondere bijdragen.

Bovenstaande tabel toont hogere afschrijvingslasten (+ € 7 miljoen) ten opzichte van de begroting. Echter hierin zijn ook de afschrijvingslasten opgenomen die gedekt worden met (en daarmee wegvallen tegen) de vrijvallende investeringsbijdragen (baten) geboekt onder Overige zaken en diensten.
Er waren hogere lasten dan begroot (+ € 91 miljoen) voor onderhoud, data- en spraakverkeer en inzet capaciteit vernieuwing informatievoorziening. De hogere lasten hadden vooral betrekking op software voor initiatieven op het gebied van extra cybersecurity, voortgaande vernieuwing, Interceptie, Artificial Intelligence, MIB en inflatie ICT-contracten. Voor deze onderwerpen waren extra middelen beschikbaar gesteld vanuit het coalitieakkoord, de motie Hermans en ondermijning, waardoor de hogere lasten geen of beperkte invloed hadden op het exploitatieresultaat. Financiële detailinformatie over deze onderwerpen kan niet worden verstrekt als gevolg van de beperkt uitgesplitste begroting en de vertrouwelijkheid van deze onderwerpen.
De hogere lasten dan begroot voor data- en spraakverkeer betrof voor een groot deel het meldkamerdomein (€ 16 miljoen)

De onder de overige zaken en diensten opgenomen baten waren € 21 miljoen hoger dan begroot voornamelijk als gevolg van het volledig doorbelasten van de dienstverlening aan de ketenpartners (-/- € 12 miljoen), niet begrote baten vanuit het meldkamerdomein (-/- € 3 miljoen) en de ten gunste van de afschrijvingen vrijvallende investeringsbijdragen (-/- € 6 miljoen). Ook waren er lagere overige lasten voor het meldkamerdomein (-/- € 21 miljoen), zoals in de eerste alinea vermeld.
Zoals aangegeven bij de kostencategorie personeel, personeel van derden was de vergoeding voor de inzet van ICT-personeel niet bij verbindingen en automatisering begroot, maar werd wel onder deze kostencategorie gerealiseerd.

6.5.8 Geweldsmiddelen en uitrusting

Geweldsmiddelen en uitrusting (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	3.165	3.470	2.314
Boekwinst/verlies	-	-	158
Huren en lease	-12	-	-9
Duurzame goederen	24.358	27.823	-2.819
Kleding en uitrusting	39.940	39.370	38.406
Overige zaken en diensten	-2.300	526	-2.650
Totaal	**65.151**	**71.189**	**35.400**

Voor geweldsmiddelen en uitrusting was de realisatie € 6 miljoen lager dan de begroting.
Een deel van de uitrol van kleding (-/- € 2 miljoen) en de uitgifte van uitrustingsstukken (-/- € 4 miljoen) kwam te vervallen, als gevolg van onder andere ombuigingsmaatregelen, vertraging van aanbestedingen en/of uitgestelde besluitvorming. Dit betrof bijvoorbeeld de uitrol van het specialisten-uniform en werd de levering van het wapen voor de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging doorgeschoven naar 2023.

Ook konden, door de grote uitstroom van collega's, ingeleverde wapens ingezet worden voor nieuwe studenten, waardoor de aanschafkosten van wapens voor studenten eveneens lager was dan begroot. Door de vele prijswijzigingen als gevolg van ontwikkelingen op de wereldmarkt zijn de aanwezige voorraden tegen de nieuwe Vaste Verrekenprijzen gewaardeerd, waardoor de aanwezige voorraden meer waard zijn geworden. Hierdoor ontstond een baat en is de realisatie op overige zaken en diensten lager dan begroot (-/- € 3 miljoen).

6.5.9 Operationeel

Operationeel (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	21.029	20.884	18.788
Boekwinst/verlies	1	-	239
Huren en lease	2.008	2.985	3.474
Duurzame goederen	4.209	4.072	5.087
Reis- en verblijfkosten binnen- en buitenland	41.316	45.671	28.503
Arrestantenzorg	32.841	34.598	31.244
Meldkamerkosten vanuit samenwerking derden	-214	-885	-581
Recherchekosten	61.343	53.737	48.246
Verkeersactiviteiten	17.221	11.423	14.131
Overige zaken en diensten*	2.108	19.714	6.080
Totaal	**181.862**	**192.198**	**155.212**

** In de begroting zijn onder de post overige zaken en diensten (€ 20 miljoen) de lasten voor levende have (€ 2 miljoen), verzekeringen/schade (€ 1 miljoen), materiaalkasten (€ 1 miljoen) en overige zaken en diensten lasten (€ 33 miljoen) en overige zaken en diensten baten (-/- € 17 miljoen) opgenomen.*

De operationele kosten waren € 10 miljoen lager dan begroot.
De grootste onderschrijding op de begroting vond plaats bij de overige zaken en diensten (-/- € 17 miljoen). Dit betrof per saldo voor € 10 miljoen aan lagere lasten en € 7 miljoen hogere baten.
De lagere lasten hielden verband met verschuivingen van begrote kosten naar andere kostencategorieën (-/- € 15 miljoen), waarvan circa € 7 miljoen naar personeel en € 8 miljoen naar andere categorieën. Dit betrof onder andere kosten voor Goed Werkgeverschap, Intensivering Privacy en Procesflow OBT. Hogere kosten werden gemaakt voor het vervoer, opslag en verwijdering van vuurwerk (+ € 4 miljoen) en beschermingsmiddelen en zelftests in verband met COVID-19 (+ € 1 miljoen). De hogere baten betroffen met name de verrekening van de kosten voor getuigenbescherming met het OM voor een bedrag van € 6 miljoen.

Als gevolg van Anders Werken en lagere kosten voor Liaisons waren de reis- en verblijfkosten lager dan begroot (-/- € 7 miljoen). Daartegenover stonden niet begrote reis- en verblijfkosten voor Brachium en Ter Apel (+ € 2 miljoen). De kosten voor arrestantenzorg waren eveneens lager dan begroot (-/- € 2 miljoen) door onder andere de afbouw van het contract met Dienst Vervoer & Ondersteuning voor arrestantenvervoer en minder inhuur voor arrestantenbeveiliging.

De kosten voor verkeersactiviteiten en recherche lagen beiden hoger dan begroot (respectievelijk + € 6 miljoen en + € 8 miljoen). Voor verkeer werd dit onder andere veroorzaakt door hogere kosten voor alcohol- en bloedproeven en door tijdelijke installatie van ANPR-camera's. De inzet van tolk- en vertaalkosten, taptolken en kosten voor bewaken en beveiligen zorgden voor hogere recherche kosten (+ € 14 miljoen). Daartegenover stonden lagere kosten dan begroot voor de verwerking van drugs- en chemicaliën (-/- € 3 miljoen) en overige recherche kosten (-/- € 3 miljoen).

6.5.10 Beheer

Beheer (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Afschrijvingen	602	285	447
Huren en lease	3.036	3.899	3.013
Duurzame goederen	473	810	369
Catering	18.708	20.921	17.855
Externe deskundigheid	55.669	69.826	63.864
Vergaderkosten	7.044	8.153	5.932
Overige zaken en diensten*	56.095	57.527	44.055
Totaal	**141.627**	**161.421**	**135.535**

** In de begroting zijn onder de post overige zaken en diensten (€ 58 miljoen) de lasten voor administratie (€ 8 miljoen), vakliteratuur (€ 3 miljoen), porti en kantoorbenodigdheden (€ 3 miljoen), verzekeringen/schade (€ 3 miljoen) en overige zaken en diensten lasten (€ 43 miljoen) en overige zaken en diensten baten (-/- € 3 miljoen) opgenomen.*

De kosten voor beheer waren € 20 miljoen lager dan begroot.
Dit werd voor een groot deel veroorzaakt door lagere lasten voor externe deskundigheid (-/- € 14 miljoen). Vooral de inhuur ten behoeve van (deels bijzonder gefinancierde) projecten, programma's en portefeuilles lag lager dan begroot (-/- € 23 miljoen). Belangrijkste oorzaak hiervoor was het niet opstarten van geplande projecten en vertraging in de uitvoering. Hiertegenover stonden hogere lasten voor inzet externe deskundigheid ten behoeve van veiligheidsonderzoeken (+ € 2 miljoen) en niet begrote kosten voor de Pilot Doorstroomtraject Niveau 2 naar Niveau 3 en inzet ten behoeve van diverse operationele activiteiten binnen de Landelijke Eenheid (+ € 4 miljoen). Verder werd deskundigheid ingezet voor het programma Nieuw Meldkamer Systeem bij de Landelijke Meldkamer (+ € 3 miljoen). Deze lasten waren begroot onder de kostencategorie Personeel.

Als gevolg van de ombuigingsmaatregelen en het Anders Werken waren de kosten voor catering (-/- € 2 miljoen) en de vergaderkosten (-/- € 1 miljoen) lager dan begroot. Ook de kosten voor overige zaken en diensten waren lager dan begroot (-/- € 1 miljoen). Binnen deze categorie trad een verschuiving op van begrote kosten naar de kostencategorieën personeel, huisvesting en verbinding en automatisering. Dit betrof met name de beheerkosten van de Landelijke Meldkamersamenwerking (-/- € 9 miljoen) en kosten met betrekking tot Goed Werkgeverschap en BOTOC-Bewaken en Beveiligen (-/- € 5 miljoen). Daarnaast waren er lagere kosten (-/- € 2 miljoen) voor administratie, ge- en verbruiksartikelen door lagere tarieven voor AED's en niet benodigde aanvulling van de voorraad middelen ten behoeve van het hitteplan. Hogere kosten (+ € 9 miljoen) waren er daarentegen voor bijzondere gebeurtenissen die als gevolg van COVID-19 waren uitgesteld en de eenmalige verdubbeling van de kerstgratificatie naar aanleiding van het tienjarig bestaan van de nationale politie. De kosten voor verzekeringen en schade waren hoger (+ € 6 miljoen) onder andere als gevolg van de afwikkeling van het schietincident in Alphen aan den Rijn.

6.5.11 Specificatie accountantshonoraria

Honoraria 2022 KPMG Accountants N.V. (Bedragen x € 1.000)	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG netwerk	Totaal KPMG
Controle van de jaarrekening	1.220		1.220
Andere controle werkzaamheden		174	174
Fiscale advisering		28	28
Andere niet-controlediensten	51	224	275
	1.271	**426**	**1.697**

Honoraria 2021 KPMG Accountants N.V. (Bedragen x € 1.000)	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG netwerk	Totaal KPMG
Controle van de jaarrekening	1.146	-	1.146
Andere controle werkzaamheden	25	55	80
Fiscale advisering	-	51	51
Andere niet-controlediensten	-	228	228
	1.171	**334**	**1.505**

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die zijn uitgevoerd door de onafhankelijke accountant zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wet toezicht accountantsorganisaties (WTA) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.
De honoraria die betrekking hebben op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2022 zijn verwerkt, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2022

6.6.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa (Bedragen x € 1.000)	Grond en terreinen	Gebouwen en inrichting	Totaal huisvesting	Vervoer	ICT	Overige activa	Totaal materiële vaste activa
Stand 1 januari 2022							
Aanschafwaarde	294.302	2.713.518	3.007.820	759.320	492.053	121.074	**4.380.267**
Cumulatieve afschrijvingen	-	-1.308.359	-1.308.359	-394.356	-205.231	-54.054	**-1.962.000**
Boekwaarde totaal	**294.302**	**1.405.159**	**1.699.461**	**364.964**	**286.822**	**67.020**	**2.418.267**
Mutaties							
Investeringen	21.699	294.098	315.797	106.499	132.210	29.157	**583.663**
Desinvesteringen							
Aanschafwaarde	-2.659	-91.870	-94.529	-58.503	-56.381	-8.966	**-218.379**
Cumulatieve afschrijvingen	-	75.908	75.908	53.767	56.380	8.965	**195.020**
Herrubricering aanschafwaarde	-	-	-	-	-	-	**-**
Herrubricering afschrijvingen	-	-	-	-81	-	81	**-**
Bijzondere waardeverminderingen	-	-103	-103	-	-	-	**-103**
Afschrijvingen [jaarlast]	-	-107.300	-107.300	-84.800	-121.910	-25.021	**-339.031**
Stand 31 december 2022							
Aanschafwaarde	313.342	2.915.746	3.229.088	807.316	567.881	141.265	**4.745.550**
Bijzondere waardeverminderingen	-	-103	-103	-	-	-	**-103**
Cumulatieve afschrijvingen	-	-1.339.751	-1.339.751	-425.470	-270.760	-70.029	**-2.106.009**
Boekwaarde	**313.342**	**1.575.892**	**1.889.234**	**381.846**	**297.121**	**71.236**	**2.639.438**
Afschrijvingstermijnen	**0 jaar**	**2 - 60 jaar**		**3 - 20 jaar**	**2 - 10 jaar**	**5-10 jaar**	
Vaste activa in uitvoering							
Stand 1 januari 2022	**43.791**	**175.465**	**219.256**	**9.920**	**2.669**	**3.640**	**235.485**
Bijboekingen	14.472	109.908	124.380	13.710	11.679	2.736	**152.505**
Overboekingen	-30.901	-117.371	-148.272	-21.019	-7.283	-4.894	**-181.468**
Stand 31 december 2022	**27.362**	**168.002**	**195.364**	**2.611**	**7.065**	**1.482**	**206.522**
(De vaste activa in uitvoering is opgenomen onder de totale activa)							

De materiële vaste activa laten een stijging zien ten opzichte van 2021 van € 221 miljoen. Deze stijging wordt verklaard door de investeringen in 2022 van € 584 miljoen. Daar tegenover staan de desinvesteringen (boekwaarde € 24 miljoen). Het betrof voornamelijk de verkoop van een aantal panden en reeds afgeschreven activa zonder boekwaarde. Een toelichting op de afschrijvingslasten (€ 339 miljoen) is opgenomen in de toelichting op de exploitatie onder de betreffende categorie.

Huisvesting

De investeringen in huisvesting waren € 85 miljoen hoger dan begroot.
In de begroting was uitgegaan van € 231 miljoen, terwijl de realisatie uitkwam op € 316 miljoen.
Niet begroot waren de aankoop van een pand in Nieuwegein (€ 40 miljoen) en de overname van de RVB-panden (€ 36 miljoen). In 2023 wordt nog 1 pand met een boekwaarde van € 1 miljoen overgedragen.

De investeringen op onderhoudscomponenten waren hoger dan begroot, onder meer door de niet begrote aanpassing van het beleid inzake de minimale grenswaarde activering (eenmalig € 55 miljoen). De investeringen voor het Project Fysieke Toegangsbeveiliging vielen echter lager uit (-/- € 9 miljoen). Ook vonden lagere investeringen plaats voor meubilair (-/- € 1 miljoen) en op overige projecten en programma's in het kader van het Strategisch Huisvestingsplan (-/- € 36 miljoen), door langere doorlooptijd van besluitvorming en vertraging in de realisatie, onder meer door krapte op de arbeidsmarkt en leveringsproblemen mede door de oorlog in Oekraïne.

Vervoer

De investeringen in vervoer hadden betrekking op voertuigen, vaartuigen en technische apparatuur in helikopters en waren € 25 miljoen hoger dan begroot. In de begroting was uitgegaan van € 81 miljoen investeringen, terwijl de realisatie uitkwam op € 106 miljoen.
De overschrijding werd met name veroorzaakt door hogere investeringen in onopvallende en bijzondere voertuigen en in tweewielers (€ 39 miljoen) als gevolg van inhalen van achterstanden van voorgaande jaren, uitbreiding van het wagenpark en prijsstijgingen.
Daarnaast was er een overschrijding in technische apparatuur in helikopters (€ 1 miljoen) en waren er lagere investeringen in opvallende en ME/AE-voertuigen (-/-€ 11 miljoen) en vaartuigen (-/-€ 4 miljoen). De investeringen in voertuigen (€ 102 miljoen) hadden betrekking op opvallende surveillancevoertuigen, bijzondere voertuigen (zoals gepantserde voertuigen en voertuigen met specifieke in- en opbouw) en onopvallende voertuigen. De overige investeringen vervoer hadden vooral betrekking op grotere vaartuigen (€ 2 miljoen) en op technische apparatuur in helikopters (€ 2 miljoen).

ICT

In 2022 waren de investeringen € 63 miljoen hoger dan begroot met name als gevolg van € 39 miljoen doorgeschoven investeringen vanuit 2021. Het betrof onder andere smartphones en laptops (respectievelijk € 23 miljoen en € 5 miljoen in het kader van mobiele werkplekstrategie), vervangingsinvesteringen Digitaal Transferium Zwolle en Rotterdam (€ 7 miljoen), hybride vergaderen (€ 3 miljoen) en € 1 miljoen grondstations Heliview. De leveringen van de doorgeschoven investeringen waren onder andere het gevolg van leverproblemen op de wereldmarkt (chips) en schaarste in de capaciteit van het containervervoer.
De overige € 24 miljoen niet begrote investeringen betreffen € 10 miljoen meldkamerdomein, € 9 miljoen cybersecurity, € 3 miljoen uitbreiding van het platform Oracle PaaS en € 2 miljoen PO'21 (programma Vernieuwing Politie Onderwijs 2021).

Overige activa

De investeringen in overige activa waren € 4 miljoen lager dan begroot. In de begroting was uitgegaan van € 33 miljoen aan investeringen terwijl de realisatie € 29 miljoen bedroeg. Hogere investeringen werden veroorzaakt door de aanschaf van veiligheidsvesten en de revisie van plate carriers ten behoeve van de Dienst Speciale Interventies (€ 1 miljoen). Dit waren vanuit het oogpunt van veiligheid en regelgeving noodzakelijke investeringen. De begrote aanschaf van harnassen werd echter als gevolg van de aanpassing van de activeringsregels voor Geweldmiddelen en Uitrusting in 2022 niet meer als investering gezien (-/-€ 1 miljoen). Als gevolg van vertraging in de Europese aanbesteding zijn investeringen in rollertestbanken doorgeschoven naar 2023. Daarnaast zijn tevens investeringen in laserguns en ademanalyseapparatuur doorgeschoven.

Vaste activa in uitvoering

Dit betreft investeringen waarop nog niet wordt afgeschreven. Het totale bedrag aan vaste activa in uitvoering bedroeg eind 2022 € 206 miljoen (2021: € 235 miljoen). Dit betrof vooral de voortgang op de bouw en verbouw van een aantal panden in het kader van het Strategisch Huisvestingsplan.

6.6.2 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (Bedragen x € 1.000)	RVU	Overig	Totaal 2022	2021
Stand 1 januari	103.600	459	104.059	317.998
Toename (verstrekkingen)	-	-	-	-
Afname (aflossingen)	-	-65	-65	-9
Overige mutaties	-	-	-	-1.243
Kortlopend deel	-23.350	-60	-23.410	-212.687
Stand 31 december	**80.250**	**334**	**80.584**	**104.059**

Vordering RVU

De vordering op het ministerie van JenV inzake RVU heeft betrekking op de in 2020 definitief geworden RVU. Voor de vordering is een vast aflossingsschema overeengekomen dat loopt tot en met 2025. In 2023 neemt het saldo af met € 23 miljoen, dit deel is daarom opgenomen onder de kortlopende vorderingen. Er wordt geen rente berekend op de vordering en er zijn geen zekerheden overeengekomen.

Overige financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa betreffen voornamelijk verstrekte leningen met een looptijd van meer dan een jaar in het kader van afkoop huur en leningen aan (voormalig) personeel. Deze leningen lopen tot uiterlijk 2034. Het kortlopende deel hiervan is opgenomen onder de kortlopende vorderingen.

6.6.3 Voorraden

Voorraden (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Voorraden kleding, wapens en munitie	45.452	57.642
Overige voorraden	8.089	7.775
Totaal	**53.541**	**65.417**

Voorraden kleding, wapens en munitie

De voorraden kleding, wapens en munitie laten een daling zien van € 12 miljoen. Voor incourante voorraden is een voorziening opgenomen van € 8 miljoen (2021: € 8 miljoen).

Overige voorraden

De overige voorraden betreffen voornamelijk onderdelen voor het onderhoud van in eigen beheer zijnde voertuigen en de luchtvloot. Voor de overige voorraden wordt geen rekening gehouden met een voorziening voor incourante voorraad.

6.6.4Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Debiteuren	8.078	4.936
Voorschotten en leningen	7.458	3.360
Vordering op JenV Inkoop Max	-	193.831
Vordering op JenV RVU	23.350	18.796
Vooruitbetaalde bedragen	135.716	96.588
Overlopende activa	10.106	19.615
Overige vorderingen	1.812	2.923
Totaal	**186.520**	**340.049**

Alle kortlopende vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Debiteuren

Om het risico op mogelijk oninbare vorderingen te dekken is binnen de post debiteuren een voorziening opgenomen van € 1 miljoen (2021: € 2 miljoen).

Vordering op ministerie van JenV inzake Inkoop Max

In 2022 is de regeling Inkoop Max volledig afgewikkeld.

Vordering op ministerie van JenV inzake RVU

Onder deze post is de door het ministerie van JenV toegezegde tranche 2023 van de aflossingen op de vordering RVU van € 23 miljoen opgenomen. Zie voor meer informatie over de vordering RVU de toelichting Financiële vaste activa.

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen hebben grotendeels betrekking op ICT-beheer, ICT-onderhoud, softwarelicenties en huur. Ten opzichte van 2021 is het saldo met € 39 miljoen toegenomen.

6.6.5 Rekening-courant ministerie van Financiën

Rekening-courant ministerie van Financiën (Bedragen x € 1.000)	2022	2021
Stand 1 januari	341.924	509.178
Mutatie	29.736	-167.254
Stand 31 december	**371.660**	**341.924**

Deposito's ministerie van Financiën (Bedragen x € 1.000)	2022	2021
Stand 1 januari	-	-
Mutatie	250.000	-
Stand 31 december	**250.000**	**-**

Rekening-courant ministerie van Financiën

Via de rekening-courant met het ministerie van Financiën vindt dagelijks saldoregulatie plaats met de politierekeningen bij bankinstellingen. Deze rekening-courant heeft een kortlopend karakter (korter dan één jaar) en een kredietfaciliteit van € 250 miljoen.
Het saldo op de rekening-courant met het ministerie van Financiën is in 2022 toegenomen ondanks het feit dat in oktober 2022 een deposito is geplaatst. Belangrijkste oorzaken van het toch opgelopen saldo zijn de extra toegekende rijksbijdragen (waaronder de nabetaling in december 2022) en de ontvangen afrekening op de vordering op het ministerie van JenV voor Inkoop Max. Zie voor een nadere beschrijving de toelichting op de kasstroom.

Deposito's

Op 25 oktober 2022 is op basis van de op dat moment aanwezige overtollige liquiditeiten en de te verwachten renteopbrengsten een deposito geplaatst. Het betreft een deposito van € 250 miljoen met een looptijd tot en met 24 maart 2023 tegen 1,07 procent.

Niet ter vrije beschikking

Het saldo liquide middelen/rekening-courant ministerie van Financiën bevat een bedrag van € 10 miljoen (2021: € 23 miljoen) dat niet ter vrije beschikking staat van de politie. Deze gelden staan in de balans verantwoord onder de kortlopende schulden en betreffen voornamelijk in beslag genomen gelden. Het resterende deel van de rekening-courant staat wel ter vrije beschikking van de politie.

6.6.6 Liquide middelen

Liquide middelen (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Kassen	119	684
Banken	45.282	28.091
Totaal	**45.401**	**28.775**

In het kasstroomoverzicht bij de jaarrekening wordt het verloop van de liquide middelen gepresenteerd in samenhang met de rekening-courantfaciliteit van het ministerie van Financiën.
Een nadere toelichting op de liquide middelen is opgenomen onder de toelichting op de kasstroom.

6.6.7 Algemene reserve

Algemene reserve (Bedragen x € 1.000)	2022	2021
Stand 1 januari	146.584	172.441
Toevoeging	21.306	-
Onttrekking (het in begroting 2021 voorziene tekort)	-	-9.623
Onttrekking (Financieel resultaat uit Exploitatie)	-	-16.234
Stand 31 december	**167.890**	**146.584**

De stijging van de algemene reserve met € 21 miljoen wordt veroorzaakt door het positieve exploitatieresultaat 2022. Als gevolg van de contante waardeberekening van de voorzieningen is het betreffende deel ad -/- € 60.265 in de Algemene reserve afgezonderd.

De omvang van de algemene reserve bedroeg eind 2022 2,7 procent van de gemiddelde bijdragen over de laatste drie jaar (eind 2021: 2,4 procent), voorafgaand aan het jaar waarover dit deel van het vermogen wordt berekend. Daarmee lag de algemene reserve, conform het Besluit financieel beheer politie, binnen de geldende bandbreedte van minimaal 0 procent en maximaal 5 procent. De algemene reserve is niet vrij uitkeerbaar. Indien het eigen vermogen het maximum van 5 procent overschrijdt, verrekent het ministerie het verschil met de algemene bijdrage. Indien het eigen vermogen minder bedraagt dan 1,5 procent van de gemiddelde bijdragen dan stelt de korpschef een plan van aanpak op om binnen twee jaar boven de 1,5 procent uit te komen. Het plan van aanpak behoeft de goedkeuring van de minister van JenV.

6.6.8 Voorzieningen

Voorzieningen (Bedragen x € 1.000)	FLO	Inkoop Max	Wachtgeld/ WW/WAO	WIA	Vangnet-regelingen VGW	LFU	RVU	Totaal 2022	2021
Stand 1 januari	19.753	90.294	86.507	52.387	122.836	-	177.300	549.077	643.287
Dotatie verslagperiode	852	1.061	26.451	34.210	61.670	41.313	16.304	181.861	98.204
Onttrekking	-2.138	-91.006	-16.797	-17.933	-38.347	-	-25.630	-191.851	-191.172
Vrijval	-158	-349	-363	-345	-	-572	-4.002	-5.789	-1.243
Stand 31 december	**18.309**	**-**	**95.798**	**68.319**	**146.159**	**40.741**	**163.972**	**533.298**	**549.077**

Van de voorzieningen is een bedrag van € 441 miljoen als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken, waarvan circa € 107 miljoen langer dan vijf jaar.

FLO

In de Jaarrekening 2022 is een voorziening FLO opgenomen van € 18 miljoen. Per eind 2021 was dit € 20 miljoen. Als gevolg van de nog uit te betalen cao-verhogingen heeft een kleine dotatie plaatsgevonden. Deze voorziening loopt door tot 2041.

Inkoop Max

De voorziening Inkoop Max is eind 2022 volledig afgewikkeld. De hoogte van de voorziening werd eenmaal per jaar vastgesteld door middel van een actuariële berekening. De voorziening Inkoop Max kon van jaar tot jaar fluctueren, vanwege de jaarlijkse actualisatie van de onderliggende premietarieven en daaraan ten grondslag liggende parameters, zoals de rekenrente en overlevingskansen. De inkopen

in 2022 bedroegen € 91 miljoen (2021: € 104 miljoen). De mutaties in 2022 als gevolg van uitstroom (overlijden, uit dienst treden en arbeidsongeschiktheid) en actualisatie van tarieven leidden tot een toename van € 1 miljoen. Eind 2021 was een voorziening van € 90 miljoen voor Inkoop Max opgenomen.

Wachtgeld/WW/WAO

De voorziening Wachtgeld/WW/WAO steeg per saldo met € 9 miljoen tot € 96 miljoen. De stijging van de voorziening wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal dossiers. Op basis van de actuele stand rechthebbenden is in 2022 een dotatie aan de voorziening Wachtgeld, WAO en WW gedaan van € 26 miljoen. Daarnaast verstrekte de politie voor € 17 miljoen aan uitkeringen.

WIA

De politie is eigenrisicodrager in het kader van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Voor de te betalen WIA-uitkeringen is een voorziening gevormd. De voorziening steeg in 2022 per saldo met € 16 miljoen tot € 68 miljoen. In 2022 is op basis van het aantal rechthebbenden per saldo € 34 miljoen aan de voorziening gedoteerd. Daarnaast is er € 18 miljoen onttrokken voor het doen van uitkeringen.

Vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken

Om in de komende jaren de verwachte uitgaven voor vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken te dekken, is de voorziening vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken gevormd. Ten opzichte van 2021 is deze voorziening gestegen met € 23 miljoen tot € 146 miljoen. Deze stijging werd grotendeels veroorzaakt door een toename van het aantal dossiers. Op basis van de actuele informatie inzake toegekende schade-uitkeringen en instroom van nieuwe medewerkers werd gedurende 2022 in totaal € 62 miljoen (2021: € 47 miljoen) gedoteerd. De schade-uitkeringen bedroegen in 2022 € 38 miljoen (2021: € 42 miljoen). In 2022 is het aantal gestuite dossier toegenomen tot 341. Deze dossiers zijn niet opgenomen in de voorziening, aangezien ultimo 2022 geen schade is geclaimd. Door middel van de stuiting wordt de verjaringsgrens verlegd, zodat het recht behouden blijft om in de toekomst schade te kunnen claimen bij de politie.

LFU

Per 1 juli 2019 is de Regeling Levensfase-Uren van kracht. In 2022 is voor het eerst een voorziening getroffen omdat in voorgaande jaar geen betrouwbare inschatting gemaakt kon worden van het uitbetalingsdeel vanwege beperkte ervaringscijfers. Op de balans is een voorziening van € 41 miljoen opgenomen voor het deel van de levensfase-uren dat naar verwachting een uitbetaling aan de medewerker met zich meebrengt zoals het geval is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek.

RVU

In 2020 is de RVU definitief geworden als onderdeel van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. Als gevolg hiervan is bij de jaarrekening 2020 de voorziening RVU gevormd. Een omschrijving van de regeling en grondslagen voor opname van de voorziening is opgenomen in paragraaf 6.4.3. Ten opzichte van 2021 is deze voorziening gedaald met € 13 miljoen tot € 164 miljoen. In 2022 is op basis van het aantal rechthebbenden per saldo € 16 miljoen aan de voorziening gedoteerd. Als gevolg van de herziening van het deelnamepercentage is € 4 miljoen vrijgevallen. Daarnaast hebben er in 2022 uitkeringen plaatsgevonden voor € 26 miljoen.

6.6.9 Langlopende schulden

Langlopende schulden (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Langlopende leningen (10.9a)	1.228.654	1.162.580
Overige langlopende schulden (10.9b)	21.645	20.549
Totaal	**1.250.299**	**1.183.128**

Langlopende leningen (6.6.9a)

Langlopende leningen (Bedragen x € 1.000)	Gemiddeld rente percentage	Stand per 31 december 2022**	Resterende looptijd >1-5 jaar	Resterende looptijd >5 jaar
Ministerie van Financiën overige leningen *	0,6%	1.228.654	686.065	542.589
		1.228.654	**686.065**	**542.589**

*De leningen bestaan uit een aantal leningen met een verschillend rentepercentage.

**exclusief aflossingsverplichting 2023.

Verloop langlopende leningen (6.6.9a)

Verloop Langlopende leningen (Bedragen x € 1.000)	Ministerie van Financiën	
	2022	2021
Beginstand 1 januari (langlopend)	1.162.580	1.114.580
Beginstand 1 januari (kortlopend)	249.454	233.515
Beginstand totaal 1 januari	**1.412.034**	**1.348.095**
Aantrekking	363.664	318.190
Aflossing	-267.557	-254.251
Stand per 31 december	**1.508.141**	**1.412.034**
Waarvan kortlopend	279.487	249.454
Stand 31 december	**1.228.654**	**1.162.580**

Leningen ministerie van Financiën

De leningen van het ministerie van Financiën dienen ter financiering van de investeringen in vaste activa. De looptijden van deze leningen komen overeen met de looptijden van de betreffende materiële vaste activa. In 2022 zijn op twee momenten leningen aangegaan voor de investeringen 2021:

- maart 2022: op basis van investeringen 8-marap 2021, totale hoofdsom € 131 miljoen.
- september 2022: resterend deel investeringen 2021 op basis van de jaarrekening 2021, totale hoofdsom € 232 miljoen.

Vanwege de liquiditeitspositie zijn in 2022 voor de gerealiseerde investeringen 2022 geen leningen aangegaan.
De openstaande hoofdsom van de leningen ministerie van Financiën bedraagt eind 2022 in totaal € 1.508 miljoen, waarvan € 279 miljoen in 2023 wordt afgelost. Dit kortlopend deel is opgenomen onder

de kortlopende schulden. De laatste leningen worden in 2052 afgelost. Het gemiddelde rentepercentage in 2022 bedroeg 0,57procent (2021: 0,55procent). De leningen bij het ministerie van Financiën zijn afgesloten onder garantiestelling van het ministerie van JenV. De hoogte van de afgegeven garantiestellingen ultimo 2022 bedraagt in totaal € 1.508 miljoen.

Overige langlopende schulden (6.6.9b)

Verloop Overige langlopende schulden (Bedragen x € 1.000)	2022	2021
Beginstand 1 januari (langlopend)	20.549	26.977
Beginstand 1 januari (kortlopend)	14.361	15.592
Beginstand totaal 1 januari	**34.910**	**42.570**
Investeringsbijdrage	12.631	9.205
Vrijval ten gunste van het resultaat	-15.868	-16.864
Stand per 31 december	**31.673**	**34.910**
Waarvan kortlopend	10.028	14.361
Stand 31 december	**21.645**	**20.549**

Dit betreft voornamelijk ontvangen renteloze investeringsbijdragen ter dekking van de afschrijvingen op materiële vaste activa.

6.6.10 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Kortlopend deel langlopende schulden*	289.515	263.815
Openstaande (rijks)bijdragen (6.6.10a)	393.253	269.791
Schulden personeel (6.6.10b)	682.906	596.130
Crediteuren en overlopende posten (6.6.10c)	309.983	289.965
Totaal	**1.675.657**	**1.419.701**

**Inclusief het kortlopende deel van de overige langlopende schulden, de investeringsbijdragen, van € 10 miljoen (2021: € 14 miljoen)*

In bovenstaande tabel hebben schulden een kortlopend karakter (korter dan een jaar). De reële waarde van de schulden benadert derhalve de boekwaarde.

Kortlopend deel langlopende schulden

In 2022 is € 20 miljoen meer afgelost dan in de jaarrekening 2021 is opgenomen onder het kortlopend deel langlopende leningen. Deze extra aflossingen betreffen aflossingen op de in 2022 aangetrokken leningen voor investeringen in vaste activa 2021.

Openstaande(rijks)bijdragen (6.6.10a)

Openstaande (rijks)bijdragen (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Openstaande bijdragen ministerie van JenV	376.800	252.339
Openstaande bijdragen overig	16.453	17.453
Totaal	**393.253**	**269.791**

Openstaande bijdragen ministerie van JenV (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Stand 1 januari	252.339	270.380
Ontvangen bijdragen	7.118.822	6.501.991
Totaal bestedingen	-6.975.900	-6.458.231
Restitutie	-18.461	-61.801
Stand 31 december	**376.800**	**252.339**

Het saldo van de openstaande bijdragen van het ministerie van JenV nam ten opzichte van 31 december 2021 toe met € 124 miljoen. Zie Bijlage 8.I voor nadere details.

Schulden personeel (6.6.10b)

Schulden personeel (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Vakantiegeld, verlof- en overuren	396.071	372.644
Loonheffing en sociale verzekeringspremies	197.369	137.328
Overige schulden personeel	89.466	86.158
Totaal	**682.906**	**596.130**

Vakantiegeld, verlof- en overuren

Het saldo bestaat uit het totaal aan opgebouwd recht op vakantie-uitkering en eindejaarsuitkering van de in dienst zijnde medewerkers, het resterend aantal verlof-, jaarwerkplan- (JWP) en overuren (5,5 miljoen uren) aan het einde van het jaar en de verplichting inconveniënten. In het saldo is een bedrag van EUR 15,4 miljoen (2021: EUR 14,9 miljoen) aan nog te betalen sociale lasten in het kader van de vakantie-uitkering en eindejaarsuitkering opgenomen. Het saldo nam ten opzichte van 2021 toe met € 23 miljoen. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door het met ingang van 2022 toepassen van het integraal uurloon op het bovenwettelijk deel van het verlof en een stijging van de verplichting vakantiegeld als gevolg van het cao-effect.

Loonheffingen en sociale verzekeringspremies

De nog te betalen loonheffing en sociale verzekeringspremies hebben betrekking op de maand december 2022. De stijging met € 60 miljoen werd met name veroorzaakt door de uitbetaling in december 2022 van de tijdelijke tegemoetkoming voor de medewerkers in het domein uitvoering, conform het arbeidsvoorwaardenakkoord 2022-2024.

Overige schulden personeel

De overige schulden personeel hebben onder andere betrekking op de afdracht van de pensioenpremies (€ 66 miljoen), het vakantieloon (€ 12 miljoen) en kosten woon-werkverkeer en thuiswerkvergoeding (€ 7 miljoen).

Crediteuren en overlopende posten (6.6.10c)

Crediteuren en overlopende posten (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
Crediteuren	113.025	117.862
Overlopende posten	187.071	148.898
Overig	9.887	23.205
Totaal	**309.983**	**289.965**

Crediteuren

Het crediteurensaldo laat ten opzichte van 2021 een daling zien van € 5 miljoen. Het openstaande crediteurensaldo bevat voornamelijk facturen die de laatste dagen van 2022 ontvangen zijn en welke begin 2023 voor zover mogelijk zijn afgewikkeld.

Overlopende posten

Het saldo overlopende posten is ten opzichte van 2021 gestegen met € 38 miljoen. De overlopende posten bestaan voornamelijk uit nog te ontvangen facturen opgenomen met betrekking tot aanschaf en onderhoud van voertuigen, inhuur van externen en huisvestingslasten alsmede juridische claims.

Overige kortlopende schulden

Het saldo bevat vooral in beslag genomen gelden.

6.6.11 Financiële instrumenten

De politie maakt in haar bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de politie blootstellen aan kredietrisico en renterisico. Ter beheersing van deze risico's heeft de politie beleid opgesteld om deze risico's te beperken. Dit beleid is vastgelegd in het Treasurystatuut 2017 van de politie.

Kredietrisico

De politie loopt geen kredietrisico over de leningen opgenomen onder de financiële vaste activa, aangezien deze leningen verstrekt zijn aan het ministerie van JenV of gerelateerd zijn aan het ministerie van JenV. De politie loopt een beperkt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder de vorderingen (exclusief de vordering op het ministerie van JenV) en de liquide middelen. Door debiteurenbeheer wordt dit risico beheerst. Ook over aangegane langlopende leningen bij het ministerie van Financiën loopt de politie geen risico , omdat deze onder garantstelling van het ministerie van JenV aangegaan zijn.

Renterisico

De politie loopt renterisico over renteherzieningen van bestaande leningen, voorzieningen en over nieuw te financieren bedragen. Het renterisico is niet afgedekt middels afgeleide rente-instrumenten.

Derivaten zijn conform het Treasurystatuut niet toegestaan. Het beleid van de politie is gericht op het inperken van renterisico's op langlopende financiering. Financiering mag enkel bij het ministerie van Financiën plaatsvinden voor investeringen in vaste activa onder garantstelling van het ministerie van JenV. Verder bleef de omvang van de aflossingen en renteherzieningen in 2022 binnen de in het Treasurystatuut gestelde renterisiconorm van 20procent van het begrotingstotaal. Het renterisico is zeer beperkt aangezien bij het aangaan van leningen een rentevast periode tot het einde looptijd wordt overeengekomen. Van de 92 actieve leningen zijn er vanuit het verleden nog 3 leningen ad € 47 miljoen waarbij een rentevast periode korter is dan de looptijd. De rentevast periode van de 3 leningen loopt af in 2025. Bij de begroting wordt voor deze leningen en de toekomstige leningen verschillende rekenrentes gehanteerd afhankelijk van de looptijd.

Valutarisico

De politie is voornamelijk werkzaam in Nederland en heeft een zeer beperkt valutarisico. De leningen worden conform Treasurystatuut 2017 enkel aangegaan in euro's. Verder worden facturen in vreemde valuta betaald tegen de dan geldende koers.

Liquiditeitsrisico en kasstroomrisico

De politie loopt een beperkt liquiditeitsrisico en kasstroomrisico aangezien het ministerie van JenV de rijksbijdragen elk kwartaal aan de politie verstrekt. De liquiditeiten en kasstromen worden actief gemonitord aan de hand van een rolling-forecast (dashboard). In dit dashboard wordt het verloop van de liquiditeiten getoond met daarin de ontvangen rijksbijdragen, de uitgaven en de leningen en toekomstige leningen bij het ministerie van Financiën.

6.6.12 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen inkoopverplichtingen

Niet in de balans opgenomen inkoopverplichtingen betreffen doorlopende contracten die deel uitmaken van de normale bedrijfsvoering. Voor veel contracten geldt dat de financiële verplichting afhangt van de gevraagde dienst en/of de hoeveelheid producten. Indien dit variabel blijkt, is geen verplichting gekwantificeerd in de onderstaande tabel. Voor andere contracten geldt een vast bedrag per jaar. De belangrijkste verplichtingen betreffen doorlopende huurcontracten voor onroerend goed en afgesloten contracten voor ICT.

Niet in de balans opgenomen voorzieningen

Conform het voorzieningenbeleid is een aantal voorzieningen niet in de balans opgenomen en zijn in plaats daarvan als een niet in de balans opgenomen verplichting opgenomen, waarbij rekening is gehouden met de cao-verhogingen. Het betreft de volgende voorzieningen:

- Dienstjubilea: voor de berekening van deze verplichting is uitgegaan van de totale verwachte uitkering per medewerker rekening houdend met een bepaalde blijfkans. De verplichting dienstjubilea is opgenomen tegen de contante waarde.
- Langdurige zieken: betreft de verplichting voor het in de toekomst doorbetalen van loon aan medewerkers die naar verwachting geheel of gedeeltelijk niet meer in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Voor de berekening van deze verplichting is uitgegaan van het brutoloon in december 2022 per medewerker die per balansdatum 1 tot 2 jaar ziek is. Hierbij is rekening gehouden met een verwachte instroom in een navolgende regeling na 2 jaar op basis van ziekteduur van 50 procent voor 1 jaar en 75 procent voor 1,5 jaar.

- RVU blijfbonus: Er is een berekening gemaakt van de verwachte deelname aan de Regeling 'Doorwerkbonus'. Op basis van diverse parameters, zoals periode tot AOW-datum en wel/niet kanshebber RVU, is de verwachting dat het bedrag aan uitkeringen in het jaar 2022 (inclusief sociale lasten) op € 3,7 miljoen uitkomt.
- LFU: Betreft de verplichting voor alle opgebouwde LFU-uren per balansdatum vermenigvuldigd met een gemiddelde integrale kostprijs. De voorziening LFU-uitbetalingsdeel die in de balans is opgenomen is in mindering gebracht op dit saldo. Zie tevens nadere toelichting onder de tabel.
- De leegstand huisvesting is van zeer beperkte omvang en derhalve niet opgenomen in onderstaande tabellen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen 2022 (Bedragen x € 1.000)	Huur	ICT	Jubilea	LFU	Langdurig zieken	Huisvestings projecten	Overig *	Totaal
< 1 jaar	55.879	192.485	10.484	63.240	21.747	65.755	86.874	496.464
1 - 5 jaar	158.373	112.811	46.778	173.991	-	29.830	31.317	553.100
> 5 jaar	99.378	-	134.957	317.288	-	-	200	551.823
	313.630	**305.296**	**192.219**	**554.519**	**21.747**	**95.585**	**118.391**	**1.601.387**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen 2021 (Bedragen x € 1.000)	Huur	ICT	Jubilea	LFU	Langdurig zieken	Huisvestings projecten	Overig *	Totaal
< 1 jaar	51.830	184.748	10.720	-	17.300	71.698	87.916	424.212
1 - 5 jaar	145.299	64.767	45.130	505.463	-	8.449	52.367	821.475
> 5 jaar	61.888	39	128.220	-	-	54	-	190.201
	259.017	**249.554**	**184.070**	**505.463**	**17.300**	**80.201**	**140.283**	**1.435.888**

* Onder Overig zijn met name RVU-Blijfbonus en de facilitaire verplichtingen opgenomen zoals vervoer, catering en koffievoorzieningen.

Niet in de balans opgenomen LFU-verplichtingen

Per 1 juli 2019 is de Regeling Levensfase-Uren van kracht. Op grond van artikel 11 lid 3 van het Besluit financieel beheer politie wordt in afwijking van artikel 375 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. De gespaarde levensfase-uren van medewerkers worden, voor zover die niet tot uitbetaling zullen komen, gepresenteerd als niet in de balans opgenomen verplichting. Er wordt alleen een voorziening op de balans opgenomen voor zover het deel van de levensfase-uren naar verwachting uitbetaling aan de medewerker met zich meebrengt zoals het geval is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek. De openstaande levensfase-uren 13,5 miljoen uren (2021: 12,5 miljoen uren) zijn gewaardeerd tegen een integraal uurtarief en bedraagt in 2022 € 555 miljoen (2021: € 505 miljoen). De voorziening LFU-uitbetalingsdeel die in de balans is opgenomen als voorziening is in mindering gebracht op het saldo van 2022.

Garanties Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel

Het Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel heeft het voormalige regiokorps Drenthe sinds 1995 borgstellingen verleend aan het eigen personeel. Het betreffen in totaal 13 leningen met een totale borgstelling eind 2022 van € 0,8 miljoen. Er zijn aan deze borgstelling beperkte risico's verbonden.

6.7 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het jaar 2022 kende een positieve kasstroom van € 296 miljoen.

Kasstroom bedrijfsactiviteiten

De bedrijfsactiviteiten vertoonden een positieve kasstroom. Het grootste verschil ten opzichte van de begroting werd veroorzaakt door de positieve ontwikkeling van het werkkapitaal. De positieve mutatie werkkapitaal werd voornamelijk veroorzaakt door de afwikkeling van de vordering Inkoop Max en de stijging van de openstaande bijdragen.

Kasstroom investeringsactiviteiten

De negatieve kasstroom uit investeringsactiviteiten vloeide vooral voort uit investeringen in ICT, huisvesting en vervoer. Daartegenover staat een positieve kasstroom als gevolg van desinvesteringen, veelal vanwege de afstoot van (on)- volledig afgeschreven activa. Ten opzichte van de begroting lagen de investeringen € 170 miljoen hoger, wat met name veroorzaakt wordt door hogere investeringen in huisvesting en ICT, waardoor de kasstroom negatiever was dan in de begroting voorzien. Zie voor een nadere beschrijving de toelichting op de materiële vaste activa.

Kasstroom financieringsactiviteiten

De financieringsactiviteiten lieten een positieve kasstroom zien. In 2022 zijn nieuwe leningen aangegaan voor in 2021 gerealiseerde investeringen (€ 364 miljoen). De investeringen 2022 zijn nog niet omgezet in een lening. Totaal is in 2022 € 283 miljoen afgelost op lopende schulden.

6.8 Bedrijfsvoeringsparagraaf

Algemeen

In deze paragraaf verantwoordt de korpschef zich over de financiële rechtmatigheid van de politie. Hiervoor nemen wij de rapporteringstoleranties uit het Controleprotocol voor de jaarverantwoording politie in acht welke op 13 november 2018 in de Staatscourant is gepubliceerd.

Vermelding van fouten geschiedt per post in de jaarrekening met een ondergrens van tien procent van de materialiteit voor fouten en onzekerheden. Dit betekent dat fouten met betrekking tot de financiële rechtmatigheid expliciet worden toegelicht wanneer deze per post de waarde van € 7,1 miljoen overschrijdt. Dat geldt ook voor alle onzekerheden boven de € 21,3 miljoen. Indien de rapporteringstolerantie wordt overschreden, dient het totale bedrag aan fouten, c.q. onzekerheden en onzekerheden in de bedrijfsvoeringsparagraaf te worden vermeld.

De mate van financiële rechtmatigheid wordt door middel van een toetsingskader beoordeeld. Het toetsingskader is zowel een verantwoordingskader voor de politie ten behoeve van deze bedrijfsvoeringsparagraaf als een controlekader voor de accountant. Het Controleprotocol voor de jaarverantwoording politie, de daarin opgenomen Algemene wet- en regelgeving en het Kader financiële (comptabele) rechtmatigheid vormen het uitgangspunt voor het toetsingskader.

Financiële rechtmatigheid

De totale financiële onrechtmatigheid bedroeg over 2022 in totaal € 142 miljoen (2021: € 186 miljoen).

In de Rijksbegrotingsvoorschriften van de Rijksoverheid wordt in de departementale jaarverslagen voor organisatieonderdelen waarvoor een eigen begrotingsartikel is ingericht (voor de politie is dat het geval), 5 procent als maximale norm gehanteerd voor de financiële onrechtmatigheid. In 2018 heeft de korpsleiding in afstemming met het ministerie van JenV in afwijking van de haar opgelegde normering de ambitie vastgelegd om dit na 2021 terug te brengen tot 3 procent. Ondanks ontwikkelingen die in 2018 bij het bepalen van deze ambitie niet waren voorzien blijft de totale financiële onrechtmatigheid in 2022 (ruim) onder deze ambitie. Afgezet ten opzichte van de rijksbijdrage bedraagt de totale financiële onrechtmatigheid in 2022 2,0 procent (2021: 2,9 procent).

Hierna volgt voor de belangrijkste rechtmatigheidsthema´s een nadere toelichting.

Naleving aanbestedingswet- en regelgeving

Vanwege het ontbreken van een (integraal) beeld van de verplichtingen worden afwijkingen ten aanzien van de naleving van de aanbestedingswet- en regelgeving met behulp van een inkoopmonitor c.q. spendanalyse in kaart gebracht. Over 2022 is ten aanzien van de naleving van de aanbestedingswet- en regelgeving een totaalbedrag ter grootte van € 142 miljoen (2021: € 185 miljoen) aan afwijkingen geconstateerd. De onrechtmatigheid is vooral gedaald door aanbestedingen van contracten voor connectiviteit en tolk- en vertaaldiensten.

Het onderstaand overzicht geeft de uitkomsten weer van de eindejaarstoetsen 2022 en 2021.

Onrechtmatigheid op inkopen leveranciers
Bedragen x € 1 miljoen

	Geanalyseerde financiële stroom		Vallend onder regime aanbestedingen		Onrechtmatige inkopen	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Totaal	2.485	2.346	2.153	1.950	142	185
> Europese aanbestedingsgrens			1.995	1.796	115	156
< Europese aanbestedingsgrens			158	154	27	29

Deze financiële onrechtmatigheid kent een aantal specifieke oorzaken die hieronder uiteen worden gezet.

Onrechtmatigheid als gevolg van operationele noodzaak of doelmatigheid

Voor alle inkopen geldt dat de inkooprichtlijnen moeten worden gevolgd. Voor afwijkingen van deze procedure, hoofdzakelijk vanwege operationele noodzaak of vanuit doelmatigheid, wordt een aparte procedure gevolgd. Hierin kan door de directeur PDC worden besloten om beargumenteerd van de inkooprichtlijnen af te wijken.
De financiële onrechtmatigheid die hiermee is gemoeid bedraagt in 2022 € 31,4 miljoen (2021: € 38,4 miljoen). Eenzelfde afwijkende procedure geldt, onder besluitvorming van de CPO, ook voor het inhuren van medewerkers op naam. De financiële onrechtmatigheid die hiermee is gemoeid bedraagt in 2022 € 6,6 miljoen (2021: € 11,5 miljoen).

Onrechtmatigheid als gevolg van inkopen bij het Rijk en bij andere overheden

De politie maakt waar mogelijk gebruik van kennis, mensen en middelen van het Rijk en andere

overheidsorganisaties. Vastgesteld is dat een deel van deze opdrachten onder de werking van de Aanbestedingswet 2012 valt. In principe moeten deze opdrachten dus worden aanbesteed en mogen zij niet rechtstreeks worden gegund aan een overheidspartij. Door de korpsleiding is, in afstemming met de CPO, besloten deze financiële onrechtmatigheid te accepteren. Hiervoor is een afwegingsproces bij de Dienst Verwerving en bij de Inhuurdesk van de Dienst HRM ingeregeld, waarbij het doelmatigheidscriterium de doorslag geeft of een opdracht in de markt gezet wordt of niet. Dit heeft in 2022 geleid tot een financiële onrechtmatigheid van € 16,0 miljoen (2021: € 22,8 miljoen).

Onrechtmatigheid buiten de directe invloedsfeer van de politie

De financiële onrechtmatigheid ontstaan buiten de directe beïnvloedingssfeer van de politie bedraagt € 9,5 miljoen (2021: € 14,5 miljoen). Deze financiële onrechtmatigheid is het gevolg van een afspraak of afstemming tussen de politie en het ministerie van JenV. Dit betreft vooral de inkoop van tolk- en vertaaldiensten, medische arrestantenzorg en het borgen van kennis ten behoeve van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (waiver van JenV aanwezig).

Onrechtmatigheid als gevolg van beperkt beschikbare capaciteit

De politie moet in het licht van de aanbestedingswet- en regelgeving als onderdeel van de centrale overheid worden gezien. Voor inkopen (van leveringen en diensten) boven de € 140.000 gelden de richtlijnen in het kader van het Europese Aanbestedingsrecht. Ieder jaar publiceert de politie welke van deze inkopen, vanwege de beschikbare capaciteit binnen de dienst Verwerving, het komende jaar in de markt worden gezet. Deze selectie is gebaseerd op operationele noodzaak, doelmatigheid en/of het voorkomen van financiële onrechtmatigheid. De door de korpsleiding goedgekeurde publicatielijst bevatte voor 2022 154 aanbestedingen. De financiële onrechtmatigheid die niet door aanbestedingen is opgelost bedroeg in 2022 € 51,4 miljoen (2021: € 58,2 miljoen).

Onrechtmatigheid bij inkopen onder aanbestedingsgrens

De politie kent in totaal zo'n 17.250 leveranciers. Veel van deze leveranciers blijven onder de aanbestedingsgrens. De Dienst Verwerving dient te worden ingeschakeld bij alle inkopen boven de € 50.000.
De overige inkopen vallen niet onder regie van de Dienst Verwerving maar worden binnen het gehele korps gedaan. Bij de inkopen die onder de aanbestedingsgrens vallen wordt niet altijd (indien van toepassing) de dienst Verwerving ingeschakeld, de juiste procedure gevolgd en/of op een juiste wijze in een inkoopdossier vastgelegd.
De hiermee gemoeide financiële onrechtmatigheid bedroeg in 2022 € 27,5 miljoen (2021: € 28,8 miljoen) en zal naar verwachting verminderen wanneer, als onderdeel van de modernisering van de voornaamste bedrijfsvoeringsystemen, een nieuw P2P systeem in gebruik wordt genomen.

Naleving treasury statuut

Het naleven van de in het treasurystatuut opgenomen limieten van saldi van kassen en creditcards was niet in alle situaties geheel gerealiseerd.

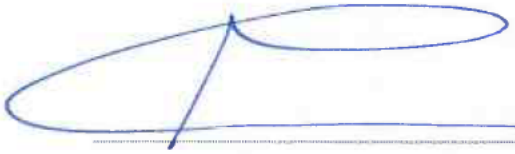
6.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van materiële invloed zijn op de feitelijke situatie per balansdatum.

6.10 Ondertekening

Den Haag, 24 april 2023,

De korpschef van politie,

H.P. van Essen

De minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yesilgöz-Zegerius

Overige gegevens

7 Overige gegevens

7.1 Bepaling inzake resultaatbestemming

In het Besluit financieel beheer politie is opgenomen dat het eigen vermogen van de politie uitsluitend bestaat uit een algemene reserve. Het exploitatieresultaat van enig jaar wordt toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve.

7.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Minister van Justitie en Veiligheid

Verklaring over de in de jaarverantwoording opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de politie te Den Haag (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de politie per 31 december 2022, van het resultaat en van de financiële rechtmatigheid over 2022 in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie, de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).
De jaarrekening bestaat uit:

1 de exploitatierekening over 2022;

2 de balans per 31 december 2022;

3 het kasstroomoverzicht over 2022;

4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen;

5 de bedrijfsvoeringsparagraaf met daarin de financiële rechtmatigheidsverantwoording over 2022; en

6 de bijlagen I tot en met III bij de jaarrekening.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol voor de jaarverantwoording politie en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.
Wij zijn onafhankelijk van de politie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als

geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van fraude en niet naleven wet- en regelgeving en continuïteit moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

In paragraaf 3.6 en paragraaf 6.8 van de jaarverantwoording beschrijft de korpsleiding de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving.
In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de organisatie van de politie en haar omgeving, en hebben wij de opzet en de implementatie beoordeeld van het risicomanagement van de politie met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de beroepscode, de klokkenluidersregeling, de klachtenregistratie, de interne onderzoeken en de procedures van de politie om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. De politie hanteert een toetsingskader financiële rechtmatigheid als basis voor de financiële rechtmatigheidsverantwoording in de bedrijfsvoeringsparagraaf. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de korpsleiding en bij andere relevante afdelingen zoals de afdeling Juridische Zaken, de afdeling Veiligheid, Incidenten en Klachten (VIK) van de korpsleiding en de financiële compliance functie. Wij hebben onder meer de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- evaluatie van nevenfuncties van de korpsleiding, met speciale aandacht voor procedures en governance met betrekking tot mogelijke belangenconflicten;
- evalueren van onderzoeksrapporten inzake aanwijzingen over mogelijke materiële fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- evalueren van correspondentie met regelgevende en toezichthoudende instanties, en van verklaringen door advocaten ten behoeve van accountants.

Daarnaast hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de politie van toepassing is en hebben de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening:

- de Aanbestedingswet 2012, het aanbestedingsbesluit en de Gids Proportionaliteit Aanbestedingswet;
- de Wet normering topinkomens;
- privacywetgeving zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Wet politiegegevens (in verband met het verwerken van persoonsgegevens).

Wij hebben de risicofactoren voor fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording als niet relevant aangezien de politie hoofdzakelijk wordt gefinancierd door middel van rijksbijdragen van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Hiertoe heeft de politie in 2021 een begroting ingediend op basis waarvan de Minister van Justitie en Veiligheid de rijksbijdragen heeft toegekend voor het boekjaar 2022.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die relevant is voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico's vastgelegd in de controlestandaarden, en hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)
Risico:

— Het management is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van schattingen gerelateerd aan de personele voorzieningen.

Controleaanpak:

— Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving, zoals het identificeren van werkzaamheden met betrekking tot journaalposten, significante schattingen en het toetsingskader financiële rechtmatigheid.

— Wij hebben een data-analyse uitgevoerd op journaalposten met een hoger risico gerelateerd aan voorzieningen, afwaarderingen van materiële vaste activa en significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management geëvalueerd, waaronder het uitvoeren van een retrospectieve beoordeling van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management met betrekking tot personele voorzieningen. Waar we onverwachte journaalposten of andere risico's identificeerden via onze data-analyse, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op elk geïdentificeerd risico in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie en transacties rondom de jaarafsluiting.

— We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder een analyse op loonbeslag bij functionarissen betrokken bij de betalingsorganisatie en de financiële verslaggeving.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan de korpsleiding.
Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle, anders dan hetgeen gemeld onder "Benadrukking van de financiële onrechtmatigheid in de jaarrekening".

Controleaanpak continuïteit

De korpsleiding heeft zijn continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van de korpsleiding te beoordelen omvatten onder andere:

— overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door de korpsleiding alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;

— analyse van de financiële positie per einde boekjaar en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's;

— inspectie van de bijdrageverlening van het ministerie van Justitie en Veiligheid waaronder de goedkeuring van de begroting 2023 en op voorwaarden die tot continuïteitsrisico's kunnen leiden.

De resultaten van onze risicobeoordeling procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren. Wij verwijzen in dit kader ook naar het Besluit financieel beheer politie artikel 15 lid 4 en 5 zoals toegelicht in de jaarrekening onder paragraaf 6.4.1 Algemene toelichting en paragraaf 6.6.7 Algemene reserve.

Benadrukking van bijzondere aangelegenheden in het stelsel inzake financiële verslaggeving

Wij vestigen de aandacht op paragraaf 6.4.2 Algemene grondslagen in de toelichting van de jaarrekening waarin het gehanteerde stelsel inzake financiële verslaggeving zoals door wet- en regelgeving is voorgeschreven voor de politie nader is toegelicht. Daaruit blijkt dat bepaalde financiële verplichtingen uit hoofde van (i) dienstjubilea, (ii) langdurig zieken tot 2 jaar, (iii) leegstand huurpanden en (iv) levensfase uren (voor zover uitbetaling niet wordt verwacht) niet verwerkt zijn in de balans, maar zijn toegelicht onder paragraaf 6.6.12 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen van de jaarrekening. Voorts worden de uitgaven die samenhangen met de ontwikkeling van software direct als kosten in de exploitatie verantwoord en niet verantwoord onder immateriële vaste activa. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Benadrukking van de financiële onrechtmatigheid in de jaarrekening

Wij vestigen de aandacht op 6.8 Bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening 2022 van de politie, waarin de bevindingen betreffende de financiële rechtmatigheid nader uiteengezet zijn. Hieruit is af te leiden dat op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, voor zover in het controleprotocol voor de jaarrekening politie toetsing wordt verlangd, voor EUR 142 miljoen aan bestedingen als onrechtmatig zijn aangemerkt. De rechtmatigheids-fouten betreffen het niet voldoen aan de aanbestedingsregels zoals opgenomen in de Aanbestedingswet 2012. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Benoeming

Wij zijn op 15 oktober 2018 benoemd als externe accountant van de politie vanaf de controle van het boekjaar 2019 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Verklaring over de in de jaarverantwoording opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarverantwoording andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- de samenvatting;
- het jaarverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen bij het jaarverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

— met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

— alle informatie bevat die is vereist op grond van het Besluit financieel beheer politie, de van overeenkomstige toepassing verklaarde artikelen 391 en 392 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.
Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het controleprotocol voor de jaarverantwoording politie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
De korpschef is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie, de van overeenkomstige toepassing verklaarde artikelen 391 en 392 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de korpschef

De korpschef is verantwoordelijk voor:

— het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, waaronder het afleggen van verantwoording aan de Minister over de financiële rechtmatigheid in de financiële rechtmatigheidsverantwoording die onderdeel uitmaakt van de bedrijfsvoeringsparagraaf, in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie, de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid en de bepalingen van en krachtens de WNT;

— een zodanige interne beheersing die de korpschef noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de korpschef afwegen of de politie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de korpschef de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling. De korpschef moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de politie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de Minister van Justitie en Veiligheid

De Minister stelt jaarlijks de door de korpschef opgemaakte jaarverantwoording van de politie vast.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant

professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controle-standaarden, het controleprotocol voor de jaarverantwoording politie, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
  Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de politie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de leiding en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de korpschef gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de politie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, inclusief de financiële rechtmatigheid daarvan.

Wij communiceren met de korpschef en de Minister van Justitie en Veiligheid onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij communiceren ook met de korpschef en de Minister over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.
Den Haag, 24 april 2023
KPMG Accountants N.V.

J.G.A. Bruinsma RA

- getekende verklaring in archief politie –

8 Bijlagen bij het jaarverslag

8.1 Middelen per eenheid

Hoofdstuk personeel.

Tabel 3: Begrotingsmodel, middelen inzichtelijk gemaakt per eenheid

Begroting 2022

Eenheden *Bedragen x € 1 miljoen*	NN	ON	MN	NH	AM	DH	RD	ZWB	OB	LB	Totaal RE	LE	Totaal
Personeel vast	280	468	329	242	367	419	397	239	217	201	**3.159**	413	**3.572**
Personeel overig	5	10	7	5	10	8	8	5	5	4	**67**	9	**76**
Operatie	22	34	24	18	28	29	30	19	17	14	**235**	52	**287**
Specifiek	3	5	7	3	15	5	5	4	2	7	**56**	69	**125**
Totaal	**310**	**517**	**367**	**268**	**420**	**461**	**440**	**267**	**241**	**226**	**3.517**	**543**	**4.060**
Sterkte (in fte's)	4.098	7.050	5.080	3.626	5.597	6.392	6.093	3.592	3.275	3.046	**47.849**	5.500	**53.349**
Gem./fte (x € 1.00	75,6	73,3	72,2	73,9	75,0	72,1	72,2	74,3	73,6	74,2	**73,5**	98,7	**76,1**

Realisatie 2022

Eenheden *Bedragen x € 1 miljoen*	NN	ON	MN	NH	AM	DH	RD	ZWB	OB	LB	Totaal RE	LE	Totaal
Personeel vast	293	503	346	251	391	454	428	250	221	210	**3.347**	425	**3.772**
Personeel overig	5	11	10	5	11	11	9	5	6	5	**78**	21	**99**
Operatie	20	32	22	16	26	27	29	16	16	15	**219**	33	**252**
Specifiek	3	2	3	2	12	4	3	4	1	3	**37**	99	**136**
Totaal	**321**	**548**	**381**	**274**	**440**	**496**	**469**	**275**	**244**	**233**	**3.681**	**578**	**4.259**
Sterkte (in fte's)	4.039	7.252	5.100	3.564	5.611	6.554	6.210	3.555	3.171	3.019	**48.075**	5.210	**53.285**
Gem./fte (x € 1.00	79,5	75,6	74,7	76,9	78,4	75,7	75,5	77,4	76,9	77,2	**76,6**	110,9	**79,9**

8.2 Sterktecijfers

SPP

Tabel 4:Instroom operationele sterkte en aspiranten

OS excl. Aspiranten		
	Begroting 2022	**Real. 31-12-2022**
Sterkte aanvang boekjaar	**46.278**	**46.189**
Instroom uit opleiding	1.931	1.946
(Zij)instroom	932	1.201
Werktijdwijziging	-83	-91
Doorstroom NOS>OS	108	150
Doorstroom OS>NOS	-288	-276
Interne doorstroom OS>ASP	-	-130
Uitstroom (voorzienbaar)	-1.695	-1.569
Uitstroom (onvoorzienbaar)	-823	-1.163
Sterkte einde boekjaar	**46.361**	
Gerealiseerd dec.2022		**46.257**
Aspiranten		
Sterkte aanvang boekjaar	**4.177**	**4.781**
Externe instroom in opleiding	2.406	2.310
Interne doorstroom OS>ASP	-	130
Interne doorstroom NOS>ASP	-	23
Uitval	-272	-343
Uitstroom uit opleiding	-1.931	-1.949
Werktijdwijziging		14
Sterkte einde boekjaar	**4.380**	
Gerealiseerd dec.2022		**4.965**
OS incl. aspiranten (totalen)		
Sterkte einde boekjaar	**50.741**	
Gerealiseerd dec.2022		**51.222**

Tabel 5: Niet operationele sterkte (NOS)

NOS		
	Begroting 2022	**Real. 31-12-2022**
Sterkte aanvang boekjaar	**11.563**	**12.142**
Instroom	282	569
Doorstroom NOS>OS	-99	-150
Doorstroom OS>NOS	258	276
Interne doorstroom NOS>ASP	0	-20
Uitstroom (voorzienbaar)	-361	-423
Uitstroom (onvoorzienbaar)	-236	-462
Werktijdwijziging	0	7
Sterkte einde boekjaar	**11.408**	
Gerealiseerd dec.2022		**11.939**

8.3 Diversiteit personeelsbestand politie

Diversiteit

Nieuwe indeling cijfers culturele diversiteit

Om privacy redenen registreert de politie geen gegevens over de culturele achtergrond van haar medewerkers in het personeelsdossier. Om toch te kunnen rapporteren over de culturele diversiteit van het personeelsbestand maakt de politie daarom gebruik van de gegevens van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS). Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het CBS verzocht om de Barometer Culturele Diversiteit beschikbaar te stellen. De Barometer Culturele Diversiteit geeft deelnemende organisaties vanaf 250 werknemers inzicht in de culturele diversiteit van hun personeelsbestand, zonder dat individuen herkenbaar zijn in de cijfers.

Bij de start van de Barometer in 2020 was de culturele diversiteit binnen een organisatie gebaseerd op de migratieachtergrond van de werknemers, ingedeeld in drie groepen: Nederlandse achtergrond, westerse migratieachtergrond en niet-westerse migratieachtergrond. Deze hoofdindeling gebruikte het CBS sinds eind jaren 1990 in publicaties over migratie en integratie. De afgelopen jaren is gebleken dat deze hoofdindeling achterhaald is, en door de maatschappij steeds vaker als moeilijk navolgbaar wordt ervaren. Daarom heeft het CBS besloten om een nieuwe herkomstindeling voor migranten en hun kinderen te ontwikkelen, die vanaf 2022 geleidelijk ingevoerd is.

De nieuwe indeling die de Barometer gebruikt is de hoofdindeling naar herkomstland: Nederland, Europa (exclusief Nederland) en Buiten-Europa. Omdat de politie gebruik maakt van de cijfers van de barometer gaat zij ook over op deze nieuwe indeling. Over het jaar 2022 ontvangt de politie eenmalig cijfers in zowel de nieuwe indeling als de oude indeling. Daarna ontvangt de politie alleen cijfers in de nieuwe indeling. Dit heeft als gevolg dat de cijfers over 2023 niet meer vergeleken kunnen worden met bijvoorbeeld cijfers over 2021. Uit de oude en nieuwe indeling over 2022 blijkt echter dat de afwijking in de verhouding tussen de drie categorieën niet aanzienlijk is en slechts - 0,9 procentpunt (herkomst Nederland) – 3,0 procentpunt (herkomst Europa) en + 3,9 procentpunt (herkomst buiten Europa) bedraagt ten opzichte van de totale bezetting van het korps.

Tabel 6: Diversiteit bij de politie

Bezetting 31 dec 2022	Eenheden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Midden-Nederland	Landelijk
Bezetting aspiranten met herkomst buiten Nederland ten opzicht van de totale bezetting aspiranten	19,8%	17,2%
Nieuwe medewerkers met herkomst buiten Nederland ten opzichte van alle nieuwe medewerkers	19,5%	16,5%
Totaal bezetting met herkomst buiten Nederland ten opzichte van de totale bezetting van het korps	17,8%	15,0%
Leidinggevenden met herkomst buiten Nederland ten opzichte van alle leidinggevenden *(vakgebied Leiding)*	16,7%	13,4%
Uitstroom aspiranten met herkomst buiten Nederland ten opzichte van de totale uitstroom aspiranten	Te kleine aantallen – niet geleverd door CBS i.v.m. risico op herleidbaarheid	24,2%

8.4 Getraindheid politiemedewerkers

Tabel 7: Externe RTGP/IBT-norm: minimaal 32 uur trainen/toetsen (peildatum: 31-12-2022)

Eenheid 31-12	gem. aantal RTGP-uren gevolgd per med.	aandeel med. dat RTGP-uren heeft behaald (32 uur)
Noord-Nederland	26,2	53%
Oost-Nederland	26,3	52%
Midden-Nederland	26,5	55%
Noord-Holland	27,3	62%
Amsterdam	24,0	37%
Den Haag	24,2	43%
Rotterdam	27,7	65%
Zeeland-West-Brabant	24,4	43%
Oost-Brabant	29,3	74%
Limburg	26,1	54%
Landelijke Eenheid	21,6	27%
PDC	22,5	34%
(Staf) Korpsleiding	16,4	7%
ODPA	18,8	17%
LMS	7,2	0%
Totaal	**25,5**	**50%**

Tabel 8: Percentage gecertificeerd plus inleveren geweldsmiddelen (exclusief aspiranten en exclusief verwerking verlenging certificering)

Eenheid 31-12	% volledig inzetbaar eind 2022	Aantal medewerkers dat geweldsmiddelen moet inleveren	waarvan vuurwapens
Noord-Nederland	87%	9	3
Oost-Nederland	92%	16	2
Midden-Nederland	89%	19	5
Noord-Holland	91%	29	18
Amsterdam	92%	23	11
Den Haag	89%	8	3
Rotterdam	91%	21	11
Zeeland-West-Brabant	89%	31	4
Oost-Brabant	96%	11	6
Limburg	93%	7	1
Landelijke Eenheid	85%	137	30
PDC	92%	3	2
(Staf) Korpsleiding	82%	2	2
ODPA	81%	25	5
LMS	57%	1	
Totaal	**90%**	**342**	**103**

Tabel 9: FVT (peildatum 31-12-2022)

Resultaat FVT		Aantal fte 31-12-22		
		Man	Vrouw	Totaal
Binnen normtijd		11.866	4.272	16.138
Buiten normtijd		852	249	1.101
Subtotaal deelgenomen aan FVT		**12.718**	**4.521**	**17.239**
Niet deelgenomen aan FVT, reden:	Medisch	2.787	1.112	3.899
	Geen	12.327	5.767	18.094
Totaal FVT-plichtig		**27.832**	**11.400**	**39.232**

Tabel 10: Profchecks

Eenheid	Extern		
	BT totale doelgroep (100%)	Aantal ingediend	% ingediend (31-12-22)
Noord-Nederland	1.550	1.435	93%
Oost-Nederland	2.817	2.640	94%
Midden-Nederland	1.794	1.655	92%
Noord-Holland	1.325	1.203	91%
Amsterdam	1.822	1.675	92%
Den Haag	2.152	2.050	95%

Rotterdam	2.002	1.825	91%
Zeeland-West-Brabant	1.192	1.086	91%
Oost Brabant	1.085	1.025	94%
Limburg	980	900	92%
Totaal	**16.719**	**15.494**	**93%**

8.5 Verzuim

Tabel 11: Verzuim per eenheid

Eenheid	Verzuim % (jan 2021 t/m dec 2021)	Verzuim % (jan 2022 t/m dec 2022)
Noord-Nederland	6,3%	7,9%
Oost-Nederland	5,5%	6,3%
Midden-Nederland	5,9%	7,0%
Noord-Holland	5,9%	6,8%
Amsterdam	6,2%	7,0%
Den Haag	5,7%	6,9%
Rotterdam	6,1%	7,3%
Zeeland-West-Brabant	5,0%	6,0%
Oost-Brabant	5,3%	5,9%
Limburg	6,3%	7,8%
Landelijke Eenheid	4,8%	6,3%
PDC	4,8%	6,1%
Staf Korpsleiding	2,7%	3,5%
PA	5,1%	5,8%
LMS	3,4%	4,9%
Totaal	**5,6%**	**6,7%**

8.6 Integriteit: Aantal ontvangen klachten en afgeronde disciplinaire en lijnonderzoeken

Integriteit

Tabel 12: Aantal ontvangen klachten

Aantal ontvangen klachten (peildatum 06-01-2023)	2021*	2022**
Afgerond		
Aannemen	3.735	2.816
Eerste fase	9.216	8.833
Tweede fase	92	63
Totaal afgerond	**13.043**	**11.712**
In behandeling		
Aannemen	573	361
Eerste fase	583	471
Tweede fase	71	46
Totaal in behandeling	**1.227**	**878**
Eindtotaal	14.270	12.590

**De cijfers van 2021 hebben een peildatum van 06-01-2022*

***De aantallen van 2022 zijn niet te vergelijken met de eerder gepubliceerde cijfers, vanwege een na-ijleffect.*

Tabel 13: Top 3 meeste klachten

Klachtenrubrieken meeste klachten (peildatum 06-01-2023)	2021*	2022**
Bejegening/houding/gedrag	3.331	2.797
Onjuiste actie	1.508	1.562
Geen/onvoldoende actie	1.613	1.475

**De cijfers van 2021 hebben een peildatum van 06-01-2022*

***De aantallen van 2022 zijn niet te vergelijken met de eerder gepubliceerde cijfers, vanwege een na-ijleffect*

Tabel 14: Aantal afgeronde disciplinaire en lijnonderzoeken

Jaar	Aantal afgeronde disciplinaire en lijnonderzoeken
2022	332

Tabel 15: Meest onderzochte en betrafde vermeende misdragingen van de 332 afgeronde disciplinaire en lijnonderzoeken:

Bestrafte gedragingen	Aantal Besluiten
Financiële schending	1
Lekken, misbruiken en/of achterhouden van informatie	43
Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	65
Misbruik bevoegdheden	2
Misbruik geweldsbevoegdheid	10
Misbruik positie en belangenverstrengeling	4
Ongepaste communicatie	3
Ongepaste gedragingen in privésfeer	79
Ongewenste omgangsvormen	29
Eindtotaal	**236**

Tabel 16: Ontslagcijfers nav intern of lijnonderzoek

Ontslagcijfers nav intern of lijnonderzoek	Afdoening	2022
Voorwaardelijk	BARP 77: 1-J ontslag jo 78	40
Onvoorwaardelijk	BARP 77: 1-J ontslag	41
Ontslag op eigen verzoek	BARP 87 ontslag op verzoek	2
Ongeschiktheidsontslag	BARP 94	2
Eindtotaal		**85**

***De cijfers van 2022 hebben een peildatum van 06-01-2023*

8.7 Geweld

Geweld door Politie

Tabel 17: Aantal geweldsdossiers per eenheid

Eenheid	Aantal incidenten 2022	Aantal gewelds-registraties 2022	Totaal aantal te beoordelen gewelds-registraties	Totaal aantal beoordeelde gewelds-registraties	Aantal oordelen PC profes-sioneel	Aantal oordelen PC niet profes-sioneel	Aantal nog te beoordelen gewelds-registraties
Korpsleiding	2	1	1				
Noord-Nederland	1576	160	60	23	19	4	37
Oost-Nederland	3099	341	445	349	327	22	96
Midden-Nederland	1970	221	180	65	57	8	115
Noord-Holland	1344	164	172	73	61	12	99
Amsterdam	2502	141	233	193	143	50	40
Den Haag	3174	233	381	311	231	80	70
Rotterdam	1897	611	611	429	397	32	182
Zeeland-West-Brabant	1318	204	204	157	139	18	47
Oost-Brabant	2003	147	241	210	199	11	31
Limburg	1481	100	136	87	70	17	49
Landelijke Eenheid	478	128	150	111	99	12	39
Politiedienstencentrum	8	1	1				
Ondersteunende Dienst Politieacademie	4	0	0				0
Totaal	**20667**	**2452**	**2815**	**2008**	**1742**	**266**	**805**

De verklaring van het hoge aantal nog te beoordelen geweldsregistraties is gelegen in o.a. het feit dat er soms meer tijd nodig is voor de beoordeling, capaciteitsgebrek bijvoorbeeld als gevolg van uitval door ziekte, nadere vragen vanuit de commissie die extra tijd kosten. De doorlooptijd raakt aan de eerdere constatering van het KMTO en in het onderzoek van Otto Adang dat de doorlooptijd moet worden verbeterd. Het is daarom ook een doelstelling van het programma Stelsel Geweldsaanwending.

- Onderdeel van deze opgave is een overloop van zaken uit 2021 (zoals dat straks ook zal gelden voor zaken uit 2022 die voor wat betreft de beoordeling overlopen naar 2023). Dat maakt dat er een verschil zit tussen het aantal geweldsregistraties (zoals in tabel 2 opgenomen) en het bovenstaande aantal te beoordelen geweldsregistraties. Bovendien is een deel van de zaken nog in behandeling (die vervolgens weer terugkomen in de rapportage over 2023).

Tabel 18: Totaal aantal gebruikte geweldsmiddelen landelijk.

Middel	2019	%2019	2020	%2020	2021	%2021	2022	%2022
Fysiek geweld (zonder geweldmiddelen)	16387	59,0%	18330	57,8%	19781	56,7%	21917	56,1%
Handboeien (als geweldmiddel gebruikt)	1124	4,0%	1204	3,8%	1242	3,6%	1238	3,2%
Korte wapenstok	751	2,7%	740	2,3%	780	2,2%	1149	2,9%
Lange wapenstok	352	1,3%	265	0,8%	536	1,5%	518	1,3%
Uitschuifbare wapenstok	1747	6,3%	1175	3,7%	1018	2,9%	1529	3,9%
Elektrische wapenstok	7	0,0%	4	0,0%	6	0,0%	3	0,0%
Pepperspray	1440	5,2%	1738	5,5%	1585	4,5%	1063	2,7%
Stroomstootwapen	125	0,4%	135	0,4%	115	0,3%	1112	2,8%
Diensthond	364	1,3%	337	1,1%	200	0,6%	139	0,4%
Inzet beredenen	31	0,1%	8	0,0%	36	0,1%	45	0,1%
Dienstvoertuig	194	0,7%	286	0,9%	271	0,8%	321	0,8%
Waterwerper	0	0,0%	0	0,0%	11	0,0%	17	0,0%
CS-traangas	4	0,0%	1	0,0%	5	0,0%	4	0,0%
Ter hand nemen vuurwapen	3	0,0%	457	1,4%	1155	3,3%	989	2,5%
Vuurwapen	2237	8,0%	2676	8,4%	2254	6,5%	2115	5,4%
Schild	0	0,0%	98	0,3%	290	0,8%	253	0,6%
Spuugmasker	0	0,0%	214	0,7%	718	2,1%	969	2,5%
Anders (vrij tekstveld toelichting hovj)	3016	10,9%	4038	12,7%	4908	14,1%	5716	14,6%
Onbekend	10	0,0%	1	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Beanbag	3	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,0%
Totaal	27795	100%	31707	100%	34911	100%	39098	100%

Tabel 19: Aantal schoten

Gebruik	2019	2020	2021	2022
richten/gericht houden	1976	2224	1650	1499
ongewilde schoten	0	0	3	2
waarschuwingsschoten	138	174	168	133
gerichte schoten	130	92	80	86

N.B. De cijfers in de tabellen 18 en 19 die betrekking hebben op 2021 wijken af van de cijfers die in de jaarverantwoording 2021 voor dat jaar staan vermeld. De reden hiervoor is dat later in 2022 is vastgesteld dat in een aantal geweldregistraties een geweldmiddel anders is geregistreerd (bijvoorbeeld de bean bag) of omdat een aantal geweldmeldingen pas later, na de momentopname voor de jaarverantwoordingscijfers van het voorafgaande jaar, is geregistreerd.

Tabel 20: Geweld door DSI

	2021	2022
Aantal inzetten met 1 of meerdere personen		
Totaal aantal inzetten DSI	1796	1726
Aantal inzetten met gebruik van geweld	774	676
Vuurwapen		
Aantal inzetten richten en gericht houden vuurwapen	612	509
Richten, gericht houden en gebruiken (totaal)	2	14
Richten, gericht houden en gebruiken (uitgesplitst)		
- Bean bag (less lethal)	2	11
- Geweld tegen goed	0	1
- Ongewilde schoten	0	1
- Waarschuwingsschoten	0	1
Stroomstootwapen		
Aantal inzetten met stroomstootwapen schietmodus	21	10
Aantal inzetten met stroomstootwapen stunmodus	2	1
Totaal aantal inzetten met stroomstootwapen	23	11
Fysiek geweld		
Aantal inzetten met fysieke aanhoudingen, naast gebruik vuurwapen (reeds opgenomen bij inzet met vuurwapen)	33	19
Aantal inzetten met fysieke aanhoudingen, waarbij geen vuurwapen is ingezet	137	141
Totaal aantal inzetten met fysieke aanhoudingen	170	160
Politiehond		
Aantal inzetten waarbij AO-hond, naast gebruik vuurwapen, daadwerkelijk is ingezet (reeds opgenomen bij inzet met vuurwapen)	0	2
Aantal inzetten waarbij AOT-hond daadwerkelijk is ingezet	0	1
Totaal aantal inzetten met AOT-hond	0	3
Aantal gebruik vuurwapen per individu		
Aantal wapens gericht en gericht gehouden	867	675
Beoordeling geweld		
Aantal zaken beoordeeld	869	695
Beoordeling professioneel	869	695

N.B. De Dienst Speciale Interventies heeft een bijzondere taakstelling binnen de politieorganisatie, waaruit voortvloeit dat de dienst beschikking heeft over aanvullende middelen en bevoegdheden voor het aanwenden van geweld. Wanneer sprake is van een inzet van de DSI worden in veel gevallen geweldsaanwendingen toegepast door meerdere personen, waardoor deze niet goed te vergelijken zijn met de verantwoording zoals die voor de rest van politie wordt uitgevoerd.

Tabel 21: Geweld tegen politie

Rubriek	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geen rubriek ingevuld	9	0	18	27	24	5
Aanranding	9	8	14	5	9	11
Ambtsdwang	41	22	26	39	32	35
Bedreiging feitelijk (voorwerp)	270	321	256	361	368	300
Bedreiging woordelijk	1.187	1.151	1.008	1.225	1.043	1.084
Belediging	4.144	4.741	4.225	5.848	5.858	6.053
Belediging - spugen	283	320	326	376	372	327
Diefstal	5	2	4	12	3	1
Discriminatie	45	10	13	12	11	21
Gooien van vuurwerk	6	16	94	49	76	95
Inrijden met voertuig op collega	74	66	63	49	108	75
Laster	11	5	6	8	11	8
Mishandeling (eenvoudig)	563	463	566	530	398	474
Mishandeling (eenvoudig): bijten licht	79	69	77	87	74	93
Mishandeling (eenvoudig): kopstoot licht	20	26	17	19	21	23
Mishandeling (eenvoudig): krabben licht	15	12	20	23	22	22
Mishandeling (eenvoudig): schoppen licht	84	108	110	101	88	120
Mishandeling (eenvoudig): slaan licht (eventueel met voorwerp)	121	130	104	114	134	152
Niet voldoen bevel of vordering	84	117	213	127	120	73
Openlijk geweld	178	98	111	134	452	252
Poging moord	4	10	6	6	15	5
Poging tot doodslag	145	170	111	181	232	170
Poging zware mishandeling	166	138	149	341	244	206
Smaad	22	28	19	21	26	22
Valse aangifte	0	0	0	0	0	3
Vernieling	15	15	21	19	19	15
Wederspannigheid	1.633	2.320	2.622	2.424	2.694	2.835
Wederspannigheid met letsel ten gevolge	330	368	356	317	384	367
Zware mishandeling	41	25	51	72	73	34
Zware mishandeling: bijten zwaar	7	7	3	5	7	5
Zware mishandeling: kopstoot zwaar	2	2	1	2	4	1
Zware mishandeling: krabben zwaar	0	1	0	0	0	0
Zware mishandeling: schoppen zwaar	2	8	2	1	1	2
Zware mishandeling: slaan zwaar (eventueel met voorwerp)	3	4	12	8	17	6
TOTAAL	**9.598**	**10.781**	**10.624**	**12.543**	**12.940**	**12.895**

Context	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aanhouding gepland	367	787	922	1.151	458	401
Aanhouding niet gepland	2.574	3.090	2.611	3.085	4.956	5.082
Bekeuringssituatie	474	403	479	1.003	1.085	545
Festiviteiten	95	261	239	62	79	147
Huiselijk geweld	436	594	487	596	699	545
Oud en nieuw	72	66	189	128	155	161
Overig	3.127	2.479	2.704	3.388	2.887	2.556
Privésfeer	49	39	60	51	34	23
Sociale Media	74	40	58	108	98	42
Uitgaansgeweld	1.065	1.425	1.212	763	470	1.579
Verkeer	535	835	732	1.100	1.105	901
Verwarde personen	547	636	790	1.086	753	635
Voetbal	183	126	141	22	161	278
TOTAAL	**9.598**	**10.781**	**10.624**	**12.543**	**12.940**	**12.895**

8.8 Inkoop

Inkoop

Tabel 22:Binnengekomen klachten over aanbestedingen politie

Registratie klachten inkoop 2022		
Onderwerp	Aantal	Toelichting
Vragen/meldingen vanuit de markt over lopende aanbestedingen	4	Alle vier vragen zijn afgehandeld door de Dienst Verwerving. * Eén vraag over een het niet op tijd in kunnen schrijven * Eén vraag over de onderhandelingsprocedure * Eén vraag over de Nota van Inlichtingen * Eén vraag over de uitslag van een aanbesteding
Klachten vanuit de markt over het handelen van de politie in recente aanbestedingstrajecten die ter beoordeling aan het klachtenbehandelteam zijn voorgelegd	1	Klacht is gedeeltelijk gegrond verklaard, aanbesteding is ingetrokken Eén klacht over uitvoering van de gunningseisen binnen een aanbesteding.
Klachten vanuit de markt over het handelen van de politie in recente aanbestedingstrajecten die ter beoordeling aan Veiligheid, integriteit en Klachten (VIK) zijn voorgelegd	2	Beide klachten zijn overgedragen aan het VIK, klager is ingelicht. Twee klachten van eén leverancier over integriteitsschending bij dezelfde aanbesteding.
Vragen vanuit de organisatie, ideeën etc.	2	Beide vragen zijn beantwoord en zo nodig doorgezet aan de dienst * Eén melding van een collega die zich zorgen maakt over de aanschaf van producten uit landen die minderheden onderdrukken * Eén melding van een collega over het plegen van contractbreuk door een leverancier
Klachten van particulieren over handelingen van politiemedewerkers	8	Alle klagers zijn doorverwezen naar het juiste loket; * Eén klacht over mogelijk ongeoorloofd handelen. * Eén klacht over het gebruik van het optisch geluidsignaal * Twee klachten over het onterecht ontvangen van een boete * Vier klachten van een verward persoon

8.9 Zeden

Tabel 23: geregistreerde seksuele misdrijven 2022

Seksuele misdrijven	2022
Totaal aantal geregistreerde incidenten exclusief kinderpornografie, schennis en sexting.	15.523
Totaal aantal informatieve gesprekken	5.665
Totaal aantal aangiften	3.469
Totaal aantal aangiften verkrachting	1.031
Totaal aantal OM verdachten	2.549
Voorraad totaal aantal zedenzaken inclusief schennis en sexting (stand 01-01-2023)	3.445
Totaal aantal aangiftes langer dan 6 maanden in voorraad inclusief schennis en sexting (stand 01-01-2023)	856

9 Bijlagen bij de jaarrekening

9.1 Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen

Onderwerp (Bedragen x € 1.000)	Aangepast beginsaldo	Ontvangsten	Beschikbaar	Bestedingen	Restitutie	Eindsaldo
	a	b	c (a+b)	d	e	f (c-d-e)
Algemene bijdrage ministerie van JenV	**-122.396**	**6.296.187**	**6.173.791**	**6.277.391**	**-**	**-103.600**
Algemene bijdrage JenV	-122.396	6.296.187	**6.173.791**	6.277.391	-	**-103.600**
Bijzondere bijdragen ministerie van JenV	**96.523**	**549.937**	**646.460**	**452.941**	**18.461**	**175.058**
Aanpak uitreizigers	28	2.700	**2.728**	2.480	-	**248**
AI/datascience/realtime intelligence	-	27.520	**27.520**	-	-	**27.520**
Analysecapaciteit vreemdelingenketen	69	435	**504**	420	-	**84**
Basisvoorziening IV	-	83.931	**83.931**	64.005	-	**19.926**
Bestrijding mensenhandel	647	12.600	**13.247**	13.247	-	**-**
BOTOC Bewaken en Beveiligen	-	43.025	**43.025**	35.525	-	**7.500**
BOTOC NSOC	15.789	39.825	**55.614**	27.513	-	**28.101**
BUMA	-	10.321	**10.321**	10.321	-	**-**
Contourennota opsporing	178	-	**178**	178	-	**-**
Cybersecurity	2.184	6.000	**8.184**	6.000	2.184	**-**
Digitalisering en cybercrime	9.186	20.703	**29.889**	24.973	3.984	**932**
DSI	2.721	76.552	**79.273**	71.237	2.721	**5.315**
Extra capaciteit zedenzaken	2.951	10.000	**12.951**	9.947	2.951	**53**
FEC	-	1.185	**1.185**	1.185	-	**-**
Financial Intelligence Unit (FIU)	-	12.259	**12.259**	5.869	-	**6.390**
Forensische zorg	-	1.800	**1.800**	-	-	**1.800**
Grenzen en veiligheid	2.045	12.015	**14.060**	10.732	-	**3.328**
Hoekstra	-8	227	**219**	-	-	**219**
Incidentele kosten modernisering WSv	-	8.750	**8.750**	3.175	-	**5.575**
Individuele beoordeling slachtoffers	1.063	11.143	**12.206**	9.075	-	**3.131**
Informatiedeling	-	2.680	**2.680**	-	-	**2.680**
Informatiehuishouding	1.125	3.362	**4.487**	2.267	-	**2.220**
Interceptie	-	11.029	**11.029**	2.969	-	**8.060**
Internet Referral Unit (IRU)	2.306	1.784	**4.090**	1.784	2.306	**-**
Investering aanpak cybercrime	323	1.500	**1.823**	1.211	-	**612**
KC-taken	2.923	-	**2.923**	1.826	-	**1.097**
Kwaliteitsimpuls Cariben	203	700	**903**	664	-	**239**
Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd Geweld	-	1.370	**1.370**	-	-	**1.370**
Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum	1.398	-	**1.398**	-	1.398	**-**
Liaisons	2.729	13.204	**15.933**	9.028	-	**6.905**
LMO regionale projectkosten	1.453	-	**1.453**	-	-	**1.453**
Onderzoek NSCR	500	-	**500**	500	-	**-**
Onderzoeksprogramma politiefunctie	185	-	**185**	185	-	**-**
Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop	-	584	**584**	325	-	**259**
Passenger Information Unit (PIU)	2.917	2.578	**5.495**	2.500	2.917	**78**
Pilot Doorstroomtraject GGP	716	-	**716**	716	-	**-**

Onderwerp (Bedragen x € 1.000)	Aangepast beginsaldo	Ontvangsten	Beschikbaar	Bestedingen	Restitutie	Eindsaldo
	a	b	c (a+b)	d	e	f (c-d-e)
Bijzondere bijdragen ministerie van JenV (vervolg)						
Politieonderwijs	-	20.539	**20.539**	19.214	-	**1.325**
Programma Afpakken	-	7.931	**7.931**	7.931	-	**-**
Programma verduurzaming	-	275	**275**	-	-	**275**
Regeerakkoord tranche 2018 en incidenteel	8.761	-	**8.761**	7.169	-	**1.592**
RST	2.807	3.588	**6.395**	6.395	-	**-**
Serious crime taskforce (SCTF)	-	1.062	**1.062**	521	-	**541**
Stroomstootwapen	31.980	5.000	**36.980**	25.973	-	**11.007**
Team Verkeershandhaving	-	51.635	**51.635**	51.635	-	**-**
Urgendagelden	-	1.575	**1.575**	729	-	**846**
Versterken forensische opsporing	-	5.187	**5.187**	4.243	-	**944**
Versterken internationale aanpak ondermijning	-	1.507	**1.507**	585	-	**922**
Versterking gebiedsgerichte inzet politie	-656	9.985	**9.329**	5.306	-	**4.023**
Versterking landelijke eenheid	-	20.642	**20.642**	3.064	-	**17.578**
Zedenwetgeving	-	1.229	**1.229**	319	-	**910**
Overige bijdragen ministerie van JenV	**140.934**	**272.561**	**413.495**	**226.705**	**-**	**186.790**
Vermist kind alerteren	-289	1.191	**902**	880	-	**22**
Beheerkosten Politieonderwijsraad (POR)	172	871	**1.043**	757	-	**286**
Beslag in beeld	-	-	**-**	505	-	**-505**
Burgernet	641	1.600	**2.241**	1.349	-	**892**
Campagne jonge hackers	30	20	**50**	-	-	**50**
Coördinatie uitzendingen	341	427	**768**	88	-	**680**
DOL/DOR	-	385	**385**	365	-	**20**
FIU	3.291	-	**3.291**	3.291	-	**-**
FIU BES-eilanden	92	-	**92**	92	-	**-**
Flexibel Reactie Concept (FRC)	100	3.500	**3.600**	957	-	**2.643**
Frontex	-	1.451	**1.451**	1.451	-	**-**
Innovatiewet wetboek van strafvordering	1.045	515	**1.560**	327	-	**1.233**
Intensivering consultatiebijstand	-	1.000	**1.000**	-	-	**1.000**
Internationale Politiesamenwerking	641	1.200	**1.841**	696	-	**1.145**
Internetaanpak	-	-23	**-23**	-	-	**-23**
Kwaliteitsimpuls Overlijdensonderzoeken	218	-	**218**	69	-	**149**
Mainports	-	2.667	**2.667**	-	-	**2.667**
Meldkamerdomein	122.195	218.055	**340.250**	177.208	-	**163.042**
Mixed Reality	150	-	**150**	74	-	**76**
Mobiele Escape Room Mensenhandel	-	50	**50**	50	-	**-**
Ondermijning autoverhuur	4	-	**4**	4	-	**-**
Ondermijningsbus	-18	-	**-18**	-	-	**-18**
Online Fraude	-	137	**137**	-	-	**137**
Organised Crime Field Labs	250	-	**250**	14	-	**236**
PIDS	122	1	**123**	-	-	**123**
Preventie agenten in de wijk	-	1.000	**1.000**	-	-	**1.000**

Onderwerp (Bedragen x € 1.000)	Aangepast beginsaldo	Ontvangsten	Beschikbaar	Bestedingen	Restitutie	Eindsaldo
	a	b	c (a+b)	d	e	f (c-d-e)
Overige bijdragen ministerie van JenV (vervolg)						
RAC	-64	1.850	**1.786**	1.036	-	**750**
Reinigen plaats delict	-	300	**300**	8	-	**292**
RST	-	26.418	**26.418**	26.196	-	**222**
Team Dreigingsmanagement	-	150	**150**	150	-	**-**
Team Dreigingsmanagement TOMaD studie	-	27	**27**	2	-	**25**
Tegenmaatregelen drones	130	-	**130**	130	-	**-**
Transport Facilitated Organised Crime	-	492	**492**	22	-	**470**
Uitvoering RTGB	-	60	**60**		-	**60**
Uitzendingen	11.687	8.515	**20.202**	10.159	-	**10.043**
Verbeterslag aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	163	-	**163**	103	-	**60**
Vergoeding werkplekken ZSM	-	680	**680**	680	-	**-**
Subsidies	33	22	**55**	42	-	**13**
Overige bijdragen	**16.478**	**9.279**	**25.757**	**9.591**	**700**	**15.466**
EU-subsidies	8.521	1.162	**9.683**	890	700	**8.093**
SAOP	1.317	1.410	**2.727**	1.476	-	**1.251**
Bijdragen overige departementen	3.604	-	**3.604**	486	-	**3.118**
Overige bijdragen (gemeenten en derden)	3.036	6.707	**9.743**	6.739	-	**3.004**
Totaal (Rijks-)bijdragen	**131.539**	**7.127.964**	**7.259.503**	**6.966.628**	**19.161**	**273.714**

9.2 Recherchesamenwerkingsteam (RST)

Exploitatierekening RST (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Bijdragen			
Bijdragen	31.912	28.916	27.004
Totaal Rijksbijdragen	**31.912**	**28.916**	**27.004**
Exploitatiekosten			
Personeel	23.204	21.315	19.551
Rente			-
Opleiding en vorming	456	683	439
Huisvesting	1.358	1.315	1.229
Vervoer	448	490	405
Verbindingen en automatisering	3.154	4.955	3.144
Geweldsmiddelen en uitrusting	31	100	46
Operationeel	2.092	2.532	2.403
Beheer	947	749	661
Totaal exploitatiekosten	**31.690**	**32.139**	**27.878**
Exploitatieresultaat	**222**	**-3.223**	**-874**

Balans RST (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	3.360	3.461
Financiële vaste activa		-
Totaal vaste activa	3.360	3.461
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	489	472
Rekening-courant Ministerie van Financiën		-
Liquide middelen	1.326	1.210
Totaal vlottende activa	1.815	1.682
TOTAAL ACTIVA	**5.175**	**5.143**
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN	-	-
VOORZIENINGEN	-	-
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Openstaande (Rijks-)bijdragen	222	2.808
Schulden personeel	23	8
Crediteuren en overlopende posten	2.157	1.189
Rekening-Courant politie	2.773	1.138
Totaal kortlopende schulden	5.175	5.143
TOTAAL PASSIVA	**5.175**	**5.143**

9.3 Aan de Politieacademie ter beschikking gestelde middelen

Aan de Politieacademie ter beschikking gestelde middelen (Bedragen x € 1.000)	2022	2021
Exploitatiekosten		
Personeel	139.662	132.960
Rente	-	-
Opleiding en vorming	25.683	23.441
Huisvesting	27.157	25.793
Vervoer	3.320	2.837
Verbindingen en automatisering	8.845	11.518
Geweldsmiddelen en uitrusting	1.016	844
Operationeel	2.733	2.588
Beheer	4.390	4.888
Totaal	**212.806**	**204.869**

Afkortingen

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
ANPR	Automatic Number Plate Registration
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie Identificatie en Mensenhandel
BBO	Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar
BHV	Bedrijfshulpverlening
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BMB	Bestuurlijk Meldkamer Beraad
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOTOC	Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit
BPO	Basispolitieonderwijs
BVH	Basis Voorziening Handhaving
BZK	Buitenlandse Zaken
CCB	Conflict- en crisisbeheersing
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CPT	Comité tegen foltering van de Raad van Europa
COR	Centrale Ondernemingsraad
CSBN	Cyber Security Beeld Nederland
CTA	Commissie van toezicht op de arrestantenzorg
CTER	Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering
CVOM	Centrale Verwerking Openbaar Ministerie
DDoS	Distributed Denial of Services
DKDB	Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging
DPD	Digitaal procesdossier
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
DoBB	Doorontwikkelen Begroten en Budgetteren
DOR	Digitaal Opkopers Register
DUST	Decision making under stress
DVT	Dienstverlingstafel
ECADP	Expertise Centrum Aanpak Discriminatie – Politie
EMPACT	European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats
EMPACT-OPC	European Multidisciplinary Platform Against Crime Threat/ Organized Property Crime
EOKM	Expertisebureau Online Kindermisbruik
EY	Ernst & Young
FAQ	Frequently Asked Question
FEC	Financieel Expertisecentrum
FIOD	Fiscale inlichtingen- en Opsporingsdienst
FM	Facility management
FP	Functioneel Parket
FS	Facilitaire Services
FVT	Fysieke Vaardigheidstoets
GEB	Gegevens Effect Beoordeling
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGP	Gebiedsgebonden politiewerk
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg

GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GI	Gecertificeerde instelling
GRECO	Group of States against Corruption
ICV	In Control Verklaring
I&R	Identificatie- en Registratieproces
IND	Immigratie en Naturalisatiedienst
IPS	Internationale politiesamenwerking
IV	Informatievoorziening
Justid	Justitiële Informatiedienst
JenV	Justitie en Veiligheid
KC	Korpschef
KID	Kantoorautomatisering in Dienstvoertuig
KMT	Korps management team
KMTO	Korps management team overleg
KOP	Kennisopbouw Politie
LE	Landelijke eenheid
LFNP	Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie
LFU	Levensfase Uren
LMS	Landelijke meldkamer samenwerking
LP	Landelijk Parket
LOVP	Landelijk overleg veiligheid politie
LCTA	Landelijk overleg CTA
MDIEU	Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden
ME	Mobiele eenheid
MeMo	Medewerker Monitor
MIB	Modernisering Informatievoorziening Bedrijfsvoering
MIT	Multidisciplinair Interventieteam
MPG	Monitoren Personen en Groepen
MSC	Management Control Systeem
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NDV	Netwerk Divers Vakmanschap
NLA	Nederlandse Arbeidsinspectie
NOS	Niet operationele sterkte
NP	Nationale politie
NSOC	Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit
OBT	Operationele Begeleiding en Training
OC	Operationele Centra
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODPA	Ondersteunende dienst politie academie
OPP	Operationeel Politie Platform
OS	Operationele sterkte
OT	Observatieteams
PA	Politie academie
PDC	Politiedienstencentrum
PICACC	Philippine Internet Crimes Against Children Center
PMO	Preventief Medisch Onderzoek
PTSS	Post-Traumatische stressstoornis
PvI	Politie voor iedereen
PVR	Programma Vernieuwend Registreren
RAPP	Registratieve Applicatie Politie Processen
RSC	Regionale Service Centra

RTGP	Regeling toetsing geweldsbeheersing politie
S&T	Science & technologie
SGBO	Staf grootschalig- en bijzonder politie optreden
SMB	Strategisch Meldkamer Beraad
SSW	Stroomstootwapen
SpAZ	Speciale Aandacht en Zorg
SPOC	Single Point Of Contact
SPP	Strategisch Personeelsplanning
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TBML	Trade Based Money Laundering
TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
UHP	Uithuisplaatsing
USSC	pagina 38
VGW	Veilig en gezond werken
VIK	Veiligheid, integriteit en Klachten
VR	Virtual Reality
VVC	Veel voorkomende criminaliteit
WECG	Wet explosieven voor civiel gebruik
WNB	Wet natuurbescherming
WPBR	Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
WODC	Wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum
Wpbr	Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
Wpg	Wet Politie Gegevens
WVP	Wet verbetering poortwachter
WWM	Wet wapens en munitie

« waakzaam en dienstbaar »